ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

ΕΚΕΔΔΒΜ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ & ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

Ραδιοφωνικός Παραγωγός

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΣΑΕΚ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2026

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

Ραδιοφωνικός Παραγωγός

ΣΑΕΚ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2026

ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ «ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ»

Συγγραφική ομάδα
Σταύρος Καλογιαννίδης
Αλέξανδρος Κατσάνης
Φώτης Λαζαρίνης
Φάνης Μαραγκός
Άννα Ποδάρα
Άντα Σταμάτη
Μαρίνα Τζούλη

Σύμβουλος μεθοδολογίας ανάπτυξης του εκπαιδευτικού εγχειριδίου
Νόπη Κεχάογλου

Γλωσσική επιμέλεια
Εκδόσεις Σοκόλη

Σχεδιασμός-σελιδοποίηση
Mr. Moschos / WINK DESIGN

Το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού εγχειριδίου της ειδικότητας διαμορφώθηκε από τη συγγραφική ομάδα με βάση μεθοδολογικές προδιαγραφές και ειδικά πρότυπα που επεξεργάστηκε το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ στο πλαίσιο της Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΙΕΚ)» (κωδικός ΟΠΣ [MIS] 5069281) του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020», που υλοποιήθηκε με σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων και, ειδικότερα, από το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ (επικεφαλής εταίρο της κοινοπραξίας), το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, το ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, το ΚΑΕΛΕ/ΕΣΕΕ, το ΙΝΣΕΤΕ και τον ΕΟΠΠΕΠ, και συγχρηματοδοτήθηκε από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Κ.Τ.). Το παρόν εκπαιδευτικό εγχειρίδιο αναπτύχθηκε με την ευθύνη του ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, τα επιστημονικά στελέχη του οποίου παρακολούθησαν και υποστήριξαν τον συντονισμό του έργου σε όλες του τις φάσεις.

Περιεχόμενα

1	Πρόλογος	7
2	Εισαγωγή	9
Α	**Περιγραφή ειδικότητας**	**11**
1	Τίτλος της ειδικότητας και ομάδα προσανατολισμού	11
1 . 1	Τίτλος ειδικότητας	11
1 . 2	Ομάδα προσανατολισμού (επαγγελματικός τομέας)	11
2	Συνοπτική περιγραφή ειδικότητας	12
2 . 1	Ορισμός ειδικότητας	12
2 . 2	Αρμοδιότητες/Καθήκοντα	12
2 . 3	Προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα	13
2 . 4	Πρόσθετες πηγές πληροφόρησης	14
Β	**Σκοπός και προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας**	**15**
1	Σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας	15
2	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης	16
Γ	**Βασικές εκπαιδευτικές προδιαγραφές και αναλυτικό περιεχόμενο του προγράμματος της θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης**	**19**
1	Ωρολόγιο πρόγραμμα	20
2	Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης	22
2 . 1	**ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄**	**22**
2 . 1 . Α	ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ	22
2 . 1 . Β	ΧΡΗΣΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ	30
2 . 1 . Γ	ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ: ΜΕΣΟΝ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ	38
2 . 1 . Δ	ΔΕΛΤΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ	44
2 . 1 . Ε	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ	52
2 . 1 . ΣΤ	ΕΡΕΥΝΕΣ ΚΑΙ ΡΕΠΟΡΤΑΖ	59
2 . 1 . Ζ	ΘΕΩΡΙΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	65
2 . 1 . Η	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	72

2 . 2	**ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄**	**80**
2 . 2 . Α	ΑΡΧΕΣ ΗΧΟΛΗΨΙΑΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ	80
2 . 2 . Β	ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	89
2 . 2 . Γ	ΟΡΘΟΦΩΝΙΑ (ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ)	95
2 . 2 . Δ	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΔΙΕΘΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗ	102
2 . 2 . Ε	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΡΕΠΟΡΤΑΖ	110
2 . 2 . ΣΤ	ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ	116
2 . 2 . Ζ	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	121
2 . 3	**ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄**	**128**
2 . 3 . Α	ΤΖΑΖ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚ ΜΟΥΣΙΚΗ	128
2 . 3 . Β	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ	137
2 . 3 . Γ	ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	143
2 . 3 . Δ	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	150
2 . 3 . Ε	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ/PODCAST	158
2 . 3 . ΣΤ	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	164
2 . 4	**ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄**	**172**
2 . 4 . Α	ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ	172
2 . 4 . Β	ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ	178
2 . 4 . Γ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ	184
2 . 4 . Δ	ΟΠΕΡΑ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ	192
2 . 4 . Ε	ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ SOCIAL MEDIA	200
2 . 4 . ΣΤ	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	208
3	Διδακτική μεθοδολογία	215
4	Υγεία και ασφάλεια κατά τη διάρκεια της κατάρτισης	218
4 . 1	Βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας	218
4 . 2	Μέσα ατομικής προστασίας	219
Δ	**Προδιαγραφές υλοποίησης πρακτικής άσκησης**	**220**
1	Ο θεσμός της πρακτικής άσκησης	221
2	Οδηγίες για τον/την πρακτικά ασκούμενο/-η	223
2 . 1	Προϋποθέσεις εγγραφής στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης	223
2 . 2	Δικαιώματα και υποχρεώσεις του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης	223
2 . 3	Φορείς υλοποίησης πρακτικής άσκησης	225
3	Ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/-τριας της πρακτικής άσκησης	226
4	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα της πρακτικής άσκησης	227
5	Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος πρακτικής άσκησης	231

5 . 1 . Α ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΗΧΟΥ/ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΣΕ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ (ΣΤΟΥΝΤΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ) 231
5 . 1 . Β ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ/ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ 231
5 . 1 . Γ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ 232
5 . 1 . Δ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ 233
5 . 2 Μεθοδολογία υλοποίησης πρακτικής άσκησης 233

Βιβλιογραφία **236**
Α Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με την ειδικότητα 237
Β Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με τη μεθοδολογία ανάπτυξης των εκπαιδευτικών εγχειριδίων 244
Γ Σχετική εθνική νομοθεσία 247

1 | Πρόλογος

Το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο της ειδικότητας «Ραδιοφωνικός/-ή Παραγωγός» αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΙΕΚ)» [κωδικός ΟΠΣ (MIS) 5069281], η οποία υλοποιήθηκε με σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων και ειδικότερα από το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ (επικεφαλής εταίρο της κοινοπραξίας), το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, το ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, το ΚΑΕΛΕ/ΕΣΕΕ, το ΙΝΣΕΤΕ και τον ΕΟΠΠΕΠ, και συγχρηματοδοτήθηκε από το ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση».

Το έργο αυτό αποτέλεσε μια ολοκληρωμένη παρέμβαση για τη βελτίωση και την ενίσχυση του θεσμού της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης σε μια περίοδο κατά την οποία, περισσότερο από ποτέ, το αίτημα της διασύνδεσής του με την αγορά εργασίας είναι επιτακτικό και επίκαιρο. Ιδιαίτερα, μετά τη μακρά περίοδο οικονομικής κρίσης και ύφεσης την οποία αντιμετώπισε η ελληνική κοινωνία αλλά και τις συνέπειες από την πανδημική κρίση Covid-19, οι αναδυόμενες προκλήσεις καθιστούν αναγκαία στοχευμένα μέτρα εκσυγχρονισμού του θεσμού. Το συγκεκριμένο έργο αποτέλεσε μια συστηματική προσπάθεια αντιμετώπισης χρόνιων αδυναμιών του πεδίου, αναβάθμισης του επιπέδου των παρεχόμενων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων και βελτίωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων που απορρέουν από την επαγγελματική κατάρτιση σε συγκεκριμένες ειδικότητες.

Εμπερικλείοντας μια καινοτόμο δέσμη αλληλοσυμπληρούμενων δράσεων, μεθόδων και πρακτικών, επιδίωξε να συμβάλει με πολλαπλασιαστικό τρόπο στην ενίσχυση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του πεδίου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του έργου:

- Διεξήχθη ποιοτική έρευνα για τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών και της δυναμικής που διέπει το πεδίο της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στη χώρα μας και στον ευρωπαϊκό χώρο, με στόχο τη διαμόρφωση σχετικών προτάσεων πολιτικής.

- Αναπτύχθηκαν:
  - Επικαιροποιημένοι «οδηγοί κατάρτισης» για 130 ειδικότητες αρχικής κατάρτισης,
  - Αντίστοιχα εκπαιδευτικά εγχειρίδια, για την υποστήριξη της κατάρτισης/εκπαίδευσης των σπουδαστών/-τριών,
  - Συναφείς τράπεζες θεμάτων για την κάθε ειδικότητα.

- Το σύνολο των παραπάνω στηρίχθηκε σε ένα ενιαίο μεθοδολογικό πλαίσιο, μέσω του οποίου επιδιώχθηκε η σύνδεση της κοινωνικής εμπειρίας της εργασίας, της εκ-

παίδευσης και της πιστοποίησής της, λαμβάνοντας υπόψη το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, καθώς και τις ιδιαιτερότητες του πεδίου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.

- Τέλος, με γνώμονα την ενίσχυση της θετικής επενέργειας του έργου σε θεσμικό επίπεδο αναπτύχθηκε μια μεθοδολογία ευέλικτης τακτικής περιοδικής επανεξέτασης και επικαιροποίησης των περιεχομένων των οδηγών κατάρτισης, των εγχειριδίων και των τραπεζών θεμάτων, έτσι ώστε αυτά να βρίσκονται –κατά το δυνατόν– σε αντιστοιχία με τα νέα τεχνολογικά, οργανωσιακά, εργασιακά, περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα και με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και των εκπαιδευομένων.

2 | Εισαγωγή

Το παρόν εγχειρίδιο, εκκινώντας από την περιγραφή της ειδικότητας, επικεντρώνεται στο αναλυτικό περιεχόμενο και τις βασικές εκπαιδευτικές προδιαγραφές ενός προγράμματος κατάρτισης στην ειδικότητα «Ραδιοφωνικός/-ή Παραγωγός». Στοχεύει στην ενημέρωση του συνόλου των συντελεστών/-τριών του, λαμβάνοντας υπόψη τα περιεχόμενα των καθηκόντων και τις ιδιαιτερότητές της, καθώς και τους ισχύοντες θεσμικούς περιορισμούς στο πεδίο.

Απευθύνεται κυρίως στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες, αλλά και στους/στις εκπαιδευτές/-τριες των προγραμμάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Επιπλέον, αποτελεί ένα χρήσιμο εγχειρίδιο για τα στελέχη σχεδιασμού, τους σχετικούς φορείς υλοποίησής τους –τις Σχολές Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης–, αλλά και για το σύνολο των υπόλοιπων δυνάμει συντελεστών/-τριών ενός προγράμματος αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, ιδιαίτερα για όσους/-ες συμμετέχουν στην υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.

Το εγχειρίδιο αυτό αποτελεί μια συστηματική βάση, η οποία περιλαμβάνει βασικά στοιχεία για την κατανόηση του πεδίου της συγκεκριμένης ειδικότητας, αλλά κυρίως επικεντρώνεται στην ανάλυση των μαθησιακών ενοτήτων και των εκπαιδευτικών προδιαγραφών της θεωρητικής και της εργαστηριακής κατάρτισης, καθώς και την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.

Στην κατεύθυνση αυτή, για το κάθε πρόγραμμα αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης το οποίο δύναται να υλοποιηθεί, είναι απαραίτητο να ληφθούν συστηματικά υπόψη τα εκπαιδευτικά περιεχόμενα αλλά και οι μεθοδολογικές προδιαγραφές που περιλαμβάνονται.

Ειδικότερα, το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο αποτελείται από τέσσερα (Α΄-Δ΄) Μέρη.

- **Το Μέρος Α΄ παρέχει συνοπτικά τις πληροφορίες που αφορούν την περιγραφή της ειδικότητας.**
  Περιλαμβάνει την περιγραφή της ειδικότητας, των κύριων εργασιακών καθηκόντων της, των προοπτικών απασχόλησης σε αυτήν, ενώ γίνεται αναφορά σε βασικές πηγές πληροφόρησης σε σχέση με την ειδικότητα.

- **Το Μέρος Β΄ εστιάζεται στον καθορισμό των ευρύτερων αλλά και των επιμέρους ενοτήτων προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων του προγράμματος κατάρτισης.**
  Αναφέρεται στις δραστηριότητες που θα είναι σε θέση να επιτελέσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες μετά το πέρας της συνολικής κατάρτισής τους στη συγκεκριμένη ειδικότητα.

- **Το Μέρος Γ΄ εστιάζεται στο περιεχόμενο και τη διάρθρωση του προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης, καθώς και σε βασικές εκπαιδευτικές προδιαγραφές υλοποίησής του.**
  Το Μέρος Γ΄ περιλαμβάνει το ωρολόγιο πρόγραμμα καθώς και την περίληψη, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, τις ώρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα, τις βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά, ένα κείμενο αναφοράς και τις προτεινόμενες πηγές μελέτης της κάθε μαθησιακής ενότητας. Επιπλέον, αναφέρεται στην προτεινόμενη διδακτική μεθοδολογία, καθώς και σε σημαντικές πληροφορίες που αφορούν την υγεία και την ασφάλεια κατά τη διάρκεια της κατάρτισης.

- **Το Μέρος Δ΄ εστιάζεται στην περιγραφή του περιεχομένου, των χαρακτηριστικών και των προδιαγραφών υλοποίησης της πρακτικής άσκησης.**
  Περιλαμβάνεται η περιγραφή του θεσμού της πρακτικής άσκησης και παρέχονται χρήσιμες οδηγίες για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες και τους/τις εκπαιδευτές/-τριες στον χώρο εργασίας. Στα περιεχόμενα συγκαταλέγονται, επίσης, οι ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης, ενδεικτικές εργασίες τις οποίες θα εκτελέσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες, καθώς και οι ειδικές προδιαγραφές υλοποίησης που αφορούν τον εξοπλισμό. Αναλύονται οι ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων, ενώ προτείνονται βασικές μεθοδολογικές αρχές για την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.

Το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο και η τράπεζα θεμάτων της ειδικότητας συνδέονται οργανικά με τον αντίστοιχο οδηγό κατάρτισης της ειδικότητας.[1]

Για τη συγγραφή της μεθοδολογίας ανάπτυξης των εκπαιδευτικών εγχειριδίων συνεργάστηκαν οι Ρένα Βαρβιτσιώτη, Ελένη Θεοδωρή, Κωνσταντίνος Μαρκίδης και Δέσποινα Μπαμπανέλου, η οποία ανέλαβε και τη συντακτική της επιμέλεια. Αυτή εκπονήθηκε στο πλαίσιο της «Οριζόντιας Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας» της εν λόγω Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΙΕΚ)» και με βάση μια κατάλληλα προσαρμοσμένη εκδοχή του Προτύπου ανάπτυξης εκπαιδευτικών υλικών του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γούλας, Μαρκίδης & Μπαμπανέλου, 2021).

1 Καϊμάκη, Β., Καλογιαννίδης, Σ. & Κολέντσης, Π. (2023). *Οδηγός Κατάρτισης στην ειδικότητα «Ραδιοφωνικός Παραγωγός»*. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας.

A

Περιγραφή ειδικότητας

1 | Τίτλος της ειδικότητας και ομάδα προσανατολισμού

1.1 • Τίτλος ειδικότητας

Ο τίτλος «Ραδιοφωνικός/-ή Παραγωγός» αντιστοιχεί στον τίτλο «Ραδιοφωνικός Παραγωγός» με βάση το ΦΕΚ 2661/Β/30-5-2022.

1.2 • Ομάδα προσανατολισμού (επαγγελματικός τομέας)

Η ειδικότητα «Ραδιοφωνικός/-ή Παραγωγός» ανήκει στην ομάδα προσανατολισμού «Επαγγελμάτων Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης».

2 | Συνοπτική περιγραφή ειδικότητας

2.1 • Ορισμός ειδικότητας

Ο/Η επαγγελματίας της ειδικότητας «Ραδιοφωνικός/-ή Παραγωγός» είναι υπεύθυνος/-η για την οργάνωση της παραγωγής ραδιοφωνικών εκπομπών σε παραδοσιακά ή σε νέα μέσα. Βρίσκεται μπροστά από το μικρόφωνο ή πίσω από αυτό, επιβλέποντας πτυχές των εκπομπών όπως το περιεχόμενο, την παραγωγή και την επεξεργασία του ήχου, τον προγραμματισμό των πόρων και των διαφημίσεων και την εποπτεία του προσωπικού. Συμμετέχει σε ολόκληρη τη διαδικασία, από τη «γέννηση» μιας ιδέας και την υλοποίησή της έως την προώθηση της εκπομπής στο Διαδίκτυο και τη διαχείριση της ανταπόκρισής της από το κοινό.

2.2 • Αρμοδιότητες/Καθήκοντα

Ο/Η «Ραδιοφωνικός/-ή Παραγωγός» ασκεί (ενδεικτικά και όχι περιοριστικά) τις παρακάτω αρμοδιότητες/καθήκοντα:

- Επιβλέπει την εγγραφή και την επεξεργασία της ηχητικής καταγραφής,
- Επιβλέπει την επεξεργασία του ακουστικού υλικού με τη χρήση διαφόρων τύπων λογισμικού, εργαλείων και τεχνικών,
- Ελέγχει τις τηλεφωνικές/διαδικτυακές μεταδόσεις,
- Επιλέγει την κατάλληλη για το πρόγραμμα, το κοινό και τον σταθμό μουσική επένδυση,
- Ενημερώνεται για τα μουσικά ρεύματα και αναπτύσσει δίκτυο με τους/τις καλλιτέχνες/-ιδες,
- Σχεδιάζει την παρουσίαση μουσικών έργων και καλλιτεχνών/-ιδων,
- Αναπτύσσει περιεχόμενο και συγγράφει υλικό για δημοσιογραφική έρευνα, ρεπορτάζ, σύνταξη δελτίου ειδήσεων, σχολιασμό της τρέχουσας επικαιρότητας,
- Συλλέγει πληροφορίες για τη διεξαγωγή έρευνας/ρεπορτάζ,
- Αναζητά και αξιολογεί πηγές και τις αξιοποιεί σε ενημερωτικές εκπομπές,
- Συγκεντρώνει και αξιολογεί πληροφορίες πριν από την παραγωγή μιας εκπομπής για τους/τις παρουσιαστές/-τριες, τους/τις δημοσιογράφους, το τεχνικό προσωπικό και για τους/τις άλλους/-ες συντελεστές/-τριες,
- Παρουσιάζει εκπομπές τόσο για ηχογραφημένη όσο και για ζωντανή παραγωγή,
- Ελέγχει τη συμμόρφωση με τη Νομοθεσία περί των μέσων μαζικής ενημέρωσης και με τη δημοσιογραφική δεοντολογία,
- Συμβάλλει στη δευτερογενή παραγωγή ηχητικών αρχείων που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν (με χρήση σε άλλα μέσα, σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή με αποθήκευση σε αρχείο),

- Επικοινωνεί με το κοινό μέσω μηνυμάτων,
- Παράγει και χρησιμοποιεί το περιεχόμενο που δημιουργείται από τους/τις χρήστες/-τριες της διαδικτυακής παρουσίας του ραδιοφωνικού σταθμού (είτε αναλογικού σταθμού με website είτε διαδικτυακού σταθμού),
- Επεξεργάζεται περαιτέρω (post production) το ραδιοφωνικό προϊόν, χρησιμοποιώντας το κατάλληλο λογισμικό,
- Διαχέει το περιεχόμενο στο Διαδίκτυο και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (social media),
- Ερευνά και αξιολογεί ιδέες για εκπομπές,
- Συμβάλλει στην κατάρτιση του προϋπολογισμού και στην αναζήτηση των πόρων για την υλοποίηση μιας ραδιοφωνικής εκπομπής,
- Συμβάλλει στην εκτίμηση της απαραίτητης υποδομής για τη συγκέντρωση του ανθρώπινου δυναμικού, των πόρων και του εξοπλισμού, ιδιαίτερα για τις παραγωγές εκτός στούντιο,
- Συμμετέχει στη διαμόρφωση της ροής της εκπομπής,
- Μετατρέπει το ραδιοφωνικό προϊόν ανάλογα με τον τρόπο αναμετάδοσής του, π.χ. podcast,
- Ελέγχει τη συμμόρφωση με τους κανόνες του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ) και με τους Νόμους περί πνευματικών δικαιωμάτων,
- Σχεδιάζει δημοσκοπήσεις για την καταγραφή των τάσεων.

2.3 • Προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα

Ο/Η κάτοχος διπλώματος της ειδικότητας «Ραδιοφωνικός/-ή Παραγωγός» μπορεί να εργαστεί σε παραδοσιακά ή σε νέα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Πέρα από τους κύριους τομείς απασχόλησης, όπως είναι οι δημόσιοι και ιδιωτικοί ραδιοφωνικοί σταθμοί, υπάρχει πλέον πλήθος διαδικτυακών ραδιοφωνικών σταθμών, ενώ σύντομα πρόκειται να δημιουργηθούν νέοι ραδιοφωνικοί σταθμοί ψηφιακής εκπομπής.

Ο/Η «Ραδιοφωνικός/-ή Παραγωγός» μπορεί, επίσης, να απασχοληθεί σε εταιρείες παραγωγής ραδιοφωνικού περιεχομένου, όπως και στον τομέα της διαφήμισης για παραδοσιακά ή για νέα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Τέλος, ταχεία αναπτυσσόμενος είναι και ο τομέας των podcasts,[2] όπου και παρέχονται ευκαιρίες απασχόλησης σε σχετικές πλατφόρμες, σε εταιρείες παραγωγής ή σε indy (ανεξάρτητες) παραγωγές.

2 Αρχικά: Personal on Demand broadCAST. Υπηρεσία διαθέσιμη σε χρήστες/-τριες, η οποία τους επιτρέπει να ακούσουν μια εκπομπή όποτε το ζητήσουν. Στη συνέχεια, ο όρος επεκτάθηκε και σε πρωτότυπες παραγωγές εκπομπών που αναρτώνται σε πλατφόρμες όπως είναι το Spotify ή το Google Podcasts.

2.4 • Πρόσθετες πηγές πληροφόρησης

- Ένωση Ιδιοκτητών Ιδιωτικών Ραδιοφωνικών σταθμών Αττικής (ΕΙΙΡΑ):
  https://www.eiira.gr
- Ένωση Προσωπικού Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (ΕΠΗΕΑ):
  http://www.epiea.gr
- Ένωση Προσωπικού Ημερησίων Εφημερίδων Θεσσαλονίκης (ΕΠΗΕΘ):
  https://www.epiemth.gr
- Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (ΕΣΗΕΑ):
  https://www.esiea.gr
- Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Θεσσαλίας, Στερεάς Ελλάδας και Εύβοιας (ΕΣΗΕΘΣτΕΕ):
  https://www.pressunion.gr
- Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Μακεδονίας-Θράκης (ΕΣΗΕΜ-Θ):
  https://esiemth.gr
- Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Πελοποννήσου, Ηπείρου και Νήσων (ΕΣΗΕΠΗΝ):
  http://www.esiepin.gr
- Ένωση Συντακτών Περιοδικού και Ηλεκτρονικού Τύπου (ΕΣΠΗΤ):
  https://www.espit.gr
- «Μαργαρίτα Μυτιληναίου, 35 χρόνια στο ελληνικό ραδιόφωνο (podcast)»:
  https://www.lifo.gr/podcasts/meres-radiofwnou/margarita-mytilinaioy-35-hronia-sto-elliniko-radiofono
- Job Profile Radio Producer (Προφίλ του/της ραδιοφωνικού παραγωγού):
  https://www.prospects.ac.uk/job-profiles/radio-producer/

B

Σκοπός και προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας

1 | Σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας

Ο βασικός σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας είναι να προετοιμάσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία στην ειδικότητα «Ραδιοφωνικός/-ή Παραγωγός». Επιδιώκεται, μέσω της θεωρητικής και της εργαστηριακής κατάρτισης, αλλά και της πρακτικής άσκησης, να αποκτήσουν τις αναγκαίες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για την άσκηση της ειδικότητας «Ραδιοφωνικός/-ή Παραγωγός».

2 | Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης

Οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι ικανότητες που θα αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατά τη διάρκεια της κατάρτισής τους οργανώνονται σε ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων που καλύπτουν το σύνολο του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας.

Πιο συγκεκριμένα, για την ειδικότητα «Ραδιοφωνικός/-ή Παραγωγός» διακρίνουμε τις παρακάτω ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων:

α) «Τεχνική υποστήριξη και επιμέλεια ήχου/μουσικής σε ραδιοφωνικό σταθμό (στούντιο και Διαδίκτυο)»,

β) «Δημιουργία/Παραγωγή μουσικού περιεχομένου»,

γ) «Παραγωγή δημοσιογραφικού λόγου» και

δ) «Ραδιοφωνική οργάνωση και παραγωγή».

Στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζονται τα επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα ανά ενότητα που προσδιορίζουν με σαφήνεια όσα οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα γνωρίζουν ή/και θα είναι ικανοί/-ές να πράττουν, αφού ολοκληρώσουν το πρόγραμμα κατάρτισης της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Πίνακας 1 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	**Επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα** Με την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:
Α. «Τεχνική υποστήριξη και επιμέλεια ήχου/μουσικής σε ραδιοφωνικό σταθμό (στούντιο και Διαδίκτυο)» συνέχεια »	• Σχεδιάζουν τη διαδικασία της δημιουργίας του ηχητικού υλικού σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παραγωγής, • Επιλέγουν τον εξοπλισμό και το αντίστοιχο λογισμικό μουσικής τεχνολογίας με βάση τις απαιτήσεις της παραγωγής, • Εξασφαλίζουν τη λειτουργία του απαραίτητου εξοπλισμού και του λογισμικού με βάση τις δυνατότητες του ραδιοφωνικού στούντιο, • Ρυθμίζουν την αναπαραγωγή του ήχου σύμφωνα με τα σύγχρονα πρωτόκολλα λειτουργίας, • Ελέγχουν τις τηλεφωνικές/διαδικτυακές ανταποκρίσεις, τις συνεντεύξεις και τις ζωντανές μεταδόσεις, ακολουθώντας τις οδηγίες της ομάδας παραγωγής,

συνέχεια »

« συνέχεια

Πίνακας 1 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	**Επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα** Με την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:
« συνέχεια **Α. «Τεχνική υποστήριξη και επιμέλεια ήχου/μουσικής σε ραδιοφωνικό σταθμό (στούντιο και Διαδίκτυο)»**	• Επιβλέπουν την επεξεργασία των ηχητικών καταγραφών τεχνικά και δημιουργικά με λογισμικό μουσικής επεξεργασίας, βάσει των τεχνικών κριτηρίων, • Διαμορφώνουν τη μουσική επένδυση της εκπομπής με τη χρήση ή με τη δημιουργία μουσικών σημάτων σε συνεργασία με τους/τις ηχολήπτες/-τριες, • Διασφαλίζουν την ηχητική πληρότητα και τη σωστή αναπαραγωγή του ηχητικού υλικού σύμφωνα με τις προδιαγραφές του μέσου ακρόασης (διαδικτυακού ή αναλογικού [ερτζιανού] ραδιοφώνου), • Συνδυάζουν κατάλληλα τον λόγο, τη μουσική και τα ηχητικά εφέ, σύμφωνα με τις προδιαγραφές χειρισμού της κονσόλας μίξης ήχου.
Β. «Δημιουργία/ Παραγωγή μουσικού περιεχομένου»	• Ενημερώνουν για τα νέα μουσικά ρεύματα και τις σύγχρονες μουσικές τάσεις με βάση τη διεθνή και την εγχώρια μουσική σκηνή, • Δημιουργούν λίστες μουσικών επιλογών σύμφωνα με τις ανάγκες της εκπομπής, βασιζόμενοι/-ες στις υπάρχουσες μουσικές βιβλιοθήκες, • Αναπτύσσουν δίκτυο επαφών με τους/τις καλλιτέχνες/-ιδες και τους/τις δημιουργούς με βάση τις αρχές των δημοσίων σχέσεων, • Σχεδιάζουν το πλαίσιο και τον τρόπο προβολής της ιστορίας και των έργων με τους/τις δημιουργούς-καλλιτέχνες/-ιδες στη βάση των κανόνων που διέπουν τη ραδιοφωνική παρουσίαση, • Τροποποιούν τις μουσικές επιλογές τους λαμβάνοντας υπόψη την τρέχουσα μουσική επικαιρότητα.
Γ. «Παραγωγή δημοσιογραφικού λόγου» συνέχεια »	• Παράγουν γραπτό και προφορικό δημοσιογραφικό λόγο, λαμβάνοντας υπόψη τους Κανόνες Δεοντολογίας και τις θεωρίες της επικοινωνίας στο ραδιόφωνο, • Επιλέγουν τα θέματα, ώστε να τα εντάξουν στο ραδιοφωνικό πρόγραμμα σύμφωνα με την τρέχουσα επικαιρότητα, • Διεξάγουν προκαταρτική έρευνα για μια συνέντευξη εντοπίζοντας τους/τις κατάλληλους/-ες συνομιλητές/-τριες ανάλογα με τη θεματολογία, • Διεξάγουν/παρουσιάζουν δημοσιογραφική έρευνα (ρεπορτάζ) και να συλλέγουν πληροφορίες και ειδήσεις αναζητώντας αξιόπιστες πηγές, ελέγχοντας την εγκυρότητά τους και αξιολογώντας τις πριν από τη δημοσιοποίηση, σύμφωνα με τις αρχές της δημοσιογραφίας και της δημοσιογραφικής δεοντολογίας,

συνέχεια »

« συνέχεια

Πίνακας 1 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	**Επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα** Με την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:
« συνέχεια **Γ. «Παραγωγή δημοσιογραφικού λόγου»**	• Συντάσσουν ή/και να εκφωνούν το δελτίο ειδήσεων (σύντομο και αναλυτικό), αξιολογώντας και ιεραρχώντας τις ειδήσεις και λαμβάνοντας υπόψη τη μεθοδολογία και τις τεχνικές γραφής που διέπουν το ραδιοφωνικό δελτίο, • Παρουσιάζουν ενημερωτικές εκπομπές ή δελτία ειδήσεων συνδυάζοντας τις μεθόδους της ραδιοφωνικής αφήγησης με την κατάλληλη μουσική επένδυση.
Δ. «Ραδιοφωνική οργάνωση και παραγωγή»	• Εξετάζουν τους τρόπους εφαρμογής των ιδεών για την παραγωγή μιας ραδιοφωνικής εκπομπής με βάση τα οικονομοτεχνικά κριτήρια (ανθρώπινους πόρους, χορηγίες, διαφήμιση), • Διαμορφώνουν τη ροή της εκπομπής όπως τη διάρκεια, το περιεχόμενο, το «μουσικό χαλί» (μουσική επένδυση) και την ώρα της μετάδοσης, • Μετατρέπουν το ραδιοφωνικό προϊόν σε διαφορετική μορφή προς αξιοποίηση, όπως, για παράδειγμα, σε podcast, σε βίντεο για το Διαδίκτυο κ.ά., • Αξιοποιούν το περιεχόμενο που δημιουργείται από τους/τις χρήστες/-τριες της διαδικτυακής παρουσίας του ραδιοφωνικού σταθμού (είτε αναλογικού σταθμού με website είτε διαδικτυακού σταθμού), • Ελέγχουν τη συμμόρφωση του τελικού ραδιοφωνικού προϊόντος με τους Νόμους και τις οδηγίες περί πνευματικής ιδιοκτησίας, • Χειρίζονται το λογισμικό συνολικής καταγραφής του ημερήσιου προγράμματος σε ευθυγράμμιση με τις οδηγίες του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, • Καταγράφουν τους ανθρώπινους, τους υλικούς και τους οικονομικούς πόρους που απαιτούνται για τις ζωντανές εξωτερικές μεταδόσεις, • Επιλέγουν ολόκληρη ή μέρος της παραγόμενης ραδιοφωνικής εκπομπής για ανάρτηση στο Διαδίκτυο (website, on demand) και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, • Σχεδιάζουν διαδικτυακές ή/και τηλεφωνικές δημοσκοπήσεις στη βάση των κανόνων που διέπουν τις έρευνες, προκειμένου να καταγράψουν τις τάσεις της κοινής γνώμης ή του κοινού τους.

Γ

Βασικές εκπαιδευτικές προδιαγραφές και αναλυτικό περιεχόμενο του προγράμματος της θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης

1 | Ωρολόγιο πρόγραμμα

Παρατίθεται το ωρολόγιο πρόγραμμα της ειδικότητας «Ραδιοφωνικός/-ή Παραγωγός», με παρουσίαση των εβδομαδιαίων ωρών θεωρίας (Θ), των εργαστηρίων (Ε), καθώς και του συνόλου (Σ) αυτών ανά μάθημα και ανά εξάμηνο:

Πίνακας 2 /// Ωρολόγιο πρόγραμμα

ΕΞΑΜΗΝΟ		Α			Β			Γ			Δ		
Α/Α	**ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ**	**Θ**	**Ε**	**Σ**	**Θ**	**Ε**	**Σ**	**Θ**	**Ε**	**Σ**	**Θ**	**Ε**	**Σ**
1	ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ	2		2									
2	ΧΡΗΣΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ		2	2									
3	ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ: ΜΕΣΟΝ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ	2		2									
4	ΔΕΛΤΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ	2	1	3									
5	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ	3		3									
6	ΕΡΕΥΝΕΣ ΚΑΙ ΡΕΠΟΡΤΑΖ	2	1	3									
7	ΘΕΩΡΙΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	2		2									
8	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ		3	3		3	3		5	5		5	5
9	ΑΡΧΕΣ ΗΧΟΛΗΨΙΑΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ				1	3	4						
10	ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ					3	3						
11	ΟΡΘΟΦΩΝΙΑ (ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ)				1	2	3						
12	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΔΙΕΘΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗ				2		2						
13	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΡΕΠΟΡΤΑΖ				2	1	3						
14	ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ				2		2						
15	ΤΖΑΖ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚ ΜΟΥΣΙΚΗ							2		2			
16	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ							2	2	4			
17	ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ							2		2			
18	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ							2	1	3			
19	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ/ PODCAST							2	2	4			
20	ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ											3	3
21	ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ										3		3

συνέχεια »

« συνέχεια

Πίνακας 2 /// Ωρολόγιο πρόγραμμα

ΕΞΑΜΗΝΟ		Α			Β			Γ			Δ		
Α/Α	**ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ**	**Θ**	**Ε**	**Σ**	**Θ**	**Ε**	**Σ**	**Θ**	**Ε**	**Σ**	**Θ**	**Ε**	**Σ**
22	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ										3		3
23	ΟΠΕΡΑ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ										2		2
24	ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ SOCIAL MEDIA										2	2	4
ΣΥΝΟΛΟ		**13**	**7**	**20**	**8**	**12**	**20**	**10**	**10**	**20**	**10**	**10**	**20**

2 | Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης

2.1 • ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

2.1.Α • ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η γλώσσα που χρησιμοποιείται στα ραδιοφωνικά μέσα τα τελευταία χρόνια έχει υποστεί ραγδαία αλλαγή σε σχέση με το παρελθόν και την τυπική λεκτική επικοινωνία. Πολλοί/-ές ραδιοφωνικοί/-ές παρουσιαστές/-τριες χρησιμοποιούν πλέον αγγλικούς όρους στον λόγο τους, εναλλάσσοντας γλωσσικούς κώδικες, αγγλικά (ώστε να συμβαδίζουν με τις τάσεις της εποχής και να προσελκύουν το νεανικό κοινό) και ελληνικά (ως εργαλείο προσέγγισης του/της μέσου/-ης ακροατή/-τριας).

Η μαθησιακή ενότητα «Αγγλική ορολογία ραδιοφώνου» έχει ως σκοπό να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στο εξειδικευμένο λεξιλόγιο, στους όρους και στις έννοιες που χρησιμοποιούνται σε ραδιοφωνικά στούντιο και παραγωγές. Επιπλέον, παρέχεται το απαραίτητο θεωρητικό υπόβαθρο, ώστε να γίνει κατανοητή η δομή και η λειτουργία της αγγλικής γλώσσας για την κριτική ανάλυση και την αξιολόγηση των τεχνικών κειμένων και των γλωσσικών συμπεριφορών. Ειδικότερα, αναφέρονται και μεταφράζονται κυριολεκτικά και εννοιολογικά, κατά περίπτωση, οι λέξεις και οι φράσεις που χρησιμοποιούνται στις επαγγελματικές/τεχνικές συσκευές των ραδιοφωνικών στούντιο και παραγωγών. Τέλος, αναφέρονται επιγραμματικά οι κανόνες της γραμματικής και του συντακτικού της αγγλικής γλώσσας, ώστε να γίνεται κατανοητό ένα αγγλόφωνο κείμενο ή/και ένα ηχητικό απόσπασμα.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Αναγνωρίζουν τους εξειδικευμένους όρους στα τεχνικά εγχειρίδια των συσκευών ήχου μελετώντας την εννοιολογική τους μετάφραση,
- Διακρίνουν τις διαφορές των «αυτολεξεί» μεταφράσεων σε σχέση με τις «εννοιολογικές» μεταφράσεις υλοποιώντας πρακτικά παραδείγματα,
- Περιγράφουν την ορολογία της ραδιοφωνικής παραγωγής αναγνωρίζοντας το λεξιλόγιο,
- Διαμορφώνουν συντακτικά και γραμματικά ένα κείμενο, ώστε να γίνει συμβατό για ανάγνωση από το ραδιόφωνο,
- Μεταφράζουν εννοιολογικά το εξειδικευμένο λεξιλόγιο που χρησιμοποιείται στα ραδιοφωνικά στούντιο,

- Χρησιμοποιούν την αγγλική ορολογία που βρίσκεται σε διεθνή έντυπα,
- Προετοιμάζουν μια συνέντευξη για αγγλόφωνους/-ες συνομιλητές/-τριες,
- Χρησιμοποιούν την αγγλική ορολογία στη διάρκεια της προετοιμασίας των εκπομπών,
- Παράγουν μικρά κείμενα ειδησεογραφικού τύπου στην αγγλική γλώσσα,
- Αξιοποιούν πηγές στα αγγλικά, καθώς και αγγλόφωνες συζητήσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κατά τη διάρκεια των εκπομπών τους.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Αγγλική ορολογία ραδιοφώνου / Ραδιοφωνική εκπομπή στην αγγλική γλώσσα / Προφορική επικοινωνία στα αγγλικά / Αγγλικό λεξιλόγιο ραδιοφώνου / Εννοιολογική μετάφραση / Αυτολεξεί μετάφραση / Μετάφραση λεξιλογίου ραδιοφωνικού στούντιο / Συνέντευξη στην αγγλική γλώσσα / Αγγλικός δημοσιογραφικός λόγος / Ορολογία τεχνικών εγχειριδίων συσκευών ήχου / Ορολογία λογισμικών ραδιοφωνικής παραγωγής / Μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ
2	ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ
3	ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ
4	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΟΥΝΤΙΟ
5	ΑΓΓΛΙΚΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ
6	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
7	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ ΜΕ ΑΓΓΛΟΦΩΝΟΥΣ/-ΕΣ ΣΥΝΟΜΙΛΗΤΕΣ/-ΤΡΙΕΣ
8	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΗΧΟΥ
9	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΜΙΚΩΝ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ
10	ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥΣ ΩΣ ΠΗΓΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Κείμενο αναφοράς

2.1.Α.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ

Η μαθησιακή υποενότητα «Εισαγωγή στην αγγλική ορολογία ραδιοφώνου» αποσκοπεί στην εισαγωγή και την κατανόηση των βασικών αρχών και εννοιών της ραδιοφω-

νικής παραγωγής και μετάδοσης, με έμφαση στο εξειδικευμένο λεξιλόγιο του ραδιοφωνικού στούντιο στην αγγλική γλώσσα.

Η ραδιοφωνική μετάδοση σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με τη δημιουργική χρήση της γλώσσας, με τρόπους που θα τραβήξουν την προσοχή των ακροατών/-τριών. Ο ραδιοφωνικός λόγος πρέπει να είναι σαφής, καθώς το κοινό δεν έχει τη δυνατότητα να επανέλθει και ο ραδιοφωνικός χρόνος είναι εξαιρετικά ταχύς. Στο πλαίσιο αυτό, η εν λόγω υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απαιτούνται και είναι χρήσιμες για την κατανόηση του τρόπου παραγωγής ραδιοφωνικών προγραμμάτων για διαφοροποιημένα κοινά στην αγγλική γλώσσα.

Σε μια προσπάθεια επικοινωνίας με τα μέλη του κοινού, το ραδιόφωνο βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην οπτικοποίηση για να μεταδώσει το μήνυμά του. Δεδομένου ότι το μέσο προορίζεται μόνο για ακρόαση, οι λέξεις και οι φράσεις χρησιμοποιούνται με τέτοιον τρόπο, ώστε να βοηθούν στην οπτικοποίηση των νοημάτων. Για τον λόγο αυτόν, κρίνεται σκόπιμο να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην ορολογία, η οποία πρέπει να είναι ακριβής, συνοπτική, πειστική και συγκεκριμένη και είναι καλό να συμπεριλαμβάνει καθημερινές εκφράσεις, με τις οποίες ο/η ακροατής/-τρια νιώθει αρκετά εξοικειωμένος/-η. Τέλος, το εξειδικευμένο λεξιλόγιο που θα μελετηθεί είναι αναγκαίο να περιλαμβάνει το όνομα κάθε όρου, τον ορισμό του και (κατά περίπτωση) συμβουλές σχετικά με το πώς αυτός μπορεί να χρησιμοποιηθεί.

2.1.Α.2 | ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ

Η γλώσσα που χρησιμοποιείται στα ραδιοφωνικά μέσα τα τελευταία χρόνια έχει υποστεί ραγδαία αλλαγή σε σχέση με τη συμβατική λεκτική επικοινωνία. Πολλοί/-ές ραδιοφωνικοί/-ές παρουσιαστές/-τριες, κυρίως μουσικοί παραγωγοί, είτε από συνήθεια είτε ακολουθώντας μια ευρύτερη «τάση», χρησιμοποιούν αγγλικούς όρους στον λόγο τους. Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έρθουν σε επαφή με την εξερεύνηση του βασικού λεξιλογίου της αγγλικής ορολογίας που χρησιμοποιείται στον τομέα της ραδιοφωνικής παραγωγής. Όπως συμβαίνει με όλα τα τεχνολογικά εγχειρήματα, έχουν αναπτυχθεί αρκετοί τεχνικοί και εξαιρετικά διακριτοί όροι. Η ορολογία που θα διδαχθεί σε αυτή την υποενότητα περιλαμβάνει τομείς της ραδιοφωνικής παραγωγής, όπως είναι το στούντιο, ο εξοπλισμός του και η αλυσίδα της μετάδοσης, δηλαδή η διαδρομή ενός σήματος ήχου μέσω ενός ραδιοφωνικού σταθμού από τη στιγμή της εκπομπής του έως ότου αυτό φτάσει στον/στην ακροατή/-τρια. Η αλυσίδα μετάδοσης συμπεριλαμβάνει ενδεικτικά και όλες τις συσκευές αναπαραγωγής, ηχογράφησης και τροφοδοσίας.

Επιπλέον, μελετάται η ορολογία και συνολικά ο τρόπος έκφρασης των μουσικών παραγωγών, οι οποίοι/-ες συχνά εναλλάσσουν γλωσσικό κώδικα, χρησιμοποιώντας τόσο ελληνικούς όσο και αγγλικούς όρους στον λόγο τους. Η εναλλαγή κώδικα είναι φυσική και συναντάται συχνά στη σημερινή κοινωνία, κυρίως σε συγκεκριμένα πεδία λειτουργίας και ενδιαφέροντος, όπως είναι το ραδιόφωνο.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα παρέχει την απαραίτητη βάση για την κατανόηση και την εφαρμογή στο πεδίο της βασικής αγγλικής ορολογίας που μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο μιας ραδιοφωνικής εκπομπής, έτσι ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν τον κατάλληλο αγγλικό όρο σε κάθε περίσταση.

2.1.Α.3 | ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις απαραίτητες και εξειδικευμένες μορφοσυντακτικές γνώσεις και δεξιότητες για την αποτελεσματική χρήση της αγγλικής γλώσσας στο πεδίο της ραδιοφωνικής παραγωγής.

Κατά τη διάρκειά της, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εξοικειωθούν με τους βασικούς κανόνες της γραμματικής και του συντακτικού της αγγλικής γλώσσας, τους οποίους δεν σκεφτόμαστε συχνά στον προφορικό λόγο. Στο πλαίσιο μιας ραδιοφωνικής εκπομπής, είναι σημαντικό να έχουμε υπόψη μας πως ο/η ακροατής/-τρια δεν μπορεί να διαβάσει ή να θέσει ερωτήσεις για να βεβαιωθεί ότι κατάλαβε. Συνεπώς, στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έρθουν σε επαφή με τη σωστή χρήση των βασικών κανόνων της γραμματικής και του συντακτικού της αγγλικής γλώσσας, ώστε να αναπτύξουν τις δεξιότητες της εφαρμογής των εν λόγω κανόνων στην παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου στην αγγλική γλώσσα.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα παρέχει την απαραίτητη βάση για την κατανόηση και την εφαρμογή των σημαντικότερων κανόνων που διέπουν τη γραμματική και το συντακτικό της αγγλικής γλώσσας. Με την ολοκλήρωσή της, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά την αγγλική γλώσσα και την αγγλική ραδιοφωνική ορολογία, να επικοινωνούν γραπτώς και προφορικώς στα αγγλικά, να διαβάζουν και να κατανοούν κείμενα που περιέχουν την αντίστοιχη ορολογία και να διεκπεραιώνουν επιχειρησιακές επικοινωνίες στα αγγλικά.

2.1.Α.4 | ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΟΥΝΤΙΟ

Η ουσία της μετάφρασης έγκειται στη μεταφορά του νοήματος ενός κειμένου από τη μια γλώσσα στην άλλη. Ενώ ο/η μεταφραστής/-τρια συνήθως επιλέγει μια μέθοδο την οποία θα αξιοποιήσει στο σύνολο του κειμένου, υπάρχει, ταυτόχρονα, ένας αριθμός τεχνικών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για μεμονωμένες λέξεις και φράσεις. Επιλέγοντας προσεκτικά τη σωστή τεχνική, ο/η μεταφραστής/-τρια μπορεί να μεταφέρει κάθε γλωσσικό στοιχείο με τον πιο ακριβή τρόπο. Στην εν λόγω υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με κοινές τεχνικές μετάφρασης που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε ένα κείμενο, ώστε να επιτευχθεί η καλύτερη δυνατή μετάφραση. Είναι ιδιαίτερα ωφέλιμο οι εκπαιδευόμενοι/-ες να έρθουν σε επαφή με ποικίλες μορφές μετάφρασης, καθώς στην αγγλική ορολογία του ραδιοφώνου η σημασία που αποδίδεται στους όρους συχνά απέχει αισθητά από την αρχική σημασία των λέξεων και πρέπει να εξεταστεί στο οριοθετημένο πλαίσιο της ραδιοφωνικής ορολογίας.

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο αυτής της υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα γνωρίσουν τις διαφορές ανάμεσα στις όρους «εννοιολογική» και «αυτολεξεί» μετάφραση. Πιο συγκεκριμένα, θα αναλυθούν τεχνικές αυτολεξεί μετάφρασης, μέσω των οποίων το ελληνικό κείμενο-στόχος θα διατηρήσει την ίδια σειρά λέξεων, το ίδιο νόημα και το ίδιο στιλ με το αγγλικό κείμενο προέλευσης, αλλά και τεχνικές έμμεσης ή εννοιολογικής μετάφρασης, οι οποίες χρησιμοποιούνται όταν δύο γλώσσες και πολιτισμοί απέχουν περισσότερο και αλλάζουν δομικά και εννοιολογικά στοιχεία προκειμένου να διατηρηθεί το νόημα και η απόχρωση του κειμένου. Οι τελευταίες αποτελούν ένα ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο για ένα τεχνικό κείμενο εξειδικευμένης ορολογίας.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τις απαραίτητες γνώσεις και τα εργαλεία για την επιλογή της σωστής τεχνικής, η οποία και ποικίλλει κατά περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη τον τύπο κειμένου, τον/την αναγνώστη/-τρια-στόχο και τον τελικό σκοπό της μετάφρασης.

2.1.Α.5 | ΑΓΓΛΙΚΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Το βασικό εργαλείο ενός/μιας δημοσιογράφου είναι ο λόγος του/της. Συνεπώς, στο πλαίσιο αυτής της υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έρθουν σε επαφή με τους δείκτες του δημοσιογραφικού λόγου στην αγγλική γλώσσα, όπως, ενδεικτικά, με την ορθότητα, τη συμμόρφωση, δηλαδή της γλωσσικής δομής με τα τρέχοντα γλωσσικά πρότυπα και με την ακρίβεια (ή την ποιότητα με άλλα λόγια) του κειμένου που σχετίζεται με την ικανότητα σκέψης και με τη γνώση του αντικειμένου. Σημαντική, επίσης, είναι και η εκφραστικότητα του λόγου, ώστε να διατηρηθεί η προσοχή και το ενδιαφέρον του/της ακροατή/-τριας, καθώς το ραδιόφωνο αποτελεί ένα από τα ταχύτερα και αμεσότερα μέσα μετάδοσης των ειδήσεων.

Το έργο ενός/μιας επαγγελματία δημοσιογράφου επικεντρώνεται στην ποιότητα του λόγου του/της και η επαγγελματική ηθική του/της εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την καλή γνώση της γλώσσας. Η ορθή χρήση του δημοσιογραφικού λόγου στην αγγλική γλώσσα μπορεί να συμβάλει στη σύνταξη και την εκφώνηση ενός δελτίου ειδήσεων, μιας από τις βασικές μορφές ενός ραδιοφωνικού προγράμματος. Η είδηση και η περιγραφή ενός επίκαιρου γεγονότος δημόσιου ενδιαφέροντος, πρέπει να είναι ακριβείς, σαφείς και συνοπτικές, ώστε να γίνουν κατανοητές από το ακροατήριο.

Ειδική μνεία θα πρέπει να γίνει και στη χρήση του κατάλληλου χρόνου, καθώς, χρησιμοποιώντας, λόγου χάρη, τον ενεστώτα, δίνεται η αίσθηση της αμεσότητας και της συμμετοχής στον/στην ακροατή/-τρια, ενώ η χρήση παρελθοντικού χρόνου τείνει να απομακρύνει το κοινό, μιας και υπονοεί πως το γεγονός δεν το αφορά διότι ανήκει στο παρελθόν.

2.1.Α.6 | ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στην απόκτηση γνώσεων σχετικά με τους κανόνες που υφίστανται κατά τη διαδικασία παραγωγής ειδησεογραφικών κειμένων στην αγγλική γλώσσα. Η απόκτηση των συγκεκριμένων γνώσεων έγκειται στην κατανόηση των κανόνων της σύνταξης ενός κειμένου ειδησεογραφικού χαρακτήρα, όπως είναι, π.χ., η χρήση αιχμηρού λόγου, η απόδοση των γεγονότων με γρήγορο και συνοπτικό χαρακτήρα, η απουσία πολλών λεπτομερειών και η χρήση της ενεργητικής φωνής. Η εφαρμογή των εν λόγω αρχών στην παραγωγή ειδησεογραφικών κειμένων στην αγγλική γλώσσα δεν απαιτεί τόσο εξειδικευμένες γνώσεις αγγλικών, όσο καλές γνώσεις των αρχών της παραγωγής του ειδησεογραφικού λόγου.

Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν ότι ο/η δημοσιογράφος που επιθυμεί να συντάξει ένα κείμενο ειδησεογραφικού τύπου πρέπει να αντλεί τις πληροφορίες του/της από μια ποικιλία πηγών, όπως για παράδειγμα διεθνείς εφημερίδες ή ιστότοπους ειδήσεων, να αποδίδει τα γεγονότα και να μην προσθέτει την προσωπική του/της άποψη. Επιπλέον, θα πρέπει να γίνει κατανοητό στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες ότι, καθώς οι ειδήσεις στο ραδιόφωνο κινούνται γρήγορα χωρίς τη δυνατότητα ανάκλησης που είναι δυνατή στην περίπτωση των εφημερίδων, ό,τι μεταδίδεται θα πρέπει να είναι σαφές, ακριβές και επίκαιρο. Οι προτάσεις πρέπει να είναι σύντομες και άμεσες. Η οικονομία του χρόνου, επίσης, είναι απαραίτητη, καθώς στο ραδιόφωνο υπάρχει μεγάλος περιορισμός χρόνου, επομένως οι ειδήσεις που μεταδίδονται πρέπει να είναι σημαντικές και να διατυπώνονται σε απλή και κατανοητή γλώσσα.

Συνοψίζοντας, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις απαραίτητες γνώσεις και τις δεξιότητες, ώστε να είναι σε θέση να συντάσσουν κείμενα ειδησεογραφικού τύπου στην αγγλική γλώσσα, λαμβάνοντας υπόψη τους τόσο τους κανόνες και τις κατευθυντήριες γραμμές που υφίστανται κατά τη διαδικασία παραγωγής κειμένων ειδησεογραφικού τύπου όσο και τη σωστή χρήση της αγγλικής γλώσσας.

2.1.Α.7 | ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ ΜΕ ΑΓΓΛΟΦΩΝΟΥΣ/-ΕΣ ΣΥΝΟΜΙΛΗΤΕΣ/-ΤΡΙΕΣ

Καθώς η αγγλική δεν είναι η μητρική γλώσσα της πλειονότητας των εκπαιδευομένων, είναι πιθανό να συναντήσουν δυσκολίες κατά τη διεξαγωγή μιας συνέντευξης με αγγλόφωνους/-ες συνομιλητές/-τριες. Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα αφιερώνεται, επομένως, στην προετοιμασία μιας αγγλόφωνης συνέντευξης, η οποία έχει ως σκοπό να τους/τις βοηθήσει να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση μέσω πρακτικών εφαρμογών που αποσκοπούν στη βελτίωση των γλωσσικών τους δεξιοτήτων στην αγγλική γλώσσα και στην αποτελεσματικότερη επικοινωνία τους με πιθανούς/-ές αγγλόφωνους/-ες συνομιλητές/-τριες.

Μέσω πρακτικών ασκήσεων και παραδειγμάτων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα κατανοήσουν τόσο τη σημασία της αφιέρωσης χρόνου για έρευνα πριν από τη συνέντευξη, όσο και της εξάσκησης στα αγγλικά, μέσω της δημιουργίας μιας λίστας ερωτήσεων

που θα θέσουν στον/στη συνεντευξιαζόμενο/-η. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια της υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εξοικειωθούν με πρακτικά παραδείγματα και με μελέτες περιπτώσεων που εστιάζονται στη διεξαγωγή της συνέντευξης, λαμβάνοντας υπόψη παραμέτρους όπως τη διαύγεια και την ταχύτητα στον προφορικό λόγο. Όταν χρησιμοποιείται η αγγλική γλώσσα, είναι σημαντικό να δίνεται προσοχή στην ευκρίνεια του λόγου, καθώς αυτή διασφαλίζει πως ο/η συνεντευξιαζόμενος/-η κατανοεί πλήρως και δεν υφίσταται κάποια παρεξήγηση ή σύγχυση κατά τη διάρκεια της συνέντευξης.

Τέλος, σκόπιμο είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εξοικειωθούν με τη σωστή προφορά και με τη χρήση συνήθων λέξεων και φράσεων. Η κατανόηση της σημασίας της προετοιμασίας μιας συνέντευξης με πιθανούς/-ές αγγλόφωνους/-ες συνομιλητές/-τριες είναι απαραίτητη για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες, αφού τους επιτρέπει να εξασκηθούν τόσο στις επιμέρους τεχνικές της διεξαγωγής μιας συνέντευξης όσο και στην προφορική χρήση της αγγλικής γλώσσας σε ρεαλιστικές συνθήκες.

2.1.Α.8 | ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΗΧΟΥ

Στις μέρες μας χρησιμοποιείται για την παραγωγή και τη μετάδοση των προγραμμάτων ενός ραδιοφωνικού σταθμού ένας σημαντικός αριθμός τεχνικού εξοπλισμού, κυρίως συσκευές ήχου. Οι τελευταίες εξ ορισμού συνοδεύονται από εγχειρίδια που περιέχουν τις απαραίτητες επεξηγήσεις των τεχνικών όρων στους τομείς της ηχογράφησης, της παραγωγής ήχου, της μουσικής τεχνολογίας και των διαφόρων λογισμικών ηχογράφησης και αναπαραγωγής της μουσικής.

Ο στόχος της συγκεκριμένης μαθησιακής υποενότητας είναι να προετοιμάσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να χειρίζονται στην πράξη με επιτυχία κάθε τεχνικό εγχειρίδιο στην αγγλική γλώσσα, λαμβάνοντας υπόψη την εξειδικευμένη ορολογία του ραδιοφώνου. Η κατανόηση του εγχειριδίου χρήσης μιας συσκευής ήχου είναι ύψιστης προτεραιότητας, καθώς μέσω αυτού μπορούν να γίνουν αντιληπτές όλες οι δυνατότητες της κάθε συσκευής.

Κατά τη διάρκεια της μαθησιακής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έρθουν σε επαφή με πρακτικά παραδείγματα και με ασκήσεις που ανταποκρίνονται σε πραγματικές καταστάσεις, ενώ, παράλληλα, θα μάθουν πώς να αξιοποιούν ένα τεχνικό εγχειρίδιο συσκευής ήχου, με σκοπό τη βέλτιστη απόδοσή της. Επιπλέον, καθώς το κάθε εγχειρίδιο περιλαμβάνει βήματα αντιμετώπισης προβλημάτων για ορισμένα από τα πιο συνηθισμένα ζητήματα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εξοικειωθούν, μέσω της αξιοποίησης πραγματικών εγχειριδίων στην αγγλική γλώσσα, με την αντιμετώπιση κάθε τεχνικού προβλήματος που ενδέχεται να προκύψει.

Συνολικά, η υποενότητα αυτή προσφέρει τις απαραίτητες γνώσεις και τα εργαλεία για την ορθή ανάγνωση και την αξιοποίηση ενός τεχνικού εγχειριδίου στην αγγλική γλώσσα, συμβάλλοντας, έτσι, στην αποτελεσματική χρήση και λειτουργία του τεχνικού εξοπλισμού του ραδιοφωνικού στούντιο.

2.1.Α.9 | ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΜΙΚΩΝ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στη βασική δεξιότητα ενός/μιας ραδιοφωνικού/-ής παραγωγού, είτε εργάζεται σε συμβατικό είτε σε διαδικτυακό ραδιόφωνο. Έχει να κάνει, δηλαδή, με την ικανότητά του/της να γνωρίζει και να χρησιμοποιεί με ευχέρεια τα λογισμικά της επεξεργασίας και της μετάδοσης του ήχου. Η διεξαγωγή της κάθε ζωντανής εκπομπής προϋποθέτει ετοιμότητα μπροστά στο μικρόφωνο και εμπειρία στον χειρισμό του λόγου. Επιπρόσθετα, η προετοιμασία μιας ηχογραφημένης εκπομπής μπορεί να προσφέρει ασφάλεια ως προς τη διαχείριση των λαθών κατά την εκφώνηση, συνεπώς η επεξεργασία και η μίξη του ήχου απαιτούν εξειδικευμένες γνώσεις χρήσης των αντίστοιχων λογισμικών.

Επιπλέον, η υποενότητα αυτή επικεντρώνεται στην αγγλική ορολογία των λογισμικών επεξεργασίας του ήχου, με στόχο να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τα απαιτούμενα βήματα της καταγραφής, της επεξεργασίας και της μίξης του, χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα για την κάθε περίσταση φίλτρα. Ακολούθως, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εξοικειωθούν με την αγγλική ορολογία των λογισμικών μετάδοσης και διεξαγωγής μιας ζωντανής εκπομπής, καθώς και με την ηχογράφηση μιας συνέντευξης, ανακαλύπτοντας τις δυνατότητες των διαφόρων λογισμικών, μέσω της κατανόησης της λειτουργίας τους με τη βοήθεια της αγγλικής γλώσσας. Τέλος, επιδιώκεται η κατανόηση της εξειδικευμένης ορολογίας των λογισμικών ραδιοφωνικής παραγωγής και μετάδοσης, η οποία είναι απαραίτητη για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες, αφού θα τους επιτρέψει να χρησιμοποιούν ταυτόχρονα ποικίλα λογισμικά.

Συνολικά, η μαθησιακή αυτή υποενότητα προετοιμάζει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες, ώστε να διαχειριστούν με επιτυχία τις αποκτηθείσες γνώσεις που θα τους επιτρέψουν να επιλέγουν το καταλληλότερο και αποτελεσματικότερο λογισμικό για την κάθε περίσταση.

2.1.Α.10 | ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥΣ ΩΣ ΠΗΓΗ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επιδιώκει να εφοδιάσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες με τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για την αποτελεσματική αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης τόσο για την αναζήτηση των σχετικών πηγών όσο και για την εκμάθηση της αγγλικής ραδιοφωνικής ορολογίας.

Η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης έχει καταστεί ένα ισχυρό εκπαιδευτικό εργαλείο, το οποίο ενθαρρύνει και βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να ενδιαφέρονται περισσότερο για την εκμάθηση της αγγλικής γλώσσας, καθώς παρέχει μοναδικές και δυναμικές μαθησιακές εμπειρίες. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι πλέον εργαλεία που χρησιμοποιούνται σε κάθε εκπαιδευτικό πλαίσιο για να μοιράζονται οι εκπαιδευόμενοι/-ες εργασίες και ερευνητικά ευρήματα και για να επικοινωνούν μεταξύ τους. Πολλαπλασιάζουν, συνεπώς, τις ευκαιρίες της μάθησης, δίνοντάς

τους τη δυνατότητα να συνδέονται και να επικοινωνούν με νέους ενδιαφέροντες τρόπους και παρέχοντας ένα πεδίο όπου οι χρήστες/-τριες μπορούν να συνομιλούν, να ανταλλάσσουν ιδέες και να βρίσκουν λύσεις σε επαγγελματικά προβλήματα. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης θεωρούνται μια εξαιρετική πηγή υλικού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο αυτό. Επιπλέον, καθώς βασίζονται στον γραπτό λόγο, καθίστανται ένα εξαιρετικό μέσο για τη βελτίωση των δεξιοτήτων του γραπτού λόγου.

Σκόπιμο, επομένως, θα ήταν να πραγματοποιηθεί πρακτική εξάσκηση στη χρήση των κοινωνικών δικτύων ως μέσου εξεύρεσης πηγών αγγλικής ραδιοφωνικής ορολογίας, μέσω δραστηριοτήτων που ωθούν τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να αξιοποιήσουν την αγγλική γλώσσα στην πράξη για να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους σε εκείνη. Συνοψίζοντας, η παρούσα μαθησιακή υποενότητα παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, ώστε να είναι σε θέση να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τα κοινωνικά δίκτυα ως βοήθημα στην εκμάθηση της αγγλικής γλώσσας και ιδιαίτερα της αγγλικής ραδιοφωνικής ορολογίας.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Austerberry, D. (2004). *The Technology of Video and Audio Streaming* (2nd edition). London: Routledge.
2. Crisell, A. (1994). *Understanding Radio* (2nd edition). London: Routledge.

Συμπληρωματικές

1. Thode, B. & Thode, T. (1995). *TV and Radio Technology*. New York: Glencoe/ Mcgraw-Hill.
2. Fraser, C. & Restrepo-Estrada, S. (2001). *Community Radio Handbook*. UNESCO. Retrieved February 24, 2026, from: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000124595

2.1.Β • ΧΡΗΣΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της εργαστηριακής ενότητας «Χρήση λογισμικού επεξεργασίας ήχου» είναι να εντρυφήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες στις δυνατότητες και στις βασικές αρχές των λογισμικών ηχητικής επεξεργασίας με ψηφιακά μέσα (sound editors). Η ενότητα πραγματεύεται και αξιοποιεί σχετικές διαδικασίες, όπως είναι η ηχογράφηση, η επεξεργασία των σημάτων ήχου, η μίξη των ηχητικών καναλιών, η συναρμογή και η μετεγγραφή των ηχητικών τμημάτων. Με τη χρήση των ορθών πρακτικών χρήσης του λογισμικού, θα μπορέσει να παραχθεί ένα ισορροπημένο ηχητικό αποτέλεσμα χωρίς

ψηφιακή αλλοίωση και άλλες τεχνικές αδυναμίες. Ειδικότερα, παρουσιάζονται οι βασικές τεχνικές διαδικασίες, οι λειτουργίες, τα ρυθμιστικά και τα εργαλεία που διαθέτουν τα λογισμικά ηχητικής επεξεργασίας και διευκρινίζονται οι ομοιότητες και οι διαφορές τους. Η ενότητα πραγματεύεται, επίσης, τις εξειδικευμένες λειτουργίες της συρραφής και της αποκοπής που χρησιμοποιούνται σε πλήθος εφαρμογών στο ραδιοφωνικό στούντιο μετεπεξεργασίας (post production). Τέλος, γίνεται μια επισκόπηση των τεχνικών της εγγραφής και της επεξεργασίας του λόγου και της μουσικής υπόκρουσης σε μια ραδιοφωνική εκπομπή.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Ερμηνεύουν τις εργασίες που εκτελούνται στα λογισμικά ηχητικής επεξεργασίας (sound editors) αναλύοντας τις λειτουργίες τους,
- Αναγνωρίζουν τα βασικά εργαλεία ενός προγράμματος ηχητικής επεξεργασίας μελετώντας πρακτικά παραδείγματα,
- Επιλέγουν ένα ή/και περισσότερα εικονικά εργαλεία ηχητικής επεξεργασίας ακούγοντας τις διαφορές τους στον ήχο,
- Διατυπώνουν με σαφήνεια τις έννοιες της ηχογράφησης, της επεξεργασίας και της αναπαραγωγής του ψηφιακού ήχου κατανοώντας πρακτικές υλοποιήσεις,
- Διακρίνουν ποια/-ες κυματομορφή/-ές χρειάζεται/-ονται επεξεργασία κατά την παραγωγή ενός project,
- Επιλέγουν τα κατάλληλα ρυθμιστικά και τα εργαλεία συμπίεσης για την επίτευξη της ηχητικής επεξεργασίας στο σχετικό λογισμικό,
- Χρησιμοποιούν τα εικονικά εφέ για τη βελτίωση του ήχου,
- Ελέγχουν την ορθή στάθμη της αναπαραγωγής των ηχητικών αρχείων για χρήση σε αναλογικό ή/και σε διαδικτυακό ραδιόφωνο,
- Αναλύουν τη διαδικασία του export σε λογισμικά ηχητικής επεξεργασίας,
- Αποκωδικοποιούν τη διαδικασία του audio montage και της αναγκαιότητάς του σε λογισμικά ηχητικής επεξεργασίας,
- Εξοικειώνονται με την αλυσίδα των εργασιών που πραγματοποιούνται σε λογισμικά ηχητικής επεξεργασίας κατά την άσκηση των καθηκόντων τους,
- Αντιλαμβάνονται την ανάγκη της διαδικασίας της ψηφιακής επεξεργασίας στη ραδιοφωνική ηχητική παραγωγή με τη χρήση λογισμικών ηχητικής επεξεργασίας κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Λογισμικό ηχητικής επεξεργασίας (sound editor) / Ψηφιακός ήχος / Δειγματοληψία (sampling) / Κβαντισμός (quantizing) / Κάρτα ήχου (audio interface) / Ψηφιακά πρωτοκόλλα μεταφοράς ήχου (digital audio interfaces) / Απωλεστική συμπίεση (lossy) / Διαδικασία εξαγωγής (export) / Audio montage / Plugins.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (0), Εργαστήριο (2), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ
2	ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
3	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΗΣ ΣΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ
4	ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΗΧΟΥ
5	ΒΑΣΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΗΧΟΥ
6	ΧΡΗΣΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΩΝ ΗΧΗΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ (PLUGINS) ΣΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ
7	ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ AUDIO MONTAGE ΣΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ
8	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΑΓΩΓΗΣ (EXPORT) ΣΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ

Κείμενο αναφοράς

2.1.Β.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ

Η μαθησιακή υποενότητα «Εισαγωγή στη χρήση του λογισμικού επεξεργασίας ήχου», επικεντρώνεται στον ψηφιακό ήχο και στην παρουσίαση των βασικών αρχών του, μέσα από την επίδειξη ενός λογισμικού επεξεργασίας ήχου (sound editor), το οποίο χρησιμοποιείται από το σύνολο των ραδιοφωνικών σταθμών και αποτελεί ένα σημαντικό δημιουργικό εργαλείο για τον/τη ραδιοφωνικό/-ή παραγωγό. Επισημαίνεται η αναγκαιότητα της συνεχούς και καθημερινής ενασχόλησης με το λογισμικό αυτό, έτσι ώστε να επιτευχθεί η εκμάθησή του. Ταυτόχρονα, μέσω της πρακτικής ενασχόλησης, επιδιώκεται να είναι πιο εύκολη η απόκτηση της απαραίτητης εμπειρίας.

Επιπλέον, στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζονται σταδιακά με το λογισμικό επεξεργασίας του ήχου μέσα από την επίδειξη του προγράμματος, εστιάζοντας την προσοχή τους στις δυνατότητες και στα εργαλεία που εκείνο έχει. Τονίζονται η ευκολία της χρήσης του, αλλά και το γραφικό περιβάλλον από το οποίο εκείνο αποτελείται. Το τελευταίο, πέραν της ακρόασης του ήχου, παρέχει τη δυνατότητα της οπτικής απεικόνισης της κυματομορφής και του ελέγχου της μέσα από μια πληθώρα

εργαλείων. Η οπτική απεικόνιση της κυματομορφής παρέχει τη δυνατότητα για λεπτομερέστατη επεξεργασία της, διορθώνοντας λάθη, ατέλειες, θορύβους που έχουν εισέλθει κατά την ηχογράφηση κ.λπ.

Ακολούθως, η υποενότητα επικεντρώνεται στην επίδειξη όλων των εργαλείων, των ρυθμιστικών και των λειτουργιών των λογισμικών επεξεργασίας του ήχου μέσα από την επίδειξη ενός λογισμικού που είναι πολύ εύκολο και εύχρηστο στην πράξη και δεν απαιτεί ιδιαίτερους υπολογιστικούς πόρους. Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα παρέχει τη βάση για την εξοικείωση των εκπαιδευομένων με το λογισμικό επεξεργασίας του ήχου, καθώς και για την απόκτηση των απαραίτητων γνώσεων ως προς τις δυνατότητες που αυτό προσφέρει.

2.1.Β.2 | ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στα λογισμικά που χρησιμοποιούνται για την ηχογράφηση, την επεξεργασία, τη βελτίωση και τη μίξη του ήχου. Είναι πολύ σημαντικό να κατανοήσουν τις ομοιότητες αλλά και τις διαφορές των δυο μεγάλων κατηγοριών λογισμικών που χρησιμοποιούνται στον ήχο και τη μουσική. Πρόκειται για τα λογισμικά επεξεργασίας του ήχου (sound editors) και για τα λογισμικά μουσικής παραγωγής (digital audio workstation).

Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με ένα εκ των λογισμικών επεξεργασίας και με τις δυνατότητες και τα εργαλεία που εκείνο έχει. Επιπλέον, εξηγείται μέσα από παραδείγματα η χρήση του, όταν απαιτείται η πραγματοποίηση της ηχογράφησης και της επεξεργασίας λίγων καναλιών (tracks), συνήθως μέχρι δυο τριών μικροφώνων και ηχητικών πηγών το μέγιστο. Επίσης, αναλύεται το μεγάλο πλεονέκτημα της ευκολίας στη χρήση, στη γρήγορη εξοικείωση και στη λεπτομερέστατη ηχητική επεξεργασία που μπορεί να επιτευχθεί. Ακόμα, καθίσταται σαφής η χρησιμότητά του για την αφαίρεση του θορύβου, των κτυπημάτων στα μικρόφωνα κατά την ομιλία, καθώς και για τον περιορισμό ή και την αφαίρεση της ανάσας από τους/τις εκφωνητές/-τριες κατά την ηχογράφηση του ραδιοφωνικού προγράμματος.

Ακολούθως, επισημαίνεται ότι τα λογισμικά αυτά χρησιμοποιούνται από τους ραδιοφωνικούς σταθμούς για τη δημιουργία όλων των ειδών των προηχογραφημένων ραδιοφωνικών προγραμμάτων, δηλαδή των προγραμμάτων που έχουν ηχογραφηθεί εκ των προτέρων και δεν μεταδίδονται ζωντανά στον αέρα, όπως είναι το ενημερωτικό/ειδησεογραφικό, το μουσικό, το εκπαιδευτικό, το πρόγραμμα συζητήσεων/μαγκαζίνο κ.λπ., παρέχοντας πολλά εργαλεία και δυνατότητες για τη διαδικασία του μοντάζ.

Τέλος, στην υποενότητα αυτή, επιδεικνύονται τα λογισμικά μουσικής παραγωγής, τα οποία χρησιμοποιούνται όταν απαιτείται να ηχογραφηθούν και να επεξεργαστούν ταυτόχρονα πολλά κανάλια, κυρίως για μουσικές παραγωγές, είτε για πολυκάναλη ηχογράφηση, είτε για τη δημιουργία μουσικής από το μηδέν (συμπεριλαμβανομένης της σύνθεσης, της ενορχήστρωσης και της παραγωγής), είτε και για τα δύο μαζί ταυτόχρονα.

2.1.Β.3 | ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΗΣ ΣΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ

Η μαθησιακή υποενότητα «Διαδικασία ηχογράφησης σε λογισμικό επεξεργασίας ήχου» σχετίζεται με ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της ραδιοφωνικής παραγωγής που αφορά τη διαδικασία της ηχογράφησης μέσα σε λογισμικά επεξεργασίας του ήχου στον υπολογιστή. Η υποενότητα αυτή εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στην εκμάθηση του βασικού εξοπλισμού που είναι αναγκαίος για την πραγματοποίηση μιας ηχογράφησης στο ραδιοφωνικό studio.

Συγκεκριμένα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να εξοικειωθούν πρακτικά με τα μικρόφωνα που χρησιμοποιούνται στα ραδιοφωνικά studio, με τον χειρισμό τους, με τη διαδικασία τοποθέτησής τους σε ηχητικές πήγες (φωνές κ.λπ.), καθώς και με τον τρόπο που αυτά συλλαμβάνουν τα ηχητικά κύματα και τα μετατρέπουν σε ηλεκτρικό σήμα. Επίσης, αντιλαμβάνονται τη σπουδαιότητα της κάρτας ήχου (audio interface), η οποία αναλαμβάνει να μετατρέψει το αναλογικό σήμα που προέρχεται από το μικρόφωνο σε ψηφιακό, για να μπορέσει να εισέλθει στον υπολογιστή. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν, επιπλέον, τον τρόπο σύνδεσης του μικροφώνου με την κάρτα ήχου και με τα καλώδια που απαιτούνται, τον τρόπο σύνδεσης της κάρτας ήχου με τον υπολογιστή και τον τρόπο που το ψηφιακό σήμα θα αποθηκευτεί στον υπολογιστή, μέσω των ψηφιακών πρωτοκόλλων μεταφοράς του ήχου (digital audio interfaces), όπως είναι το usb, το firewire κ.λπ., σε συνδυασμό με τις κατάλληλες δρομολογήσεις από το λογισμικό επεξεργασίας του ήχου.

Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν τον τρόπο με τον οποίο συνδέονται οι έξοδοι (output) της κάρτας ήχου με τα ηχεία (studio monitors) του ραδιοφωνικού studio για να καταστεί εφικτή η ακρόαση της ηχογράφησης και ταυτόχρονα εξοικειώνονται με τη χρήση των ακουστικών (headphones) κατά τη διαδικασία της ηχογράφησης, με στόχο να αντιληφθούν την αναγκαιότητά τους.

2.1.Β.4 | ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΗΧΟΥ

Η μαθησιακή υποενότητα «Βασικές αρχές του ψηφιακού ήχου» επικεντρώνεται στη διαδικασία της ψηφιοποίησης του αναλογικού ήχου και της αποθήκευσής του στον υπολογιστή μέσα από λογισμικά προγράμματα επεξεργασίας του ήχου και λογισμικά μουσικής παραγωγής. Συγκεκριμένα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τη διαδικασία της δειγματοληψίας (sampling), δηλαδή τη διαδικασία της μετατροπής ενός συνεχούς σήματος σε σήμα διακριτού χρόνου που πραγματοποιείται στην κάρτα ήχου (audio interface). Η δειγματοληψία αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα στάδια της διαδικασίας ψηφιοποίησης του ήχου, καθώς η επιλογή της συχνότητάς της καθορίζει την ποιότητα του ψηφιοποιημένου ήχου, δηλαδή την ποιότητα της ηχογράφησης. Η ποιότητα της ηχογράφησης καθορίζεται από τη συχνότητα της δειγματοληψίας (sampling frequency) και οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να εξοικειωθούν με τις συνήθεις συχνότητες της δειγματοληψίας που επιλέγονται κατά τη διαδικασία της ηχογράφησης, όπως τα 44.1 kHz, τα 48 kHz, τα 96 kHz και τα 192 kHz.

Επιπλέον, μαθαίνουν για το στάδιο του κβαντισμού (quantizing) που ακολουθεί τη δειγματοληψία και στο οποίο τα δείγματα που έχουν προκύψει από τη διαδικασία της δειγματοληψίας αντιστοιχούν σε τιμές ψηφιακού πλάτους. Κάθε δείγμα παίρνει μια τιμή πλησιέστερη στην αρχική του τιμή, δηλαδή στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο διαθέσιμο ψηφίο. Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν την έννοια του bitdepth (εύρους κβαντισμού), αλλά και τον αριθμό των bits, ο οποίος χρησιμοποιείται κάθε φορά για τον προσδιορισμό της τιμής του δείγματος και ονομάζεται «τάξη κβαντιστή». Τέλος, μέσα από την ακρόαση ηχητικών παραδειγμάτων, αντιλαμβάνονται τις διαφορές μεταξύ 8, 16, 24 και 32 bit και κατανοούν πως η επιλογή τους μπορεί να καθορίσει την ποιότητα της ηχογράφησης.

Συνολικά, η υποενότητα αυτή αποτελεί τη βάση για την κατανόηση των βασικών αρχών της ψηφιοποίησης του ήχου που επιλέγονται από τον/τη ραδιοφωνικό/-ή παραγωγό, οι οποίες και καθορίζουν την ποιότητα και την πιστότητα της ηχογράφησης.

2.1.Β.5 | ΒΑΣΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΗΧΟΥ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στην επεξεργασία του ήχου (editing) μέσα από τα λογισμικά επεξεργασίας του ήχου στον υπολογιστή. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, χρησιμοποιώντας μια ηχογραφημένη φωνή που ιδανικά αποτελεί την εκφώνηση ενός προηχογραφημένου ραδιοφωνικού προγράμματος, εξοικειώνονται πρακτικά με τις βασικές αρχές της επεξεργασίας του ήχου. Συγκεκριμένα, εξοικειώνονται με την αποκοπή, με την αντιγραφή και την επικόλληση της ηχητικής πληροφορίας, με τη σίγαση κ.λπ. Επίσης, εκπαιδεύονται στην αποκοπή της ηχητικής πληροφορίας στα σημεία zero-crossing της κυματομορφής, για την αποφυγή της εισαγωγής clicks (κυματικής ασυνέχειας) κατά την αποκοπή. Ακόμα, εξοικειώνονται με τη χρήση του fade out, του fade in και του cross fade, του gain change, του normalize κ.λπ., εργαλείων που είναι πολύ σημαντικά για την ηχητική επεξεργασία και την επίτευξη ηχητικής ομοιογένειας και τα οποία χρησιμοποιούνται συνέχεια κατά τη διαδικασία της επεξεργασίας.

Επιπλέον, στην υποενότητα αυτή, επιδεικνύονται οι μετρητές ήχου, όπως είναι ο μετρητής κορυφών (peak meter), ο μετρητής έντασης (loudness meter), ο μετρητής φάσης (phase meter), ο μετρητής φάσματος (spectrum meter) και ο αναλυτής μεταμόρφωσης fourier (fast fourier transform analyzer). Πρόκειται για μετρητές οι οποίοι παρέχουν οπτικά πληροφορίες για τον υπό επεξεργασία ήχο και ταυτόχρονα βοηθούν στην εξοικείωση και στην κατανόηση των βασικών χαρακτηριστικών του ήχου, όπως είναι η ένταση, η συχνότητα, το φάσμα κ.λπ.

Έτσι, μέσω της πρακτικής ενασχόλησης με τα εργαλεία και με τις ρυθμίσεις των λογισμικών επεξεργασίας του ήχου, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν τις απαραίτητες γνώσεις, τις δεξιότητες και τις τεχνικές που χρειάζονται για την επεξεργασία του ήχου κατά τη ραδιοφωνική παραγωγή.

2.1.Β.6 | ΧΡΗΣΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΩΝ ΗΧΗΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ (PLUGINS) ΣΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα εξετάζει τη χρήση των εξειδικευμένων ηχητικών προγραμμάτων (plugins), τα οποία υπάρχουν στα λογισμικά ηχητικής επεξεργασίας. Στους/Στις εκπαιδευόμενους/-ες επιδεικνύονται οι ισοσταθμιστές (equalizers), οι δυναμικοί και οι χρονικοί επεξεργαστές, ενώ επεξηγούνται ο σκοπός της χρήσης τους, τα ρυθμιστικά τους και το ηχητικό αποτέλεσμα που επιφέρουν σε μια προηχογραφημένη φωνή (εκφώνηση). Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται οι ισοσταθμιστές που υπάρχουν σε ένα plugin, όπως είναι το φίλτρο αποκοπής των χαμηλών συχνοτήτων (low cut filter), χρήσιμο για την αποκοπή των χαμηλών συχνοτήτων που συνήθως δεν έχει η φωνή. Επίσης, εξετάζονται τα επικλινή φίλτρα, δηλαδή το low selving και το high selving, φίλτρα που χρησιμοποιούνται στα άκρα του φάσματος για να ενισχύσουν ή για να αποκόψουν, αντίστοιχα, τις χαμηλές ή τις υψίσυχνες συχνοτικές περιοχές και τέλος τα φίλτρα peaking (φίλτρα κορυφής) που χρησιμοποιούνται για τη διαμόρφωση της χροιάς της φωνής.

Ακολούθως, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τους δυναμικούς επεξεργαστές και συγκεκριμένα με τους συμπιεστές (compressors) και τους περιοριστές κορυφής (limiters), οι οποίοι αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα κεφάλαια της ηχοληψίας και της ραδιοφωνικής παραγωγής, καθώς είναι επιβεβλημένη η χρήση τους σχεδόν σε κάθε ηχητική πηγή. Μέσα από πρακτικά παραδείγματα, μαθαίνουν τα βασικά ρυθμιστικά των δυναμικών επεξεργαστών, όπως είναι το threshold, το ratio, το attack, το release, το gain reduction κ.λπ., και αντιλαμβάνονται πως, πέρα από την επέμβαση στη δυναμική περιοχή που οι παραπάνω επιφέρουν, επηρεάζουν και το ηχόχρωμα της ηχητικής πηγής κατά την εφαρμογή τους.

Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν τους χρονικούς επεξεργαστές, όπως τα reverb units, τα delay units και τα multi-effects units, σε ηχητικά παραδείγματα και αντιλαμβάνονται πρακτικά ότι η χρήση τους σε ένα ραδιοφωνικό πρόγραμμα πρέπει να αποφεύγεται, καθώς χρησιμοποιούνται σε σπάνιες περιπτώσεις και μόνο όταν θέλουμε να προσδώσουμε τη διάσταση του βάθους σε μια φωνή.

2.1.Β.7 | ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ AUDIO MONTAGE ΣΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα παρουσιάζει τις λειτουργίες του περιβάλλοντος του audio montage σε ένα λογισμικό ηχητικής επεξεργασίας. Το συγκεκριμένο περιβάλλον παρέχει τη δυνατότητα της ακρόασης και της επεξεργασίας πολλών διαφορετικών ηχητικών καναλιών (όπως ηχογραφήσεων φωνών, εκφωνήσεων κ.λπ.) μαζί με τη μουσική υπόκρουση, δηλαδή το μουσικό «χαλί», τις μουσικές «γέφυρες» κ.ά. Το περιβάλλον αυτό χρησιμοποιείται στη ραδιοφωνική παραγωγή για τη δημιουργία προηχογραφημένων ραδιοφωνικών προγραμμάτων, ραδιοφωνικών διαφημιστικών μηνυμάτων και για τη συρραφή μουσικών κομματιών (medley mix). Επί της ουσίας, επιτρέπει την ένωση της προηχογραφημένης φωνής με το μουσικό υπόβαθρο και γι' αυτό αποτελεί ένα εξαιρετικά χρήσιμο περιβάλλον με πολλές δυνατότητες.

Επιπλέον, στο πλαίσιο της υποενότητας, παρουσιάζεται το περιβάλλον του audio montage, εξηγούνται οι διαφοροποιήσεις σε σχέση με το περιβάλλον του sound editor και τονίζονται τα πλεονεκτήματα και οι χρήσεις του. Πρακτικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες χρησιμοποιούν μια προηχογραφημένη φωνή που έχει υποστεί τη διαδικασία της επεξεργασίας και δημιουργούν μέσα στο audio montage, μαζί με ένα μουσικό κομμάτι, ένα νέο ενιαίο αρχείο ήχου που αποτελεί τη μίξη της προηχογραφημένης φωνής και της μουσικής. Είναι καθοριστικής σημασίας οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούνται τα εργαλεία fade out, fade in και cross fade μεταξύ των ηχητικών τμημάτων για να δημιουργηθεί ένα ενιαίο αρχείο, καθώς και το εργαλείο volume automation που παρέχει τη δυνατότητα της επιμέρους μεταβολής της ηχητικής στάθμης (έντασης) της ηχογραφημένης φωνής και της μουσικής.

Ολοκληρώνοντας την υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έχουν εξοικειωθεί πρακτικά με το audio montage και με τα βασικά εργαλεία του και θα έχουν δημιουργήσει ένα ενιαίο αρχείο ήχου που θα αποτελεί τη μίξη μεταξύ της προηχογραφημένης φωνής και της μουσικής.

2.1.Β.8 | ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΑΓΩΓΗΣ (EXPORT) ΣΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα σχετίζεται με μια καθοριστική λειτουργία των λογισμικών επεξεργασίας του ήχου που αφορά τη διαδικασία της εξαγωγής (export) ενός αρχείου ήχου. Η διαδικασία της εξαγωγής ενός αρχείου αποτελεί τη δημιουργία ενός νέου αρχείου που περιέχει τη συμβολή (άθροιση) των επεξεργασιών που έχουν γίνει στα επιμέρους ηχητικά αρχεία του αρχικού υλικού. Για παράδειγμα, η συνένωση μεταξύ της προηχογραφημένης φωνής και του μουσικού υπόβαθρου, προκειμένου να μπορέσει να αποθηκευτεί σωστά στον υπολογιστή, θα πρέπει πρώτα να έχει υποστεί τη διαδικασία του export.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τον τρόπο με τον οποίο γίνεται η διαδικασία αυτή σε ένα λογισμικό επεξεργασίας ήχου και επιπλέον κατανοούν ότι η τελευταία είναι καθοριστική, διότι μέσω αυτής επιλέγεται η ποιότητα του νέου αρχείου, δηλαδή επιλέγεται το file ή το container format, όπως είναι το WAV, το AIFF, το MP3, το FLAC κ.λπ. Για τα ραδιοφωνικά προγράμματα προτιμώνται συνήθως τα νέα αρχεία ήχου που δημιουργούνται κατά το export να είναι MP3, δηλαδή συμπιεσμένα απωλεστικά (lossy), μειώνοντας με αυτόν τον τρόπο τον όγκο των δεδομένων που το αρχείο ήχου έχει, με σκοπό να καταλαμβάνει λιγότερο χώρο σε κάποιο μέσο αποθήκευσης ή να μπορεί να μεταδοθεί πιο γρήγορα, με ταυτόχρονη όμως, μείωση και της ποιότητας του ήχου.

Είναι πολύ σημαντικό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες να ακούσουν τις διαφορετικές απωλεστικές συμπιέσεις του MP3 από την ισχυρότερη μέχρι και την ηπιότερη, δηλαδή τα 96 kbps, τα 112 kbps, τα 128 kbps, τα 160 kbps, τα 192 kbps, τα 256 kbps και τα 320 kbps, ώστε να αντιληφθούν πρακτικά ότι πρέπει πάντα να επιλέγεται αυτή με τη μικρότερη συμπίεση, καθώς σε όλες τις άλλες συμπιέσεις η απώλεια της ποιότητας είναι ακουστή.

Συμπερασματικά, αυτή η μαθησιακή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να κατανοήσουν πρακτικά τη διαδικασία της εξαγωγής των επεξεργασμένων αρχείων ήχου, αλλά και τη σπουδαιότητα της επιλογής τόσο του format αναπαραγωγής όσο και του εύρους της απωλεστικής συμπίεσης.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Μαραγκός, Θ. (2021). *Εκπαιδευτικό υλικό. Κείμενο αναφοράς «Ηχολήπτης/-τρια»*. Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.
2. Σαπουντζής, Π. (2015). *Live Sound. Μιξάροντας θεωρία με πράξη*. Αθήνα: Εκδόσεις π^3.

Συμπληρωματικές

1. Rumsey, F. & McCormick, T. (2014). *Sound and Recording: Applications and Theory* (7th edition). London: Routledge.
2. Owsinski, B. (2009). *The Recording Engineer's Handbook*. Kentucky: Cengage Learning PTR.

2.1.Γ • ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ: ΜΕΣΟΝ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας «Ραδιόφωνο: Μέσον και ιστορία» είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στην ιστορία της εξέλιξης του ραδιοφώνου, έχοντας ως αφετηρία το 1895, το έτος, δηλαδή, που ο Γουλιέλμο Μαρκόνι κατόρθωσε να μεταδώσει ηχητικά σήματα διαμέσου ερτζιανών κυμάτων. Αρχικά δίνονται οι βασικοί σταθμοί της εξέλιξης του ραδιοφώνου σε παγκόσμιο επίπεδο, ενώ, στη συνέχεια, αναλύεται η διαδρομή του στον ελλαδικό χώρο, ξεκινώντας από το 1923, όταν γίνεται η πρώτη προσπάθεια εγκατάστασης ραδιοφωνικού σταθμού. Αναφέρονται, επίσης, οι σημαντικοί σταθμοί της εξελικτικής του πορείας μέχρι την εποχή του διαδικτυακού ραδιοφώνου. Τέλος, γίνεται μια επισκόπηση στις προϋποθέσεις της ίδρυσης ραδιοσταθμών τοπικής ισχύος από δήμους και κοινότητες, καθώς και στους όρους ίδρυσης τοπικών ραδιοφωνικών σταθμών από φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Μπορούν να διακρίνουν τη διαφορά του ραδιοφώνου σε σχέση με τα άλλα ΜΜΕ καθορίζοντας τα όρια του καθενός,

- Περιγράφουν τις ιδιαιτερότητές του ως μέσου ενημέρωσης και ψυχαγωγίας διατυπώνοντάς τις με σαφήνεια,
- Διακρίνουν τους βασικούς ιστορικούς σταθμούς του, τόσο σε διεθνές όσο και εγχώριο επίπεδο, αναγνωρίζοντας τη συνδρομή τους στην εξέλιξη του μέσου,
- Εκτιμούν τη συμβολή και των άλλων επιστημών στην εμφάνιση του ραδιοφώνου καθορίζοντας τη σημαντικότητά τους,
- Ορίζουν τους βασικούς κανόνες που διέπουν το ραδιόφωνο αναλύοντάς τους διεξοδικά,
- Σχεδιάζουν τους τρόπους παραγωγής και μετάδοσης ειδήσεων,
- Εφαρμόζουν στην πράξη τις αρχές του διαδικτυακού ραδιοφώνου,
- Σχεδιάζουν τον σωστό τρόπο μετάδοσης της πληροφορίας από το ραδιόφωνο,
- Υποστηρίζουν τη γενική εκσυγχρονιστική προσπάθεια προσαρμογής των δομών στις προδιαγραφές της ευρωπαϊκής κοινότητας κατά την ενασχόλησή τους με τον τομέα του ραδιοφώνου,
- Υιοθετούν τα θετικά παραδείγματα εκπομπών άλλων χωρών κατά τη δημιουργία των δικών τους.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ιστορία ραδιοφώνου / Ελληνική ραδιοφωνία / Ραδιοπειρατεία / Χρυσή εποχή ραδιοφώνου / Εφεύρεση ραδιοφώνου / Ιδιαιτερότητες ραδιοφώνου / Απορρύθμιση συχνοτήτων / Ραδιοφωνικός σταθμός Τσιγγιρίδη / Ραδιοφωνική απορρύθμιση / Δημόσια ραδιοφωνία / Ιδιωτική ραδιοφωνία.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ
2	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑΣ
3	Η ΧΡΥΣΗ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ
4	ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
5	ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΑΠΟΡΡΥΘΜΙΣΗ
6	ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑΣ: ΨΗΦΙΑΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Κείμενο αναφοράς

2.1.Γ.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Η εισαγωγική μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στην εξοικείωση των εκπαιδευομένων με το ραδιόφωνο και τις ιδιαιτερότητές του ως μέσου ενημέρωσης και ψυχαγωγίας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν τα δυνατά σημεία του ραδιοφώνου σε σχέση με τα υπόλοιπα παραδοσιακά μέσα επικοινωνίας (τηλεόραση, έντυπα), αλλά και σε σχέση με τα νέα (ιστοσελίδες, ψηφιακές πλατφόρμες ροής).

Τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά του ραδιοφώνου είναι η φορητότητα, η αμεσότητα, η ζωντανή ροή του προγράμματος, αλλά και η δυνατότητα ακρόασης παράλληλα με άλλες δραστηριότητες. Ο/Η ακροατής/-τρια μπορεί να ενημερωθεί άμεσα από όποιο σημείο κι αν βρίσκεται, ενώ, ταυτόχρονα, μπορεί να κάνει κι άλλα πράγματα (π.χ. να οδηγεί, να γυμνάζεται κ.ο.κ.) χωρίς να χρειάζεται να παρακολουθεί κάποια οθόνη ή να διαβάζει μια έντυπη σελίδα. Άλλο ένα χαρακτηριστικό του είναι η δυνατότητα ζωντανής μετάδοσης μιας άμεσης πληροφορίας, κάτι που αποτελεί βασική πηγή κερδοφορίας για το σύγχρονο ραδιόφωνο, κυρίως στην περίπτωση των αθλητικών προγραμμάτων. Επίσης, η συνεχής ροή του προγράμματος προσφέρει μια ακόμα ελευθερία στον/στην ακροατή/-τρια που μπορεί να μη θέλει να επιλέγει συνεχώς περιεχόμενο, όπως πιθανώς πράττει στις πλατφόρμες που προσφέρουν περιεχόμενο κατ' απαίτηση (on demand). Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, στο πλαίσιο αυτό, αναγνωρίζουν τη δυνατότητα του ραδιοφώνου να απευθύνεται σε θεματικά κοινά και να παράγει περιεχόμενο για τις τοπικές αγορές, στοιχείο που αποτελεί κομβικό παράγοντα της δημοτικότητάς του μέχρι και σήμερα.

Μετά το τέλος αυτής της μαθησιακής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να διακρίνουν τη διαφορά του ραδιοφώνου σε σχέση με τα άλλα ΜΜΕ καθορίζοντας τα όρια του καθενός και θα μπορούν να σχεδιάζουν τον σωστό τρόπο μετάδοσης της πληροφορίας από το ραδιόφωνο, έχοντας ως γνώμονα τα βασικά χαρακτηριστικά του.

2.1.Γ.2 | ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑΣ

Η δεύτερη μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στο να διακρίνουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τους βασικούς ιστορικούς σταθμούς του ραδιοφώνου σε διεθνές επίπεδο, αναγνωρίζοντας τη συνδρομή τους στην εξέλιξη του μέσου και επιπλέον να εκτιμήσουν τη συμβολή και των άλλων επιστημών στην εμφάνιση του ραδιοφώνου, αναγνωρίζοντας τη σημαντικότητά τους.

Όπως παρατηρείται στην ιστορία όλων των μέσων επικοινωνίας, έτσι και στην περίπτωση του ραδιοφώνου η ανάπτυξη του μέσου ήταν μια διαδικασία συνεργατική, αποτέλεσμα, δηλαδή, των συλλογικών προσπαθειών πολλών ατόμων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν τη σημασία της δουλειάς των Maxwell, Hertz και Faraday, οι οποίοι ανακάλυψαν στα τέλη του 19ου αιώνα τα ηλεκτρομαγνητικά κύματα και έθε-

σαν, έτσι, τις θεωρητικές βάσεις για την εφεύρεση του ραδιοφώνου. Επίσης, μαθαίνουν για τη σπουδαιότητα της μετάδοσης του πρώτου υπερατλαντικού μηνύματος με σήματα Μορς από ασύρματο τηλέγραφο το 1901, από τον Guglielmo Marconi που θεωρείται ο «πατέρας της ραδιοφωνίας» και αντιλαμβάνονται τη σημασία της πρώτης μετάδοσης φωνής μέσω ραδιοκυμάτων, το 1906 από τον Reginal Fessenden. Ένα ακόμα ιστορικό σημείο-σταθμός που εξετάζεται είναι η απόφαση των βρετανικών ταχυδρομείων να υιοθετήσουν τη νέα τεχνολογία, δημιουργώντας τον πρώτο εμπορικό ραδιοφωνικό σταθμό με το όνομα BBC (British Broadcasting Corporation).

Στο πλαίσιο αυτής της μαθησιακής υποενότητας, παρουσιάζεται, ακολούθως, η σπουδαιότητα της ανάπτυξης της τεχνολογίας των ραδιοσυχνοτήτων FM, μέσω των οποίων η ραδιοφωνία βελτιώθηκε σε ποιότητα και σε εμβέλεια, κάνοντάς τη θελκτική ως τεχνολογία σε μεγαλύτερο μέρος καταναλωτών/-τριών. Επίσης, σημαντικό είναι να τονιστεί η εφεύρεση των τρανζίστορ, η οποία και κατέστησε για πρώτη φορά την ακρόαση του ραδιοφώνου μια φορητή συνήθεια, αλλάζοντας για πάντα τον χαρακτήρα του μέσου. Τέλος, παρουσιάζονται τεχνολογίες, όπως το FM stereo και το δορυφορικό ραδιόφωνο, οι οποίες επέτρεψαν την καλύτερη ποιότητα της μετάδοσης και τη μεγαλύτερη εμβέλεια και δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη θεωρία του Rogers (1983) περί διάχυσης της καινοτομίας.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα θέτει τις βάσεις για την κατανόηση της σταδιακής εξέλιξης της ραδιοφωνίας και παρουσιάζει τον σημαντικό τρόπο με τον οποίο οι εξελίξεις αυτές επηρέασαν τη σταδιακή υιοθέτηση του μέσου από τους/τις καταναλωτές/-τριες και εδραίωσαν το ραδιόφωνο ως μέσο μαζικής επικοινωνίας.

2.1.Γ.3 | Η ΧΡΥΣΗ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ

Στο πλαίσιο αυτής της μαθησιακής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να κατανοήσουν τη δυναμική που έχει το ραδιόφωνο ως μέσο μαζικής επικοινωνίας από την ίδρυση του. Ήδη από τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, οι κυβερνήσεις είχαν αρχίσει να αντιλαμβάνονται τη δυναμική που είχε το συγκεκριμένο μέσο στην επιρροή της κοινής γνώμης και είχαν ξεκινήσει τις διαδικασίες ίδρυσης δημόσιων ραδιοφωνικών σταθμών. Χαρακτηριστική στη ραδιοφωνική ιστορία είναι η φάρσα που έκανε ο Όρσον Γουέλς (1938) και η κατάληξή της, την οποία οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν και σχολιάζουν κριτικά.

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, επιπλέον, τίθεται η βάση για την κατανόηση της «Χρυσής Εποχής του Ραδιοφώνου» που διήρκησε (στις ΗΠΑ) μέχρι και τη δεκαετία του '50. Μετά την ανάπτυξη της ιδιωτικής ραδιοφωνίας σε παγκόσμιο επίπεδο, το ραδιόφωνο σταμάτησε να είναι είδος πολυτελείας, απέκτησε πιο μαζικό χαρακτήρα και άρχισε να επικεντρώνεται σε δημοφιλή, λαϊκά προγράμματα που προσέγγιζαν μεγάλο μέρος του κοινού.

Συνιστάται οι εκπαιδευόμενοι/-ες να παρακολουθήσουν ταινίες σχετικές με την ιστορία του ραδιοφώνου (π.χ. “Radio Days”, “Good morning, Vietnam”). Στόχος είναι να συγκρίνουν τη γλώσσα, το ύφος και το περιεχόμενο των ραδιοφωνικών παραγωγών εκείνης της εποχής σε σχέση με το σύγχρονο ραδιόφωνο και να αντιληφθούν την εξέλιξή της ραδιοφωνικής παραγωγής, αλλά και τον αντίκτυπό της. Μετά το τέλος αυτής της υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έχουν αποκτήσει τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, έτσι ώστε να είναι σε θέση να παρουσιάζουν το ιστορικό υπόβαθρο του ραδιοφωνικού μέσου και να αντιλαμβάνονται τη σπουδαιότητά του.

2.1.Γ.4 | ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Αυτή η μαθησιακή υποενότητα παρουσιάζει την ιστορία της ελληνικής ραδιοφωνίας, μιας ραδιοφωνίας που ξεκίνησε αργότερα από κάθε άλλη χώρα της Ευρώπης. Διακρίνεται σε δυο περιόδους, σε εκείνη πριν από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, όταν το ραδιόφωνο έκανε τα πρώτα δειλά βήματα, αλλά και σε εκείνη μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, όταν ξεκίνησε η χρυσή εποχή του ραδιοφώνου στην ελληνική επικράτεια.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν τα βασικά ιστορικά σημεία στην ιστορία του ελληνικού ραδιοφώνου και μαθαίνουν για τον πρώτο ελληνικό ραδιοφωνικό σταθμό που εξέπεμψε το 1928 στη Θεσσαλονίκη από τον ραδιοηλεκτρολόγο Χρήστο Τσιγγιρίδη. Ο σταθμός αυτός ήταν, μάλιστα, ο πρώτος στα Βαλκάνια. Επίσης, αναγνωρίζουν το 1938 ως χρονιά-σταθμό, καθώς τότε ιδρύθηκε ο πρώτος ραδιοφωνικός σταθμός της χώρας, επί της δικτατορίας του Ι. Μεταξά. Ο Ραδιοφωνικός Σταθμός Αθηνών ξεκίνησε να εκπέμπει την 25η Μαρτίου του 1938 σε μερικούς μόνο χιλιάδες δέκτες και ο πρώτος ήχος που εξέπεμψε ήταν το μουσικό σήμα «Ο τσομπανάκος». Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται την ιστορική σημασία της χρήσης του ραδιοφώνου ως οργάνου άσκησης πολιτικής επιβολής και ελέγχου, τόσο επί δικτατορίας Μεταξά όσο, ακολούθως, στη γερμανική κατοχή, γεγονός που συνέβαλε στην καθιέρωση της καχυποψίας του ελληνικού κοινού προς τα μέσα ενημέρωσης.

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εντοπίζουν τη σπουδαιότητα της «ραδιοφωνικής αναγέννησης» μετά την αποχώρηση των Γερμανών, όταν και ιδρύεται το 1945 το Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας (ΕΙΡ) και παράλληλα οι Ένοπλες Δυνάμεις (ΥΕΝΕΔ) ιδρύουν τον δικό τους ραδιοσταθμό. Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, το ραδιόφωνο καθιερώθηκε ως το αγαπημένο μέσο της νέας γενιάς. Το πρόγραμμα ήταν πλούσιο: περιείχε από θεατρικές εκπομπές (π.χ. Θέατρο της Δευτέρας) μέχρι και ραδιοφωνικά ψυχαγωγικά σόου και ντοκιμαντέρ.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα αποτελεί τη βάση για την κατανόηση των κοινωνικο-πολιτικών συνθηκών που καθόρισαν τα πρώτα βήματα του ραδιοφώνου στη χώρα.

2.1.Γ.5 | ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΑΠΟΡΡΥΘΜΙΣΗ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στο να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τις εξελίξεις που πραγματοποιήθηκαν στην ελληνική ραδιοφωνία μετά τη δεκαετία του 1990, στο πλαίσιο της προσαρμογής των κρατικών δομών στις προδιαγραφές της ευρωπαϊκής κοινότητας. Ωστόσο, πριν από την εξέταση της δεκαετίας του 1990, συνιστάται να γίνει αναφορά στη ραδιοπειρατεία, η οποία αποτελεί σημαντικό κομμάτι στην ιστορία της ραδιοφωνίας, καθώς κρίνεται αναγκαία η παρουσίαση των κοινωνικών αιτιών του φαινομένου αυτού.

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται την ιστορική σημασία της ίδρυσης, το 1987, των δημοτικών ραδιοφώνων «Αθήνα 9.84» από τον Δήμο Αθηναίων και FM 100 από τον Δήμο Θεσσαλονίκης. Διακρίνουν ως σημείο-σταθμό το ιστορικό προεδρικό διάταγμα 25/1988, με το οποίο καταργήθηκε το μονοπώλιο της δημόσιας ραδιοφωνίας και επετράπη η ίδρυση τοπικών ραδιοφωνικών σταθμών από φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Κατανοούν τη σπουδαιότητα αυτής της εξέλιξης που ονομάζεται «απορρύθμιση» ή «απελευθέρωση των συχνοτήτων», η οποία και άλλαξε στο εξής ραγδαία τη ραδιοφωνική παραγωγή, καθώς δεκάδες νέοι ιδιωτικοί σταθμοί εμφανίστηκαν στην αγορά, η δημόσια ραδιοφωνία αποδυναμώθηκε, ενώ η εξάρτηση από τα διαφημιστικά έσοδα επηρέασε την παραγωγή του περιεχομένου. Πολλοί/-ές από τους/τις ερασιτέχνες «ραδιοπειρατές» έγιναν θεμελιωτές/-τριες της νόμιμης ιδιωτικής ραδιοφωνίας. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συνιστάται να μελετήσουν την ιστορία των πρώτων ιδιωτικών ραδιοφωνικών σταθμών, όπως ήταν οι TOP FM, Jeronymo Groovy, ANT1, SKY, KLIK FM και ο STAR FM στη Θεσσαλονίκη.

Τέλος, στο πλαίσιο αυτής της υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, το οποίο θεσπίστηκε ως η ρυθμιστική αρχή των ελληνικών ραδιοτηλεοπτικών ΜΜΕ.

2.1.Γ.6 | ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑΣ: ΨΗΦΙΑΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στο να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες την τεχνολογία του ψηφιακού ραδιοφώνου (Digital Audio Broadcasting), που αποτελεί την εξέλιξη του αναλογικού. Σύμφωνα με σχετική οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όλοι οι ραδιοφωνικοί σταθμοί της Ευρώπης πρέπει να πραγματοποιήσουν τη μετάβαση από το αναλογικό στο ψηφιακό σήμα, τόσο στο ραδιόφωνό όσο και στην τηλεόραση. Το περιεχόμενο του ψηφιακού ραδιοφώνου δεν μεταδίδεται μέσω των AM και των FM, αλλά μέσω υψηλοτέρων συχνοτήτων. Η τεχνολογία DAB χρησιμοποιείται ευρέως σε χώρες όπως είναι η Αγγλία, η Ελβετία και η Δανία.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τα χαρακτηριστικά του ψηφιακού ραδιοφώνου σε σχέση με το αναλογικό. Αυτά είναι η καλύτερη ποιότητα του ήχου, η εξατομικευμένη «εμπειρία χρήστη» που προσφέρει σε κάθε ακροατή/-τρια, η χαμηλή εκπεμπόμενη ακτινοβολία (DAB+), η πανελλαδική εμβέλεια, αλλά και το υψηλής ποιότητας σήμα ακόμα και σε παραμεθόριες περιοχές. Στο ψηφιακό ραδιόφωνο σημειώνεται, επίσης,

ότι δεν υπάρχουν παράσιτα, διακοπές ή στερεοφωνική και μονοφωνική λήψη. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν, ακολούθως, τις προκλήσεις που έχει η εφαρμογή του, καθώς στην Ελλάδα η μετάβαση δεν έχει αποκτήσει καθολικό χαρακτήρα λόγω του υψηλού κόστους, ενώ η τεχνολογία DAB ξεκίνησε να χρησιμοποιείται μόλις το 2018.

Συνολικά, η μαθησιακή υποενότητα αυτή αποτελεί τη βάση για την όσο το δυνατόν καλύτερη κατανόηση των διαφορών μεταξύ του ψηφιακού και του αναλογικού ραδιοφώνου, καθώς και για την κατανόηση των βασικών χαρακτηριστικών της ψηφιακής τεχνολογίας.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Κλειαμάκη, Ο. & Ζώντου, Ε. (επιμ.). (2006). *Το ραδιόφωνο στην Ελλάδα. Τετράδια Επικοινωνίας*. Αθήνα: Ινστιτούτο Οπτικοακουστικών Μέσων.
2. Κάρτερ, Γ. Ν. (2004). *Ελληνική ραδιοφωνία – τηλεόραση. Ιστορία και ιστορίες*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

Συμπληρωματικές

1. Χαιρετάκης, Μ. (2014). *Η ραδιοφωνία στην Ελλάδα: 1930-1950*. Αθήνα: Στο Κόκκινο.
2. Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση. (2008). *Εβδομήντα χρόνια ελληνική Ραδιοφωνία*. Αθήνα: Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση.

2.1.Δ • ΔΕΛΤΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας «Δελτίο Ειδήσεων» είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στις βασικές αρχές και στις τεχνικές της σύνταξης ενός δελτίου ειδήσεων. Αναλυτικότερα, παρουσιάζονται τα είδη των δελτίων ειδήσεων ανάλογα με τη διάρκειά τους, τα επιμέρους τμήματα από τα οποία αποτελούνται, καθώς και ο εξειδικευμένος τρόπος γραφής τους για το ραδιόφωνο. Έμφαση δίνεται στην αξιολόγηση και την ιεράρχηση των ειδήσεων ανάλογα και με το είδος του ραδιοφώνου για το οποίο οι παραγωγοί εργάζονται. Επίσης, παρουσιάζονται οι διαφορετικές πηγές αναζήτησης των ειδήσεων, όπως είναι τα πρακτορεία. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στους τρόπους της σύμπτυξης μιας είδησης προκειμένου να συμπεριληφθεί στο δελτίο. Στο πλαίσιο του εργαστηρίου, εξασκούνται και στην προσαρμογή του στον προφορικό λόγο, όπως και στην εκφώνησή του.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αναγνωρίζουν τα μέρη των δελτίων ειδήσεων διαχωρίζοντας τη θεματολογία τους,
- Διακρίνουν τα είδη των δελτίων ειδήσεων μελετώντας τη διάρκειά τους,
- Επιλέγουν τις ειδήσεις που θα συμπεριληφθούν αξιολογώντας τη σημαντικότητά τους,
- Προσαρμόζουν τις ειδήσεις για το ραδιόφωνο,
- Συνοψίζουν τις ειδήσεις σε τίτλους,
- Αναζητούν ειδήσεις για τα δελτία,
- Χειρίζονται τη ροή των ειδησεογραφικών πρακτορείων,
- Ιεραρχούν τη σημαντικότητα των ειδήσεων,
- Κατηγοριοποιούν τις ειδήσεις για τα διαφορετικά τμήματα του δελτίου,
- Επιδεικνύουν πρωτοβουλία στη σύνταξη των ειδήσεων,
- Διατυπώνουν ραδιοφωνικά και με συντομία τις ειδήσεις κατά την παραγωγή του δελτίου,
- Συνθέτουν τη ροή των ειδήσεων κατά τη συγγραφή του δελτίου,
- Οργανώνουν τις ειδήσεις σε τμήματα κατά τη συγγραφή του δελτίου.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Είδη ραδιοφωνικών δελτίων ειδήσεων / Σύνταξη ραδιοφωνικών ειδήσεων / Αξιολόγηση και ιεράρχηση ραδιοφωνικών ειδήσεων / Πηγές ραδιοφωνικών ειδήσεων / Τίτλοι ραδιοφωνικών ειδήσεων / Σύνθεση ροής ραδιοφωνικών ειδήσεων / Εκφώνηση ραδιοφωνικών ειδήσεων / Αποφώνηση ραδιοφωνικού δελτίου ειδήσεων / Καθορισμός ημερήσιας θεματολογίας / Εκφωνητής/-τρια-Παρουσιαστής/-τρια.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (1), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ: ΕΙΔΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ/-ΤΡΙΕΣ
2	ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ/ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑΣ
3	ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ
4	ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΟΥ ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ
5	Η ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ
6	Η ΕΚΦΩΝΗΣΗ ΕΝΟΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ ΕΙΔΗΣΕΩΝ
7	Η ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΑ ΕΝΟΣ ΦΥΛΛΟΥ ΡΟΗΣ/ΣΚΑΛΕΤΑΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ ΕΙΔΗΣΕΩΝ
8	ΤΟ ΜΟΝΤΑΖ ΤΟΥ ΗΧΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΥ ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Κείμενο αναφοράς

2.1.Δ.1 | ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ: ΕΙΔΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ/-ΤΡΙΕΣ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στη σημασία του ραδιοφωνικού δελτίου ειδήσεων ως αυτοτελούς παραγωγής στο πλαίσιο της λειτουργίας ενός ραδιοφωνικού σταθμού. Είναι σημαντικό οι εκπαιδευόμενοι/-ες, πριν προβούν στην προετοιμασία και την πραγματοποίηση ενός ραδιοφωνικού δελτίου ειδήσεων, να διακρίνουν τη διαφορετική βαρύτητα και τη σημασία που έχει η συγκεκριμένη τυπολογία εκπομπής σε έναν πολυσυλλεκτικό ραδιοφωνικό σταθμό, συγκριτικά με έναν μουσικό ή έναν αθλητικό. Επιπλέον, κρίνεται αναγκαίο να κατανοήσουν τις διαφορετικές κατηγορίες των ραδιοφωνικών δελτίων ειδήσεων (π.χ. δελτίων ειδήσεων ανά ώρα, περιληπτικών/σύντομων δελτίων ειδήσεων/newsflash, κεντρικών δελτίων ειδήσεων). Οι διαφορές μεταξύ του συμβατικού δελτίου ειδήσεων και του σύντομου είναι σημαντικό να επισημανθούν, με στόχο να εμπεδώσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τη διαφορετική σκοπιμότητα και τη διαφορετική λειτουργικότητα κάθε κατηγορίας ενημερωτικής εκπομπής.

Ακολούθως, μέσα από τη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τον ρόλο των συντελεστών/-τριών ενός ραδιοφωνικού δελτίου ειδήσεων, η συνεργασία των οποίων κρίνει και την ποιότητα του τελικού αποτελέσματος. Είναι αναγκαίο να είναι σε θέση να διακρίνουν τις αρμοδιότητες του/της εσωτερικού/-ής συντάκτη/-τριας των ειδήσεων συγκριτικά με εκείνες του/της εξωτερικού/-ής ρεπόρτερ. Επιπλέον, έμφαση δίνεται και στις αρμοδιότητες του/της εκφωνητή/-τριας-παρουσιαστή/-τριας του δελτίου ειδήσεων, ο/η οποίος/-α ως βασικός/-ή πομπός των ειδήσεων, ανάλογα με το μοντέλο λειτουργίας του ραδιοφωνικού σταθμού (αν είναι, δηλαδή, μουσικός, πολυσυλλεκτικός ή αθλητικός), μπορεί να συμμετέχει στην παραπάνω διαδικασία ή απλώς να επιτελεί τον ρόλο του/της ως εκφωνητή/-τριας, λειτουργώντας ως συνδετικός κρίκος της ομάδας.

Συνολικά, η πρώτη μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στο να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στα είδη των ραδιοφωνικών δελτίων ειδήσεων και στα βήματα που περιλαμβάνει η δημιουργική συνεργασία των συντελεστών/-τριών αυτών των ειδησεογραφικών εκπομπών.

2.1.Δ.2 | ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ/ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑΣ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στο να εξοικειώσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες με τις βασικές διαδικασίες της δημιουργίας της ατζέντας που πλαισιώνει ένα ραδιοφωνικό δελτίο ειδήσεων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα μάθουν να ιεραρχούν τη βαρύτητα και τη σημασία των θεμάτων της επικαιρότητας, έχοντας ως βάση ορισμένες καθιερωμένες αρχές/κριτήρια της δημοσιογραφίας, αλλά και να αποφασίζουν εάν τελικά ένα επίκαιρο θέμα αξίζει να ενταχθεί στην ημερήσια ατζέντα του ραδιοφωνικού δελτίου ειδήσεων. Την απόφαση αυτή θα τη λάβουν με βάση τη συχνότητα της εμφάνισής του, το εύρος του αντίκτυπού του στην κοινωνία, τον βαθμό του απροσδόκητου στοιχείου που ενδεχομένως φέρει, τα (δημόσια) πρόσωπα τα οποία εμπλέκονται σε αυτό, αλλά και το κατά πόσο ενδιαφέρει την πλειονότητα των πολιτών.

Πέρα από την αξιολόγηση της ειδησεογραφίας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες είναι, παράλληλα, αναγκαίο να εξοικειωθούν με τα βασικότερα κριτήρια της ιεράρχησης των ειδήσεων, τα οποία εφαρμόζονται σε όλα τα μέσα ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένου του ραδιοφώνου και τα οποία έχουν ως εξής: επικαιρότητα, εγγύτητα, εκρηκτικότητα, εκκρεμότητα, σπουδαιότητα, σπανιότητα, συγκίνηση και συνέπειες που χαρακτηρίζουν ένα γεγονός.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα προετοιμάζει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες ώστε να διαχειρίζονται με επιτυχία τα έργα της ορθής επιλογής και της οργάνωσης της ειδησεογραφικής ύλης στο πλαίσιο μιας καθημερινότητας που βομβαρδίζεται από γεγονότα σε όλους τους τομείς της ζωής.

2.1.Δ.3 | ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις απαραίτητες γνώσεις και τις δεξιότητες, ώστε να μπορέσουν να αξιοποιήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις διαφορετικές πηγές των ειδήσεων, βάσει των οποίων θα διαμορφωθεί η θεματολογία του ραδιοφωνικού δελτίου ειδήσεων. Είναι χρήσιμο να αναγνωρίζουν και να προσεγγίζουν τους βασικότερους φορείς που προσφέρουν πληροφορίες ή ειδήσεις (π.χ. τους φορείς της εξουσίας), συγκριτικά, πάντα, με τα άτομα που ασχολούνται επαγγελματικά με τη διοχέτευση των ειδήσεων προς τα μέσα ενημέρωσης (συμβούλους δημοσιότητας, συμβούλους ή και εταιρείες δημοσίων σχέσεων, μάνατζερ, καλλιτεχνικούς πράκτορες). Επιπλέον, στην υποενότητα αυτή, έμφαση δίνεται και στην αναζήτηση των πηγών για συγκεκριμένα θέματα της επικαιρότητας, με απώτερο σκοπό την κατανόηση των διαφορετικών κατηγοριών τους.

Ειδικότερα, κρίνεται απαραίτητη η εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τους βασικούς κανόνες διατύπωσης των ερωτήσεων προς τις πηγές, οι απαντήσεις των οποίων θα ηχογραφηθούν για να αξιοποιηθούν στο ραδιοφωνικό δελτίο ειδήσεων της ημέρας. Στην περίπτωση της επιλογής δευτερογενών πηγών, ο/η ραδιοφωνικός/-ή συντάκτης/-τρια ειδήσεων μαθαίνει να καταφεύγει με κριτικό και διερευνητικό πνεύμα σε άλλες κατηγορίες μέσων ενημέρωσης (τηλεόραση, ιστοσελίδες, έντυπα), ενδεχομένως του ίδιου ειδησεογραφικού οργανισμού στον οποίο εργάζεται, προκειμένου να επιλέξει τις δηλώσεις και τις πληροφορίες εκείνες που (μέσα από την κατάλληλη γλωσσική επεξεργασία) μπορούν να εκφωνηθούν στο πλαίσιο του ραδιοφωνικού δελτίου ειδήσεων. Σε αυτή την περίπτωση, κρίνεται επιβεβλημένο να καλλιεργήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες δεξιότητες ελέγχου του βαθμού της ακρίβειας των πληροφοριών από δευτερογενείς πηγές, ώστε να αποφύγουν να πέσουν θύματα τυχόν παραποιημένων ή ψευδών πληροφοριών.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα προετοιμάζει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες ώστε να διαχειρίζονται με επιτυχία τα δύσκολα έργα της ολοκληρωμένης διερεύνησης και της ορθής προσέγγισης των κατάλληλων πηγών ανάλογα με τη θεματολογία που έχουν επιλέξει να φιλοξενηθεί στο ραδιοφωνικό δελτίο ειδήσεων της ημέρας.

2.1.Δ.4 | ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΟΥ ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα εξετάζει τις βασικές τεχνικές της αναζήτησης, της συλλογής και της επεξεργασίας (σε δημοσιογραφικό και σε τεχνικό επίπεδο) του ειδησεογραφικού υλικού που πρόκειται να φιλοξενηθεί στο ραδιοφωνικό δελτίο ειδήσεων της ημέρας. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται σκόπιμο οι εκπαιδευόμενοι/-ες να μάθουν να διακρίνουν, αλλά και να εφαρμόζουν στην πράξη: α) τον χειρισμό της ροής των ειδησεογραφικών πρακτορείων, β) την ηχογράφηση σύντομων ή μεγαλύτερων συνεντεύξεων, σε άμεση προσωπική ή σε τηλεφωνική επικοινωνία με μια σειρά επιλεγμένων πηγών, γ) τη συλλογή ηχογραφημένων ρεπορτάζ άλλων συναδέλφων του ραδιοφωνικού σταθμού, δ) τη συγκέντρωση και την ηχογράφηση επιπλέον στοιχείων τεκμηρίωσης (π.χ. στατιστικών στοιχείων, ερευνών), σχετικών με τα επιλεγμένα ειδησεογραφικά θέματα του δελτίου ειδήσεων, ε) το δημιουργικό μοντάζ του συλλεγμένου ηχογραφημένου υλικού, ξεχωρίζοντας τα σημεία των δηλώσεων με τη μεγαλύτερη βαρύτητα και στ) την καταγραφή των άτυπων υποενοτήτων, με βάση τις οποίες θα κατανεμηθεί το σύνολο του ηχογραφημένου υλικού.

Ως προς τη διαδικασία του μοντάζ, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να μάθουν να διαχειρίζονται ορθά τις δηλώσεις μιας πηγής, οι οποίες θα συμπεριληφθούν σε ένα ηχητικό κλιπ, σε συνδυασμό με την αξιοποίηση των φυσικών ήχων (sound effects) που συνοδεύουν μια πηγή, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο. Πρόκειται για ένα πολύ χρήσιμο υλικό, το οποίο προορίζεται να πλαισιώσει την εκφώνηση των ειδήσεων από

τον/την παρουσιαστή/-τρια. Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να εμπεδώσουν και να εφαρμόσουν δημιουργικά όλα τα βήματα που απαιτούνται για τη συγκέντρωση, την ηχητική επεξεργασία και την ταξινόμηση του ειδησεογραφικού υλικού ενός ραδιοφωνικού δελτίου ειδήσεων που προέρχεται από προκαθορισμένες πηγές.

2.1.Δ.5 | Η ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στην εισαγωγή, στην κατανόηση και στην εφαρμογή των βασικότερων αρχών της συγγραφής ειδήσεων για το ραδιόφωνο. Είναι σημαντικό να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες αφενός ότι η διάρθρωση κάθε ειδησεογραφικής ιστορίας πρέπει να πραγματοποιείται ξεκινώντας από το πιο σημαντικό και ενδιαφέρον στοιχείο της και καταλήγοντας στο λιγότερο σημαντικό ή ελκυστικό και αφετέρου ότι η είδηση επιβάλλεται να είναι γραμμένη με απλό και περιγραφικό τρόπο, ώστε τα λόγια του/της εκφωνητή/-τριας-παρουσιαστή/-τριας να γίνονται εύκολα κατανοητά από το κοινό. Γι' αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες είναι χρήσιμο να εξασκηθούν στη σύνοψη των ειδήσεων σε τίτλους, στην αξιοποίηση ενός απλού λεξιλογίου που προσομοιάζει με αυτό του καθημερινού προφορικού λόγου, στην αποφυγή των συντμήσεων, των ακρωνυμίων ή των δυσκολονόητων φράσεων, καθώς και στην αποφυγή της έναρξης ενός ειδησεογραφικού θέματος με τη χρήση βαρετών φράσεων.

Επιπλέον, είναι ιδιαίτερα ωφέλιμο οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εξοικειωθούν με τη συγγραφή των ραδιοφωνικών ειδήσεων με βάση τα πραγματικά γεγονότα της επικαιρότητας, με απώτερο σκοπό να εμπεδώσουν τις δυσκολίες της πλήρους απόδοσης ενός ειδησεογραφικού θέματος μέσα σε πολύ λίγες προτάσεις. Εκτός από τις ειδήσεις, είναι σημαντικό, επίσης, να μάθουν να συντάσσουν το ειδησεογραφικό cue που εκφωνεί ο/η παρουσιαστής/-τρια ως συνοπτική και ομαλή εισαγωγή σε ένα ηχογραφημένο κλιπ/ρεπορτάζ. Παράλληλα, στο πλαίσιο της συγκεκριμένης υποενότητας, είναι σημαντικό να καλλιεργηθούν οι δεξιότητες της δημιουργίας του σχετικού ηχητικού κλιπ (audio clip), με τη χρήση της κατάλληλης εφαρμογής, στο οποίο θα εκφωνηθεί στην πράξη από τον/την παρουσιαστή/-τρια το ήδη συνταγμένο στα χαρτιά ειδησεογραφικό περιεχόμενο, ακολουθώντας τους βασικούς κανόνες της ορθοφωνίας και της αναπνοής.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα παρέχει τις απαραίτητες γνώσεις και τις δεξιότητες για την ορθή και την έγκαιρη προετοιμασία του ειδησεογραφικού περιεχομένου που προορίζεται να εκφωνηθεί από τον/την παρουσιαστή/-τρια ενός ραδιοφωνικού δελτίου ειδήσεων.

2.1.Δ.6 | Η ΕΚΦΩΝΗΣΗ ΕΝΟΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα εξετάζει τις βασικότερες αρχές της ορθής εκφώνησης των ραδιοφωνικών δελτίων ειδήσεων. Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευόμε-

νοι/-ες είναι σημαντικό να κατανοήσουν ότι ο ακουστικός τρόπος της πρόσληψης του ραδιοφωνικού περιεχομένου από το κοινό επιβάλλει στον/στην εκφωνητή/-τρια-παρουσιαστή/-τρια του δελτίου ειδήσεων την εξάσκηση ως προς την υιοθέτηση του κατάλληλου τόνου εκφοράς των ειδησεογραφικών θεμάτων, ανάλογα με το αν πρόκειται για «σκληρές ειδήσεις» (hard news) πολιτικο-κοινωνικού/οικονομικού ενδιαφέροντος ή για «ηπιότερες ειδήσεις» (soft news) ανθρώπινου ενδιαφέροντος από τους χώρους της επιστήμης, του αθλητισμού ή του πολιτισμού.

Δεδομένου ότι κατά την εκφώνηση των ραδιοφωνικών ειδήσεων παρεμβάλλονται ηχητικά εφέ ή πίσω από αυτές υπάρχει το λεγόμενο «μουσικό χαλί», είναι ωφέλιμο οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσα στο κατάλληλο περιβάλλον (ιδανικά εντός ενός ραδιοφωνικού θαλάμου) και με τη χρήση του μικροφώνου, να προβούν οι ίδιοι/-ες στην εκφώνηση των ειδήσεων, με στόχο την καλλιέργεια των δεξιοτήτων της ορθοφωνίας και της ορθής υιοθέτησης διαφορετικών τόνων έκφρασης που αποσκοπούν στην προσέλκυση και τη διατήρηση της προσοχής του/της ακροατή/-τριας. Χρήσιμο είναι να μάθουν να διατυπώνουν με ραδιοφωνικό τρόπο και με συντομία τις ειδήσεις.

Συνολικά, η παρούσα μαθησιακή υποενότητα παρέχει τις βάσεις στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες, ώστε να κατανοήσουν και να εφαρμόσουν στην πράξη όλες τις διαδικασίες που απαιτούνται για την ολοκληρωμένη εκφώνηση ενός ραδιοφωνικού δελτίου ειδήσεων. Αυτό προαπαιτεί, πέραν των δεξιοτήτων της ορθοφωνίας, την εξοικείωση με ένα ειδικό σύστημα διαδραστικής επικοινωνίας μεταξύ του/της εκφωνητή/-τριας και του/της ηχολήπτη/-τριας, βάσει νευμάτων που συμβάλλουν στην εύρυθμη κατανομή όλων των στοιχείων της εκπομπής (μουσικού σήματος εκφωνημένων ειδήσεων, ηχητικών κλιπ) κατά τη διάρκεια της ραδιοφωνικής εκροής.

2.1.Δ.7 | Η ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΕΝΟΣ ΦΥΛΛΟΥ ΡΟΗΣ/ΣΚΑΛΕΤΑΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στη ροή ενός ραδιοφωνικού δελτίου ειδήσεων, είτε πριν από την προγραμματισμένη ηχογράφησή του είτε πριν αυτό βγει στον αέρα σε απευθείας μετάδοση. Είναι σημαντικό να κατανοηθεί ότι η εν λόγω διαδικασία είναι επιβεβλημένη για ένα ποιοτικό δημοσιογραφικό αποτέλεσμα, καθώς συμβάλλει στην ομαλή συνεργασία όλων των συντελεστών/-τριών της ραδιοφωνικής εκπομπής.

Πριν από τη δημιουργία ενός φύλλου ροής/σκαλέτας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κρίνεται απαραίτητο να μάθουν να αναγνωρίζουν και να διαμορφώνουν τα μέρη ενός δελτίου ειδήσεων ανάλογα με τη διάρκειά του και με το είδος του ραδιοφωνικού σταθμού στον οποίο μεταδίδονται. Είναι σημαντικό να κατανοήσουν ότι ένα ραδιοφωνικό δελτίο ειδήσεων συγκροτείται από τις κύριες ειδήσεις των τελευταίων ωρών της ημέρας, με τα κύρια δελτία ειδήσεων συνήθως να μεταδίδονται ακριβώς στην κορυφή της ώρας (π.χ. στις 14.00) και τα πιο σύντομα να τοποθετούνται συχνά στο μισό της ώρας (π.χ. στις 15.30). Ταυτόχρονα, ανάλογα με τη στρατηγική της λειτουρ-

γίας του ραδιοφωνικού σταθμού, τα δελτία ειδήσεων μπορούν, επίσης, να ενσωματωθούν στα υπάρχοντα ειδησεογραφικά προγράμματα.

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να εφαρμόσουν στην πράξη την ορθή σειρά των θεμάτων ενός ραδιοφωνικού δελτίου ειδήσεων, με γνώμονα τη φυσιογνωμία του ραδιοφωνικού σταθμού (τοπικού, περιφερειακού ή εθνικής εμβέλειας). Είναι χρήσιμο να εξοικειωθούν, επίσης, με τη διαδικασία προσαρμογής των παραπάνω κανόνων σε περίπτωση που ανακύψει ένα πολύ σημαντικό ειδησεογραφικό γεγονός με ιδιαίτερο αντίκτυπο στην κοινωνία.

Συμπερασματικά, η υποενότητα αυτή βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να εμπεδώσουν τον τρόπο διάρθρωσης του συνολικού φύλλου ροής/σκαλέτας ενός δελτίου ειδήσεων, αξιοποιώντας τα διαθέσιμα στοιχεία, όπως, για παράδειγμα, το κείμενο ειδήσεων, το ειδησεογραφικό cue, τα ηχητικά κλιπ/sound-bites, τις σύντομες ηχογραφημένες δημοσιογραφικές αναφορές κ.λπ.

2.1.Δ.8 | ΤΟ ΜΟΝΤΑΖ ΤΟΥ ΗΧΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΥ ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Η τελευταία μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στο να εξοικειώσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες με τους βασικούς κανόνες που υιοθετούνται όταν μοντάρεται στο σύνολό του το ειδησεογραφικό περιεχόμενο που προορίζεται να πλαισιώσει ένα ραδιοφωνικό δελτίο ειδήσεων. Είναι σημαντικό, ως προς την παραπάνω διαδικασία, να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες ότι τα ραδιοφωνικά δελτία ειδήσεων (ανάλογα με την κατηγορία του σταθμού στον οποίο μεταδίδονται) αναμορφώνονται συνεχώς με την προσθήκη νεότερων ειδησεογραφικών εξελίξεων και με την αφαίρεση των ήδη παρωχημένων γεγονότων. Συνεπώς, κρίνεται αναγκαίο να μάθουν να αναδιαμορφώνουν το ειδησεογραφικό υλικό –τόσο σε επίπεδο γραπτής σύνταξης όσο και σε επίπεδο τεχνικής επεξεργασίας– σε σύντομο χρονικό διάστημα, με βάση συγκεκριμένες μελέτες περίπτωσης (case-studies) προερχόμενες από την επικαιρότητα.

Επιπλέον, ως προς το συνολικό μοντάζ του ηχογραφημένου ειδησεογραφικού υλικού, είναι σημαντικό να υιοθετούν τεχνικές που κρατούν αμείωτο το ενδιαφέρον του/της ακροατή/-τριας, όπως είναι το σήμα του ραδιοφωνικού σταθμού, η εισαγωγή, οι εύστοχες συνδετικές παραπομπές μεταξύ των ειδήσεων, η παρεμβολή μουσικής (όπου κρίνεται ότι είναι απαραίτητες οι μουσικές «ανάσες»), αλλά και η σύνθεση των ηχογραφημένων κλιπ με βάση τις ενότητες που έχουν προκαθοριστεί και με ορθή αξιολογική σειρά ανάλογα με την ενημερωτική βαρύτητα κάθε είδησης, προτάσσοντας τα σημαντικότερα ειδησεογραφικά θέματα και ολοκληρώνοντας τη ροή των ειδήσεων με τα λιγότερο σημαντικά.

Συνολικά, η μαθησιακή αυτή υποενότητα προσφέρει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις βάσεις για να μπορέσουν εύκολα και μεθοδικά να μοντάρουν το συνολικό ειδησεογραφικό περιεχόμενο ενός ραδιοφωνικού δελτίου ειδήσεων ακολουθώντας το προκαθορισμένο φύλλο ροής (σκαλέτα).

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Chantler, P. & Stewart, P. (2009). *Essential Radio Journalism: How to Produce and Present Radio News*. London: A & C Black Publishers.
2. Hilliard, R. L. (2001). *Γράφοντας για την τηλεόραση και το ράδιο* (μτφρ. Ν. Σαρρής). Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.

Συμπληρωματικές

1. Brad, T. (1998). *Σχεδιασμός και παραγωγή προγράμματος για ραδιόφωνο, βίντεο, τηλεόραση* (μτφρ. Α. Οικονομίδης). Αθήνα: Μακεδονικές Εκδόσεις.
2. Crisell, A. (2010). *Η γλώσσα του ραδιοφώνου* (μτφρ. Ι. Γ. Μπαμπασάκης). Αθήνα: Εκδόσεις Αιγόκερως.
3. Δουατζής, Γ. (2010). *Περί δημοσιογραφίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.
4. Κλώντζας, Μ. & Μπαρμπούτης, Χ. (επιμ.). (2001). *Το φράγμα του ήχου. Η δυναμική του ραδιοφώνου στην Ελλάδα*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

2.1.Ε • ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η μαθησιακή ενότητα «Ελληνική μουσική» έχει ως σκοπό να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στα είδη και στις ιδιομορφίες της νεοελληνικής μουσικής από τα τέλη του 19ου αιώνα έως τις μέρες μας. Ειδικότερα, επιδιώκεται μια γενική αναφορά στην ιστορική πορεία, στη δομή, στο περιεχόμενο και στις λειτουργίες της ελληνικής μουσικής. Επιπλέον, η παρούσα ενότητα επιδιώκει να καταστούν κατανοητά τα μουσικά είδη, οι πτυχές, οι περίοδοι και οι αντιπροσωπευτικοί/-ές εκπρόσωποι του ελληνικού τραγουδιού (συνθέτες/-τριες, στιχουργοί, τραγουδιστές/-τριες και μουσικοί) κατά την ιστορική τους εξέλιξη στη διάρκεια του 20ού αιώνα. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη χρονική περίοδο μετά τη δεκαετία του 1960 και στην εξέλιξη από το λαϊκό στο έντεχνο/νέο κύμα, στη χρήση του ρεμπέτικου στις μέρες μας, στην επίδραση του δημοτικού τραγουδιού στα σύγχρονα μουσικά δρώμενα, καθώς και στα νέα είδη μουσικής που παρουσιάστηκαν κατά τις τελευταίες δεκαετίες (ποπ, ροκ, χιπ χοπ). Τέλος, παρουσιάζονται τα περισσότερο εμπορικά είδη μουσικής και αναλύεται η επίδρασή τους στη σύγχρονη καλλιτεχνική σκηνή.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Ορίζουν τις ιδιομορφίες της δημοτικής μουσικής (στεριανής και νησιωτικής) των διαφόρων περιοχών της Ελλάδας ακούγοντας μουσικά παραδείγματα,
- Αναφέρουν τις κατηγορίες της αστικής λαϊκής μουσικής ομαδοποιώντας τα είδη και τα χαρακτηριστικά τους,
- Αναγνωρίζουν το σμυρναίικο-πολίτικο τραγούδι μελετώντας ιστορικές παραγωγές,
- Περιγράφουν τα καινοτόμα μουσικά είδη ανά δεκαετία ακούγοντας τα μουσικά/ηχητικά χαρακτηριστικά τους,
- Αναφέρουν τις διαφορές μεταξύ έντεχνου και νέου κύματος μελετώντας τους/τις συνθέτες/-τριες και τα έργα τους,
- Ομαδοποιούν τους/τις συνθέτες/-τριες σε μουσικά είδη εξετάζοντας τα κοινωνικά/μουσικά ή/και τα ηχητικά στοιχεία τους,
- Συσχετίζουν στοιχεία της ελληνικής μουσικής από ηχογραφήσεις διαφορετικών δεκαετιών,
- Διακρίνουν τις ιδιαιτερότητες του ρεμπέτικου ήχου μέσα από τη δυνητική ακρόαση,
- Ερμηνεύουν τις ιδιαιτερότητες και τους ιδιωματισμούς της ελληνικής οπερέτας,
- Ανακαλύπτουν τα μουσικά έργα της ροκ από το 1960 και έπειτα,
- Κρίνουν, από κοινού με τον/την εκπαιδευτή/-τρια και τους/τις λοιπούς/-ές εκπαιδευόμενους/-ες, τις επιρροές της μουσικής μουσικής στο νεανικό κοινό,
- Παροτρύνουν τη χρήση της ελληνικής μουσικής στις ραδιοφωνικές εκπομπές κατά τον σχεδιασμό τους,
- Υποστηρίζουν την ανάδειξη νέων μουσικών συγκροτημάτων/καλλιτεχνών και τραγουδιών κατά τη διάρκεια μιας ραδιοφωνικής εκπομπής,
- Δικαιολογούν τις νέες/καινοτόμες μουσικές και στιχουργικές ιδέες ανά είδος μουσικής κατά την επιλογή των τραγουδιών σε ραδιοφωνικές παραγωγές,
- Υιοθετούν κριτικά τις μελέτες και τις πηγές για την ελληνική μουσική κατά την αναφορά τους σε ραδιοφωνικές εκπομπές.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Αμανές / Βήτα, Κωνσταντίνος / Ελαφρό-ευρωπαϊκό τραγούδι / Θεοδωράκης, Μίκης / Καντάδα / Καφέ-αμάν, Καφέ-σαντάν / Παραδοσιακή μουσική / Πρωτοπορία/Αβάν-γκαρντ / Ροκ και ποπ / Σάουντρακ (Soundtrack) / Χατζιδάκις, Μάνος / Χιπ χοπ (Hip Hop).

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
2	Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΡΕΜΠΕΤΙΚΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ
3	Η ΟΠΕΡΕΤΑ
4	Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 20ό ΑΙΩΝΑ
5	Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
6	Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ
7	Η ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ «ΠΟΠ» ΜΟΥΣΙΚΗΣ
8	Η ΧΙΠ ΧΟΠ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

Κείμενο αναφοράς

2.1.Ε.1 | ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Στην πρώτη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στον χώρο της ελληνικής λαογραφίας και ενημερώνονται για τη γηγενή μορφή της (παραδοσιακής) δημοτικής μουσικής, συγκεκριμένα για το δημοτικό τραγούδι. Αρχικά αναζητείται η προέλευση του όρου-δηλωτικού του δήμου/λαού, καθώς πρόκειται για ένα αυθόρμητο δημιούργημα ανωνύμων, το οποίο μεταπλάθεται με τον προφορικό λόγο από τόπο σε τόπο και από γενιά σε γενιά, καθ' υπαγόρευση των εμπειριών και των συναισθηματικών τους αναγκών, οικοδομώντας σταδιακά αυτό που λέγεται «παράδοση».

Ακολουθεί μια αναζήτηση κατηγοριών με βάση το στιχουργικό περιεχόμενο (ιστορικών, ερωτικών τραγουδιών κ.λπ.), τη θεματογραφία και τη γεωγραφική τους προέλευση (νησιώτικων, ηπειρώτικων κ.λπ.). Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στα μουσικά όργανα που σφραγίζουν την ερμηνεία τους (πνευστά, έγχορδα και κρουστά), όπως είναι η φλογέρα, το κλαρίνο, η λύρα, το σαντούρι, το ντραούλι και το τουμπερλέκι, αλλά επίσης και στα όργανα που πιθανόν χρησιμοποιούνται σε πανελλαδική κλίμακα, όπως το βιολί.

Ακολούθως, εξετάζονται οι επιδράσεις και οι αλληλεπιδράσεις εκτός συνόρων, η επιρροή της δυτικοευρωπαϊκής μουσικής στη νησιώτικη, με έμφαση στο επτανησιακό ιδίωμα και στην περίφημη καντάδα, καθώς, επίσης, και η πορεία της δημοτικής μουσικής εκτός Ελλάδας, όπως, για παράδειγμα, στις ελληνόφωνες περιοχές της Κάτω Ιταλίας. Στη συνέχεια, αξιολογούνται διάφορα είδη, όπως ο ανατολίτικος «αμανές», καθώς και ο βαθμός εισχώρησής τους στη λαϊκή ελληνική παράδοση. Τέλος, μελετάται η πορεία του μουσικού είδους αυτού, λαμβάνοντας υπόψη την εξέλιξη της τεχνολογίας, η οποία έπαιξε ρόλο αφενός μεν στη σταθεροποίηση και τη διάδοση της μουσικής των λαών, αφετέρου δε στην καθιέρωση των λεγόμενων φολκλορικών έως έθνικ στοιχείων. Κατ' επέκταση, αναζητείται η ένταξη/υιοθέτησή τους στη σύγχρονη μουσική δισκογραφία.

Ολοκληρώνοντας την υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν το είδος των δημοτικών τραγουδιών σε συνδυασμό με την ακρόαση σχετικών παραδειγμάτων και να αξιολογούν την επίδραση του είδους στη σημερινή εποχή, την ενσωμάτωση στοιχείων του σε σύγχρονες μουσικές κυκλοφορίες ή ακόμη και την επανακυκλοφορία παραδοσιακών κομματιών σε νέα εκδοχή.

2.1.Ε.2 | Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΡΕΜΠΕΤΙΚΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για τη διαμόρφωση του ρεμπέτικου με την εμφάνιση της δισκογραφίας. Αρχικά, πληροφορούνται για τις πρώτες ηχογραφήσεις ελληνικών τραγουδιών σε Αμερική, Σμύρνη και Κωνσταντινούπολη, καθώς και για την πρώτη ηχογράφηση στην Ελλάδα στα τέλη της πρώτης δεκαετίας του 20ού αιώνα. Ακολουθεί μια ενημέρωση για το πρωτοποριακό σχήμα της εποχής, «Τετράς η ξακουστή του Πειραιώς», από τους Μάρκο Βαμβακάρη, Γιώργο Μπάτη, Στράτο Παγιουμτζή και Ανέστη Δελιά, το οποίο θέτει στα 1934 τα θεμέλια για το πειραιώτικο ρεμπέτικο. Υπογραμμίζεται, ακόμη, η επιτυχία του Βαμβακάρη, ως ηγετικού εκφραστή του ρεμπέτικου.

Εξετάζεται, επίσης, η περίπτωση του Βασίλη Τσιτσάνη και υπογραμμίζεται η λογοκρισία του ρεμπέτικου κατά την ίδια περίοδο (1936-1937) από το μεταξικό καθεστώς, με αποτέλεσμα αφενός την υιοθέτηση θεμάτων και περιεχομένου τραγουδιών προερχόμενων από τη θεματολογία του ελαφρο-λαϊκού και την ώθηση αφετέρου της νέας μουσικής πραγματικότητας προς τα δυτικά πρότυπα. Επιπλέον, μελετώνται ο Βαγγέλης Παπάζογλου, ο οποίος μπαίνει στη δισκογραφία το 1933, αλλά και η Ρόζα Εσκενάζυ. Πριν από το τέλος της υποενότητας, σχολιάζονται διάφορα ονόματα που συγκαταλέγονται στους/στις σημαντικούς/-ές εκπροσώπους του ρεμπέτικου, όπως είναι οι Μανώλης Χιώτης, Σπύρος Περιστέρης, Σωτηρία Μπέλλου και Γιάννης Παπαϊωάννου.

Συνολικά, η υποενότητα αυτή βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να αφομοιώσουν και να κατανοήσουν τον βαθμό της επίδρασης της –νεοσύστατης τότε– δισκογραφίας στη διαμόρφωση του αστικού, ρεμπέτικου τραγουδιού και στον τρόπο της διάδοσής του κατά τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα.

2.1.Ε.3 | Η ΟΠΕΡΕΤΑ

Απέναντι στην τάση προς τη μικρασιατική, σμυρναίικη μουσική, η οποία θεμελιώνεται στην Ελλάδα με την έλευση των προσφύγων, εμφανίζονται και οι δυτικοευρωπαϊκές επιρροές, έκδηλες μέσα από μορφές τραγουδιού και σκηνικά μουσικά είδη, όπως είναι η οπερέτα. Έτσι, στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μυούνται στον χώρο του ελληνικού θεάματος και συγκεκριμένα της οπερέτας, ως είδους μουσικού θεάτρου με έναν ανάλαφρο, κωμικό χαρακτήρα, το οποίο και έφερε τα δυτικότροπα μουσικά στοιχεία κοντά στο ελληνικό κοινό.

Αρχικά, αναζητούνται οι ρίζες και η καθιέρωσή της μετά τα μέσα του 19ου αιώνα. Επισημαίνεται επ' αυτού το γεγονός ότι στην Ελλάδα αναπτύχθηκε ιδιαίτερα κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου, οπότε οι τέχνες είχαν επηρεαστεί από τα κοινωνικά και πολιτικά δεδομένα της εποχής, εκφράζοντας την ελληνική συνείδηση. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη μουσική σύσταση της οπερέτας, στις επιδράσεις της από τη μουσική τζαζ και την ορχήστρα τζαζ, από τον χολιγουντιανό κινηματογράφο και το μιούζικαλ, καθώς και από χορούς όπως το ταγκό. Παράλληλα, αναζητείται ο βαθμός της εμφάνισης ελληνικών μέτρων και λαϊκότροπων ή λαϊκογενών μελωδιών και παρουσιάζονται προβεβλημένα τραγούδια, προερχόμενα από το συγκεκριμένο είδος. Επιπλέον, στο πλαίσιο της υποενότητας αυτής, αναζητούνται οι δυτικοευρωπαϊκές επιδράσεις σε άλλα είδη ελληνικής μουσικής, όπως το αρχοντορεμπέτικο.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να αναγνωρίζουν το ύφος των οπερετικών τραγουδιών και τον ρόλο των μουσικών οργάνων μέσα από αντιπροσωπευτικά παραδείγματα, αλλά και να εντοπίζουν μουσικές διαφορές και αλληλεπιδράσεις με τραγούδια ανατολίτικης προέλευσης. Τέλος, επιδιώκεται να είναι σε θέση να εξετάζουν κριτικά τις αλλαγές που σημειώνονται στην ελληνική μουσική γενικότερα με την έλευση της δισκογραφίας και με την εξέλιξη της τεχνολογίας (ηχητική καταγραφή, γραμμόφωνο, ραδιόφωνο κ.λπ.).

2.1.Ε.4 | Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 20ό ΑΙΩΝΑ

Στη μαθησιακή υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για τον μουσικό μοντερνισμό στην Ελλάδα, μέσα από την παρουσίαση σημαντικών πρωτοποριακών συνθετών. Αρχικά, επισημαίνονται οι πρόδρομοι της σύγχρονης μουσικής, ο περίφημος, δηλαδή, αρχιμουσικός Δημήτρης Μητρόπουλος (1896-1960) και ο Νίκος Σκαλκώτας (1904-1949), μαθητής του Άρνολντ Σένμπεργκ, ο οποίος συνδυάζει στα έργα του την πρωτοτυπία με την παράδοση.

Ακολουθεί μια επισκόπηση συνθετών, όπως του Γιάννη Α. Παπαϊωάννου (1910-1989), του πρώτου που δίδαξε τις νέες μεθόδους σύνθεσης στην Ελλάδα, του Θεόδωρου Αντωνίου (1935-2018), διακεκριμένου συνθέτη, αρχιμουσικού και δασκάλου με μακρά θητεία σε Ελλάδα και εξωτερικό, και του Γιώργου Απέργη (1945), με μεγάλη πορεία στον χώρο της σύγχρονης μουσικής και του μουσικού θεάτρου. Στη συνέχεια, αναζητείται η ιδιαίτερη προσφορά των Ανέστη Λογοθέτη, Ιάννη Ξενάκη και Γιάννη Χρήστου, ο οποίος αναπτύσσει ένα εξ ολοκλήρου προσωπικό ιδίωμα γραφής και στο συνθετικό του έργο είναι εμφανείς οι επιδράσεις από τις σπουδές του στη φιλοσοφία και την ψυχολογία.

Συμπερασματικά, στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και τις δεξιότητες, έτσι ώστε να είναι σε θέση να κατανοήσουν την ελληνική μουσική πρωτοπορία και να αντιληφθούν τη συμβολή των συνθετών αυτών στην εξέλιξη της λόγιας/αβάν-γκαρντ μουσικής στον ελλαδικό χώρο.

2.1.Ε.5 | Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μυούνται στην ελληνική μουσική παραγωγή/επένδυση κινηματογραφικών ταινιών. Αρχίζοντας με μια συνοπτική ιστορική αναδρομή, ενημερώνονται διεξοδικά για την εξέλιξη της μουσικής του νέου ελληνικού κινηματογράφου, αναζητώντας, παράλληλα, εκείνα τα κομβικά ονόματα που ξεχώρισαν στην πορεία του.

Εξετάζεται η περίπτωση της Ελένης Καραΐνδρου, η οποία ανήκει στους/στις διακεκριμένους/-ες συνθέτες/-τριες του είδους, με καθοριστικής σημασίας στην πορεία της τη συνεργασία της με τον Θεόδωρο Αγγελόπουλο. Επίσης, μελετώνται ο (διεθνώς αναγνωρισμένος και βραβευμένος) συνθέτης κινηματογραφικής μουσικής Βαγγέλης Παπαθανασίου, ο Νίκος Κυπουργός που χαρακτηρίζεται για τη χρήση φυσικών μουσικών οργάνων στις μελωδίες του, ο Δημήτρης Παπαδημητρίου και ο Σταμάτης Σπανουδάκης.

Ολοκληρώνοντας τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τον/τη συνθέτη/-τρια ενός (κινηματογραφικού) soundtrack και θα έχουν εμπλουτίσει τις γνώσεις τους, αναζητώντας μουσικές παραγωγές που προέρχονται από τον χώρο της έβδομης τέχνης.

2.1.Ε.6 | Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ

Στην έκτη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για τις προσωπικότητες που πρωταγωνίστησαν στη διαμόρφωση και τη διάδοση του (σύγχρονου) ελληνικού τραγουδιού. Μετά από μια σύντομη περιήγηση στην πορεία του είδους στα μέσα του 20ού αιώνα, ιχνηλατούνται οι επιδράσεις τόσο της γηγενούς, λαϊκής όσο και της δυτικής μουσικής και η συμβολή αυτών στην εξέλιξή του.

Στους συνθέτες που πρωτοστατούν εξετάζεται αναλυτικά ο Μάνος Χατζιδάκις και το ιδιαίτερο μελωδικό του ιδίωμα με τις ραφιναρισμένες ενορχηστρώσεις. Επίσης, μελετάται η περίπτωση του Μίκη Θεοδωράκη, του συνθέτη που διακρίθηκε για τη συνεισφορά του στο τραγούδι, αφού έφερε την ποίηση κοντά στον/στη μη μυημένο/-η Έλληνα/-ίδα, μελοποιώντας στίχους των ποιητών Γιάννη Ρίτσου, Οδυσσέα Ελύτη, Γιώργου Σεφέρη, Πάμπλο Νερούδα κ.ά. Παράλληλα, προσεγγίζεται το έργο περισσότερων σημαντικών συνθετών, όπως για παράδειγμα των Μίμη Πλέσσα, Σταύρου Ξαρχάκου και Γιώργου Χατζηνάσιου, οι οποίοι διακρίθηκαν σε μια ευρεία γκάμα μουσικών ειδών στην πορεία τους.

Συνολικά, η παρούσα μαθησιακή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να ανακαλύψουν το συνθετικό ύφος αντιπροσωπευτικών συνθετών/-τριών του είδους μέσα από τα τραγούδια τους, αλλά και να αξιολογήσουν διασκευές και remix, έτσι ώστε να κρίνουν αφενός τον βαθμό της επιτυχίας τους, αφετέρου την πιθανότητα της συμπερίληψής τους σε πιθανές playlist ραδιοφωνικού σταθμού μεγάλης «εμβέλειας».

2.1.Ε.7 | Η ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ «ΠΟΠ» ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Εντός της συγκεκριμένης μαθησιακής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες παρακολουθούν τη δημιουργία και την καθιέρωση των πρώτων δημοφιλών μουσικών ειδών στην Ελλάδα, αρχίζοντας με την ερμηνεία του όρου «ποπ» (pop/popular). Εξετάζεται το πρώτο γνωστό (ποπ) γκρουπ, το οποίο, κατά κοινή διαπίστωση, είναι οι *Adams Boys* που μετονομάζονται σε *Play Boys* στα μέσα της δεκαετίας του 1960, με ερμηνευτή τον Δάκη και με μεγάλη την απήχηση της επιτυχίας "Deep in the heart of Athens".

Παρουσιάζονται, επίσης, συνοπτικά και άλλες «ποπ» μπάντες, όπως οι *Forminx*, οι *The Charms* και οι *Idols,* αλλά και η περίπτωση των *Olympians*, οι οποίοι θεωρούνται πρόδρομοι της ελληνικής ροκ μουσικής. Ακολούθως, έμφαση δίνεται στο βραχύβιο συγκρότημα *Νοστράδαμος*, στο χαρακτηριστικό ιδίωμα των *Poll*, αλλά και στην εμφάνιση νέων στιλ κατά τη δεκαετία του 1980, όπου και διακρίνεται το νιου γουέιβ (new wave) συγκρότημα *Χωρίς Περιδέραιο*. Επίσης, εξετάζονται οι *Στέρεο Νόβα* ως ένα από τα πιο σημαντικά συγκροτήματα της δεκαετίας του 1990, με ροπή στην ηλεκτρονική μουσική και με στοιχεία άμπιεντ, τέκνο, τριπ χοπ και ήπιας ραπ, εισάγοντας, έτσι, την ελληνική ηλεκτρονική μουσική στα δημοφιλή στιλ και επηρεάζοντας καθοριστικά την πορεία της.

Ολοκληρώνοντας την υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να εντοπίζουν τις απαρχές της δημοφιλούς ελληνικής μουσικής σκηνής, τα είδη και τους/τις καλλιτέχνες/-ιδες, να κατατάσσουν ένα κομμάτι ανάλογα με τους κυρίαρχους ήχους και τα όργανα, να αξιολογούν την επίδραση ενός μουσικού πρότζεκτ στη δημιουργία των μεταγενέστερων, αλλά και να κατανοούν τον αντίκτυπό του στο ευρύτερο κοινό.

2.1.Ε.8 | Η ΧΙΠ ΧΟΠ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

Στην τελευταία μαθησιακή υποενότητα, προσεγγίζεται η μουσική χιπ χοπ, ένα είδος που προέκυψε σε γωνιές των δρόμων της Αμερικής κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1970. Περιγράφεται ως η λεγόμενη «μουσική του δρόμου», καθώς οι οπαδοί και οι εκφραστές της χρησιμοποίησαν το εξωτερικό περιβάλλον για τη μουσική και τη χορευτική τους έκφραση, αντιδρώντας στα δεδομένα της «ποπ» και διαμορφώνοντας μια νέα κουλτούρα. Κατά την αναζήτηση των χαρακτηριστικών, διαπιστώνεται ο θεμέλιος ρόλος του ρυθμού και η ανάπτυξη του είδους μέσα από τις μείξεις ορχηστρικών τμημάτων τραγουδιών, τα οποία προσέλκυαν το ενδιαφέρον του κοινού, με την προσθήκη ρυθμικών εφέ, προερχόμενων από τα περίφημα «σκρατς» των δίσκων βινυλίου. Στη συνέχεια, διερευνάται η πορεία του είδους σε συνάρτηση με την τεχνολογική εξέλιξη, οπότε και διαπιστώνεται η προσθήκη περισσότερων ηχητικών εφέ και ανακαλύπτεται το ιδιαίτερο στίγμα του, συνοδευόμενο από τη χορευτική (μπρέικ ντανς/break dance) και την εικαστική (γκράφιτι/graffiti) έκφραση.

Προσεγγίζοντας την ανάπτυξη της ελληνικής χιπ χοπ μουσικής, εξετάζεται το πρώτο ελληνικό συγκρότημα, το οποίο και καταγράφεται το 1987 με το ακρωνύμιο

FFC και ερμηνεύει αρχικά σε αγγλικό στίχο. Επίσης εξετάζονται τα πρώτα χαρακτηριστικά σχήματα που εμφανίζονται στη δεκαετία του 1990, όπως οι *Στέρεο Νόβα*, οι *Goin' Through*, οι *NEBMA* και τα *Ημισκούμπρια*. Σημειώνεται εδώ ότι η εμφάνιση του Διαδικτύου βοηθά στην εξάπλωση και την απήχησή του στο νεότερο ηλικιακά κοινό. Επομένως, στα τέλη της δεκαετίας του 2010 η ελληνική χιπ χοπ σκηνή θα διαγράψει ακόμα πιο ανοδική πορεία. Τέλος, εξετάζονται τα υποείδη και τα παρακλάδια του είδους, όπως είναι, για παράδειγμα, η μουσική τραπ, ενώ έρχονται στο προσκήνιο και όροι όπως «ραπ», «μπιτ-μποξ» κ.ά.

Κλείνοντας τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να διακρίνουν τα χαρακτηριστικά της μουσικής χιπ χοπ και να αναγνωρίζουν τα εξελικτικά της στάδια, την ηχητική της δομή σε συνάρτηση με το στιχουργικό της περιεχόμενο, αλλά και να αξιολογούν τον αντίκτυπο των τραγουδιών στο ελληνικό κοινό, στο πλαίσιο της σύγχρονης κοινωνικής πραγματικότητας και σε συνεξέταση με τις απαιτήσεις της δισκογραφίας.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Παπάζογλου, Τ. Ε. (1980). *Ιστορία της ελληνικής μουσικής. Από τον Ορφέα μέχρι σήμερα*. Αθήνα: Εκδόσεις Φ. Νάκα.
2. Παπαθεοδώρου, Φ. (2021). *Σύντομη Ιστορία του ελληνικού τραγουδιού: 1824-2020. Όσα διάβασα κι όσα έζησα*. Αθήνα: Arco Μουσικές Εκδόσεις.

Συμπληρωματικές

1. Γαϊτάνος, Κ. (2012). *Η Ιστορία της ελληνικής μουσικής* (τόμος Α΄: *Από την αρχαιότητα έως σήμερα*). Αθήνα: Εκδόσεις Νάκα.
2. Μυλωνάς, Κ. (2009). *Ιστορία του Ελληνικού Τραγουδιού* (τόμος Δ΄: *1981-1995*). Αθήνα: Εκδόσεις Κέδρος.

2.1.ΣΤ • ΕΡΕΥΝΕΣ ΚΑΙ ΡΕΠΟΡΤΑΖ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας «Έρευνες και Ρεπορτάζ» είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στην ερευνητική δημοσιογραφία. Αρχικά παρουσιάζει τα μυστικά και τις τεχνικές του ρεπορτάζ, με γνώμονα την πληρέστερη κάλυψη του θέματος και τη μεταφορά στον/στην ακροατή/-τρια των απαραίτητων εκείνων σφαιρικών και έγκυρων πληροφοριών που θα του/της επιτρέψουν να σχηματίσει μια στέρεη άποψη. Περιγράφονται τα σημαντικότερα από τα διαφορετικά ρεπορτάζ που ανθούν σε όλο το φάσμα της ενημέρωσης: πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό, εργατικό, αθλη-

τικό, διεθνές, πολιτιστικό, τεχνολογικό, ταξιδιωτικό κ.ά., με στόχο να αναδειχθούν οι ιδιαιτερότητες του καθενός ξεχωριστά, αλλά και οι γνώσεις που οφείλει να έχει ή/και να αναπτύσσει ο/η παραγωγός προκειμένου να χειρίζεται με άνεση τις ιδιομορφίες του. Ταυτόχρονα, αναλύονται το περιβάλλον, οι θεσμοί και οι διαδικασίες που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι παραγωγοί σε κάθε είδους έρευνα. Τέλος, στο πλαίσιο του εργαστηρίου, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έχουν την ευκαιρία να εξασκηθούν πάνω σε συγκεκριμένες περιπτώσεις (case studies).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Αναγνωρίζουν το πλέον αξιοποιήσιμο υλικό του ρεπορτάζ αξιολογώντας την αξιοπιστία του,
- Διακρίνουν τα διαφορετικά είδη των ρεπορτάζ μελετώντας τις ιδιαιτερότητές τους,
- Αντιλαμβάνονται τις ιδιαιτερότητες του ραδιοφώνου αυξάνοντας την αποτελεσματικότητα κάθε ρεπορτάζ,
- Αντιπαραβάλλουν διαφορετικές απόψεις ζυγίζοντας τη βαρύτητά τους,
- Απεικονίζουν την τρέχουσα επικαιρότητα σε ένα ραδιοφωνικό προϊόν,
- Εντάσσουν το θέμα του ρεπορτάζ στο ευρύτερο κοινωνικό και πολιτικό πλαίσιο,
- Ελέγχουν την αξιοπιστία και το βάρος των πληροφοριών,
- Σχεδιάζουν μια δημοσιογραφική έρευνα,
- Εφαρμόζουν τους κανόνες της δημοσιογραφικής δεοντολογίας στο ρεπορτάζ,
- Παράγουν δημοσιογραφικές έρευνες και ρεπορτάζ,
- Συνεργάζονται με τους/τις άλλους/-ες συντελεστές/-τριες μιας εκπομπής κατά τη διεξαγωγή της έρευνας,
- Συνδυάζουν αξιόπιστες πληροφορίες από διαφορετικές πηγές κατά την παραγωγή του ρεπορτάζ,
- Συνθέτουν γνώσεις διαφορετικών επιστημονικών πεδίων κατά τον χειρισμό περίπλοκων θεμάτων έρευνας.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Δημοσιογραφική έρευνα / Ερευνητική δημοσιογραφία / Είδη ρεπορτάζ / Ραδιοφωνικό ρεπορτάζ / Ψευδείς ειδήσεις / Παραπληροφόρηση / Ραδιοφωνικός λόγος / Δημοσιογραφικές πηγές / Είδηση / Πηγές ρεπορτάζ.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (1), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
2	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
3	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΕΝΟΣ ΡΕΠΟΡΤΑΖ
4	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΣΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ
5	ΕΙΔΗ ΡΕΠΟΡΤΑΖ
6	ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Κείμενο αναφοράς

2.1.ΣΤ.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στο να εξοικειώσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες παραγωγούς με τις αρχές της δημοσιογραφικής έρευνας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να κατανοήσουν την πολυπλοκότητα μιας επαγγελματικής δημοσιογραφικής έρευνας, η οποία και απαιτεί αντικειμενικότητα, θάρρος, ανεξαρτησία, ήθος, εις βάθος έρευνα για την αναζήτηση των πηγών και παράλληλα εργασία υπό περιορισμούς χρόνου και πόρων. Η εισαγωγική υποενότητα, επομένως, προσφέρει τη βάση για να γίνουν αντιληπτές οι μεταβλητές που μετατρέπουν ένα γεγονός σε είδηση. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες χρειάζεται να κατανοήσουν τον διακριτό ρόλο του/της ρεπόρτερ σε σχέση με τον/τη συντάκτη/-τρια και τον/την αρθρογράφο και καλούνται να αντιληφθούν τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι δημοσιογράφοι τόσο όταν πραγματοποιούν μια συμβατική δημοσιογραφική έρευνα όσο και όταν αναζητούν πληροφορίες που κάποιοι/-ες θέλουν να κρύψουν (ερευνητική δημοσιογραφία).

Στο πλαίσιο του εργαστηρίου, η παρουσίαση και η ανάλυση ρεπορτάζ και άρθρων γνώμης που αφορούν το ίδιο θέμα της επικαιρότητας θα διευκολύνει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να αντιληφθούν τη διαφορά του κάθε ρόλου. Ακόμα, η παρουσίαση μεγάλων δημοσιογραφικών αποκαλύψεων («Panama Papers», «Σκάνδαλο Watergate», «Σκάνδαλο Κοσκωτά», «Λίστα Λαγκάρντ» κ.ά.) θα βοηθήσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να κατανοήσουν τις διαφορές μεταξύ της συμβατικής δημοσιογραφικής έρευνας και της ερευνητικής δημοσιογραφίας.

Μετά την ολοκλήρωση της συγκεκριμένης υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έχουν αποκτήσει τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, έτσι ώστε να είναι σε θέση να κατανοήσουν αλλά και να εξηγήσουν τους λόγους για τους οποίους η δημοσιογραφική έρευνα θεωρείται «λειτούργημα» και κάτω από ποιες προϋποθέσεις η τελευταία μπορεί να ελέγχει την εξουσία.

2.1.ΣΤ.2 | ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης μαθησιακής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν τις απαραίτητες γνώσεις/δεξιότητες που απαιτούνται για τη διενέργεια ενός ρεπορτάζ. Συγκεκριμένα, εκπαιδεύονται στον σχεδιασμό μιας δημοσιογραφικής έρευνας, μαθαίνοντας πώς να αναζητούν τις πηγές και πώς να αξιολογούν την αξιοπιστία τους. Διακρίνουν τις πρωτογενείς από τις δευτερογενείς πηγές και κατανοούν τις προκλήσεις στη διαχείριση των υποσχέσεων εμπιστευτικότητας, καθώς και στην προστασία των δημοσιογραφικών πηγών και των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος (whistleblowers). Ακόμα, αντιλαμβάνονται, την ηθική διάσταση της υποχρέωσης που έχουν να αντιπαραβάλλουν τις διαφορετικές απόψεις, ζυγίζοντας τη βαρύτητά τους.

Επιπλέον, στο πλαίσιο της συγκεκριμένης υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την τεχνική της συνέντευξης που απαιτείται για την εκμαίευση των πληροφοριών από έναν/μία αυτόπτη μάρτυρα/μια πηγή. Ακολούθως, μαθαίνουν να εντάσσουν τη δημοσιογραφική έρευνα στο ευρύτερο κοινωνικό και πολιτικό πλαίσιο, έχοντας πολύ καλή γνώση της επικαιρότητας. Με τον τρόπο αυτόν, κατανοούν το πώς να ιεραρχούν ένα ρεπορτάζ στην ημερήσια ατζέντα και το πώς να το κατευθύνουν την έρευνα, έτσι ώστε αυτή να σχετίζεται με τα ενδιαφέροντα της κοινής γνώμης.

Τέλος, στο πλαίσιο του εργαστηρίου, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έχουν την ευκαιρία να εξασκηθούν πάνω σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, αναγνωρίζοντας τις πηγές και τα είδη τους όπως χρησιμοποιούνται σε συγκεκριμένα ρεπορτάζ και αποκτώντας, παράλληλα, εξοικείωση με τη διαδικασία της αναζήτησης των πηγών, μέσω πρωτογενούς έρευνας σε θέματα της επικαιρότητας.

2.1.ΣΤ.3 | ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΕΝΟΣ ΡΕΠΟΡΤΑΖ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα παρουσιάζει τις τεχνικές συγγραφής ενός ρεπορτάζ. Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν τις διαφορές του ρεπορτάζ σε σχέση με τα υπόλοιπα είδη ειδησεογραφικών κειμένων. Ακόμα, είναι πολύ σημαντικό, πριν από τη συγγραφή ενός ρεπορτάζ, να μάθουν τη διαφορά μεταξύ γεγονότος και σχολίου και να αντιληφθούν αν υπάρχει κάποιο άμεσο ή έμμεσο σχόλιο σε ένα ρεπορτάζ, κατανοώντας τις προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες η ενημέρωση μπορεί να μετατραπεί σε προπαγάνδα.

Στη συνέχεια της υποενότητας, παρουσιάζονται οι τεχνικές συγγραφής ενός ρεπορτάζ με τη χρήση της «ανεστραμμένης πυραμίδας», η οποία αποτελεί τη βασική δομή ενός ειδησεογραφικού κειμένου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν τα δομικά στοιχεία ενός αντίστοιχου δημοσιογραφικού κειμένου και είναι σε θέση να γράψουν ένα ρεπορτάζ απαντώντας στα ερωτήματα «Ποιος; Πού; Πότε; Τι; Γιατί; Πώς;». Κατανοούν τη σπουδαιότητα μιας καλογραμμένης και σύντομης εισαγωγής (lead) που τραβά την προσοχή του/της ακροατή/-τριας, παρουσιάζοντας, παράλληλα, με πληρότητα την είδηση.

Ακολούθως, μαθαίνουν να εντοπίζουν τον κεντρικό άξονα ενός ρεπορτάζ και να ταξινομούν τις πληροφορίες που συνέλεξαν κατά τη διάρκεια της δημοσιογραφικής έρευνας με βάση τη σπουδαιότητά τους. Επίσης, εκπαιδεύονται στο να γράφουν απλά και με ακρίβεια, αλλά και να αποφεύγουν φράσεις-κλισέ όπως: «βομβαρδισμένο τοπίο», «δρόμος-καρμανιόλα», «άγριο ανθρωποκυνηγητό» κ.λπ. Τέλος, μαθαίνουν να γράφουν χρησιμοποιώντας την ενεργητική φωνή και αποφεύγοντας τις δευτερεύουσες προτάσεις και τις μετοχές. Γνώμονας της εκμάθησης αυτών των τεχνικών είναι να δημιουργηθεί το πλαίσιο για μια πληρέστερη κάλυψη του θέματος, με στόχο τη μεταφορά στον/στην ακροατή/-τρια των απαραίτητων εκείνων σφαιρικών και έγκυρων πληροφοριών που του/της επιτρέπουν να σχηματίσει μια στέρεη άποψη.

2.1.ΣΤ.4 | ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΣΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, παρουσιάζονται οι διαφορές μεταξύ του γραπτού και του ραδιοφωνικού λόγου και οι τεχνικές της μετατροπής ενός γραπτού ρεπορτάζ σε ραδιοφωνικό. Στόχος είναι να αντιληφθούν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τις ιδιαιτερότητες του ραδιοφώνου, αυξάνοντας την αποτελεσματικότητα του κάθε ρεπορτάζ. Καθώς οι δημοσιογράφοι στο ραδιόφωνο παρουσιάζουν ένα ρεπορτάζ με στόχο να ικανοποιήσουν την ακοή και όχι την όραση, ο τρόπος που απευθύνονται στους/στις ακροατές/-τριες μπορεί να είναι πιο προφορικός, με μεγαλύτερες προτάσεις, αλλά και με ξεκάθαρες παύσεις, με εκφραστικότητα στον λόγο και με συγκεκριμένο τονισμό λέξεων.

Είναι σημαντικό, ακόμα, να κατανοηθεί πως ο ραδιοφωνικός λόγος είναι εφήμερος. Το περιεχόμενο στο ραδιόφωνο «καταναλώνεται» μια φορά και δεν μπορεί ο/η ακροατής/-τρια να το ξανακούσει. Για τον λόγο αυτόν, είναι δόκιμες κάποιες επαναλήψεις πληροφοριών κατά την παρουσίαση του ρεπορτάζ. Άλλη μια διαφορά με τον γραπτό λόγο είναι ότι η εισαγωγή ενός ραδιοφωνικού ρεπορτάζ δεν περιέχει τις σημαντικότερες πληροφορίες. Καθώς, απουσιάζει η εικόνα, που συνήθως κρατά καθηλωμένο/-η τον/τη θεατή-αναγνώστη/-τρια σε μια οθόνη ή σε μια σελίδα, ο/η ραδιοφωνικός/-ή παραγωγός χρειάζεται πρώτα να τραβήξει την προσοχή των ακροατών/-τριών σε αυτό που ακούνε και στη συνέχεια να τους παρουσιάσει την είδηση.

Επίσης, στο πλαίσιο αυτής της ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τους τρόπους συνεργασίας με τους/τις άλλους/-ες συντελεστές/-τριες μιας ραδιοφωνικής εκπομπής κατά τη παρουσίαση μιας δημοσιογραφικής έρευνας. Είναι σκόπιμο, ακολούθως, να κατανοήσουν τον ρόλο της αρχισυνταξίας, της δημοσιογραφικής ομάδας (αν υπάρχει), της ομάδας παραγωγής, αλλά και των τεχνικών συντελεστών/-τριών. Τέλος, σε πρακτικό επίπεδο, καλούνται να μετατρέψουν ένα γραπτό ρεπορτάζ της επικαιρότητας σε ραδιοφωνικό, έχοντας συγκεκριμένο χρονικό όριο και εφαρμόζοντας όλες τις τεχνικές που παρουσιάστηκαν στη συγκεκριμένη υποενότητα.

2.1.ΣΤ.5 | ΕΙΔΗ ΡΕΠΟΡΤΑΖ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στα διαφορετικά είδη των ρεπορτάζ, μελετώντας τις ιδιαιτερότητές τους. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται οι διαφοροποιήσεις των ρεπορτάζ ανάλογα με τη θεματολογία τους (όπως είναι το πολιτικό, το κοινωνικό, το οικονομικό, το εργατικό, το αθλητικό, το διεθνές και το τεχνολογικό ρεπορτάζ). Ειδική μνεία γίνεται στα ρεπορτάζ που απαιτούν γνώσεις συγκεκριμένων επιστημονικών πεδίων κατά τον χειρισμό περίπλοκων θεμάτων έρευνας (π.χ. στο ιατρικό ρεπορτάζ). Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν, επίσης, να διακρίνουν τα χαρακτηριστικά των ρεπορτάζ που βρίσκονται στο φάσμα της ψυχαγωγίας (ταξιδιωτικού, καλλιτεχνικού κ.ο.κ.). Αφού γίνει η παρουσίαση του κάθε είδους ρεπορτάζ, αναλύονται συνοπτικά το περιβάλλον, οι θεσμοί και οι διαδικασίες που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι παραγωγοί σε κάθε είδους έρευνα.

Ο/Η ραδιοφωνικός/-ή παραγωγός, όπως και ο/η δημοσιογράφος, δεν είναι δυνατόν να έχει εξειδικευμένες γνώσεις για κάθε είδος ρεπορτάζ που καλείται να ερευνήσει και να παρουσιάσει. Γι' αυτό, είναι δόκιμο σε αυτή την υποενότητα οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εξοικειωθούν με τις τεχνικές αναγνώρισης των ψευδών ειδήσεων, έτσι ώστε να ελέγχουν το βάρος των πληροφοριών που συλλέγουν και να είναι σε θέση να αξιολογούν την αξιοπιστία τους. Στο πλαίσιο του εργαστηρίου, καλούνται να δημιουργήσουν ένα ρεπορτάζ σε όλα τα στάδια, από την έρευνα και την επεξεργασία ως τη συγγραφή και την παρουσίαση.

Μετά την ολοκλήρωσης αυτής της μαθησιακής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να χειρίζονται τις ιδιομορφίες κάθε δημοσιογραφικής έρευνας, αλλά και να γνωρίζουν τις τεχνικές αναγνώρισης των ψευδών ειδήσεων, έτσι ώστε να αποφύγουν να πέσουν στην παγίδα της σκόπιμης παραπληροφόρησης.

2.1.ΣΤ.6 | ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στο να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τις νομικές και τις ηθικές διαστάσεις μιας δημοσιογραφικής έρευνας, μελετώντας τους ελληνικούς Κώδικες Δεοντολογίας για τις αρχές του δημοσιογραφικού επαγγέλματος. Πιο συγκεκριμένα, θα εξετάσουν τον «Κώδικα Δεοντολογίας ψυχαγωγικών και επιμορφωτικών εκπομπών» του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης και τον Κώδικα Δεοντολογίας της «Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών».

Καίριας σημασίας είναι η κατανόηση των προκλήσεων που έχει η δημοσιογραφική έρευνα σε θέματα που χρήζουν προσεκτικής διαχείρισης, καθώς ο δημοσιογραφικός/δημόσιος λόγος πρέπει να παράγεται με τέτοιον τρόπο που να μην ενθαρρύνει οποιουδήποτε είδους διάκριση, σχηματισμό στερεοτύπων ή προκαταλήψεων. Ενδεικτικά αναφέρονται οι ειδήσεις που αφορούν ειδικές/ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (π.χ. οικονομικούς/-ές μετανάστες/-τριες, αιτούντες/-ούσες άσυλο, θύματα εμπορίας ανθρώπων, θύματα ενδοοικογενειακής βίας, ανήλικους/-ες, άτομα με προ-

βλήματα εξάρτησης, ΛΟΑΤΚΙ, άτομα με αναπηρία, Ρομά) ή οι ειδήσεις που αφορούν ζητήματα ψυχικής υγείας.

Επιπλέον, κρίνεται σημαντικό να σημειωθεί ότι ο/η ραδιοφωνικός/-ή παραγωγός είναι αναγκαίο να κατευθύνει και τους/τις υπόλοιπους/-ες συντελεστές/-τριες μιας ραδιοφωνικής εκπομπής για τα θέματα που άπτονται μιας δημοσιογραφικής παρουσίασης. Για παράδειγμα, στο στάδιο του μοντάζ ενός ρεπορτάζ, δεν επιτρέπεται ο/η τεχνικός ήχου να αλλοιώσει τα ηχητικά ντοκουμέντα ή να προσθέσει ήχους που κατευθύνουν το συναίσθημα του/της ακροατή/-τριας.

Στο πλαίσιο του εργαστηρίου, με τη μέθοδο της ανάλυσης συγκεκριμένων περιπτώσεων επιβολής προστίμων από την ελεγκτική αρχή (Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης) σε ραδιοφωνικούς σταθμούς αλλά και σε μεμονωμένους/-ες δημοσιογράφους, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν την εφαρμογή των κανόνων Δεοντολογίας στην πράξη. Μετά την ολοκλήρωση αυτής της υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να αντιληφθούν την ευθύνη που έχει η εκφορά του δημόσιου λόγου από δημόσιο βήμα, έτσι ώστε να αποφύγουν τυχόν ατοπήματα, βάσει των κανόνων Δεοντολογίας.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Chantler, P. & Stewart, P. (2009). *Essential Radio Journalism: How to Produce and Present Radio News*. London: A & C Black Publishers.
2. Hilliard, R. L. (2001). *Γράφοντας για την τηλεόραση και το ράδιο* (μτφρ. Ν. Σαρρής). Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.

Συμπληρωματικές

1. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. *Κώδικας δεοντολογίας ειδησεογραφικών και άλλων δημοσιογραφικών και πολιτικών εκπομπών*. Ανακτήθηκε στις 9 Μαρτίου 2026 από: https://media.gov.gr/nomothesia/%CE%92%CE%B9%CE%B2%CE%BB%CE%B9%CE%BF%2012%CE%BF/12.1.3.1.pdf
2. Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών. *Αρχές δεοντολογίας δημοσιογραφικού επαγγέλματος*. Ανακτήθηκε στις 9 Μαρτίου 2026 από: https://www.esiea.gr/kodikas-deontologias/arxes-deontologias-dimosiografikoy/

2.1.Ζ • ΘΕΩΡΙΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας «Θεωρίες επικοινωνίας» είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στα βασικότερα μοντέλα και στις κυριότερες προσεγγίσεις

της επικοινωνίας. Βασικός άξονας είναι η ερμηνεία και η σύγκριση των διαφόρων σχολών σκέψης που αναπτύχθηκαν. Παράλληλα, στόχος είναι η αναγνώριση αυτών των σχολών σκέψης και η κριτική κατανόηση αναφορικά με τις επικοινωνιακές διαδικασίες που συντελούνται στο επικοινωνιακό πεδίο. Εξετάζονται, επίσης, τα διαφορετικά μοντέλα επικοινωνίας (γραμμικά και κυκλικά, τελετουργικά και πληροφοριακά, μοντέλα χρήσης των μέσων, θεωρίες της πρόσληψης κ.ά.). Αναλύεται διεξοδικότερα ο ρόλος και η αλληλεπίδραση μεταξύ των διαφορετικών παραγόντων της επικοινωνιακής σχέσης (πομπού, δέκτη, μηνύματος, καναλιού, θορύβου, ερμηνείας κ.ά.). Τέλος, εξετάζεται διεξοδικά η διαφοροποίηση ανάμεσα στα μοντέλα επικοινωνίας της μαζικής και της διαδικτυακής επικοινωνίας και αναδεικνύονται τα σημεία σύγκλισης και απόκλισης μεταξύ των «παραδοσιακών» και των «νέων» μέσων επικοινωνίας.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Εντοπίζουν και να περιγράφουν την πολυπλοκότητα του σύγχρονου επικοινωνιακού πεδίου και τις διαφορές μεταξύ των διαφορετικών μέσων και τρόπων επικοινωνίας μελετώντας την εφαρμογή των μοντέλων επικοινωνίας,
- Προσεγγίζουν διαφορετικούς επικοινωνιακούς στόχους (όπως είναι η ενημέρωση, η πειθώ, η αλλαγή στάσεων, η κινητοποίηση, η συμμετοχή, οι πωλήσεις κ.ά.) υιοθετώντας το κατάλληλο μοντέλο,
- Αντιλαμβάνονται τη χρησιμότητα και τους περιορισμούς του κάθε μοντέλου επικοινωνίας αναλύοντας το κάθε επικοινωνιακό φαινόμενο,
- Εφαρμόζουν θεωρίες, έννοιες, μοντέλα και τεχνικές επικοινωνίας στην ανάλυση και στον σχεδιασμό επικοινωνιακών μηνυμάτων, δράσεων και εκστρατειών,
- Επιχειρηματολογούν για τη διαλεκτική σχέση μεταξύ της επικοινωνιακής θεωρίας και της πράξης,
- Χρησιμοποιούν τα διαφορετικά μοντέλα για την αιτιολόγηση και την τεκμηρίωση συγκεκριμένων επιλογών στο πλαίσιο της εφαρμοσμένης επικοινωνίας,
- Αποκρυπτογραφούν και να μεταδίδουν το συγκεκριμένο μήνυμα,
- Αναλύουν τη μετάβαση από την ασύμμετρη και συγκεντρωτική επικοινωνία της εποχής των μέσων μαζικής επικοινωνίας στη νέα μορφή επικοινωνίας που προσιδιάζει στην εποχή των δικτύων και της υψηλής τεχνολογικής διαμεσολάβησης,
- Σχεδιάζουν επικοινωνιακές εκστρατείες βασιζόμενοι/-ες σε επικοινωνιακά μοντέλα,
- Ελέγχουν την ορθότητα της εφαρμογής συγκεκριμένων επικοινωνιακών μοντέλων,
- Υιοθετούν τα κατάλληλα επικοινωνιακά μοντέλα κατά τον σχεδιασμό των ραδιοφωνικών επικοινωνιακών εκστρατειών,
- Απομονώνουν τον «θόρυβο» κατά την παραγωγή του ραδιοφωνικού προϊόντος.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Επικοινωνία / Θεωρίες επικοινωνίας / Επικοινωνιακή στρατηγική / Μοντέλα επικοινωνίας / Μαζική επικοινωνία / Διαδικτυακή επικοινωνία / Νέα μέσα επικοινωνίας / Παραδοσιακά μέσα επικοινωνίας / Ραδιοφωνική επικοινωνιακή στρατηγική / Ραδιοφωνική επικοινωνιακή εκστρατεία.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
2	ΜΟΝΤΕΛΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
3	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ VS ΝΕΑ ΜΕΣΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
4	Η ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ
5	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ
6	ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΜΗΝΥΜΑΤΩΝ

Κείμενο αναφοράς

2.1.Ζ.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η πρώτη μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στην εισαγωγή και την κατανόηση της έννοιας της επικοινωνίας, καθώς και στην παρουσίαση των πιο δημοφιλών ορισμών της. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τα μέρη μιας επικοινωνιακής διαδικασίας (πομπό, μήνυμα, κανάλι/μέσο και δέκτη/-τρια) και τον τρόπο εφαρμογής τους στο ραδιόφωνο. Στο πλαίσιο αυτό, πομπός του μηνύματος είναι ο/η ραδιοφωνικός/-ή παραγωγός ή ο/η δημοσιογράφος που λειτουργεί ως βασικός/-ή επικοινωνητής. Μήνυμα είναι το ραδιοφωνικό περιεχόμενο, ενώ το κανάλι επικοινωνίας το αποτελούν είτε το Διαδίκτυο ή τα ραδιοκύματα. Δέκτης/-τρια του μηνύματος είναι το κοινό-στόχος, το οποίο μπορεί να λειτουργήσει και ως πομπός στο πλαίσιο μιας αμφίδρομης επικοινωνίας.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τη διαφορά της μαζικής και τεχνικά διαμεσολαβημένης επικοινωνίας σε σχέση με την αδιαμεσολάβητη, άμεση μορφή επικοινωνίας. Επίσης, μαθαίνουν να ξεχωρίζουν τους παράγοντες μιας επιτυχημένης επικοινωνιακής διαδικασίας, κατά την οποία το μήνυμα που στέλνει ο/η πομπός φτάνει αυτούσιο στον/στη δέκτη/-τρια και γίνεται κατανοητό με επιτυχία. Σχετικά με το μέσο του ραδιοφώνου, καλούνται να αναγνωρίσουν τι αποτελεί «θόρυβο» κατά την παραγωγή ενός ραδιοφωνικού προϊόντος, τόσο από τεχνικής πλευράς όσο και από πλευράς περιεχομένου.

Αναλύονται διεξοδικότερα ο ρόλος και η αλληλεπίδραση μεταξύ των διαφορετικών παραγόντων της επικοινωνιακής σχέσης (πομπού, δέκτη, μηνύματος, καναλιού, θορύβου, ερμηνείας κ.ά.). Για τον σκοπό αυτό, μελετώνται περιπτώσεις καλών πρακτικών από την αγορά εργασίας, αλλά και περιπτώσεις στις οποίες το μήνυμα δεν έφτασε με επιτυχία στον/στη αποδέκτη/-τρια, εξαιτίας μη προβλεπόμενης ερμηνείας, κοινωνικού θορύβου, τεχνικών δυσκολιών, πολιτισμικών διαφορών κ.ο.κ. Τέλος, τονίζονται τα χαρακτηριστικά της προφορικής επικοινωνίας σε σχέση με τη γραπτή και γίνεται αντιληπτή η αναγκαιότητα των επαναλήψεων και των επεξηγήσεων.

2.1.Ζ.2 | ΜΟΝΤΕΛΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τα βασικότερα μοντέλα και τις κυριότερες προσεγγίσεις της επικοινωνίας και κατανοούν τη χρησιμότητα του κάθε μοντέλου, καθώς και τους περιορισμούς του. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά του κάθε τύπου επικοινωνίας, να αποκρυπτογραφούν και να μεταδίδουν κάθε είδους μήνυμα.

Αρχικά, εξοικειώνονται με τα κλασσικά μοντέλα επικοινωνίας (το μοντέλο του Lasswell, το μοντέλο των Shannon & Weaver, το μοντέλο του Jakobson, το μοντέλο του Maletzke) και εξετάζουν την κριτική που αναπτύχθηκε για κάθε ένα από αυτά. Στη συνέχεια, μελετούν την εξέλιξη της θεωρίας της επικοινωνίας αναλύοντας νέα, βελτιωμένα μοντέλα, κυκλικά και αμφίδρομα, πριν εμβαθύνουν σε εκείνα της πιο σύγχρονης ψηφιακής επικοινωνίας. Συνιστάται σε πρώτη φάση να επικεντρωθούν στο μοντέλο διαπροσωπικής συμμετρίας του Newcomb και στη συνέχεια να αναγνωρίσουν τη σημασία του μοντέλου των Weastley & MacLean, οι οποίοι τόνισαν τη σημασία των μεσαζόντων/-ουσών δημοσιογράφων σε μια διαμεσολαβημένη επικοινωνία που χρειάζεται ανάδραση.

Σημαντικό είναι, επίσης, να μελετηθεί το μοντέλο της ορχήστρας και η διάκριση ανάμεσα στην επικοινωνία και τη μετα-επικοινωνία, με σκοπό οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κατανοήσουν πώς να επιτυγχάνουν διαφορετικούς επικοινωνιακούς στόχους (όπως είναι η ενημέρωση, η πειθώ, η αλλαγή στάσεων, η κινητοποίηση, η συμμετοχή, οι πωλήσεις κ.ά.) υιοθετώντας το κατάλληλο μοντέλο.

2.1.Ζ.3 | ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ VS ΝΕΑ ΜΕΣΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, αναλύεται η μετάβαση από την ασύμμετρη και συγκεντρωτική επικοινωνία της εποχής των μαζικών μέσων στη νέα μορφή επικοινωνίας που προσιδιάζει στην εποχή των δικτύων και της υψηλής τεχνολογικής διαμεσολάβησης. Εξετάζεται διεξοδικά η διαφοροποίηση ανάμεσα στα μοντέλα της μαζικής και της διαδικτυακής επικοινωνίας και αναδεικνύονται τα σημεία σύγκλισης και απόκλισης μεταξύ των παραδοσιακών και των νέων μέσων.

Είναι χρήσιμο να τονιστεί στο σημείο αυτό το γεγονός ότι τα παραδοσιακά μέσα επικοινωνίας (τηλεόραση, ραδιόφωνο, Τύπος) έχουν μαζική απήχηση, απευθύνονται

σε ομάδες κοινού που αποτελούν την πλειονότητα και βασίζονται στα έσοδα μέσω της διαφήμισης. Από την άλλη, τα νέα μέσα επικοινωνίας (ψηφιακές πλατφόρμες ροής, ιστοσελίδες κ.ο.κ.) στοχεύουν σε εξατομικευμένη χρήση, μπορούν να προσεγγίσουν εξειδικευμένα κοινά και η πηγή εσόδων τους βασίζεται σε μια πλειάδα παραμέτρων (ικανοποίηση χρήστη, χρόνο παραμονής στην ιστοσελίδα, ποσοστά διάδρασης κ.ο.κ.).

Στη συνέχεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τα χαρακτηριστικά του κάθε μέσου για να μπορέσουν να κατανοήσουν ποιο θα μπορέσουν να χρησιμοποιήσουν ως κανάλι διάχυσης του επικοινωνιακού μηνύματος που έχουν σχεδιάσει. Εστιάζοντας την προσοχή τους την προσοχή τους στα κοινωνικά δίκτυα, τα οποία λειτουργούν ως δορυφόροι ενός ραδιοφωνικού σταθμού, καλούνται να κατανοήσουν τη φύση των κοινωνικών δικτύων και τα χαρακτηριστικά τους (προσβασιμότητα, ταχύτητα, μεταβλητότητα, συνδεσιμότητα, διαδραστικότητα κ.ά.). Επιπλέον, αντιλαμβάνονται πόσο σημαντικά στοιχεία αποτελούν για την οικοδόμηση κοινοτήτων η ανάπτυξη εμπιστοσύνης με το κοινό ενός ραδιοφωνικού σταθμού και η στόχευση εξειδικευμένων κοινών. Κατανοούν, ακόμα, ποια είναι τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα σε σχέση με τα παραδοσιακά μέσα επικοινωνίας.

Μετά το πέρας αυτής της ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, θα είναι σε θέση να εντοπίσουν και να περιγράψουν την πολυπλοκότητα του σύγχρονου επικοινωνιακού πεδίου, διακρίνοντας τις διαφορετικές επικοινωνιακές ανάγκες που έχει το κάθε μέσο επικοινωνίας, αλλά και να επικοινωνούν με το κοινό συνδυάζοντας παραδοσιακά και νέα μέσα επικοινωνίας.

2.1.Ζ.4 | Η ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να διακρίνουν και να επιχειρηματολογούν για τη διαλεκτική σχέση μεταξύ της επικοινωνιακής θεωρίας και της πράξης, ενώ, παράλληλα, εμβαθύνουν στην εφαρμοσμένη επικοινωνία που έχει ως στόχο να συνδυάσει τη θεωρία με την εφαρμογή της σε πραγματικές συνθήκες. Στο πλαίσιο αυτό, διακρίνουν τις επικοινωνιακές διαδικασίες που συντελούνται καθημερινά σε κάθε έκφανση της καθημερινότητας. Επιπλέον, στην υποενότητα εξετάζεται και η επικοινωνία στο πλαίσιο του μάνατζμεντ, του μάρκετινγκ και των δημοσίων σχέσεων και μελετώνται ο σχεδιασμός μιας ραδιοφωνικής εκπομπής με βάση το κοινό-στόχο, αλλά και η ανάπτυξη της σκαλέτας κάθε εκπομπής.

Σημαντικό είναι, επίσης, να εξεταστούν τα κακώς κείμενα της εφαρμοσμένης επικοινωνίας. Συγκεκριμένα, συνιστάται να δοθεί έμφαση στα φαινόμενα της προπαγάνδας και της σκόπιμης παραπληροφόρησης. Επιπλέον, μελετώνται φαινόμενα επικοινωνίας κατά τα οποία το μήνυμα έφτασε με επιτυχία στον/στην αποδέκτη/-τρια, αλλά είχε αντίκτυπο πέραν του προβλεπομένου (όπως είναι, για παράδειγμα, η ραδιοφωνική εκπομπή «Ο πόλεμος των κόσμων» του Όρσον Γουέλς). Είναι σκόπιμο να αναφερθεί και να αναλυθεί περαιτέρω το γεγονός ότι η προπαγάνδα διαφέρει από την πειθώ, καθώς αφορά τη σχεδιασμένη χρήση της δημόσιας ή μαζικής επικοινωνίας και

αντίστοιχα η σκόπιμη παραπληροφόρηση (fake news) διαφέρει από την παραπληροφόρηση που γίνεται λόγω μιας λάθους παράθεσης των γεγονότων. Τα παραπάνω φαινόμενα καθίστανται ολοένα και πιο έντονα στο σύγχρονο επικοινωνιακό πεδίο, όπου τα μέσα επικοινωνίας πολλαπλασιάζονται, από κοινού με την επιρροή τους.

Συνολικά, η παρούσα μαθησιακή υποενότητα παρέχει τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, έτσι ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να είναι σε θέση να κατονομάσουν συγκεκριμένα περιστατικά εφαρμοσμένης επικοινωνίας και να τα σχολιάσουν με κριτική διάθεση.

2.1.Ζ.5 | ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, στο πλαίσιο της συγκεκριμένης υποενότητας, μαθαίνουν να υιοθετούν τα κατάλληλα επικοινωνιακά μοντέλα κατά τον σχεδιασμό των ραδιοφωνικών επικοινωνιακών εκστρατειών. Εξοικειώνονται με έννοιες όπως «επικοινωνιακή στρατηγική» και «επικοινωνιακή καμπάνια» και κατανοούν ποια είναι τα βασικά στάδια του επικοινωνιακού προγραμματισμού σε έναν ραδιοφωνικό σταθμό. Μαθαίνουν πώς να θέτουν ξεκάθαρους σκοπούς και στόχους, αλλά και ποια είναι η διαφορά μεταξύ τους. Αποκτούν γνώσεις και δεξιότητες, έτσι ώστε να σχεδιάζουν επικοινωνιακές εκστρατείες βασιζόμενοι/-ες σε επικοινωνιακά μοντέλα.

Η επιλογή του κοινού-στόχου είναι ένα από τα πιο σημαντικά στοιχεία μιας αποτελεσματικής επικοινωνίας σε όλα τα επαγγέλματα που σχετίζονται με την επικοινωνία. Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα μάθουν να εφαρμόζουν τις κατάλληλες τεχνικές, έτσι ώστε να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά του κοινού-στόχου μιας ραδιοφωνικής παραγωγής και να εντοπίζουν τις ανάγκες του. Στη συνέχεια, θα είναι σε θέση να εναρμονίζουν το επικοινωνιακό μήνυμα με το ύφος και τη γλώσσα του κοινού που απευθύνονται. Επιπλέον, με τη μέθοδο της παρουσίασης και της ανάλυσης παραδειγμάτων, θα μάθουν να αναγνωρίζουν τις βασικές επικοινωνιακές στρατηγικές που εφαρμόζουν οι ραδιοφωνικοί σταθμοί της χώρας μας και θα κατανοήσουν ποιος είναι ο συγκεκριμένος επικοινωνιακός στόχος στην κάθε περίπτωση που αναλύουν, αλλά και το ποιοι είναι οι λόγοι για τους οποίους επιλέχθηκε η συγκεκριμένη επικοινωνιακή στρατηγική και το συγκεκριμένο μοντέλο επικοινωνίας.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα παρέχει τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες, έτσι ώστε να είναι σε θέση να σχεδιάζουν επικοινωνιακές ραδιοφωνικές εκστρατείες και να εντοπίζουν τις τυχόν αναντιστοιχίες της στοχοθέτησης σε σχέση με την εφαρμογή κάθε στρατηγικής, ελέγχοντας την ορθότητα της εφαρμογής συγκεκριμένων επικοινωνιακών μοντέλων.

2.1.Ζ.6 | ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΜΗΝΥΜΑΤΩΝ

Στο πλαίσιο της παρούσας μαθησιακής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν θεωρίες, έννοιες, μοντέλα και τεχνικές επικοινωνίας, καθώς και τον τρόπο που αυτές εφαρμόζονται στην ανάλυση και στον σχεδιασμό των επικοινωνιακών μηνυμά-

των. Στόχος είναι να καλλιεργήσουν τις δεξιότητες της ανάλυσης και του σχεδιασμού επικοινωνιακών μηνυμάτων, οι οποίες συμβάλλουν στην προώθηση μιας ραδιοφωνικής παραγωγής. Πιο συγκεκριμένα, μαθαίνουν πώς να αποκρυπτογραφούν και να μεταδίδουν κάθε μήνυμα με βάση το κοινό-στόχο που απευθύνονται, αλλά και το κανάλι που χρησιμοποιούν. Τα κανάλια που χρησιμοποιούνται περισσότερο από τους/τις ραδιοφωνικούς/-ές παραγωγούς είναι τα ραδιοκύματα και το Διαδίκτυο, γι' αυτό και συνιστάται να επικεντρωθούν σε εκείνα.

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν τους τρόπους και τις τεχνικές συγγραφής επικοινωνιακών κειμένων (π.χ. διαφημιστικών, προωθητικών, ενημερωτικών) και παράγουν περιεχόμενο για μια ραδιοφωνική επικοινωνιακή εκστρατεία βασιζόμενοι/-ες σε επικοινωνιακά μοντέλα. Για τον σκοπό αυτόν, χρειάζεται να έχουν κατανοήσει απόλυτα ποιος είναι ο πομπός επικοινωνίας, το μήνυμα, το μέσο, το κοινό και το αποτέλεσμα που θέλουν να επιτύχουν. Εντοπίζουν και αξιοποιούν το υλικό που δημιουργείται από τους/τις χρήστες/-τριες αναφορικά με την παρουσία του ραδιοφωνικού σταθμού στο Διαδίκτυο και επιλέγουν ολόκληρο ή μέρος του ραδιοφωνικού προϊόντος για ανάρτηση στο Διαδίκτυο και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Εξοικειώνονται, επιπλέον, με τις βασικές αρχές παραγωγής περιεχομένου (copywriting) στα κοινωνικά δίκτυα και αντιλαμβάνονται τις διαφορετικές απαιτήσεις κάθε πλατφόρμας (Facebook, Twitter/X, TikTok, Instagram, YouTube, Spotify κ.ά.), αλλά και το διαφορετικό κοινό που χρησιμοποιεί την καθεμιά εξ αυτών. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να σχεδιάζουν το επικοινωνιακό μήνυμα, λαμβάνοντας υπόψη όχι μόνο τα κανάλια επικοινωνίας, αλλά και τις διαθέσιμες συσκευές στις οποίες θα κυκλοφορήσει το σχετικό περιεχόμενο.

Συνολικά, αυτή η μαθησιακή υποενότητα αποτελεί τη βάση για την κατανόηση και την εκμάθηση της δημιουργίας επικοινωνιακού περιεχόμενου με διαφορετικά χαρακτηριστικά για παραδοσιακά μέσα ή για ιστοσελίδες, blogs και κοινωνικά δίκτυα που θα έχουν απήχηση στο κοινό.

Προτεινόμενες πηγές μελέτες

Κύριες

1. ΜακΚουέιλ, Ν. & Βιντάλ, Σ. (2001). *Σύγχρονα μοντέλα επικοινωνίας. Για τη μελέτη της μαζικής επικοινωνίας* (μτφρ. Κ. Μεταξά). Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.
2. Windahl, S. (1999). *Εφαρμοσμένη επικοινωνία. Μια εισαγωγή στον επικοινωνιακό σχεδιασμό* (μτφρ. Κ. Μεταξά). Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

Συμπληρωματικές

1. Πανηγυράκης, Γ. (2016). *Επικοινωνία και δημόσιες σχέσεις. Μελέτες περιπτώσεων.* Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε στις 10 Μαρτίου 2026 από: https://repository.kallipos.gr/handle/11419/6412
2. Μακρίδης, Σ. *Επικοινωνιακός Προγραμματισμός 1.* ΤΕΙ Ιονίων Νήσων: Τμήμα Ψηφιακών Μέσων και Επικοινωνίας. Ανακτήθηκε στις 10 Μαρτίου 2026 από: https://opencourses.gr/opencourse.xhtml?id=16150&ln=el

2.1.Η • ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η πρακτική εφαρμογή στην ειδικότητα «Ραδιοφωνικός/-ή Παραγωγός» στοχεύει στην εμπέδωση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των στάσεων που αποκτώνται από τις θεωρητικές και τις εργαστηριακές μαθησιακές ενότητες του εξαμήνου Α΄. Ειδικότερα, η ενότητα επιδιώκει να πετύχει την ενδυνάμωση και την ενίσχυση των δεξιοτήτων των εκπαιδευομένων μέσα από τη χρήση εξειδικευμένων λογισμικών επεξεργασίας ήχου, τεχνικών έρευνας και ρεπορτάζ, καθώς και μέσα από τη σύνταξη δελτίου ειδήσεων, με σκοπό τη δημιουργία μιας δοκιμαστικής/demo ραδιοφωνικής εκπομπής. Οι καταρτιζόμενοι/-ες πραγματοποιούν έρευνα και ρεπορτάζ και δημιουργούν τη θεματολογία ενός δελτίου ειδήσεων, προσαρμοσμένου στις ανάγκες μιας ραδιοφωνικής εκπομπής. Οι εκπομπές/εργασίες ηχογραφούνται, επεξεργάζονται και ενισχύονται στο εργαστήριο της σχολής, σε συνδυασμό με την ενότητα «Χρήση λογισμικού επεξεργασίας ήχου». Τέλος, στο πλαίσιο της παρούσας ενότητας, πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές επισκέψεις σε επαγγελματικούς χώρους και αναθέσεις εργασιών, κατά τις οποίες οι καταρτιζόμενοι/-ες χρησιμοποιούν, εφαρμόζουν και αναπτύσσουν τις γνώσεις που απέκτησαν από το σύνολο των μαθησιακών ενοτήτων του εξαμήνου Α΄.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αναγνωρίζουν τις τεχνικές μίξης του ήχου για την ομιλία και τη μουσική εξετάζοντας το ηχογραφημένο υλικό,
- Αναγνωρίζουν το αξιοποιήσιμο υλικό έρευνας και ρεπορτάζ αξιολογώντας την αξιοπιστία του,
- Συντάσσουν τη θεματολογία ενός δελτίου ειδήσεων ερευνώντας την τρέχουσα επικαιρότητα,
- Επιλέγουν τις ειδήσεις που θα συμπεριληφθούν αξιολογώντας τη σημαντικότητά τους,
- Προσαρμόζουν τις ειδήσεις, ώστε να μπορούν να αναφέρονται σε ραδιοφωνική εκπομπή,
- Συντάσσουν ένα επίκαιρο ραδιοφωνικό δελτίο ειδήσεων,
- Χειρίζονται αποτελεσματικά το λογισμικό επεξεργασίας ήχου του εργαστηρίου,
- Σχεδιάζουν το χρονικό πλαίσιο υλοποίησης των project τους, επικοινωνώντας με τις υπόλοιπες ομάδες εργασίας,
- Υιοθετούν στοχευμένες λύσεις και πρακτικές που ανταποκρίνονται στις διαφορετικές ανάγκες και απαιτήσεις μιας ραδιοφωνικής εκπομπής κατά την άσκηση των καθηκόντων τους,
- Επιλέγουν συγκεκριμένες λειτουργίες του λογισμικού κατά την επεξεργασία του ήχου και της μουσικής.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Λογισμικό επεξεργασίας ήχου / Τεχνικές έρευνας / Ρεπορτάζ / Ραδιοφωνικό στούντιο / Δοκιμαστική εκπομπή / Ραδιοφωνική εκπομπή / Τεχνικές μίξης ήχου σε ραδιόφωνο / Ήχος και ρεπορτάζ / Ήχος στο ραδιόφωνο / Ήχος σε δελτίο ειδήσεων / Δελτίο ειδήσεων / Ηχογραφημένες εκπομπές.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (0), Εργαστήριο (3), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΗΧΟΥ
2	ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ: ΒΑΣΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ
3	ΜΙΚΡΟΦΩΝΑ: ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
4	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΗΣ ΣΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ
5	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΗΧΟΥ ΜΕΣΩ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ
6	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΟΥ/DEMO ΔΕΛΤΙΟΥ ΕΙΔΗΣΕΩΝ
7	ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΗ ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ ΜΕ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ

Κείμενο αναφοράς

2.1.Η.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΗΧΟΥ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα έχει ως στόχους της την εξοικείωση με τη χρήση του λογισμικού επεξεργασίας του ήχου και την εισαγωγή των εκπαιδευομένων στον τρόπο σύνδεσης του μικροφώνου με την κάρτα ήχου και το λογισμικό επεξεργασίας. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τον ρόλο της εξωτερικής κάρτας ήχου, την κατάλληλη επιλογή της, τον τύπο του μικροφώνου και τη σωστή τεχνική ηχογράφησης μιας πηγής. Ακόμα, κατανοούν τον ήχο ως φυσικό φαινόμενο, καθώς αποκτούν βασικές γνώσεις για τις ιδιότητές του (ένταση, συχνότητα, διάρκεια, φάση). Συγκεκριμένα, αναλύουν τη σημαντικότητα της εξωτερικής κάρτας ήχου, δίνοντας έμφαση στις εισόδους και εξόδους της, των ρυθμιστικών απολαβής κέρδους του εισερχόμενου σήματος, της επιλογής δυναμικού ή πυκνωτικού μικροφώνου, καθώς και του τρόπου διασύνδεσής τους, ανάλογα με την τεχνολογία με την οποία έχουν κατασκευαστεί.

Στο πλαίσιο αυτό, προτείνεται η εξάσκηση των εκπαιδευομένων με δραστηριότητες πρακτικής εφαρμογής, καθώς καλούνται να χειριστούν ρυθμιστικά του ήχου, όπως ποντεσιόμετρα, mute αλλά και solo, καθώς και gain, τα οποία ρυθμίζουν, αλλάζουν και τροποποιούν το αρχικό ηχητικό σήμα εισόδου σε ψηφιακό, ώστε να έχουν τη δυνατότητα της επεξεργασίας του σε μετέπειτα στάδιο.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να λειτουργήσουν αποτελεσματικά στο πλαίσιο της πρακτικής εφαρμογής, ώστε να είναι σε θέση να προετοιμάσουν κατάλληλα το υλικό της ηχογράφησης.

2.1.Η.2 | ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ: ΒΑΣΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ

Η μαθησιακή υποενότητα με τίτλο «Λογισμικά επεξεργασίας ήχου: Βασικές λειτουργίες και δυνατότητες» επικεντρώνεται στον ρόλο του λογισμικού επεξεργασίας ήχου, το οποίο δίνει τη δυνατότητα τροποποίησης αλλά και ηχογράφησης ενός ηχητικού υλικού. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στη χρήση του λογισμικού επεξεργασί-

ας ήχου, χρησιμοποιώντας αρκετά εργαλεία και ρυθμίσεις του προγράμματος για να έχουν ένα επιθυμητό ηχητικό αποτέλεσμα.

Πριν από την πραγματοποίηση της ηχογράφησης σε ένα λογισμικό επεξεργασίας ήχου, είναι ιδιαίτερα σημαντικό οι εκπαιδευόμενοι/-ες να γνωρίσουν τα εργαλεία που εξυπηρετούν την επεξεργασία μιας κυματομορφής (waveform editing), όπως είναι τα: edit, cut, mute, fade in/out, leveling και normalize. Η γνώση και η εξοικείωσή τους με τα βασικά εργαλεία τους παρέχει τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν στον μέγιστο βαθμό τις τεχνικές επεξεργασίας μίας ή και περισσότερων κυματομορφών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην απόκτηση γνώσεων ως προς τα εφέ ήχου (audio effects), όπως στη χρήση δυναμικών επεξεργαστών, στη χρήση ισοσταθμιστών, αλλά και στις τεχνικές αποθορυβοποίησης, ώστε να βελτιστοποιήσουν εντασιακά το ηχητικό προϊόν. Στο πλαίσιο της εξομάλυνσης του ήχου (audio restoration), είναι σημαντικό να γνωρίζουν την παραγωγή ενός podcast, αλλά και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της εξαγωγής ενός αρχείου κατά τη διαδικασία αυτή. Επιπλέον, μέσα από τη χρήση εφέ και πρόσθετων (plugins) για την επεξεργασία του ήχου, οι εκπαιδευόμενοι/-ες επιλέγουν το καλύτερο ηχητικό αποτέλεσμα προς εξαγωγή.

Επιδίωξη της συγκεκριμένης μαθησιακής υποενότητας είναι να εξοικειωθούν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τόσο με τα βήματα όσο και με τη διαδικασία των λογισμικών επεξεργασίας ήχου, θέτοντας ως στόχο την προσαρμοστικότητά τους στις νέες τεχνολογίες και τάσεις, αλλά και στις δυνατότητες που προσφέρονται.

2.1.Η.3 | ΜΙΚΡΟΦΩΝΑ: ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στην ανάλυση και την περιγραφή του ρόλου των διαφορετικών μικροφώνων, με βάση τον τύπο τους και τα χαρακτηριστικά τους. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσα από πρακτικά παραδείγματα χρήσης μικροφώνων, επιλέγουν τον κατάλληλο τύπο για την κάθε περίσταση, όπως για ραδιοφωνική εκπομπή ή για ηχογράφηση φωνής, podcast, διαφημιστικών μηνυμάτων και ρεπορτάζ. Είναι σημαντικό να μελετήσουν το εγχειρίδιο χρήσης ενός μικροφώνου και να το δοκιμάσουν στη διαδικασία της ηχογράφησης, ώστε να διαμορφώσουν αισθητική αντίληψη και να αποκτήσουν εμπειρία. Στο πλαίσιο της εξοικείωσης με τα μικρόφωνα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τους τύπους των μικροφώνων, δηλαδή τα δυναμικά, τα πυκνωτικά και τα δι-κατευθυντικά, αλλά και τον ρόλο και τη λειτουργία τους και αποκτούν, έτσι, γνώσεις για τα βασικά χαρακτηριστικά τους.

Δεδομένου των κοινών χαρακτηριστικών των μικροφώνων, κρίνεται αναγκαία η εξάσκηση των εκπαιδευομένων σε ορισμένα χαρακτηριστικά τους, όπως είναι : α) η ευαισθησία, β) το διάγραμμα συχνοτικής απόκρισης (frequency response diagram), γ) το πολικό διάγραμμα, δ) το διάφραγμα και ε) ο τύπος της κάψας, ώστε να επιλέξουν το κατάλληλο μικρόφωνο σε μια ηχογράφηση για να έχουν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Επιπλέον, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε χαρακτηριστικά όπως είναι το φαινόμενο εγγύτητας (proximity effect) και η μέγιστη ηχητική στάθμη (max SPL) ενός

μικροφώνου. Συνολικά, η παρούσα μαθησιακή υποενότητα παρέχει τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες, ώστε να είναι σε θέση να επιλέγουν τον κατάλληλο τύπο μικροφώνου, με βάση τόσο τα διαφορετικά χαρακτηριστικά τους όσο και την περίσταση για την οποία θέλουν να το χρησιμοποιήσουν σε μια ραδιοφωνική εκπομπή.

2.1.Η.4 | ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΗΣ ΣΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ

Στη μαθησιακή υποενότητα «Διαδικασία ηχογράφησης σε λογισμικό επεξεργασίας ήχου», οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τις τεχνικές ηχογράφησης σε ένα λογισμικό επεξεργασίας. Αφού αναγνωρίσουν το αξιοποιήσιμο υλικό έρευνας και ρεπορτάζ αξιολογώντας την αξιοπιστία του, ηχογραφούν την είδηση με υψηλής ποιότητας και πιστότητας τελικό ηχητικό προϊόν.

Κατά τη μαθησιακή διαδικασία, οι εκπαιδευόμενοι/-ες σχεδιάζουν όλα τα βήματα της ηχογράφησης. Πιο συγκεκριμένα, ενεργοποιούν το λογισμικό επεξεργασίας ήχου, δημιουργούν ένα νέο κανάλι ήχου και καθορίζουν αν θα είναι stereo ή mono. Στη συνέχεια, επιλέγουν, μέσω ρυθμίσεων στην εξωτερική κάρτα ήχου, τις εισόδους/εξόδους και μαθαίνουν τη σημαντικότητα των φυσικών εισόδων και των εξόδων, αλλά και το ρυθμιστικό της απολαβής του εισερχόμενου σήματος που παρέχει η κάρτα ήχου. Επιπροσθέτως, ορίζουν παραμέτρους όπως τον ρυθμό δειγματοληψίας (sample rate), το βάθος δείγματος και το φορμάτ (format) εξαγωγής ήχου. Τέλος, πραγματοποιούν την εγγραφή και (αφού αυτή ολοκληρωθεί) αποθηκεύουν όλο το έργο (project) και εξάγουν το προϊόν. Το βήμα αυτό κρίνεται ως αναγκαίο και απαραίτητο για την επεξεργασία σε μετέπειτα στάδιο.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα εμπλέκει ενεργά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στη διαδικασία της ηχογράφησης μέσω του λογισμικού επεξεργασίας ήχου και τους/τις εξοικειώνει με τις τεχνικές της, τις δυνατότητες και τις ρυθμίσεις του προγράμματος.

2.1.Η.5 | ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΗΧΟΥ ΜΕΣΩ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στην επεξεργασία του ήχου μέσω του λογισμικού, το οποίο και αποτελεί ένα ευέλικτο εργαλείο που επιτρέπει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες να επεξεργάζονται, να τροποποιούν και να βελτιώνουν αποσπάσματα συνεντεύξεων, ηχητικού υλικού και εκπομπών. Επιπλέον, η χρήση των εργαλείων του λογισμικού επεξεργασίας ήχου ενισχύει την τεχνική κατάρτισή τους, παρέχοντας δυνατότητες και γνώσεις ώστε να επεξεργάζονται τις κυματομορφές.

Συγκεκριμένα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τα ρυθμιστικά ενός δυναμικού επεξεργαστή σήματος, όπως το make-up gain, το threshold, το ratio, το attack και το release, με στόχο να αναδείξουν τις δυναμικές ενός ηχητικού σήματος. Στο στάδιο αυτό, οι δυναμικοί επεξεργαστές (compressor) σήματος ή τα συστήματα αποθορυβοποίησης μπορούν να παράγουν σταθερό σε επίπεδο έντασης σήμα χωρίς εξωγενείς

θορύβους. Έμφαση δίνεται σε δραστηριότητες πρακτικής εφαρμογής και εξοικείωσης με το λογισμικό επεξεργασίας ήχου, καθώς οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να προετοιμαστούν για κάθε είδους ηχογράφηση που περιέχει μια ραδιοφωνική εκπομπή, μια συνέντευξη ή ένα εξωτερικό ρεπορτάζ. Επιπλέον, επιδιώκεται η χρήση ισοσταθμιστών, αφού, μέσω της χρήσης φίλτρων και τεχνικών, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έχουν τη δυνατότητα να επεξεργάζονται όλο το φάσμα μιας κυματομορφής και να διορθώνουν συχνοτικές αστάθειες που μπορεί να υπάρχουν.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα στοχεύει στην εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τις απαραίτητες τεχνικές επεξεργασίας ήχου σε ένα ψηφιακό ή διαδικτυακό ραδιόφωνο, δημιουργώντας ποιοτικές σε περιεχόμενο και ηχητικά ορθές ραδιοφωνικές εκπομπές.

2.1.Η.6 | ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΟΥ/DEMO ΔΕΛΤΙΟΥ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τη διαδικασία δημιουργίας ενός δελτίου ειδήσεων. Αυτή η διαδικασία παρέχει αρκετά πλεονεκτήματα στον/στη μελλοντικό/-ή ραδιοφωνικό/-ή παραγωγό, καθώς αυτός/-ή μαθαίνει να αναγνωρίζει τις ψευδείς ειδήσεις και να αξιοποιεί έγκυρο υλικό, ερευνώντας την τρέχουσα επικαιρότητα.

Βασική επιδίωξη της υποενότητας είναι η δημιουργία ενός δοκιμαστικού δελτίου ειδήσεων. Σε αυτό το πλαίσιο, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ανακαλύπτουν ειδήσεις, αφού πρώτα τις διασταυρώσουν μέσω της έρευνας και δημιουργούν το κατάλληλο ρεπορτάζ. Στη συνέχεια, συντάσσουν ένα ραδιοφωνικό δελτίο ειδήσεων, χρησιμοποιώντας μια ποικιλομορφία διαφορετικών ηχητικών πηγών, με στόχο την ανάδειξη και την ιεράρχηση των πιο σημαντικών γεγονότων που αφορούν το κοινό τους. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσα από εξατομικευμένες δραστηριότητες και με στόχο να κρατήσουν το ενδιαφέρον και να ενημερώσουν τους/τις ακροατές/-τριες για την τρέχουσα επικαιρότητα μέσω του δελτίου ειδήσεων, λαμβάνουν συνεντεύξεις από πρόσωπα που έχουν συμβάλει στα κοινά, με γνώμονα το σεβασμό στο κοινό και τις αρχές της δημοσιογραφικής και ερευνητικής Δεοντολογίας. Επιπρόσθετα, έχουν τη δυνατότητα να επεξεργαστούν το ηχητικό υλικό και να εντοπίσουν λάθη ή παραλείψεις.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, επιπλέον, μαθαίνουν να ακολουθούν τα στάδια ενός δελτίου ειδήσεων, όπως είναι: α) ο ορισμός της χρονικής διάρκειας, β) το περιεχόμενο των ειδήσεων, γ) η ιεράρχηση των θεμάτων δ) η εύρεση των συνεντευξιαζομένων και ε) η επεξεργασία του ηχητικού υλικού. Ταυτόχρονα, μαθαίνουν να δημιουργούν το δοκιμαστικό δελτίο. Αφού ολοκληρωθεί αυτή η διαδικασία, αναπαράγουν το υλικό και εντοπίζουν τυχόν λάθη ή παραλείψεις. Στο στάδιο αυτό, επεξεργάζονται τις κυματομορφές και χρησιμοποιούν ισοσταθμιστές, δυναμικούς επεξεργαστές σήματος και άλλες παραμέτρους του ήχου. Τέλος, πριν από την εξαγωγή του δελτίου ειδήσεων, πραγματοποιούν τις απαραίτητες ρυθμίσεις και διασφαλίζουν την ποιότητα του τελικού αρχείου, αναπαράγοντάς το.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα εφοδιάζει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες με τις απαραίτητες δεξιότητες ώστε να δημιουργούν ένα άρτιο δελτίο ειδήσεων, υιοθετώντας τους κανόνες ηθικής δεοντολογίας.

2.1.Η.7 | ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΗ ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ ΜΕ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης μαθησιακής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να εφαρμόσουν τους τρόπους ηχογράφησης μιας εκπομπής με μουσική επένδυση και (μέσα από τις δραστηριότητες της ηχογράφησης της δοκιμαστικής εκπομπής) να εκπαιδευθούν σε όλα της τα στάδια. Αρχικά, επιλέγουν τη θεματολογία της δοκιμαστικής ραδιοφωνικής εκπομπής που πρόκειται να ηχογραφήσουν και δημιουργούν το περιεχόμενό της. Μέσα από το λογισμικό επεξεργασίας ήχου, ορίζουν τη βασική είσοδο του σήματος και επιλέγουν το κατάλληλο μικρόφωνο για εγγραφή, ενώ, ταυτόχρονα, οπλίζουν ένα ή περισσότερα κανάλια ήχου, ανάλογα με το πλήθος των συνεντευξιαζομένων.

Η επιλογή του μικροφώνου κρίνεται εδώ ως πολύ σημαντική. Επιπλέον, μέσα από δραστηριότητες, οι εκπαιδευόμενοι/-ες είναι αναγκαίο να έχουν τη δυνατότητα να εξασκηθούν στη διασφάλιση της διαδικασίας της επεξεργασίας του ηχητικού υλικού της δοκιμαστικής ραδιοφωνικής εκπομπής με συγκεκριμένα εργαλεία και ρυθμίσεις. Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας, είναι ωφέλιμο να χρησιμοποιηθούν όλα τα εργαλεία επεξεργασίας ενός λογισμικού ήχου σύμφωνα με τους στόχους που έχουν τεθεί και να εξαχθεί η κυματομορφή, αρχικά χωρίς τη μουσική και μετέπειτα με την εισαγωγή της μουσικής επένδυσης για λόγους απεικόνισης και ηχοληψίας. Επιπρόσθετα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να προσδιορίζουν το χρονικό διάστημα που θα χρησιμοποιήσουν τη μουσική επένδυση στην τελική μίξη του προϊόντος.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα αποτελεί τη βάση για να αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, αλλά και για να εξοικειωθούν με τις διαδικασίες της ηχογράφησης μιας ραδιοφωνικής εκπομπής με μουσική επένδυση.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Priestman, C. (2013). *Web Radio. Radio Production For Internet Streaming*. USA: Focal Press. Retrieved from: https://api.taylorfrancis.com/content/books/mono/download?identifierName=doi&identifierValue=10.4324/9780080520919&type=googlepdf
2. Μαραγκός, Θ. (2021). *Εκπαιδευτικό υλικό. Κείμενο αναφοράς «Ηχολήπτης/-τρια»*. Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.

Συμπληρωματικές

1. Μαραγκός, Θ. (2023). *Επαγγελματικό περίγραμμα «Τεχνολόγος Ηχογράφησης, Μίξης, Μεταπαραγωγής και Σχεδιασμού Ήχου»*. Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.
2. Σερλιδάκης, Γ. (2023). *Cubase: Μουσική τεχνολογία και παραγωγή*. Αθήνα: Εκδόσεις Probooks.

2.2 • ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄

2.2.Α • ΑΡΧΕΣ ΗΧΟΛΗΨΙΑΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στο πλαίσιο της εργαστηριακής μαθησιακής ενότητας «Αρχές ηχοληψίας ραδιοφώνου», παρουσιάζονται σε εισαγωγικό επίπεδο στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες οι βασικές συνδεσμολογίες και ο χειρισμός των συσκευών του ήχου σε ραδιοφωνικό στούντιο. Ειδικότερα, παρουσιάζονται τα κατάλληλα διασυνδετικά, τα καλώδια του ηχητικού εξοπλισμού, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της λειτουργίας τους και οι παράγοντες που συμβάλλουν στην επιλογή τους. Επιπλέον, αναδεικνύονται οι βασικοί τύποι της κονσόλας ήχου σε ραδιοφωνικά στούντιο, σύμφωνα με την αρχιτεκτονική σχεδίασή τους και τον ρόλο τους. Η ενότητα πραγματεύεται, επίσης, τον αποτελεσματικό χειρισμό των ηχητικών συσκευών επεξεργασίας του σήματος, σύμφωνα με τις κατηγορίες τους (δηλαδή τους δυναμικούς επεξεργαστές, τους συχνοτικούς επεξεργαστές και τους χρονικούς επεξεργαστές), καθώς και ανάλογα με τις ανάγκες και τις ιδιομορφίες του περιεχομένου της ραδιοφωνικής παραγωγής. Τέλος, αναλύονται η ροή του σήματος και οι δρομολογήσεις του ήχου μέσω της κονσόλας.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Αναγνωρίζουν τα είδη των συσκευών ηχοληψίας μελετώντας τη λειτουργία των επαγγελματικών μικροφώνων, των ηχείων και της κονσόλας,
- Επιλέγουν τον τρόπο συνδεσμολογίας του εξοπλισμού αξιοποιώντας τα διασυνδετικά XLR, TRS/TS, RCA και Speakon,
- Εξηγούν τις κατηγορίες των ηχητικών σημάτων, όπως mic, line, hi-Z, speaker και headphone, εξετάζοντας το είδος της ηχητικής πηγής,
- Αναλύουν τους τύπους κονσόλας broadcast, in line και split μελετώντας τη δομή της,
- Χρησιμοποιούν τα δυναμικά, πυκνωτικά, ribbon και PZM μικρόφωνα και τα DI box ως συστήματα ηλεκτροακουστικής μετατροπής,
- Εκτελούν τις συνδέσεις του εξοπλισμού μεταξύ input, output, matrix, auxiliaries, group out, direct out και insert,
- Υπολογίζουν την ένταση του ήχου στις συσκευές ηχογράφησης/επεξεργασίας με τη χρήση peak meter/RMS meter,
- Οργανώνουν τη ροή του σήματος στην κονσόλα ήχου με το routing section/switches,
- Αλλάζουν τη στάθμη της έντασης του ήχου στον εξοπλισμό αναπαραγωγής με τη χρήση των ρυθμιστικών gain, fader, group και VCA,
- Εκτελούν τις συνδέσεις των δυναμικών επεξεργαστών (dynamic processors) και των ψηφιακών αλγορίθμων προσομοίωσης χώρου (reverb units),

- Χρησιμοποιούν δημιουργικά τους ισοσταθμιστές (equalizers),
- Δικαιολογούν τη χρήση του εξοπλισμού κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους,
- Αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τις μεταβολές στην ένταση των ηχητικών πηγών κατά τη διαδικασία της ηχογράφησής τους,
- Εκτιμούν την αναγκαιότητα του κατάλληλου εξοπλισμού κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Στούντιο ζωντανής παραγωγής/εκπομπής (on air studio) / Στούντιο παραγωγής (production studio) / On air κονσόλα / Production κονσόλα / Ραδιοφωνική κονσόλα / Μικρόφωνα ραδιοφώνου / Τεχνικά χαρακτηριστικά μικροφώνων / Ροή σήματος σε ραδιοφωνική κονσόλα / Δρομολογήσεις σε ραδιοφωνική κονσόλα / Ισοστάθμιση σε ραδιοφωνική κονσόλα / Δυναμικοί επεξεργαστές σε ραδιόφωνο / Χρονικοί επεξεργαστές σε ραδιόφωνο.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (1), Εργαστήριο (3), Σύνολο (4).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΗΧΟΛΗΨΙΑΣ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ
2	ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΕΝΟΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΟΥΝΤΙΟ
3	ΤΥΠΟΙ ΔΙΑΣΥΝΔΕΤΙΚΩΝ (ΒΥΣΜΑΤΩΝ), ΚΑΛΩΔΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΗΧΗΤΙΚΩΝ ΣΗΜΑΤΩΝ
4	ΜΙΚΡΟΦΩΝΑ: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ
5	ΤΕΧΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΜΙΚΡΟΦΩΝΩΝ
6	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΩΝ ΚΟΝΣΟΛΩΝ ΣΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΣΤΟΥΝΤΙΟ
7	ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΙΣΟΔΟΥ ΚΑΙ ΕΞΟΔΟΥ ΣΤΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΚΟΝΣΟΛΑ
8	ΡΟΗ ΣΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΔΡΟΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΚΟΝΣΟΛΑ
9	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΙΣΟΣΤΑΘΜΙΣΗΣ ΣΤΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΚΟΝΣΟΛΑ
10	ΣΥΝΔΕΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΡΟΝΙΚΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΤΗ

Κείμενο αναφοράς

2.2.Α.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΗΧΟΛΗΨΙΑΣ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ

Η μαθησιακή υποενότητα «Εισαγωγή στις αρχές ηχοληψίας του ραδιοφώνου» αποσκοπεί στο να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στις βασικές αρχές, στις έννοιες και στις τεχνολογίες που διέπουν τη ραδιοφωνική ηχοληψία. Η υποενότητα βασίζεται κυρίως στην πρακτική εφαρμογή, στον πειραματισμό και στην ενασχόληση

με τον βασικό ηχητικό εξοπλισμό που υπάρχει σε ένα ραδιοφωνικό στούντιο, ο οποίος αποτελεί είτε τμήμα της ζωντανής παραγωγής/εκπομπής (on air studio), είτε του στούντιο παραγωγής (production studio), είτε, τέλος, των σταθμών εργασίας του ραδιοφωνικού σταθμού.

Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσα από ενδελεχή πειραματισμό και πρακτική εφαρμογή στο ραδιοφωνικό εργαστήριο, εξοικειώνονται με τον εξοπλισμό ενός ραδιοφωνικού στούντιο, ενώ, ταυτόχρονα, χρησιμοποιούν τα μικρόφωνα και κατανοούν τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους. Επιπλέον, χειρίζονται τις αναλογικές κονσόλες και δρομολογούν τα ηχητικά σήματα, πραγματοποιούν την ισοστάθμιση σε ραδιοφωνική κονσόλα και μαθαίνουν τον τρόπο σύνδεσης των δυναμικών και των χρονικών επεξεργαστών.

Ακολούθως, στο πλαίσιο της εισαγωγικής αυτής υποενότητας, είναι σημαντικό να πραγματοποιηθεί μια παρουσίαση του εργαστήριου, καθώς και του ηχητικού εξοπλισμού που αυτό έχει. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας του εργαστήριου, για τον προτεινόμενο τρόπο χρήσης του εξοπλισμού, για τα μέσα ατομικής προστασίας που πρέπει να έχουν (π.χ. ωτοασπίδες), για την προσβασιμότητα στο εργαστήριο, για τη διαθεσιμότητα του εξοπλισμού κ.λπ.

2.2.Α.2 | ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΕΝΟΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΟΥΝΤΙΟ

Στη μαθησιακή υποενότητα «Δομή και εξοπλισμός ραδιοφωνικού στούντιο» οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τους χώρους και τις δομές του ραδιοφωνικού στούντιο, καθώς και με τον ηχητικό εξοπλισμό του, δηλαδή με την κονσόλα, τα ηχεία, τα μικρόφωνα, τον περιφερειακό εξοπλισμό κ.λπ.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τις διαφορές και τις ομοιότητες των δυο βασικών στούντιο που συναντάμε στο ραδιόφωνο: του στούντιο ζωντανής παραγωγής/εκπομπής (on air studio) και του στούντιο παραγωγής (production studio). Επίσης, γνωρίζουν τον τρόπο σχεδιασμού, την αρχιτεκτονική που έχουν αυτές οι δυο κατηγορίες, τα κυρίως δωμάτια από τα οποία αποτελούνται (το δωμάτιο ελέγχου [control room] και την αίθουσα ηχογράφησης [recording room]), καθώς και τα έπιπλα, τα γραφεία και τον ηχητικό εξοπλισμό που διαθέτουν. Ακολούθως, αντιλαμβάνονται τις δύο διαφορετικές κατηγορίες των στούντιο ζωντανής παραγωγής/εκπομπής, καθώς και τα πλεονεκτήματα και τα μειονέκτημα της καθεμιάς εξ αυτών.

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για την αναγκαιότητα της ηχομόνωσης και της ακουστικής βελτίωσης τόσο του δωματίου ελέγχου όσο και της αίθουσας ηχογράφησης, για τα ηχομονωτικά υλικά που συνήθως χρησιμοποιούνται (όπως είναι οι πόρτες ειδικής σχεδίασης, τα παράθυρα με πλεξιγκλάς, τα πάνελ, οι γυψοσανίδες κ.λπ.), καθώς και για τα ηχοαπορροφητικά υλικά που τοποθετούνται για να μειώσουν τις ανακλάσεις του ήχου μέσα σε έναν χώρο (όπως είναι τα πάνελ με αφρώδη [foam] υλικό, τα ακουστικά πλέγματα υψηλής πυκνότητας, οι μοκέτες, οι

κουρτίνες κ.λπ.). Τέλος, έμφαση δίνεται στον τρόπο παροχής της τροφοδοσίας στα μηχανήματα του ραδιοφωνικού στούντιο, καθώς και στον τρόπο με τον οποίο αυτά ενεργοποιούνται και απενεργοποιούνται.

2.2.Α.3 | ΤΥΠΟΙ ΔΙΑΣΥΝΔΕΤΙΚΩΝ (ΒΥΣΜΑΤΩΝ), ΚΑΛΩΔΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΗΧΗΤΙΚΩΝ ΣΗΜΑΤΩΝ

Στην εν λόγω μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τους τύπους των διασυνδετικών, των καλωδίων, αλλά και με τις κατηγορίες των ηχητικών σημάτων, καθώς η χρήση τους είναι απαραίτητη για την ορθή σύνδεση του ηχητικού εξοπλισμού σε ένα ραδιοφωνικό στούντιο.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσα από την επίδειξη, κατανοούν τα διαφορετικά διασυνδετικά (βύσματα), όπως το XLR, το οποίο αποτελείται από τρεις ακροδέκτες (3-PIN), έχει απόληξη σε αρσενικό (male) ή θηλυκό (female) και είναι το πιο συνηθισμένο βύσμα για τη σύνδεση των μικροφώνων σε κονσόλες, κάρτες ήχου και σε συσκευές επεξεργασίας ήχου γενικότερα. Επίσης, εξοικειώνονται με το βύσμα «καρφί» (Jack), το οποίο αποτελεί τον δεύτερο πιο συχνό ακροδέκτη που συναντούμε στις συσκευές ήχου και το οποίο μπορεί να παρουσιαστεί σε τρεις παραλλαγές: το Jack 6.35 mm (μεγάλο καρφί 1/4 ίντσας), το Jack 3.5 mm (μικρό καρφί 1/8 ίντσας) και το Jack 4.4mm (1/6 ίντσας). Επίσης, εξετάζουν τις επιλογές των ακροδεκτών του βύσματος Jack, όπως το TR (Tip-Ring), το TRS (Tip-Ring-Sleeve), τα βύσματα RCA που χρησιμοποιούνται σε μη επαγγελματικές εφαρμογές, καθώς και τα Speakon που αξιοποιούνται κυρίως σε συναυλίες για τη σύνδεση των ενισχυτών ισχύος με τα ηχεία.

Ακολούθως, δίνεται έμφαση στα είδη των καλωδίων και στους αγωγούς που βρίσκονται μέσα σε αυτά, όπως και στο όφελος από τη χρήση τους. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τις κατηγορίες των ηχητικών σημάτων, όπως το mic, ένα σήμα που προέρχεται από τα μικρόφωνα και είναι balanced, το instr ή Hi-Z, ένα σήμα που προέρχεται από μουσικά όργανα με ηλεκτροακουστικούς μετατροπείς (πιεζοηλεκτρικούς κρυστάλλους, μαγνήτες κ.λπ.), και το σήμα line που προέρχεται από την κονσόλα και τις ηχητικές συσκευές. Το τελευταίο αποτελεί ένα προενισχυμένο σήμα, το οποίο, ανάλογα με την εφαρμογή, μπορεί να είναι balanced (line +4 dBu) ή unbalanced (-10 dBV).

2.2.Α.4 | ΜΙΚΡΟΦΩΝΑ: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τα πολικά διαγράμματα των μικροφώνων και τη σημαντικότητα της κατευθυντικότητας για την πραγματοποίηση μιας ηχογράφησης στο ραδιοφωνικό στούντιο. Χρησιμοποιούν τα διαφορετικά πολικά διαγράμματα των διαθέσιμων μικροφώνων, όπως είναι τα παντοκατευθυντικά (omnidirectional), τα δι-κατευθυντικά (bidirectional ή figure of 8), τα μονοκατευθυντικά/καρδιοειδή (unidirectional/cardioid), τα ιδιαιτέρως κατευθυντικά (ultra-directional ή shot-gun), τα σουπερ-καρδιοειδή (super-cardi-

oid) και τα υπερ-καρδιοειδή (hyper-cardioid), τόσο για την εξοικείωση με την έννοια της κατευθυντικότητας όσο και για την πραγματοποίηση της ηχογράφησης των ηχητικών πηγών.

Συγκεκριμένα, προτείνεται οι εκπαιδευόμενοι/-ες να τοποθετήσουν τα μικρόφωνα σε βάσεις (mic stands) στην ίδια ευθεία και σε συγκεκριμένη απόσταση μεταξύ τους (π.χ. 1 μέτρο), να τα συνδέσουν με την αναλογική κονσόλα και ένας/μία εθελοντής/-τρια να μιλήσει ξεχωριστά στο κάθε μικρόφωνο από την ίδια απόσταση (π.χ. 30 εκατοστά) on axis, δηλαδή στις 0 μοίρες σε σχέση με το μπροστά μικρόφωνο, καθώς και στις 90, στις 180 και στις 270 μοίρες, off axis. Ταυτόχρονα, οι υπόλοιποι/-ες εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να ακούσουν στα ηχεία το τι συλλαμβάνει το κάθε μικρόφωνο. Με αυτή την πρακτική διαδικασία θα αντιληφθούν το διαφορετικό συχνοτικό φάσμα, τη διαφορετική ένταση και τον διαφορετικό χώρο (αντήχηση δωματίου) που το κάθε πολικό διάγραμμα συλλαμβάνει.

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν την αναγκαιότητα της χρήσης των καρδιοειδών μικροφώνων σε σχέση με τα αλλά πολικά διαγράμματα, καθώς το συγκεκριμένο φέρνει πρακτικά την ηχητική πηγή πιο κοντά στο μικρόφωνο, αποφεύγοντας ήχους και θορύβους που προέρχονται από κατευθύνσεις off axis του μικροφώνου και οι οποίοι σε ένα ραδιοφωνικό στούντιο είναι αρκετοί και με υψηλή ένταση. Τέλος, έμφαση δίνεται και στον τρόπο με τον οποίο το δι-κατευθυντικό πολικό διάγραμμα χρησιμοποιείται με την κατάλληλη τοποθέτηση σε ραδιοφωνικά προγράμματα, στα οποία οι εκφωνητές/-τριες μπορούν ανά δύο να μοιραστούν ένα μικρόφωνο.

2.2.Α.5 | ΤΕΧΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΜΙΚΡΟΦΩΝΩΝ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τα τεχνικά χαρακτηριστικά των μικροφώνων. Συγκεκριμένα, εξετάζουν τους διαφορετικούς τύπους μικροφώνων που είναι διαθέσιμοι και τους κατατάσσουν ανάλογα με τον τρόπο λειτουργίας τους, δηλαδή στα δυναμικά μικρόφωνα, τα μικρόφωνα ταινίας, τα πυκνωτικά μικρόφωνα, τα κρυσταλλικά μικρόφωνα κ.λπ. Κατά τη χρήση των μικροφώνων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενθαρρύνονται να ακροάζονται προσεκτικά το διαφορετικό ηχητικό αποτέλεσμα που αυτά επιφέρουν στις ηχητικές πηγές, καθώς και το διαφορετικό φασματικό περιεχόμενο που κάθε μικρόφωνο καταγραφεί, ανάλογα με τον τύπο του. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να αντιληφθούν το διάγραμμα συχνοτικής απόκρισης (frequency response diagram) ενός μικροφώνου, καθώς και να έρθουν σε μια πρώτη επαφή με τα βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά των μικροφώνων, όπως τη μέγιστη ηχητική στάθμη (max SPL), τον ενδογενή θόρυβο μικροφώνου (self-noise level), την ευαισθησία μικροφώνου (microphone sensitivity), την απόκριση μεταβολής (transient response), τον χρωματισμό σε εκτός άξονα θέσεις (off axis coloration), το φαινόμενο της εγγύτητας (proximity effect) κ.λπ. Ειδικά για το φαινόμενο της εγγύτητας, καλούνται όλοι/-ες οι εκπαιδευόμενοι/-ες να μιλήσουν σε ένα μικρόφωνο από κοντά (2-3 cm) και από λίγο πιο μακριά (10-12 cm), ώστε να είναι

σε θέση να αντιληφθούν πως, όσο η απόσταση της φωνής από το μικρόφωνο μικραίνει, παρατηρείται ασύμμετρη αύξηση των χαμηλών συχνοτήτων, χαρακτηριστικό το οποίο οι εκφωνητές/-τριες χρησιμοποιούν δημιουργικά στο ραδιόφωνο για να δώσουν περισσότερη ζεστασιά στη φωνή τους.

Συμπερασματικά, ζητούμενο αυτής της υποενότητας είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κατανοήσουν τη μεγάλη γκάμα των τεχνικών χαρακτηριστικών των μικροφώνων, καθώς και να αντιληφθούν τον καθοριστικό ρόλο που αυτά διαδραματίζουν σε ένα ραδιοφωνικό πρόγραμμα, ανάλογα με το ποιο εξ αυτών θα επιλεγεί .

2.2.Α.6 | ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΟΝΣΟΛΩΝ ΣΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΣΤΟΥΝΤΙΟ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στις βασικές κατηγορίες των αναλογικών και των ψηφιακών κονσόλων (broadcast) που υπάρχουν σε ένα ραδιοφωνικό στούντιο, είτε πρόκειται για στούντιο ζωντανής παραγωγής/εκπομπής είτε για στούντιο παραγωγής.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τη σημαντικότητα της κονσόλας τόσο για τη δημιουργία ενός ραδιοφωνικού προγράμματος όσο και για την πραγματοποίηση μιας ραδιοφωνικής εκπομπής. Συγκεκριμένα, επιδεικνύονται οι κονσόλες "on air", δηλαδή οι κονσόλες εκείνες που χρησιμοποιούνται στο στούντιο ζωντανής παραγωγής/εκπομπής, οι οποίες και είναι ειδικά σχεδιασμένες για ζωντανή εκπομπή, παρέχοντας ταυτόχρονα και τη δυνατότητα επικοινωνίας με τους/τις ακροατές/-τριες. Τονίζεται ιδιαιτέρως ότι οι συγκεκριμένες κονσόλες έχουν λίγα κανάλια (input), πράγμα που σημαίνει ότι μπορούν να διαχειριστούν ταυτόχρονα λίγα μικρόφωνα ή σήματα. Η αρχιτεκτονική τους, ωστόσο, επιτρέπει τη γρήγορη πρόσβαση στα ποτενσιόμετρα, τους διακόπτες, τις λειτουργίες κ.λπ., δυνατότητες που απαιτούνται συχνά κατά τη διάρκεια μιας ζωντανής εκπομπής.

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τις κονσόλες "production", δηλαδή τις κονσόλες που χρησιμοποιούνται στο στούντιο παραγωγής, οι οποίες έχουν περισσότερα κανάλια από τις κονσόλες "on air", παρέχοντας περισσότερες δυνατότητες επεξεργασίας, όπως καλύτερη και πληρέστερη ισοστάθμιση (equalization), καθώς και δυναμική επεξεργασία, π.χ. συμπίεση (compression). Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τις ψηφιακές κονσόλες (digital consoles), οι οποίες μετατρέπουν τον ήχο από τα μικρόφωνα σε ψηφιακό, παρέχοντας πολλές δυνατότητες επεξεργασίας του σε πραγματικό χρόνο, αλλά ταυτόχρονα και εξειδικευμένες δρομολογήσεις σημάτων, οι οποίες δεν μπορούν να επιτευχθούν από μια αναλογική κονσόλα. Παράλληλα, κατανοούν ότι οι ψηφιακές κονσόλες έχουν πλέον τη δυνατότητα να αντικαταστήσουν τόσο τις "on air" όσο και τις "production" σε ένα ραδιοφωνικό στούντιο.

2.2.Α.7 | ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΙΣΟΔΟΥ ΚΑΙ ΕΞΟΔΟΥ ΣΤΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΚΟΝΣΟΛΑ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τη ραδιοφωνική κονσόλα και με τα διαφορετικά τμήματα από τα οποία αποτε-

λείται, εστιάζοντας την προσοχή τους κυρίως στα τμήματα εισόδου και εξόδου, που είναι τα πιο σημαντικά.

Αρχικά, παρουσιάζεται το κύριο σημείο εισόδου (input section) των ηχητικών σημάτων σε μια κονσόλα, στο οποίο βρίσκεται η θύρα σύνδεσης των μικροφώνων. Σημειώνεται ότι οι ραδιοφωνικές κονσόλες διαθέτουν ακροδέκτες θηλυκού τύπου XLR, οι οποίοι αποτελούν την κύρια πηγή εισόδου σε ένα κανάλι ήχου. Μετά την είσοδο, το σήμα εισέρχεται στη βαθμίδα της προενίσχυσης. Κατόπιν, επιδεικνύονται στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες ο τρόπος που γίνεται η προενίσχυση του σήματος στη συγκεκριμένη βαθμίδα (gain staging) και τα ρυθμιστικά από τα οποία αποτελείται, όπως είναι το gain, ο διακόπτης εξασθένησης του σήματος (pad), ο διακόπτης αναστροφής της φάσης του σήματος (phase reverse) και ο διακόπτης τροφοδοσίας των πυκνωτικών μικρόφωνων με συνεχή τάση 48 volt που ονομάζεται “phantom power”.

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν το τμήμα εξόδου σε μια ραδιοφωνική κονσόλα, το οποίο ονομάζεται main output ή master output και εξετάζουν τα αρσενικά βύσματα των εξόδων, δηλαδή το XLR ή/και το Jack balanced, τα οποία ονομάζονται left και right και χρησιμοποιούνται για να τροφοδοτήσουν τα δύο ηχεία (ρο αριστερό και το δεξί). Ακολούθως, στην υποενότητα εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο η βασική έξοδος της κονσόλας ελέγχει τη συνολική ένταση της ηχητικής πληροφορίας που θα σταλεί. Η τελευταία αποτελεί το άθροισμα των επιμέρους καναλιών των εισόδων, δηλαδή των μικροφώνων που έχουν συνδεθεί και δρομολογηθεί.

Συμπερασματικά, η υποενότητα αυτή βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να εξοικειωθούν με τη ραδιοφωνική κονσόλα και συγκεκριμένα με το τμήμα εισόδου και εξόδου, αλλά και να αντιληφθούν τον τρόπο πραγματοποίησης των διαδικασιών της προενίσχυσης του σήματος και της δρομολόγησης στην έξοδο της κονσόλας.

2.2.Α.8 | ΡΟΗ ΣΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΔΡΟΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΚΟΝΣΟΛΑ

Στη μαθησιακή αυτή υποενότητα, παρουσιάζονται οι βασικές αρχές της διαχείρισης του σήματος σε μια αναλογική ραδιοφωνική κονσόλα. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τη ροή του σήματος (signal flow) από το στάδιο της εισόδου (input section) στη κονσόλα μέχρι το στάδιο της εξόδου (output section) για τις κύριες αλλά και για τις βοηθητικές εξόδους (auxiliaries).

Συγκεκριμένα, εξοικειώνονται με τη χρήση του δυναμικού μικροφώνου, το οποίο συνδέουν σε μονοφωνικό κανάλι της αναλογικής κονσόλας και πραγματοποιούν τη διαδικασία της προενίσχυσης (gain staging) του σήματος. Στη συνέχεια, μαθαίνουν να χρησιμοποιούν σωστά τα ρυθμιστικά pad, phase reverse, phantom power και low cut filter και δρομολογούν το σήμα στη βασική έξοδο (main ή master output) της κονσόλας, στην οποία είναι συνδεμένα τα ηχεία του εργαστήριου.

Επιπλέον, στην υποενότητα αυτή δίνεται έμφαση στη δρομολόγηση του σήματος στο τμήμα βοηθητικών εξόδων (auxiliaries section). Η δρομολόγηση οδηγεί ταυτόχρονα το σήμα σε παράλληλες εξόδους, οι οποίες είναι ανεξάρτητες από τη βασική

ροή του. Στο τμήμα αυτών των βοηθητικών εξόδων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, είναι χρήσιμο να κατανοήσουν τις επιλογές pre (πριν) και post (μετά). Σημειώνεται, ακολούθως, ότι οι βοηθητικές έξοδοι χρησιμοποιούνται για να δρομολογηθεί το σήμα σε ακουστικά και σε χρονικούς επεξεργαστές και είναι ανεξάρτητες από τη βασική ροή του στη βασική έξοδο της κονσόλας.

Συνολικά, μέσα από τις παραπάνω διαδικασίες και πρακτικές εφαρμογές, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τις βασικές διαδικασίες δρομολόγησης στην αναλογική κονσόλα, επιτυγχάνοντας, έτσι, την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη κατανόηση της ροής του σήματος και της διαχείρισης του ήχου.

2.2.Α.9 | ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΙΣΟΣΤΑΘΜΙΣΗΣ ΣΤΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΚΟΝΣΟΛΑ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα εξετάζει τη χρήση του ισοσταθμιστή (equalizer) σε μια αναλογική ραδιοφωνική κονσόλα και αποτελεί τη βάση για να γίνουν κατανοητά τα διαφορετικά είδη (τύποι) των ισοσταθμιστών που υπάρχουν, ο ρόλος που επιτελούν και ο ορθός τρόπος χρήσης τους.

Συγκεκριμένα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, με τη χρήση ενός δυναμικού μικροφώνου το οποίο συνδέουν σε μονοφωνικό κανάλι της αναλογικής κονσόλας, πραγματοποιούν τη διαδικασία της προενίσχυσης (gain staging) του σήματος και δρομολογούν σωστά το σήμα στη βασική έξοδο (main output), όπου έχουν πρώτα φροντίσει να συνδέσουν τα ηχεία του εργαστήριου. Έχοντας ολοκληρώσει ορθά τη διαδικασία της δρομολόγησης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μιλώντας στο μικρόφωνο, πειραματίζονται με τη χρήση του φίλτρου αποκοπής των χαμηλών συχνοτήτων (low cut filter) κάτω των 80 Hz που συνήθως δεν έχει η φωνή. Επίσης, πειραματίζονται με τα επικλινή φίλτρα, δηλαδή το low selving και το high selving, φίλτρα που χρησιμοποιούνται στα άκρα του φάσματος για να ενισχύσουν ή για να αποκόψουν τις χαμηλές ή τις υψίσυχνες συχνοτικές περιοχές, αντίστοιχα. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται τη μεγάλη σπουδαιότητα και τη χρησιμότητα των φίλτρων peaking (φίλτρων κορυφής), είτε αυτά είναι παραμετροποιημένα (full parametric) είτε ημιπαραμετρικά (semi parametric), για τη σωστή διαμόρφωση της χροιάς της φωνής.

Συνολικά, η μαθησιακή αυτή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να κατανοήσουν ότι η ισοστάθμιση είναι μια πολύ σημαντική διαδικασία, στην οποία πρέπει να υποβάλλονται όλες οι ηχητικές πήγες για την επίτευξη της συχνοτικής και εντασιακής ισορροπίας, για τη βελτιστοποίηση της πιστότητας, καθώς και για την ορθή προσαρμογή του ήχου στα μέσα αναπαραγωγής.

2.2.Α.10 | ΣΥΝΔΕΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΡΟΝΙΚΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΤΗ

Στην τελευταία μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τη σύνδεση και τη χρήση δύο πολύ σημαντικών ηχητικών επεξεργαστών που συναντούμε στα ραδιοφωνικά στούντιο, των δυναμικών και των χρονικών επεξεργαστών. Συγκεκριμένα, επιδεικνύονται οι τρόποι σύνδεσης του συμπιεστή (compressor) που

είναι ο πιο σημαντικός δυναμικός επεξεργαστής και η χρήση του κρίνεται ως επιβεβλημένη σχεδόν σε κάθε ηχητική πηγή. Είναι πολύ σημαντικό όλοι/-ες οι εκπαιδευόμενοι/-ες να πραγματοποιήσουν τη σύνδεση του συμπιεστή μέσω της θύρας insert της αναλογικής κονσόλας με το κατάλληλο καλώδιο. Επιπλέον, μέσα από την ακρόαση παραδειγμάτων με ακραίες ρυθμίσεις των ρυθμιστικών, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τα βασικά ρυθμιστικά, όπως είναι το threshold, το ratio, το attack, το release, το gain reduction κ.λπ., και αντιλαμβάνονται πως, πέρα από την επέμβαση στη δυναμική περιοχή την οποία επιφέρουν, επηρεάζουν και το ηχόχρωμα της ηχητικής πηγής κατά την εφαρμογή τους.

Ακολούθως, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συνδέουν τους χρονικούς επεξεργαστές, όπως τα reverb units, στην αναλογική κονσόλα μέσα από τις βοηθητικές εξόδους και ακροάζονται τους βασικότερους τύπους των αλγόριθμων χώρου (hall, chamber, room, plate, spring κ.λπ.), ενώ, ταυτόχρονα, εξοικειώνονται με τα ρυθμιστικά τους (pre-delay, size, reverb time/decay κ.λπ.) μέσω ηχητικών παραδειγμάτων. Τέλος, επισημαίνεται ότι η χρήση του reverb σε ένα ραδιοφωνικό πρόγραμμα γίνεται σε σπάνιες περιπτώσεις, καθώς η διάσταση του βάθους που προσδίδει σε μια φωνή κάνει την εκφώνηση να μοιάζει αφύσικη κατά τη διάρκεια του ραδιοφωνικού προγράμματος.

Συμπερασματικά, η παρούσα μαθησιακή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να γνωρίσουν τον τρόπο σύνδεσης των δυναμικών και των χρονικών επεξεργαστών, καθώς και τον τρόπο χρήσης των ρυθμιστικών τους σε ηχητικά παραδείγματα στο ραδιοφωνικό στούντιο.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Μαραγκός, Θ. (2021). *Εκπαιδευτικό υλικό. Κείμενο αναφοράς «Ηχολήπτης/-τρια».* Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.
2. Σαπουντζής, Π. (2015). *Live Sound. Μιξάροντας θεωρία με πράξη*. Αθήνα: Εκδόσεις π^3.

Συμπληρωματικές

1. Rumsey, F. & McCormick, T. (2014). *Sound and Recording: Applications and Theory* (7th edition). London: Routledge.
2. Owsinski, B. (2009). *The Recording Engineer's Handbook*. Kentucky: Cengage Learning PTR.

2.2.Β • ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας «Λογισμικό ραδιοφωνικής παραγωγής» είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στην έννοια του λογισμικού και στη λειτουργία των προγραμμάτων και του ήχου, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η καλή ποιότητα του ηχητικού αποτελέσματος με τη συνδρομή των νέων τεχνολογιών. Στη συνέχεια, παρατίθενται τα είδη του λογισμικού τύπου Jazler που εφαρμόζονται σήμερα στη μουσική παραγωγή καθώς και οι δυνατότητες που προσφέρει το καθένα τους τόσο στη μετάδοση των τραγουδιών όσο και στην ενσωμάτωση των διαφημίσεων σε μια ραδιοφωνική εκπομπή. Τέλος, γίνεται μια επισκόπηση στα πλεονεκτήματα από τη χρήση του κατάλληλου λογισμικού ραδιοφωνικής παραγωγής (π.χ. Jazler), έτσι ώστε να εξασφαλιστεί το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Ερμηνεύουν την έννοια του λογισμικού συνδέοντάς το με τη δημιουργία της ραδιοφωνικής εκπομπής,
- Διακρίνουν τα είδη του λογισμικού και τα εκάστοτε πλεονεκτήματα τους εφαρμόζοντάς τα στην πράξη,
- Περιγράφουν τη διαδικασία αναπαραγωγής της μουσικής αναλύοντας τη διεξοδικά,
- Αναγνωρίζουν την ψηφιοποίηση του περιεχομένου ως ένα από τα σημαντικότερα επιτεύγματα της σύγχρονης τεχνολογίας εξηγώντας τα πλεονεκτήματά της,
- Εφαρμόζουν στην πράξη την επεξεργασία του ήχου με τις κατάλληλες τεχνικές,
- Οργανώνουν τη δημιουργία μιας ραδιοφωνικής εκπομπής αξιοποιώντας τα βασικά στοιχεία των εφαρμογών πολυμέσων,
- Επιλύουν τα προβλήματα που μπορεί να προκύψουν στη μετάδοση μιας εκπομπής στον αέρα,
- Σχεδιάζουν ένα ικανοποιητικό ηχητικό αποτέλεσμα συνδυάζοντας τη μίξη της φωνής με τη μουσική,
- Γνωρίζουν τις νέες τεχνολογίες που χρησιμοποιούνται στον χώρο του ραδιοφώνου κατά την ενασχόλησή τους με αυτό,
- Υποστηρίζουν τη χρησιμοποίηση του κατάλληλου είδους λογισμικού κατά την άσκηση των καθηκόντων τους,
- Υιοθετούν τα ηχητικά εφέ της επιλογής τους, έτσι ώστε να βάζουν την προσωπική τους σφραγίδα καθ' όλη τη ραδιοφωνική τους πορεία.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Λογισμικό ραδιοφώνου / Ραδιοφωνικός αέρας / Παραγωγή εκπομπών / Τεχνικές επεξεργασίας / Πρόγραμμα ραδιοφώνου / Νέες τεχνολογίες / Ψηφιοποίηση / Εκπαιδευτικό ραδιόφωνο / Μουσικές εκπομπές / Ηχητικά εφέ / Ηχοληψία στο ραδιόφωνο / Μουσική παραγωγή / Προγραμματισμός ραδιοφώνου.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (0), Εργαστήριο (3), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΙΑΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ
2	ΕΙΔΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΓΙΑ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ: ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
3	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ
4	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΛΙΣΤΑΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΜΙΞΗ ΗΧΟΥ ΣΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ
5	ΒΑΣΕΙΣ SPOT, JINGLES, SWEEPERS, EVENTS
6	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΩΝ ΜΗΝΥΜΑΤΩΝ
7	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΙΚΟΝΙΚΗΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ ΚΑΙ ΣΗΜΑΤΟΣ ΣΤΑΘΜΟΥ ΜΕΣΩ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ

Κείμενο αναφοράς

2.2.Β.1 | Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΙΑΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στο λογισμικό ραδιοφωνικής παραγωγής (αέρα) και στον ρόλο του λογισμικού επεξεργασίας ήχου, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να μπορούν να εφαρμόζουν τις κατάλληλες τεχνικές για την επεξεργασία του ήχου και τη δημιουργία μιας ραδιοφωνικής εκπομπής. Στο πλαίσιο αυτό, γνωρίζουν τον ρόλο του λογισμικού ραδιοφωνικής παραγωγής του αέρα, με βάση συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, όπως τη δημιουργία μιας ραδιοφωνικής εκπομπής, τη δημιουργία λιστών αναπαραγωγής, spot, jingles, sweepers και διαφημίσεων. Παράλληλα, μαθαίνουν αναλυτικά τα χαρακτηριστικά που έχει το λογισμικό μιας ραδιοφωνικής εκπομπής και τις συνδέσεις του με διάφορες εξωτερικές συσκευές. Επιπλέον, αντιλαμβάνονται τον ρόλο του λογισμικού επεξεργασίας ήχου και εξοικειώνονται με τις τεχνικές του, όπως την αποθορυβοποίηση της κυματομορφής, την πραγματοποίηση ομαλών ηχητικών μεταβάσεων κατά την εισαγωγή και την εξαγωγή της (fade in/fade out), καθώς και με τη γραμμή εργαλείων (snap, cut, crossfade κ.ά.).

Αξίζει να τονιστεί πως πολλά λογισμικά ραδιοφωνικής παραγωγής (αέρας) και λογισμικά επεξεργασίας ήχου έχουν όμοια ή παρόμοια χαρακτηριστικά επεξεργασίας και αναπαραγωγής, επομένως οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσω δοκιμών στο εργαστήριο,

επιλέγουν αυτό που τους ταιριάζει. Επιπλέον, εξοικειώνονται με τα βασικότερα χαρακτηριστικά και εργαλεία του λογισμικού, έτσι ώστε να είναι σε θέση να αντιληφθούν τις εξής δυνατότητες: α) την υποστήριξη διαφορετικών μορφών αρχείων ήχου (wav, mp3 και άλλων), β) τη σύνδεση του λογισμικού με εξωτερική κάρτα ήχου, γ) τη σύνδεση του λογισμικού με μικρόφωνο/-α και δ) τη διασύνδεση του λογισμικού με server.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα εστιάζεται στην επιτυχή επιλογή του λογισμικού ραδιοφωνικής παραγωγής (αέρα), του λογισμικού επεξεργασίας ήχου, αλλά και στον ρόλο που αυτά έχουν στη δημιουργία μιας ραδιοφωνικής εκπομπής, έτσι ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να είναι σε θέση να εφαρμόζουν τις κατάλληλες τεχνικές για τη δημιουργία μιας ραδιοφωνικής εκπομπής.

2.2.Β.2 | ΕΙΔΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΓΙΑ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ: ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα στοχεύει στην κατανόηση της διάκρισης των ειδών του λογισμικού, με κριτήριο τις εφαρμογές και τα πλεονεκτήματα που αυτό έχει κατά τη χρήση του. Συγκεκριμένα, στο Διαδίκτυο υπάρχουν λογισμικά επεξεργασίας ήχου με τα εξής πλεονεκτήματα: προσοχή ηχογράφησης, επεξεργασίας και αναπαραγωγής για κάποιο ηχητικό απόσπασμα, spot ή τραγούδι. Τα λογισμικά ραδιοφωνικής παραγωγής (αέρας) έχουν ως πλεονέκτημα τη δυνατότητα της αυτοματοποίησης ορισμένων λειτουργιών τους, όπως του προγραμματισμού ραδιοφωνικού προγράμματος εκπομπών και διαφημίσεων και της δημιουργίας λίστας τραγουδιών (playlist). Επιπρόσθετα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν ότι, για τη διεξαγωγή μιας ζωντανής ραδιοφωνικής εκπομπής, απαραίτητη είναι η λειτουργία αέρα, ενώ για μια ηχογραφημένη εκπομπή απαραίτητη είναι η λειτουργία προγραμματισμού.

Επιπλέον, χρήσιμο είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αντιληφθούν τη διαδικασία αναπαραγωγής της μουσικής, αφού αναλυθούν τα παρακάτω στάδια: α) η αποθήκευση όλων των τραγουδιών σε έναν φάκελο, β) η κατηγοριοποίηση των τραγουδιών σε υποφακέλους ανάλογα με το είδος τους, γ) η ένταση κάθε τραγουδιού, ώστε η κυματομορφή να είναι σχεδόν η ίδια εντασιακά σε όλα τα τραγούδια και δ) η κοινή χρήση του φακέλου των τραγουδιών με τον cloud server. Ακολούθως, στο πλαίσιο της συγκεκριμένης μαθησιακής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν την αναγκαιότητα της ψηφιοποίησης του περιεχομένου, η οποία παρέχει: α) εύκολη διαχείριση του περιεχομένου σε επίπεδο αποθήκευσης, τροποποίησης και οργάνωσης, β) συμβατότητα του λογισμικού ραδιοφωνικής παραγωγής με διαφορετικά συστήματα, γ) δημιουργία και μετάδοση υψηλής ποιότητας ήχου και δ) ανάλυση δεδομένων μέσα από στατιστικά που παρέχει το λογισμικό.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, έτσι ώστε να είναι σε θέση να διευρύνουν την κριτική σκέψη που απαιτείται για την επιλογή του είδους του λογισμικού μιας ραδιοφωνικής παραγωγής.

2.2.Β.3 | ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης μαθησιακής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες επικεντρώνονται σε τεχνικές επεξεργασίας του λογισμικού επεξεργασίας ήχου και σε τεχνικές επεξεργασίας σε ένα περιβάλλον λογισμικού ραδιοφωνικής παραγωγής (αέρα). Ειδικότερα, εξοικειώνονται με τα εργαλεία και τα ρυθμιστικά ενός λογισμικού επεξεργασίας ήχου, όπως: α) τους ισοσταθμιστές για τη συχνοτική επέμβαση του ήχου, β) τους δυναμικούς επεξεργαστές (compressors) για το σταθερό επίπεδο έντασης όλης της ομιλίας του/της ραδιοφωνικού/-ής παραγωγού και γ) τη χρήση εικονικών εφέ ανάλογα με το είδος της ραδιοφωνικής εκπομπής. Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να χειριστούν το λογισμικό της ραδιοφωνικής παραγωγής (αέρα), να εξοικειωθούν με το περιβάλλον χρήσης του λογισμικού της ραδιοφωνικής παραγωγής, να αποφασίσουν τη μετάδοση μιας λίστας αναπαραγωγής (playlist) αυτόματα ή χειροκίνητα, να χειριστούν τα κουμπιά της λίστας αναμονής, να χειριστούν τον πίνακα πληροφοριών, ώστε να γνωρίζουν πληροφορίες για το κάθε τραγούδι ξεχωριστά και να χρησιμοποιήσουν τα κουμπιά των events ανάλογα με την παραγωγή.

Επιπρόσθετα, η υποενότητα αυτή στοχεύει, μέσω του λογισμικού ραδιοφωνικής παραγωγής (αέρα), στο να μπορέσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες να δρομολογήσουν τον ήχο του ραδιοφώνου στον εσωτερικό εξυπηρετητή που διαθέτει ο ραδιοφωνικός σταθμός ή σε έναν εξωτερικό εικονικό εξυπηρετητή (cloud server).

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να εφαρμόσουν στην πράξη τις τεχνικές επεξεργασίας για μια παραγωγή ραδιοφωνικής εκπομπής μέσω συγκεκριμένων λειτουργιών.

2.2.Β.4 | ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΛΙΣΤΑΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΜΙΞΗ ΗΧΟΥ ΣΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στη δημιουργία μιας λίστας αναπαραγωγής, αλλά και στη μίξη του ήχου σε λογισμικό ραδιοφωνικής παραγωγής (αέρα). Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τη δημιουργία μιας λίστας αναπαραγωγής σε ένα λογισμικό πρόγραμμα ραδιοφωνικής παραγωγής (αέρα). Στο πλαίσιο αυτό, έμφαση δίνεται στα απαραίτητα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν για την πραγματοποίηση μιας ραδιοφωνικής εκπομπής και συγκεκριμένα: α) στη δημιουργία μιας λίστας αναπαραγωγής τραγουδιών, β) στην ηχογράφηση ενός voice over πάνω σε ένα μουσικό τραγούδι, γ) στον έλεγχο της playlist με τα προγραμματισμένα διαλείμματά της, δ) στην αντικατάσταση, την τροποποίηση ή και τη διαγραφή μιας λίστας τραγουδιών, ε) στην αυτοματοποίηση μιας τυχαίας σειράς τραγουδιών με βάση τον φάκελο που βρίσκονται και στ) στην οργάνωση και τον προγραμματισμό μιας αυτόματης λίστας αναπαραγωγής.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η δημιουργία μιας λίστας αναπαραγωγής είναι μια διαδικασία που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για μουσικά κομμάτια, διαφημιστικά μηνύματα, ηχογράφηση voice over, καθώς και για μίξη ήχου στο λογισμικό. Επιπλέον, η λίστα αναπαραγωγής συνήθως βρίσκεται σε παράλληλο ή σε ξεχωριστό πρόγραμμα

διαχείρισης, ώστε να δίνεται η δυνατότητα στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες να την εισάγουν για κάθε ημέρα ξεχωριστά. Συνολικά, η υποενότητα αυτή αποσκοπεί στην εξάσκηση των εκπαιδευομένων στην επιλογή, μέσω του λογισμικού ραδιοφωνικής παραγωγής, τόσο της λίστας αναπαραγωγής, καθώς επίσης και της μίξης του ήχου σε λογισμικό για τη δημιουργία ενός voice over με τη χρήση μιας μουσικής επένδυσης.

2.2.Β.5 | ΒΑΣΕΙΣ SPOT, JINGLES, SWEEPERS, EVENTS

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα στοχεύει στη δημιουργία βάσεων διαφόρων μορφών στον πίνακα ελέγχου ενός λογισμικού ραδιοφωνικής παραγωγής. Οι βάσεις αυτές ορίζονται ως μια συλλογή από μορφοποιημένα δεδομένα τα οποία μπορούν να τεθούν υπό επεξεργασία. Αυτά εμφανίζονται στον πίνακα ελέγχου του λογισμικού της ραδιοφωνικής παραγωγής ως επιλογές.

Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν την ύπαρξη των λογισμικών ραδιοφωνικής παραγωγής (αέρα) για ζωντανές και για προηχογραφημένες εκπομπές. Συγκεκριμένα, τα λογισμικά ραδιοφωνικής παραγωγής αυτοματοποιούν διαδικασίες και συνδράμουν στην αποτελεσματική διαχείριση, την ταξινόμηση και την οργάνωση όλων εκείνων των ηχητικών συμβάντων που καλούνται να διαχειριστούν οι εκπαιδευόμενοι/-ες μέσα από δραστηριότητες. Επιπλέον, τα λογισμικά ραδιοφωνικής παραγωγής παρέχουν πολλούς αυτοματισμούς, τους οποίους οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να χρησιμοποιούν. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη χρήση μιας βάσης μουσικών τραγουδιών και στην εξαγωγή τους σε λίστα αναπαραγωγής, στις βάσεις διαφημίσεων ή/και radio spot που έχουν δημιουργηθεί από τον ραδιοφωνικό σταθμό, στις βάσεις για jingles, στις βάσεις για sweepers και στις βάσεις για events.

Συγκεκριμένα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τη βάση τραγουδιών, αφού μπορούν και την ταξινομούν ανά κατηγορία ή/και ανά είδος μουσικής. Στις βάσεις spot μαθαίνουν το πότε αρχίζουν και το πότε τελειώνουν τα διαφημιστικά μηνύματα, ρυθμίζοντας την προτεραιότητα του κάθε spot και τη δομή ενός διαλείμματος. Επιπροσθέτως, στις βάσεις για τα jingles εξοικειώνονται με τις κατηγορίες των σημάτων του ραδιοφωνικού σταθμού και δύνανται να επεξεργαστούν την κυματομορφή τους. Ακολούθως, μαθαίνουν τις βάσεις για τα sweepers, τα οποία είναι ηχητικά και αναπαράγονται κατά τη διάρκεια ενός μουσικού κομματιού. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επιλέγουν την τοποθέτηση και τον προγραμματισμό τους. Τέλος, γνωρίζουν τις βάσεις των events, καθώς πρόκειται για επιπρόσθετα εργαλεία όπως μουσικά χαλιά, ειδικά σήματα και σήματα εκτάκτων ειδήσεων.

Συνολικά, μέσα από τη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, έτσι ώστε να είναι σε θέση να αξιοποιούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο όλες τις δυνατότητες των βάσεων του λογισμικού μιας ραδιοφωνικής παραγωγής.

2.2.Β.6 | ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΩΝ ΜΗΝΥΜΑΤΩΝ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στον προγραμματισμό των εκπομπών, αξιοποιώντας τα βασικά εργαλεία του λογισμικού ραδιοφωνικής παραγωγής, καθώς και στον προγραμματισμό των διαφημιστικών μηνυμάτων, τα οποία συμβάλλουν στην αύξηση της ακροαματικότητας του ραδιοφωνικού σταθμού. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται αναγκαία η απόκτηση γνώσεων, η οποία επιτρέπει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες αφενός τον προγραμματισμό μίας ή και περισσότερων προηχογραφημένων εκπομπών για μετάδοση, αφετέρου τον προγραμματισμό των διαφημιστικών μηνυμάτων, μέσω τεχνικών όπως είναι: α) η ημερομηνία έναρξης και λήξης, β) η δήλωση προτεραιότητας του spot, γ) η δομή μιας διαφήμισης (σήμα σταθμού, έναρξη διαλείμματος, ειδήσεις, έναρξη spot Α, αθλητικά νέα, δεύτερη αναπαραγωγή του spot Α, τέλος διαφημιστικού μηνύματος), γ) οι ενέργειες «διαγραφή», «τροποποίηση» και «πρόσθεση» ως κουμπιά ελέγχου και δ) η δήλωση προγραμματισμού.

Επίσης, η μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στην επίλυση τυχόν προβλημάτων που μπορεί να προκύψουν κατά τη μετάδοση ή τον προγραμματισμό των εκπομπών και των διαφημιστικών μηνυμάτων. Στην πρώτη περίπτωση, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν πώς να επεμβαίνουν αφού αναγνωρίσουν το λάθος, ενώ στη δεύτερη περίπτωση μαθαίνουν να επεξεργάζονται τον ήχο μέσα από το λογισμικό της ραδιοφωνικής παραγωγής (αέρα) ή μέσα από το λογισμικό επεξεργασίας ήχου.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα αποτελεί τη βάση, έτσι ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να καλλιεργήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες της οργάνωσης και της βελτίωσης της ραδιοφωνικής τους εκπομπής μέσα από τον κατάλληλο προγραμματισμό τόσο αυτής όσο και των διαφημιστικών μηνυμάτων.

2.2.Β.7 | ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΙΚΟΝΙΚΗΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ ΚΑΙ ΣΗΜΑΤΟΣ ΣΤΑΘΜΟΥ ΜΕΣΩ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ

Η τελευταία μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στη δημιουργία μιας εικονικής ραδιοφωνικής εκπομπής και στη δημιουργία ενός σήματος σταθμού (jingle). Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να χρησιμοποιήσουν ένα λογισμικό επεξεργασίας ήχου και (αφού τοποθετήσουν δύο μικρόφωνα) να ηχογραφήσουν μέσω μιας εξωτερικής κάρτας ήχου μια εικονική ραδιοφωνική εκπομπή μικρής διάρκειας. Στη συνέχεια, διατηρώντας την ίδια συνδεσμολογία, μπορούν να ηχογραφήσουν ένα εικονικό σήμα.

Επιπλέον, κρίνεται σκόπιμο οι εκπαιδευόμενοι/-ες να πραγματοποιήσουν, μέσα από τη χρήση του λογισμικού επεξεργασίας ήχου, όλες εκείνες τις απαραίτητες ενέργειες, όπως την αποκοπή κυματομορφών, τη συρραφή αυτών σε διαφορετικά χρονικά σημεία, τη χρήση δυναμικών επεξεργαστών σήματος, καθώς και χρονικού επεξεργαστή σήματος, ώστε να εξαγάγουν δύο διαφορετικά ηχητικά αποτελέσματα. Το πρώτο ηχητικό προϊόν αφορά τις φωνές με μουσική επένδυση και το δεύτερο αφορά τη φωνή του σήματος του σταθμού με τη χρήση εφέ. Επιπλέον, με την ολοκλήρωση της διαδικα-

σίας, εξοικειώνονται με την εισαγωγή όλων των παραπάνω δεδομένων στις ανάλογες βάσεις του πίνακα ελέγχου του λογισμικού της ραδιοφωνικής παραγωγής.

Στη συνέχεια, κρίνεται σκόπιμο οι εκπαιδευόμενοι/-ες να προσομοιώσουν μια ζωντανή μετάδοση σε ένα λογισμικό ραδιοφωνικής παραγωγής, ακολουθώντας τα εξής βήματα: α) αναπαραγωγή σήματος σταθμού, β) προηχογραφημένη εκπομπή, γ) ζωντανή εκπομπή και δ) αναπαραγωγή λίστας τραγουδιών.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα παρέχει τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, με τις οποίες οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν το λογισμικό μιας ραδιοφωνικής παραγωγής (αέρα), να προσομοιώσουν και να δημιουργήσουν μια δοκιμαστική ραδιοφωνική εκπομπή με το αντίστοιχο ηχητικό σήμα του σταθμού.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Priestman, C. (2013). *Web Radio. Radio Production For Internet Streaming*. USA: Focal Press. Retrieved from: https://api.taylorfrancis.com/content/books/mono/download?identifierName=doi&identifierValue=10.4324/9780080520919&type=googlepdf
2. Μαραγκός, Θ. (2021). *Εκπαιδευτικό υλικό. Κείμενο αναφοράς «Ηχολήπτης/-τρια»*. Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.

Συμπληρωματικές

1. Μαραγκός, Θ. (2023). *Επαγγελματικό περίγραμμα «Τεχνολόγος Ηχογράφησης, Μίξης, Μεταπαραγωγής και Σχεδιασμού Ήχου»*. Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.
2. Σερλιδάκης, Γ. (2023). *Cubase: Μουσική τεχνολογία και παραγωγή*. Αθήνα: Εκδόσεις Probooks.

2.2.Γ • ΟΡΘΟΦΩΝΙΑ (ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ)

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η μαθησιακή ενότητα «Ορθοφωνία (Αγωγή του λόγου)» έχει ως σκοπό την εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τις αρχές και τις μεθόδους της ορθοφωνίας, μέσω της οποίας επιτυγχάνεται η θεραπεία των ελαττωμάτων του λόγου και η απάλειψη των φωνητικών ατελειών. Εκτός αυτού, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με την ανατομία του φωνητικού μας συστήματος και πειραματίζονται με την «κατάκτηση» της συνειδητής διαφραγματικής αναπνοής, αλλά και με την εκφώνηση κειμένων με σωστά τοποθετημένη φωνή. Ακόμη, εξασκούνται στην εκφορά του λόγου, στην άρθρωση και στο ύφος που ταιριάζει στο περιεχόμενο του μηνύματος που εκφωνούν, ενώ, τέλος,

ενημερώνονται για της παθήσεις του φωνητικού μας συστήματος και για τις τεχνικές της πρόληψης και της θεραπείας. Συνολικά, με την ολοκλήρωση της ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα νιώθουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση κατά τη μετάδοση των ραδιοφωνικών μηνυμάτων, αφού θα έχουν υιοθετήσει τις σωστές πρακτικές ώστε η φωνή τους να έχει όγκο και ένταση χωρίς σημάδια κούρασης, ενώ θα μπορούν, παράλληλα, να προσδίδουν στον λόγο τους σωστή άρθρωση, ζωντάνια και συναίσθημα.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Ορίζουν την έννοια της ορθοφωνίας και τις μεθόδους που ακολουθεί μελετώντας τις αρχές που τη διέπουν,
- Διακρίνουν τη σημαντικότητά της στην επιτυχή μετάδοση της είδησης ακολουθώντας συγκεκριμένες μεθόδους,
- Αναγνωρίζουν τη δυνατότητα της σωστής εκφοράς του λόγου για την ακρίβεια του μηνύματος μέσω του ραδιοφώνου οργανώνοντας σωστά τη διαδικασία της πληροφόρησης,
- Ερμηνεύουν την αλληλεπίδραση του λόγου με τη σωστή μετάδοση της είδησης σχεδιάζοντας την άρτια μετάδοση του μηνύματος,
- Σχεδιάζουν τη μετάδοση της είδησης μέσα από τη σωστή εκφορά του λόγου,
- Ελέγχουν τη φωνή τους προσθέτοντας ζωντάνια και κεντρίζοντας το ενδιαφέρον του/της ακροατή/-τριας,
- Εφαρμόζουν στην πράξη τη δυνατότητα αναπαραγωγής οποιουδήποτε κειμένου «ντύνοντας» τη φωνή τους με το αντίστοιχο χρώμα και συναίσθημα,
- Ελέγχουν τον προφορικό τους λόγο ανάλογα με το επικοινωνιακό πλαίσιο,
- Αναγνωρίζουν την ανατομία του φωνητικού συστήματος και τους μηχανισμούς που λαμβάνουν μέρος στη διαδικασία της φώνησης,
- Υιοθετούν τον σωστό χειρισμό της φωνής τους, ώστε να μπορούν να έχουν όγκο και ένταση χωρίς να κουράζουν κατά τη διάρκεια της ραδιοφωνικής τους εκπομπής,
- Εκφωνούν ένα κείμενο το οποίο βλέπουν για πρώτη φορά κατά τη διάρκεια μιας ζωντανής εκπομπής,
- Ελέγχουν τις δυνατότητες της φωνής τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους σε περίπτωση αλλοίωσής της λόγω ασθένειας.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ορθοφωνία / Άρθρωση / Εκφορά λόγου / Προφορά λόγου / Φωνητική τοποθέτηση / Διαφραγματική αναπνοή / Φωνητική ανατομία / Φωνητικές παθήσεις / Υφολογική απόδοση φωνής.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (1), Εργαστήριο (2), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΤΗΣ ΟΡΘΟΦΩΝΙΑΣ
2	ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΤΟΥ ΦΩΝΗΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
3	ΔΙΑΦΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΝΟΗ, ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΦΩΝΗΣ
4	ΠΡΟΦΟΡΑ-ΕΚΦΟΡΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
5	ΑΡΘΡΩΣΗ
6	ΤΟ ΥΦΟΣ ΤΗΣ ΦΩΝΗΣ
7	ΦΩΝΗΤΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ: ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Κείμενο αναφοράς

2.2.Γ.1 | ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΤΗΣ ΟΡΘΟΦΩΝΙΑΣ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα γνωρίσουν τις αρχές και τις μεθόδους της ορθοφωνίας, θα αντιληφθούν τη συμβολή του αντικειμένου αυτού στο επάγγελμα τους και επιπλέον θα διερευνήσουν το κατά πόσο μιλάνε καθαρά και αρθρωμένα και αν αυτό επιδέχεται βελτίωσης. Πιο συγκεκριμένα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα κατανοήσουν ότι η κάθε γλώσσα έχει τους δικούς της κανόνες ορθοφωνίας και θα έρθουν σε επαφή με τους γενικούς κανόνες της ελληνικής γλώσσας. Επιπλέον, θα εξασκηθούν στη χρήση ενός φωνητικού εγχειριδίου που περιέχει τη φωνητική απεικόνιση κάθε λέξης, δίνοντας έμφαση στους φθόγγους ή στους συνδυασμούς φθόγγων που συνήθως δημιουργούν δυσκολίες κατά την εκφορά τους. Ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί στη μελέτη των γλωσσοδετών, οι οποίοι έχουν διαμορφωθεί ειδικά για τη συχνή εκφορά και την εξάσκηση συγκεκριμένου φθόγγου.

Επιπλέον, στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, θα διερευνηθεί η εκφορά του λόγου σε ατομικό επίπεδο. Επ' αυτού, κρίνεται σκόπιμο κάθε εκπαιδευόμενος/-η να ηχογραφήσει ένα ραδιοφωνικό κείμενο (π.χ. ένα δελτίο καιρού), το οποίο, ακολούθως, θα μελετήσει με σκοπό τον εντοπισμό πιθανών ατελειών και βελτιώσεων.

Συνολικά, η εν λόγω υποενότητα προετοιμάζει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες για τις πρακτικές εφαρμογές της ορθοφωνίας, έτσι ώστε να είναι σε θέση να αντιληφθούν τη σπουδαιότητα του καθαρού και αρθρωμένου λόγου, αλλά και τον σημαντικό ρόλο που αυτός παίζει στο επάγγελμα του/της ραδιοφωνικού/-ής παραγωγού.

2.2.Γ.2 | ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΤΟΥ ΦΩΝΗΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στην ανατομία του φωνητικού μας συστήματος και στις βασικές αρχές της λειτουργίας του. Σε αυτό το πλαίσιο οι

εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τη διαδικασία της φώνησης, η οποία είναι αρκετά σύνθετη και περιλαμβάνει τη λειτουργία πολλών και διαφορετικών μηχανισμών του σώματος (αναπνευστικού συστήματος, διαφράγματος, λάρυγγα, φάρυγγα, στοματικών – ρινικών κοιλοτήτων και νευρικού ιστού). Μέσα από οπτικοακουστικό υλικό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τα στοιχεία της ανατομίας του φωνητικού οργάνου (λάρυγγα, φωνητικές χορδές, μύες, ψευδοχορδές και φωνητικές κοιλότητες), αλλά και τα αντηχεία του σώματός μας, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν σαν φυσικοί ενισχυτές του ήχου και τα οποία βρίσκονται στον φάρυγγα, τη ρινική κοιλότητα, τη στοματική κοιλότητα, το κρανίο, την τραχεία, τους βρόγχους, τους πνεύμονες και τον θώρακα.

Επιπλέον, θεωρείται καίριας σημασίας οι εκπαιδευόμενοι/-ες να μελετήσουν το αναπνευστικό σύστημα, τους τρεις τρόπους που αναπνέουμε (κοιλιακή ή διαφραγματική αναπνοή, πλευρική αναπνοή, θωρακική αναπνοή), αλλά και τη λειτουργία της αναπνοής στην παραγωγή του ήχου. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον εντοπισμό των τριών θέσεων της φωνής (θωρακικής, φαρυγγικής και κεφαλικής), αλλά και στους τρόπους ενίσχυσης της φωνής με τη χρήση των άνω και των κάτω ενισχυτών.

Συνοψίζοντας, στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, παρέχεται μια λεπτομερής επισκόπηση του φωνητικού συστήματος και αναλύεται η διαδικασία της φώνησης, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να μπορούν να εντοπίζουν και να θέτουν σε λειτουργία τους σωστούς κάθε φορά μηχανισμούς για να επιτυγχάνουν το επιθυμητό αποτέλεσμα.

2.2.Γ.3 | ΔΙΑΦΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΝΟΗ, ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΦΩΝΗΣ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα πραγματεύεται τη χρήση της διαφραγματικής αναπνοής και της ομιλίας με σωστή τοποθέτηση, λειτουργιών οι οποίες προσφέρουν αξιοσημείωτη βοήθεια σε επαγγελματίες που κάνουν συνεχή χρήση της φωνής, όπως είναι οι τραγουδιστές/-τριες, οι ηθοποιοί, οι εκφωνητές/-τριες κ.ά., καθώς προστατεύουν από κακώσεις και προσδίδουν ένταση και όγκο. Πιο συγκεκριμένα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με το διάφραγμα και τον τρόπο που λειτουργεί και εκτελούν ασκήσεις, αρχικά εντοπισμού του διαφράγματος και εν συνεχεία λειτουργικού ελέγχου. Είναι χρήσιμο να σημειωθεί πως η διαφραγματική αναπνοή χρειάζεται χρόνο και συνεχή εξάσκηση για να κατακτηθεί, αλλά, όταν αυτό συμβεί, αποδεικνύεται ένα χρήσιμο εργαλείο που βοηθά τόσο στην ενίσχυση του όγκου της φωνής, όσο και στην αποφυγή κακώσεων-τραυματισμών.

Στη συνέχεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες πειραματίζονται με τη σωστή τοποθέτηση της φωνής, τοποθετώντας την έναν τόνο πιο ψηλά από τη συνηθισμένη θέση της ομιλίας, ενώ, παράλληλα, εξερευνούν τον ρόλο της μάσκας (επάνω και μπροστινού μέρους του ουρανίσκου) και των συνηχητικών χώρων της στοματικής κοιλότητας και του κρανίου. Με την τεχνική αυτή, αποφεύγεται η τοποθέτηση στον λάρυγγα και ο παραγόμενος ήχος βγαίνει ξεκούραστα, ενώ, παράλληλα, προσαρμόζεται πιο εύκολα σε διακυμάνσεις.

Συνιστάται η ανάγνωση κειμένων, με έμφαση στη φωνητική τοποθέτηση και στη χρήση της διαφραγματικής αναπνοής. Στόχος των ασκήσεων αυτών είναι τόσο η εκφορά μεγαλύτερων προοδευτικά φράσεων όσο και η αβίαστη και γρήγορη χρήση της διαφραγματικής αναπνοής, πετυχαίνοντας μια ξεκούραστη εκφώνηση.

Συνοψίζοντας, η παρούσα μαθησιακή υποενότητα παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, έτσι ώστε, κάνοντας σωστή χρήση των λειτουργιών που αναφέρθηκαν, να είναι σε θέση να έχουν μια γεμάτη σε όγκο φωνητική εκφορά, δίχως τον κίνδυνο τραυματισμών.

2.2.Γ.4 | ΠΡΟΦΟΡΑ-ΕΚΦΟΡΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τους κανόνες της προφοράς της ελληνικής γλώσσας, ώστε να είναι σε θέση να εντοπίσουν κοινά προφορικά σφάλματα και φωνητικές αλλοιώσεις, αλλά και να βελτιώσουν την προφορά-εκφορά του λόγου τους. Για να υιοθετήσουν τον σωστό τρόπο εκφοράς του προφορικού λόγου, αναγνωρίζουν, αρχικά, τις δικές τους αλλοιώσεις μέσα από ηχογραφημένα κείμενα που εξετάζουν. Έπειτα, μελετούν τους κανόνες της προφοράς της ελληνικής γλώσσας και εξασκούνται σχετικά, ώστε να εξαλείψουν τις αλλοιώσεις αυτές.

Να σημειωθεί ότι οι αλλοιώσεις μπορεί να οφείλονται σε κάποιο γλωσσικό ιδίωμα της περιοχής στην οποία ζει ο/η εκπαιδευόμενος/-η και συνεπώς να εκφέρει βαρύ το «σ», διπλό το «λ», λανθασμένα την τοποθέτηση της συλλαβής «λι» και της συλλαβής «νι», να «τραβά» κάποια φωνήεντα κ.λπ. Επιπλέον, συστήνεται οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εξασκηθούν σε φθόγγους ή σε δίφθογγους που κατά κοινή ομολογία δυσκολεύουν στην εκφορά τους μεγάλο μέρος του πληθυσμού. Ως παράδειγμα, προτείνονται οι δίφθογγοι «μπ», «γκ», «ντ», αλλά και φθόγγοι όπως το «σ», το οποίο προφέρεται διαφορετικά στην αρχή, στη μέση ή το τέλος μίας λέξης ή αλλάζει όταν κατά την εκφορά του προηγείται των «μ», «ν», «β», «δ», «λ», «ρ», «μπ», «ντ», «γκ».

Ολοκληρώνοντας την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να ηχογραφήσουν εκ νέου τα κείμενα που ηχογράφησαν στην αρχή, δίνοντας έμφαση στη σωστή προφορά, τη σωστή τοποθέτηση της φωνής και τη στήριξη-ενίσχυση μέσω του διαφράγματος και των αντηχείων.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται για την άρτια εκφορά της ελληνικής γλώσσας, εστιαζόμενη στην ουσιαστική βελτίωση των ζητημάτων προφοράς.

2.2.Γ.5 | ΑΡΘΡΩΣΗ

Η άρθρωση εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως είναι: η τεχνική αναπνοή, το σχήμα του στόματος, οι κινήσεις της γνάθου, των χειλιών, των ρουθουνιών, της γλώσσας, της υπερώας και του φάρυγγα, ενώ σπουδαίο ρόλο στη βελτίωση της άρθρωσης παίζουν, επίσης, η βελτιωμένη ακουστική αντίληψη και η μεθοδευμένη άσκηση. Στο

πλαίσιο αυτό, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στις πιθανές αδυναμίες της άρθρωσης και του λόγου.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες πειραματίζονται με τους ήχους των φωνημάτων (φωνηέντων), των ημιφωνημάτων (ηχηρών συμφώνων) και των αφωνημάτων (άηχων συμφώνων). Συστήνεται η εξάσκηση μέσω λεκτικών ασκήσεων με φράσεις και γλωσσοδέτες για κάθε γράμμα χωριστά, αλλά και για δύσκολους συνδυασμούς γραμμάτων. Προτείνεται, επίσης, η εξατομίκευση των ασκήσεων σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε εκπαιδευομένου/-ης, μιας και οι ανάγκες του καθενός και της καθεμιάς διαφέρουν, ενώ για φθόγγους στους οποίους υπάρχει γενική δυσκολία (όπως π.χ. το σίγμα) κρίνεται σκόπιμο να εξασκηθούν ομαδικά.

Κατά την εκφορά των ασκήσεων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξερευνούν σε πρακτικό επίπεδο τις διεργασίες των συντελεστών/-τριών της φωνής και τη συνεργασία τους με τον/τη διαμορφωτή/-τρια, ώστε να παραχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα. Σε ένα δεύτερο επίπεδο, στοχεύουν, επίσης, στην ενίσχυση του παραγόμενου αποτελέσματος μέσω των αντηχείων. Έμφαση δίνεται στη σωστή τοποθέτηση της φωνής και στη δημιουργία μιας γερής βάσης μέσω της διαφραγματικής αναπνοής.

Συνολικά, η παρούσα μαθησιακή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να επιλύσουν, μέσα από τη συνεχή εξάσκηση, ζητήματα άρθρωσης και να αποκτήσουν έναν καθαρό και αρθρωμένο λόγο.

2.2.Γ.6 | ΤΟ ΥΦΟΣ ΤΗΣ ΦΩΝΗΣ

Θεωρείται πολύ σημαντικό για τον/την επαγγελματία ραδιοφωνικό/-ή παραγωγό να μπορεί να προσδώσει στον λόγο του/της το συναίσθημα που ταιριάζει κάθε φορά με το περιεχόμενο του μηνύματος που εκφωνεί. Έτσι, η παρούσα μαθησιακή υποενότητα πραγματεύεται τα ζητήματα του ύφους της φωνής και των παραγόντων που το επηρεάζουν (όπως είναι το τονικό ύψος, η ένταση, ο ρυθμός, η ταχύτητα και η παύση).

Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται σε πρακτικές με ανεβάσματα ή κατεβάσματα της φωνής (συστήνεται να επαναλαμβάνεται το ίδιο κείμενο ανεβαίνοντας κάθε φορά ένα ημιτόνιο και να επιστρέφει κατεβαίνοντας με τον ίδιο τρόπο, όμοια με το φωνητικό ζέσταμα ενός/μίας τραγουδιστή/-τριας). Συνεχίζουν με ασκήσεις που αφορούν την αυξομείωση της έντασης (από piano μέχρι forte), αλλά και με ασκήσεις που σχετίζονται με τον τόνο και τον τονισμό των λέξεων, ώστε να συνειδητοποιήσουν ότι ο γραμματικός τόνος μιας λέξης δεν είναι το ίδιο πράγμα με τον εκφραστικό τονισμό της που προσδίδει ζωντάνια και συναίσθημα.

Επίσης, εξασκούνται στη σωστή εκφορά των σημείων στίξης για την καλύτερη νοηματική απόδοση του μηνύματος που μεταφέρουν, στις παύσεις ενδιάμεσα στις λέξεις για εκφραστικό εμπλουτισμό και στον ρυθμό-ταχύτητα για τη σωστή αποκωδικοποίηση του μηνύματος από τον/τη δέκτη/-τρια.

Ολοκληρώνοντας την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να αποδώσουν υφολογικά το στιλ της εκφώνησης που θα τους ζητηθεί (π.χ. σχολιαστής/-τρια

αγώνα ποδοσφαίρου, εκφωνητής/-τρια ειδήσεων, εκφωνητής/-τρια ραδιοφωνικού μηνύματος, εκφωνητής/-τρια ραδιοφωνικής διαφήμισης κ.ά.), παρατηρώντας, παράλληλα, τις αλλαγές που έπρεπε να κάνουν στον τόνο της φωνής, την ένταση, την ταχύτητα, τον ρυθμό, τα σημεία στίξης και τις παύσεις, ώστε να αποδώσουν σωστά το κάθε ύφος.

2.2.Γ.7 | ΦΩΝΗΤΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ: ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα θεωρείται καίριας σημασίας για τον/την επαγγελματία της ειδικότητας «Ραδιοφωνικός/-ή Παραγωγός», καθώς η φωνή θεωρείται το εργαλείο της δουλειάς του/της. Σκοπός της είναι να επισημάνει τις παθήσεις του φωνητικού μας συστήματος, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τα συμπτώματα και να προχωρούν άμεσα σε θεραπεία.

Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν τα καθημερινά λάθη που όλοι/-ες μας κάνουμε καταπονώντας το φωνητικό μας σύστημα. Η ομιλία με λάθος τοποθέτηση κάνει τη φωνή μας λαρυγγική ή ένρινη, χωρίς αποχρώσεις και συνεπώς την καταπονούμε στην προσπάθειά μας να τη χρωματίσουμε. Επίσης, η υπέρμετρη εξαγωγή αέρα που δημιουργεί την κραυγή, δημιουργεί, παράλληλα, θλάσεις (ή ακόμη και κάλους) στους φωνητικούς μας μύες, με αποτέλεσμα να κάνουμε «κοκοράκια» ή να χάνονται οι αυξομειώσεις στην ένταση της φωνής.

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τα σημάδια της υπερκόπωσης, είτε αυτή προέρχεται από τις χορδές είτε από τους πνεύμονες, αλλά και τα σημάδια της οργανικής βλάβης του φωνητικού συστήματος (κόπωση, βήχα, τσούξιμο στον φάρυγγα, απώλεια διαύγειας και ομοιογένειας του ήχου, φλεγματική καταρροή, φαρυγγίτιδα, λαρυγγίτιδα, βρογχίτιδα κ.ά.).

Έμφαση δίνεται στους τρόπους αντιμετώπισης των οργανικών βλαβών (επίσκεψη σε ειδικό/-ή γιατρό), καθώς και στους τρόπους πρόληψης και αποφυγής προβλημάτων και καταπόνησης, όπως είναι η αποφυγή του καπνίσματος και του αλκοόλ ή της καφεΐνης, η αποφυγή πολύ κρύων ή πολύ ζεστών ροφημάτων, η αποφυγή του ξερόβηχα και της δυνατής κραυγής.

Τέλος, κρίνεται σκόπιμο να σημειωθεί ότι το φωνητικό μας σύστημα γερνά κι εκείνο με τη σειρά του λόγω ηλικίας και πολυχρησίας, συνεπώς, όσο περισσότερο μιλάμε ήρεμα, ενυδατωνόμαστε και κάνουμε αφωνία, τόσο περισσότερη ζωή χαρίζουμε στη φωνή μας.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Παπακωνσταντίνου, Ν. Δ. (2013). *Αγωγή του λόγου. Ορθοφωνία.* Αθήνα: Εκδόσεις Δωδώνη.
2. Βαφιάς, Α. (2004). *Αγωγή προφορικού λόγου* (τόμος Α΄: *Η προφορά της νεοελληνικής γλώσσας*). Αθήνα: Εκδόσεις Δωδώνη.

Συμπληρωματικές

1. Γεωργίου, Ν. (2005). *Ορθοφωνία, φωνητική, τραγούδι. Η ορθή προφορά της ελληνικής γλώσσας και πώς να χρωματίζετε το λόγο σας.* Αθήνα: Εκδόσεις Βεργίνα.
2. Σώχος, Ο. Α. (2000). *Η φωνητική ορθοφωνία με απλά στοιχεία ανατομίας και λειτουργίας του φωνητικού και αναπνευστικού συστήματος.* Αθήνα: Ιδιωτική έκδοση. Ανακτήθηκε στις 10 Μαρτίου 2026 από: https://www.melodima.gr/files/syllogi/sohos.pdf

2.2.Δ • ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΔΙΕΘΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η μαθησιακή ενότητα «Σύγχρονη διεθνής μουσική» έχει ως σκοπό να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στα σύγχρονα/μοντέρνα είδη μουσικής, στα ρεύματα και τις τάσεις που εμφανίστηκαν διεθνώς από τις αρχές του 20ού αιώνα και έπειτα. Ειδικότερα, παρουσιάζονται τα έργα συνθετών/-τριών των μουσικών ειδών: τζαζ, μπλουζ, ροκ εντ ρολ, χαρντ ροκ, ντίσκο, ποπ, ραπ, χιπ χοπ, ηλέκτρο και άλλων μουσικών σκηνών μέσα από ακροάσεις και ιστορικές αναφορές. Οι μουσικο-ιστορικές γνώσεις των εκπαιδευομένων ενισχύονται και από την παρουσίαση των ρυθμών, των οργάνων και των μελωδιών ως καινοτόμων στοιχείων μουσικής χρήσης. Παράλληλα, γίνονται αναφορές στη μουσική και στα χαρακτηριστικά των μιούζικαλ και των κινηματογραφικών ταινιών (soundtrack), μιας και αποτελούν σύγχρονα είδη και μέσα της μουσικής δημιουργίας. Επιπλέον, η ενότητα πραγματεύεται τη στοιχειώδη ανάλυση των κοινωνικών και των χωροχρονικών συνθηκών της δημιουργίας των μουσικών τάσεων και των ρευμάτων ανά εποχή. Τέλος, παρουσιάζονται οι μουσικές δημιουργίες και οι τάσεις των τελευταίων ετών και αναλύεται η επίδρασή τους στη σύγχρονη ραδιοφωνική παραγωγή.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Ορίζουν το μουσικό είδος ενός τραγουδιού ακούγοντας μουσικά παραδείγματα,
- Αναγνωρίζουν τη ροκ μουσική μελετώντας ιστορικές παραγωγές,
- Περιγράφουν τα καινοτόμα μουσικά είδη ανά δεκαετία ακούγοντας τα μουσικά/ηχητικά χαρακτηριστικά τους,
- Ομαδοποιούν τα μουσικά σύνολα (συγκροτήματα/καλλιτέχνες/-ιδες) σε ξεχωριστά μουσικά είδη εξετάζοντας τα κοινωνικά/μουσικά ή/και τα ηχητικά στοιχεία τους,
- Συσχετίζουν επιμέρους στοιχεία του ροκ εντ ρολ σε ηχογραφήσεις μπλουζ από διαφορετικές δεκαετίες,
- Διακρίνουν τις διαφορές της μουσικής ποπ με την ντίσκο μέσα από μια δυνητική ακρόαση,
- Ερμηνεύουν τις ιδιαιτερότητες και τους ιδιωματισμούς της μουσικής τζαζ,
- Ανακαλύπτουν μουσικά έργα της μουσικής ροκ από το 1950 και έπειτα,
- Κρίνουν εποικοδομητικά τις επιρροές της μουσικής τραπ στο κοινωνικό πλαίσιο της εποχής,
- Αναμειγνύουν διαφορετικά μουσικά κομμάτια σε κοινές λίστες μουσικής,
- Χρησιμοποιούν τις σύγχρονες μουσικές παραγωγές για τη μουσική επένδυση μιας ραδιοφωνικής εκπομπής,
- Προωθούν τη χρήση σύγχρονης μουσικής κατά την προετοιμασία ραδιοφωνικών εκπομπών μοντέρνας μουσικής,
- Υποστηρίζουν την παρουσίαση νέων μουσικών συγκροτημάτων/καλλιτεχνών και τραγουδιών κατά τη διάρκεια μιας ραδιοφωνικής εκπομπής,
- Δικαιολογούν τις νέες/καινοτόμες μουσικές και στιχουργικές ιδέες ανά είδος μουσικής κατά την επιλογή των τραγουδιών σε ραδιοφωνικές παραγωγές,
- Αντιπαραθέτουν τις διαφορές της μουσικής ανάμεσα στον κινηματογράφο και τη δισκογραφία κατά τη διάρκεια της ακρόασης συγκεκριμένων παραδειγμάτων.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Αβάν-γκαρντ/Μουσική πρωτοπορία / Αλεατορική μουσική/Μουσική του τυχαίου / Μουσική άμπιεντ/Ambient music / Αρτ Ροκ/Progressive rock / Ηλεκτρονική μουσική / Μιούζικαλ / Μπλουζ (Blues) / Ποπ μουσική (Pop) / Ροκ μουσική (Rock) / Σάουντρακ (Soundtrack) / Συνθέτης/-τρια/Στιχουργός τραγουδιών (Composer/Songwriter).

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΑΙΣΘΗΤΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΙΣΟ ΤΟΥ 20ού ΑΙΩΝΑ
2	Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ ΜΕΤΑ ΤΟΝ Β΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ
3	Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ
4	ΜΙΟΥΖΙΚΑΛ
5	ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΜΠΛΟΥΖ
6	Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΦΙΛΟΥΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
7	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ "POP" ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΣΚΗΝΗΣ

Κείμενο αναφοράς

2.2.Δ.1 | ΑΙΣΘΗΤΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΙΣΟ ΤΟΥ 20ού ΑΙΩΝΑ

Στην πρώτη μαθησιακή υποενότητα, παρουσιάζονται οι αλλαγές/εξελίξεις που εμφανίζονται στα τέλη του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ού, με την παράλληλη επισήμανση πως, σε ό,τι αφορά τη λόγια μουσική, ο 20ός αιώνας χαρακτηρίζεται ως «ο αιώνας των ανατροπών» για όλες τις μορφές τέχνης. Επίσης, εξετάζεται η διάκριση της μουσικής πρωτοπορίας σε δύο περιόδους, η πρώτη εκ των οποίων αρχίζει μετά το 1900 και η δεύτερη στα τέλη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Στη διερεύνηση των χαρακτηριστικών της πρώτης ανήκουν η απομάκρυνση από την έννοια της τονικότητας, η αναζήτηση νέων ηχοχρωμάτων και ήχων, νέων τεχνικών σύνθεσης και ερμηνείας, η επικράτηση ενός στιλιστικού πλουραλισμού και η δημιουργία, συνεπώς, ποικίλων αισθητικών ρευμάτων με πρωτοεμφανιζόμενα ιδιωματικά γνωρίσματα.

Στα αισθητικά ρεύματα της πρώτης περιόδου αναλύονται ο ιμπρεσιονισμός, ο εξπρεσιονισμός, ο φουτουρισμός και ο νεοκλασικισμός, ο οποίος ώθησε στην επιστροφή στα κλασικά πρότυπα αντιδρώντας στον όψιμο ρομαντισμό. Τονίζονται, ακόμη, η εμφάνιση της τζαζ, αλλά και η επίδρασή της στη δυτική μουσική και στη διαμόρφωση της σύγχρονης ορχήστρας. Ακολούθως, η «συγκεκριμένη μουσική» και η ηλεκτρονική μουσική εισάγουν τη δεύτερη περίοδο. Επισημαίνεται η διαφορά των δύο περιόδων, η οποία οφείλεται κυρίως στην εμφάνιση της τεχνολογίας κατά τη δεύτερη και στην ενσωμάτωσή της στη μουσική τέχνη. Εμβόλιμα παρουσιάζονται συνθέτες που αναπτύσσουν εθνικό συνθετικό ιδίωμα και δρουν στο πρώτο μισό του αιώνα, όπως ο Ισπανός Μανουέλ ντε Φάλια/ντε Φάγια, ο Βραζιλιάνος Εϊτόρ Βίλα-Λόμπος κ.ά.

Η προσέγγιση των καλλιτεχνικών ρευμάτων γίνεται με παράλληλη παρουσίαση οπτικοακουστικών αρχείων, ώστε η ιδιαίτερη ποιότητά τους να διαπιστώνεται επαληθευτικά μέσα από την επαφή με την εκάστοτε μουσική δημιουργία, αλλά και οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αφομοιώνουν το γενικότερο πλαίσιο των αισθητικών τάσεων που έχουν αφήσει αντίκτυπο στη μουσική.

2.2.Δ.2 | Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ ΜΕΤΑ ΤΟΝ Β΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ

Στη δεύτερη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για την εξέλιξη της μουσικής κατά το δεύτερο μισό του 20ού αιώνα, με τη διευκρίνιση ότι την ίδια περίοδο αρχίζουν να αναπτύσσονται δημοφιλή είδη που απευθύνονται στο ευρύτερο κοινό. Αρχικά, προσδιορίζονται ο καθολικός σειραϊσμός, ο αλεατορισμός/μουσική του τυχαίου και ο μινιμαλισμός. Ως προς τους πρωτοποριακούς συνθέτες, εξετάζεται η περίπτωση του Γάλλου Ολιβιέ Μεσιάν (1908-1992) και παρατηρείται ότι η μουσική του είναι εμπνευσμένη από το φάσμα όλων των εποχών/αρχαίων πολιτισμών και τόπων, με τη συγχώνευση στοιχείων της Ανατολής και της Δύσης.

Μελετάται, επίσης, η δεκαετία 1950-1960, όπου και δημιουργούνται τα περίφημα στούντιο συγκεκριμένης και ηλεκτρονικής μουσικής. Η συγκεκριμένη μουσική προκύπτει από τη ραδιοφωνική *Συναυλία θορύβων/Concert de Bruits* (Παρίσι, 1948) του Πιερ Σεφέρ, στου οποίου τα έργα συμπεριλαμβάνονται η *Σπουδή των σιδηροδρόμων* και η *Σπουδή για κατσαρόλες*. Επιπλέον, παρουσιάζεται το πρώτο στούντιο ηλεκτρονικής μουσικής στην Κολωνία (1951), το οποίο είναι συνυφασμένο με την πρωτοποριακή δράση του κορυφαίου Καρλχάιντς Στοκχάουζεν που συνθέτει, μεταξύ άλλων, τα έργα *Τραγούδι των νεαρών* και *Τηλεμουσική*. Κατά τη σκιαγράφηση του προφίλ του Αμερικανού Τζον Κέιτζ που ακολουθεί, τονίζονται η εισαγωγή του «τυχαίου» στη μουσική του και η επιδίωξη εύρεσης νέων ήχων με τη χρήση του «προετοιμασμένου» πιάνου. Προσεγγίζονται, επίσης, συνθέτες όπως οι Πιερ Μπουλέζ, Λουίτζι Νόνο, Λουτσιάνο Μπέριο, Χάρι Παρτς και Γκιέργκι Λίγκετι. Τέλος, προσδιορίζονται ο μινιμαλισμός και οι σύγχρονοι/-ες εκπρόσωποι του είδους (Στιβ Ράιχ, Φίλιπ Γκλας κ.ά.), τα πολύτεχνα και το μουσικό θέατρο.

Συνολικά, η παρούσα μαθησιακή υποενότητα θα βοηθήσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να αφομοιώσουν τους μουσικούς νεωτερισμούς της μεταπολεμικής περιόδου, την επίδραση της τεχνολογίας και τους νέους ηχητικούς ορίζοντες, με την παράλληλη ακρόαση αντιπροσωπευτικών έργων.

2.2.Δ.3 | Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ

Στην τρέχουσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με την «έβδομη τέχνη» και ενημερώνονται για την αλληλένδετη σχέση μουσικής και κινηματογράφου. Ο τελευταίος, ως οπτικοακουστικό αποτέλεσμα, προϋπέθετε ανέκαθεν την ενσωμάτωση των ήχων. Παράλληλα, γίνεται αναδρομή στις πρώτες ταινίες του λεγόμενου βωβού κινηματογράφου, οπότε και διαπιστώνεται η ύπαρξη συνήθως μιας μουσικής συνοδείας, αρχικά ζωντανής και ακολούθως, κατά την εξέλιξη της τεχνολογίας και της κινηματογραφικής βιομηχανίας, ηχογραφημένης.

Διερευνώντας την ανελισσόμενη πορεία του είδους, εξετάζεται, επίσης, ο κυρίαρχος ρόλος της μουσικής για τη δημιουργία της κατάλληλης ατμόσφαιρας και διάθεσης, για την ανάδειξη του περιεχομένου μιας ταινίας κ.λπ. Στη συνέχεια, η παρούσα θέση επαληθεύεται μέσα από ευρεία γκάμα ταινιών-σταθμών όπως είναι εν-

δεικτικά: *Η έξοδος από το εργοστάσιο* (αδερφοί Λιμιέρ, Παρίσι, 1895), *Η δολοφονία του δούκα του Γκιζ* (1908), η πρώτη ταινία με σύνθεση πρωτότυπης μουσικής από τον Σαιν-Σανς, *Η γέννηση ενός Έθνους* (1915), με ένα μουσικό κολάζ θεμάτων κλασικών και ρομαντικών έργων και τέλος η πρώτη ομιλούσα ταινία, το μιούζικαλ *Ο τραγουδιστής της τζαζ* (1927).

Ακολουθεί μια ειδολογική αναζήτηση της μουσικής των ταινιών, καθώς και των κινημάτων από το 1940 και μετά, π.χ. του φιλμ νουάρ με εξπρεσιονιστικές επιρροές και του κινήματος της γαλλικής nouvelle vague (νέου κύματος) στη δεκαετία του '60. Αξίζει δε να αναφερθούν ορισμένες βραβευμένες για τη μουσική τους παραγωγές, όπως η *Νύχτα αγωνίας*, καθώς και *Οι δρόμοι της φωτιάς* (1982) του Έλληνα Βαγγέλη Παπαθανασίου, με χαρακτηριστικούς ήχους της δεκαετίας. Επισημαίνονται, παράλληλα, οι ριζικές αλλαγές στην κινηματογραφική μουσική κατά τα τέλη του αιώνα και ερμηνεύονται όροι, όπως το film score και το soundtrack.

Ολοκληρώνοντας την υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έχουν κατανοήσει την ιστορική εξέλιξη του κινηματογράφου ως ενός οπτικοακουστικού θεάματος και ως μιας αδιάσπαστης ενότητας με τη μουσική σε συνάρτηση με τα βήματα της τεχνολογίας και θα είναι σε θέση να αναγνωρίσουν τον πρωτεύοντα ρόλο της τελευταίας στην ανάδειξη του (θεαματικού) περιεχομένου, παρακολουθώντας επιλεγμένα αποσπάσματα του ευρωπαϊκού, του αμερικανικού ή του παγκόσμιου σινεμά από το παρελθόν μέχρι και σήμερα.

2.2.Δ.4 | ΜΙΟΥΖΙΚΑΛ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για το μιούζικαλ (μουσική κωμωδία), ένα δημοφιλές μουσικοθεατρικό είδος με ευρωπαϊκές και αμερικανικές επιρροές, το οποίο προέκυψε από τη συνένωση ψυχαγωγικών μορφών, όπως της κωμικής όπερας και του μπουρλέσκο της δεκαετίας του 1890 και το οποίο αναπτύχθηκε σημαντικά στον αγγλόφωνο κόσμο κατά τον 20ό αιώνα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα συστατικά χαρακτηριστικά του, όπως είναι η επικράτηση του ρομαντικού και του κωμικού στοιχείου, η χαλαρή πλοκή, ο ανάλαφρος χαρακτήρας της μουσικής, ο συνδυασμός με τον χορό και ο καταλυτικός ρόλος των τραγουδιών, καθώς όλα τους μεταφέρουν μηνύματα και συναισθήματα, στηρίζοντας, παράλληλα, τη συνολική πλοκή. Διευκρινίζεται, επιπλέον, ότι, στη –συνήθως δίπρακτη– μουσική δομή του, το πιο ενδιαφέρον μουσικό υλικό εκτίθεται κατά κύριο λόγο στην πρώτη και εκτενέστερη πράξη, προκειμένου να διατηρηθεί αμείωτο το ενδιαφέρον του κοινού. Ακολουθεί μια αναζήτηση των κατηγοριών του είδους και αναφέρεται ενδεικτικά *ο Βιολιστής στη στέγη* (1964), του οποίου η μουσική παραπέμπει σε έθνικ ιδιωματισμούς.

Στην ίδια υποενότητα τονίζεται ο εξέχων ρόλος του/της συνθέτη/-τριας, ενώ δίνεται έμφαση στη λεγόμενη χρυσή εποχή του «χολιγουντιανού» μιούζικαλ (1940-1950) και στις προοπτικές του, οι οποίες σηματοδοτήθηκαν μέσα από τα έργα *Πόργκι*

εντ Μπες (1935) και *Γουέστ σάιντ στόρι* (1957) των Τζορτζ Γκέρσουιν και Λέοναρντ Μπερνστάιν, αντίστοιχα. Τέλος, μέσα από μια σύντομη ιστορική περιήγηση, παρουσιάζονται διάσημες θεατρικές και κινηματογραφικές παραγωγές όλων των εποχών, όπως είναι οι: *Τραγουδώντας στη βροχή, Η μελωδία της ευτυχίας*, *Καμπαρέ*, *Γκριζ*, *Η παράσταση αρχίζει* (*All that Jazz*), *το Φάντασμα της όπερας*, *Μουλέν Ρουζ,* αλλά και το ποπ μιούζικαλ *Μάμα Μία*.

Συνοψίζοντας, σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να διακρίνουν τα χαρακτηριστικά του μιούζικαλ μέσα από την ιστορική επισκόπηση και από αντιπροσωπευτικά παραδείγματα. Θα αναγνωρίσουν, ακόμη, την προέλευση σχετικών τραγουδιών και θα αξιολογήσουν την πιθανότητα της ανταπόκρισης του ραδιοφωνικού κοινού σε ενδεχόμενα remix δημοφιλών κομματιών, όπως για παράδειγμα του ομώνυμου τραγουδιού από *το Φάντασμα της όπερας* υπό την υπογραφή του διάσημου συνθέτη Άντριου Λόιντ Βέμπερ.

2.2.Δ.5 | ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΜΠΛΟΥΖ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μυούνται σε είδη που εμπεριέχουν στοιχεία της μπλουζ, αρχίζοντας, ωστόσο, από το ράγκταϊμ, από τον Σκοτ Τζόπλιν και από κομμάτια όπως το περίφημο *Εντερτέινερ* (1902). Προσεγγίζοντας την μπλουζ, αμερικανική λαϊκή μουσική η οποία αποτελεί τον πυρήνα της τζαζ, σχολιάζονται η δομή της, οι ιδιωματικές νότες «μπλου» στη σύστασή της, ο μελαγχολικός της χαρακτήρας, τα αντιπροσωπευτικά όργανά της όπως η κιθάρα, καθώς και αξιοσημείωτοι/-ες μουσικοί της. Ακολουθεί μια περιληπτική επισκόπηση της τζαζ με ηχητικά παραδείγματα που διαγράφουν την πορεία της από τη Νέα Ορλεάνη και το Σικάγο, όπου ταξιδεύουν οι μουσικοί της Νέας Ορλεάνης και εξελίσσουν το είδος, μέχρι την τζαζ φιούζιον και τους νέους πειραματισμούς. Παρουσιάζεται, ακόμη, το στιλ rhythm and blues (R&B), η δομική του προέλευση από την μπλουζ και τις παραδοσιακές της συγχορδίες, καθώς και η εξέλιξή του σε νέα στιλ (π.χ. electric blues), φτάνοντας ως το σύγχρονο R&B.

Στη συνέχεια, περιγράφεται η αμερικανική λαϊκή μουσική κάντρι. Ως προς την ανερχόμενη δημοφιλία της, σημειώνεται ότι το 1953 υπήρχε ένας μόνο ραδιοφωνικός σταθμός που έπαιζε το συγκεκριμένο είδος στις ΗΠΑ, ενώ μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1960 οι σταθμοί που μετέδιδαν αποκλειστικά κάντρι ανέρχονταν πλέον στους εξήντα έξι. Παράλληλα, αναζητούνται η ειδολογική της σύσταση και τα στοιχεία της μπλουζ εντός της, ενώ επισημαίνονται σημαντικοί/-ες εκπρόσωποι και χαρακτηριστικά όργανα, όπως τα έγχορδα (κιθάρα, βιολί, μπάντζο), σε συνδυασμό με τον ιδιαίτερο ήχο της φυσαρμόνικας.

Ολοκληρώνοντας την υποενότητα, γίνεται μια σύντομη ενημέρωση για τη δομική συγκρότηση του υβριδικού rock and roll, τα οποίο έχει τις ρίζες του στην μπλουζ, στην τζαζ και εν μέρει στην κάντρι και το οποίο παραπέμπει, στα αρχικά του τουλάχιστον στάδια, κατά πολύ στην R&B.

Με το τέλος της παρούσας υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τα μουσικά στιλ που προέκυψαν από προσμείξεις στοιχείων της μπλουζ με άλλα ιδιώματα, να εντοπίζουν ομοιότητες ή διαφορές των ειδών μέσα από αντιπροσωπευτικά ακούσματα και να αξιολογούν ανανεωμένες εκδοχές τους, παρακολουθώντας την εξέλιξη της δισκογραφίας.

2.2.Δ.6 | Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΦΙΛΟΥΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται σε προσφιλή στο ευρύτερο κοινό μουσικά ρεύματα της μεταπολεμικής περιόδου. Αρχικά, αναζητούνται τα δεδομένα της εποχής, η οικονομική, κοινωνική και πολιτική αποσάθρωση, η επακόλουθη μουσική εκτόνωση μέσα από το στιλ της rhythm and blues, αλλά και η δημιουργία ειδών με στόχο τη διασκέδαση και την έκφραση των συναισθημάτων σε απλούς στίχους, εύκολες μελωδίες και χορευτικούς ρυθμούς. Πρόκειται για είδη, δηλαδή, λιγότερο απαιτητικά, καθώς δεν προϋπέθεταν κάποια ιδιαίτερη δεξιοτεχνική και ερμηνευτική ποιότητα της φωνής και των οργάνων.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη μουσική rock and roll, η οποία προβάλλει στα τέλη δεκαετίας του '40 στις ΗΠΑ και εξελίσσεται κατά τη δεκαετία του '50, με εκφραστές της τον Μπιλ Χάλεϊ, τον Έλβις Πρίσλεϊ, ο οποίος σημειώνει τεράστια επιτυχία από τα πρώτα δισκογραφικά του βήματα, καθώς και τον Τζέρι Λι Λιούις. Παράλληλα, τονίζονται η ευρεία ανάπτυξη του ραδιοφώνου και η άνοδος της (ραδιοφωνικής) ακροαματικότητας κατά την εμφάνιση της μουσικής rock and roll και ανιχνεύονται η εξάπλωση του είδους, η έλευσή του στην Ελλάδα, καθώς επίσης και τα μουσικά όργανα στον πυρήνα των συγκροτημάτων (π.χ. ηλεκτρική κιθάρα, μπάσο, ντραμς). Στην ίδια υποενότητα, αναφέρονται, ακόμα, γεγονότα, όπως η παγκόσμια απήχηση του χορού «τουίστ», αλλά και η βρετανική (μουσική) σκηνή, η οποία βρίσκει διατλαντική ανταπόκριση και γίνεται γνωστή στα μέσα της δεκαετίας με τον σχηματισμό των συγκροτημάτων *Ρόλινγκ Στόουνς* (1961) και *Άνιμαλς* (*Eric Burdon and the Animals*), καθώς και με την κατάκτηση του αμερικανικού κοινού από τους *Μπιτλς* (*βρετανική εισβολή*). Ακολουθούν οι *Λεντ Ζέπελιν, Ντιπ Περπλ* και *Μπλακ Σάμπαθ* στα τέλη της δεκαετίας.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, έτσι ώστε να είναι σε θέση να εντοπίζουν τις απαρχές των ειδών και καλλιτέχνες της δημοφιλούς μουσικής, αλλά και να κατανοούν την επίδρασή τους στη διαμόρφωση του κοινωνικού στάτους της εποχής (τρόπου σκέψης, συμπεριφοράς κ.λπ.).

2.2.Δ.7 | ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ "POP" ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΣΚΗΝΗΣ

Στην τελευταία μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για περισσότερα μουσικά είδη, έχοντας ως επίκεντρο τη «δημοφιλή»/pop(ular) μουσική. Κάνοντας μια περιληπτική επισκόπηση, εξετάζεται, αρχικά, η δεκαετία του 1960, όταν ο Μπομπ Ντίλαν κυκλοφορεί το πρώτο του άλμπουμ (1962) και λίγο αργότερα

εμφανίζεται το αμερικανικό συγκρότημα *Δε Ντορς/The Doors* (1965), με τη βραχύβια αλλά εκπληκτική πορεία του. Στα υπο-στίλ που εξετάζονται, σημειώνονται η άσιντ ροκ/acid rock και η «προοδευτική» ροκ/progressive rock, στα δε κομβικά γεγονότα το μουσικό φεστιβάλ του Γούντστοκ (Woodstock Festival, 1969).

Επιπλέον, παρουσιάζεται συνοπτικά η δεκαετία του 1970, όπου προβάλλει η μουσική «άμπιεντ» (ambient), καθώς ο Μπράιαν Ίνο (Brian Eno) εμπνέεται τον όρο για τη μουσική του στο άλμπουμ *Μουσική για αεροδρόμια* (*Music for Airports*, 1978). Παραμένοντας στις δεκαετίες του 1970 και του 1980, έμφαση δίνεται στη μουσική «ντίσκο» που κατακτά το κοινό σε ευρύτατη κλίμακα, όπως, εξάλλου, κάνει και ο Μάικλ Τζάκσον, ο οποίος και ανέρχεται στην κορυφή των διεθνών "pop" ινδαλμάτων. Μετά τα μέσα του 1980, διακρίνονται, μεταξύ άλλων, οι *U2* (*Γιου Του*), στα δε σημαντικά γεγονότα της δεκαετίας 1980-1990 το μουσικό κανάλι MTV πληροφορεί το κοινό για τα νέα της δημοφιλούς μουσικής σκηνής.

Στην ίδια υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για στιλ μουσικής, όπως είναι τα: λάτιν ροκ, πανκ, χέβι μέταλ, νιου γουέιβ, τέκνο, χιπ χοπ, electro pop κ.ά., αλλά και για τις εξελίξεις στην τεχνολογία που βοήθησαν στην ανέλιξη της μουσικής «ραπ». Επεξηγούνται, ακόμη, όροι, όπως: διασκευή, remix, radio edit/radio mix κ.ά. Για την καλύτερη εμπέδωση της ύλης, προτείνεται η ακρόαση διαφορετικών εκδοχών ενός μουσικού κομματιού, από το παρελθόν μέχρι και τις πιο πρόσφατες εκδοχές του.

Στο τέλος της μαθησιακής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, θα είναι σε θέση να διακρίνουν τα είδη της δημοφιλούς μουσικής σκηνής, να αξιολογούν την ποιότητα ενός remix και να κάνουν σωστές (μουσικές) επιλογές, σύμφωνα με το πνεύμα και το στιλ της εκάστοτε ραδιοφωνικής παραγωγής.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Γκρίφιθς, Π. (1993). *Μοντέρνα μουσική* (μτφρ. Μ. Κωστίου). Αθήνα: Εκδόσεις Ζαχαρόπουλου.
2. Συλλογικό Έργο. (2007). *Μουσική*. Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.
3. Σάλτσμαν, Ε. (1983). *Εισαγωγή στη μουσική του 20ού αιώνα* (μτφρ. Γ. Ζερβός). Αθήνα: Εκδόσεις Νεφέλη.

Συμπληρωματικές

1. Kalinak, K. (2022). *Film Music. Μικρή εισαγωγή στην κινηματογραφική μουσική* (μτφρ. Ε. Μακροπούλου). Αθήνα: Εκδόσεις Fagotto.
2. Chion, M. (2008). *Το μιούζικαλ* (μτφρ. Μ. Γαβαλά). Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

2.2.Ε • ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΡΕΠΟΡΤΑΖ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας «Πολιτιστικό ρεπορτάζ» είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στα είδη και στις αρχές της πολιτιστικής δημοσιογραφικής έρευνας για χρήση σε ραδιοφωνικό ρεπορτάζ. Αποσκοπεί στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εκπαιδευομένων, προκειμένου να καλύψουν τα πολιτιστικά θέματα της τρέχουσας επικαιρότητας αναζητώντας πρωτογενείς πηγές, συντάσσοντας κείμενα πρωτογενούς περιεχομένου και διασταυρώνοντας πληροφορίες. Σε αυτό το πλαίσιο, αναλύονται τα είδη κειμένων που σχετίζονται με το πολιτιστικό ρεπορτάζ, όπως είναι το δοκίμιο, το άρθρο, η έρευνα, η παρουσίαση και το χρονογράφημα. Επιπλέον, παρουσιάζονται τα στοιχεία και οι διαφορές του από τα άλλα είδη ρεπορτάζ, οι τεχνικές συνέντευξης με ανθρώπους του πολιτισμού και η σύνταξη των δελτίων Τύπου. Παράλληλα, παρουσιάζονται επιμέρους περιοχές και τομείς της πολιτιστικής δημοσιογραφίας, όπως είναι, μεταξύ άλλων, η λογοτεχνία, ο κινηματογράφος, η μουσική, το θέατρο και τα εικαστικά. Τέλος, περιγράφονται οι απλές και οι σύνθετες κατηγορίες των πολιτιστικών ρεπορτάζ, όπως είναι τα καθημερινά ρεπορτάζ, τα εποχιακά ρεπορτάζ, τα ρεπορτάζ καταγγελίας κ.ά. και αναλύονται οι ιδιομορφίες και τα «κλισέ» κατά τη χρήση του λόγου.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Διακρίνουν τις ιδιομορφίες του κάθε πεδίου του πολιτιστικού ρεπορτάζ μελετώντας το είδος του,
- Προσδιορίζουν τα διαφορετικά είδη κειμένων αναλύοντας το περιεχόμενό τους,
- Συνδέουν πολλαπλές πηγές πληροφοριών φιλτράροντας τις κοινές μεταξύ τους πληροφορίες,
- Προσαρμόζουν τη ροή του λόγου και των κειμένων ερευνώντας τις τάσεις και τις ανάγκες του εξειδικευμένου κοινού/ακροατηρίου,
- Παρουσιάζουν τις τρέχουσες πολιτιστικές ειδήσεις,
- Διασταυρώνουν τις δημοσιογραφικές πηγές και πληροφορίες του ρεπορτάζ,
- Υλοποιούν μια δημοσιογραφική έρευνα σε πολιτιστικό πεδίο,
- Συντάσσουν δελτία Τύπου για την ανάδειξη πολιτιστικού περιεχομένου,
- Συσχετίζουν τα πολιτιστικά δρώμενα με την τρέχουσα επικαιρότητα,
- Παράγουν έρευνα και ρεπορτάζ πολιτιστικού περιεχομένου,
- Συνεργάζονται με άλλους/-ες ραδιοφωνικούς/-ές παραγωγούς κατά τη δημιουργία ενός ρεπορτάζ.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Πολιτιστικό ρεπορτάζ / Ραδιοφωνικό ρεπορτάζ / Πολιτιστική δημοσιογραφία / Είδη ρεπορτάζ / Δελτίο Τύπου / Πολιτισμός / Υψηλή τέχνη / Δημοφιλής κουλτούρα / Πολιτιστική ατζέντα / Κριτική / Ανεστραμμένη πυραμίδα / Πολιτιστική συνέντευξη.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (1), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑ
2	ΕΙΔΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΡΕΠΟΡΤΑΖ
3	ΕΙΔΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑΣ
4	ΕΡΕΥΝΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΡΕΠΟΡΤΑΖ
5	ΣΥΝΤΑΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΡΕΠΟΡΤΑΖ
6	Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΣΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Κείμενο αναφοράς

2.2.Ε.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑ

Η εισαγωγική μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στο να εξοικειώσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες με την έννοια και τους στόχους της πολιτιστικής δημοσιογραφίας. Πρόκειται για ένα θεματικό πεδίο της δημοσιογραφίας που είναι αρκετά ευρύ, καθώς καλύπτει όλο το φάσμα των ειδήσεων που σχετίζονται με τον πολιτισμό: από τα κοσμικά νέα, το ταξίδι και τη μόδα μέχρι τη λογοτεχνία, το θέατρο, τον κινηματογράφο κ.ο.κ.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται την ιστορική πορεία της πολιτιστικής δημοσιογραφίας από το μονοπώλιο της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης μέχρι και σήμερα. Ενημερώνονται σχετικά με το άρθρο 15 του Συντάγματος (παράγραφος 2) που ορίζει την κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και συνεπώς την παρουσίαση των πολιτιστικών προγραμμάτων με στόχο την πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας. Στο πλαίσιο αυτό, διακρίνουν την εξέλιξη του πολιτιστικού ρεπορτάζ με το πέρασμα των χρόνων και συγκεκριμένα μαθαίνουν ότι μέχρι τη δεκαετία του ’90 στις δημόσιες συχνότητες κυριαρχούσε η πολιτική ενημέρωση, ενώ τα πολιτιστικά θέματα σχετίζονταν με τις υψηλές τέχνες, όπως το θέατρο, τη λογοτεχνία, τη ζωγραφική κ.ο.κ. Αυτό άλλαξε με την απελευθέρωση των συχνοτήτων τόσο στο ραδιόφωνο όσο και στην τηλεόραση, καθώς τα μέσα ακολούθησαν μια πιο αμερικανική φιλοσοφία και άρχισαν να επενδύουν περισσότερο στον τομέα της δημοφιλούς κουλτούρας και των lifestyle, ελαφρών θεμάτων (soft news).

Συνολικά, η παρούσα υποενότητα αποτελεί τη βάση για την κατανόηση της πολυπλοκότητας της πολιτιστικής δημοσιογραφίας και της κοινωνικής της αποστολής, παρουσιάζοντας την ιστορική πορεία της, αλλά και τις αλλαγές που επήλθαν κατά τη διάρκεια των ετών στο ύφος, τη γλώσσα και τη θεματολογία της.

2.2.Ε.2 | ΕΙΔΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΡΕΠΟΡΤΑΖ

Όπως κάθε άλλο είδος δημοσιογραφίας, έτσι και η πολιτιστική έχει ως στόχο την ενημέρωση. Ωστόσο, λόγω της πολυπλοκότητας του ορισμού της έννοιας της τέχνης και του πολιτισμού, το ρεπορτάζ αυτό καλύπτει μια ευρεία γκάμα θεμάτων που θεωρούνται πολιτιστικά. Στην εν λόγω μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται τη δυσκολία να οριστεί ένα ακριβές πεδίο δράσης για τον/την πολιτιστικό/-ή συντάκτη/-τρια, αλλά, συγχρόνως, κατανοούν και την ελευθερία που αυτό παρέχει ως προς τη δημιουργικότητα του επαγγέλματος.

Επιπλέον, στην υποενότητα αυτή, εξετάζονται οι ιδιομορφίες του κάθε πεδίου του πολιτιστικού ρεπορτάζ μελετώντας το είδος του και ορίζονται οι έννοιες της υψηλής τέχνης και της δημοφιλούς κουλτούρας, ώστε να γίνουν κατανοητοί οι επιμέρους τομείς της πολιτιστικής δημοσιογραφίας. Τα όρια μεταξύ της υψηλής τέχνης και της δημοφιλούς κουλτούρας δεν είναι πάντα διακριτά. Συνήθως ως υψηλές τέχνες θεωρούνται το θέατρο, η κλασική μουσική, η γλυπτική, η ζωγραφική, ο χορός, η όπερα. Στη δημοφιλή κουλτούρα κατατάσσονται η μόδα, το lifestyle, η γαστρονομία, οι οπτικές τέχνες (visual arts), τα κόμικς, η παραδοσιακή μουσική, η μουσική τζαζ-ροκ, τα κόμικς κ.ο.κ. Οι δημοσιογράφοι που ασχολούνται με το πολιτιστικό ρεπορτάζ μπορούν να εξειδικευτούν σε ένα μόνο από τα παραπάνω ή να επιλέξουν να καλύψουν όλους τους προαναφερθέντες τομείς.

Ακολούθως, στο πλαίσιο του εργαστηρίου, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να χαρτογραφήσουν το πεδίο των ελληνικών μέσων ενημέρωσης και να παρουσιάσουν τις εξειδικευμένες ιστοσελίδες, τα έντυπα, αλλά και τους/τις Έλληνες/-ιδες δημοσιογράφους που καλύπτουν τον χώρο του πολιτισμού σε όλο το φάσμα του.

Συνολικά, η συγκεκριμένη υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να αναγνωρίσουν το κάθε είδος ρεπορτάζ και να διακρίνουν τα στοιχεία και τις διαφορές του πολιτιστικού από τα άλλα είδη.

2.2.Ε.3 | ΕΙΔΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Στο πλαίσιο της παρούσας μαθησιακής υποενότητας, αναλύονται τα είδη κειμένου που σχετίζονται με το πολιτιστικό ρεπορτάζ (ρεπορτάζ, άρθρο, συνέντευξη, κριτική, δοκίμιο, χρονογράφημα) και εντοπίζονται τα χαρακτηριστικά και η δομή του κάθε είδους κειμένου.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται τη διαφορά μεταξύ ρεπορτάζ και άρθρου, καθώς το πρώτο παρουσιάζει μια είδηση, ενώ το δεύτερο παρουσιάζει μια άποψη. Είναι σημαντικό να αναγνωρίσουν τους τρόπους με τους οποίους παρουσιάζεται ένα

σχόλιο με άμεσο ή με έμμεσο τρόπο (επιθετικούς προσδιορισμούς, σημεία στίξης, θέση στο κείμενο κ.ο.κ.) και να αξιολογήσουν αν είναι δεοντολογικά σωστό να σχολιάσουν ή όχι, ανάλογα με το είδος του κειμένου. Μαθαίνουν πώς να γράφουν ένα άρθρο, παρουσιάζοντας με ευθύ τρόπο την άποψή τους, βασισμένη πάντα σε επιχειρήματα. Επιπλέον, κατανοούν την τεχνική της συνέντευξης-πορτρέτου, την οποία χρησιμοποιούν για να παίρνουν συνέντευξη από ανθρώπους του πολιτισμού και εξοικειώνονται με τις βασικές τεχνικές της προσέγγισης. Κατηγοριοποιούν κείμενα συνεντεύξεων που παρουσιάζουν διαφορετικά είδη αφήγησης, αναγνωρίζουν τα δομικά χαρακτηριστικά ενός δοκιμίου και διακρίνουν το ιδιαίτερο ύφος της συγγραφής ενός χρονογραφήματος.

Ακολούθως, στο πλαίσιο αυτής της υποενότητας, περιγράφονται οι απλές και οι σύνθετες κατηγορίες των πολιτιστικών ρεπορτάζ, όπως είναι τα καθημερινά ρεπορτάζ, τα εποχιακά ρεπορτάζ, τα ρεπορτάζ καταγγελίας κ.ά. και περιγράφονται οι ιδιομορφίες και τα «κλισέ» κατά τη χρήση του λόγου. Έμφαση δίνεται στη διαφορά μεταξύ πολιτιστικού ρεπορτάζ και κριτικής, καθώς πρόκειται για δυο είδη κειμένων με διαφορετικό στόχο. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να κατανοήσουν τη σημασία ενός κειμένου κριτικής, αλλά και τα εφόδια που χρειάζονται για να γράψει κάποιος/-α ένα τέτοιου είδους κείμενο.

2.2.Ε.4 | ΕΡΕΥΝΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΡΕΠΟΡΤΑΖ

Αυτή η μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στην ανάπτυξη των σχετικών δεξιοτήτων, προκειμένου οι εκπαιδευόμενοι/-ες να καλύψουν τα πολιτιστικά θέματα της τρέχουσας επικαιρότητας αναζητώντας αξιόπιστες πηγές, συντάσσοντας κείμενα πρωτογενούς περιεχομένου και διασταυρώνοντας τις πληροφορίες. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, οι οποίοι/-ες γνωρίζουν ήδη πώς να πραγματοποιούν μια δημοσιογραφική έρευνα για ένα ρεπορτάζ γενικής θεματολογίας, μαθαίνουν τώρα να υλοποιούν μια δημοσιογραφική έρευνα στο πολιτιστικό πεδίο, συσχετίζοντας τα πολιτιστικά δρώμενα με την τρέχουσα επικαιρότητα. Καθώς είναι πολύ διαδεδομένο το φαινόμενο της στεγνής αναπαραγωγής των δελτίων Τύπου που δημοσιεύουν οι πολιτιστικοί φορείς και τα ειδησεογραφικά πρακτορεία, χρειάζεται να γίνει αντιληπτή από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες η αξία της πρωτογενούς είδησης στο πολιτιστικό ρεπορτάζ.

Ακολούθως, μαθαίνουν να χρησιμοποιούν στην έρευνά τους τα κριτήρια επιλογής των ειδήσεων που διδάχθηκαν στο προηγούμενο εξάμηνο (επικαιρότητα, εγγύτητα, εκρηκτικότητα, εκκρεμότητα, σπουδαιότητα, σπανιότητα, συγκίνηση και συνέπειες), όχι μόνο για να διαμορφώσουν την καθημερινή πολιτιστική ατζέντα με τις τρέχουσες ειδήσεις, αλλά και για να βρουν πρωτογενείς πολιτιστικές ειδήσεις που θα ξεχωρίσουν και θα ανεβάσουν ψηλότερα στην ατζέντα της επικαιρότητας. Επιπλέον, αξιολογούν τις πηγές που προσεγγίζουν, μαθαίνουν να διακρίνουν την αξιοπιστία τους και εξοικειώνονται με τη διασταύρωση των πληροφοριών που λαμβάνουν από πολλές πηγές (πρωτογενείς και δευτερογενείς), αλλά και με το φιλτράρισμά τους πριν τις χρησιμοποιήσουν με τα κατάλληλα κριτήρια.

Συνολικά, η παρούσα μαθησιακή υποενότητα παρέχει τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες, έτσι ώστε να είναι σε θέση να κάνουν πρωτογενή έρευνα για ένα πολιτιστικό θέμα της επιλογής τους, εξασκώντας τις τεχνικές που έχουν διδαχθεί.

2.2.Ε.5 | ΣΥΝΤΑΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΡΕΠΟΡΤΑΖ

Στην εν λόγω μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τη σύνταξη ενός πολιτιστικού ρεπορτάζ για ραδιόφωνο, προσαρμόζοντας τα κείμενα και τον λόγο τους στις τάσεις και τις ανάγκες του εξειδικευμένου κοινού/ακροατηρίου που ασχολείται με τον πολιτισμό. Ο/Η δημοσιογράφος επιλέγει έναν γλωσσικό κώδικα πιο κατανοητό στον/στην ακροατή/-τρια, εξαλείφοντας, έτσι, την απόσταση μεταξύ πομπού και δέκτη/-τριας και δημιουργώντας εγγύτητα. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να αναγνωρίζουν το κοινό στο οποίο απευθύνονται και να διακρίνουν τις διαφορές μεταξύ του ραδιοφωνικού και του γραπτού λόγου, έτσι ώστε να προσαρμόζουν κατάλληλα τα κείμενά τους. Με τη μέθοδο της ανάλυσης παραδειγμάτων από διαφορετικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς (π.χ. Πρώτο Πρόγραμμα, Δεύτερο Πρόγραμμα, ιδιωτικούς σταθμούς κ.ο.κ.), εξασκούνται στην αναγνώριση των διαφορών που έχουν η γλώσσα, το περιεχόμενο και το ύφος ενός πολιτιστικού ρεπορτάζ σε ραδιοφωνικούς σταθμούς με διαφορετικό προφίλ.

Επιπλέον, εξοικειώνονται με τη σύνταξη ενός πολιτιστικού ρεπορτάζ με βάση την τεχνική της ανεστραμμένης πυραμίδας και αναγνωρίζουν τα δομικά στοιχεία ενός τέτοιου κειμένου και τις διαφορές που έχει από ένα δελτίο Τύπου, το οποίο είναι ένα διαφημιστικό κείμενο που έχει ως στόχο την προώθηση μιας συγκεκριμένης εκδήλωσης/παράστασης κ.ο.κ. Ο/Η δημοσιογράφος δεν είναι δόκιμο να το αναπαράγει αυτολεξεί, αλλά να βασίζεται σε αυτό για να γράψει το δικό του/της πρωτογενές ρεπορτάζ. Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον Κώδικα Δεοντολογίας της δημοσιογραφικής έρευνας, αλλά και στους τρόπους αποφυγής της παραβίασής του.

Συνολικά, αυτή η μαθησιακή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να εντοπίζουν τυχόν δεοντολογικά ατοπήματα που κάνουν οι ίδιοι/-ες ή άλλοι/-ες ραδιοφωνικοί/-ές παραγωγοί και να συντάσσουν ένα πολιτιστικό ρεπορτάζ που θα ενδιαφέρει το κοινό τους.

2.2.Ε.6 | Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΣΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στην κατανόηση της σημασίας του πολιτιστικού ρεπορτάζ, αλλά και της θέσης που έχει στο πρόγραμμα ενός ραδιοφωνικού σταθμού. Παρουσιάζονται οι βασικές αρμοδιότητες ενός/μιας δημοσιογράφου που ασχολείται με αυτό το είδος ρεπορτάζ, ο/η οποίος/-α συνήθως καταγράφει τις πολιτιστικές εκδηλώσεις της ημέρας (πολιτιστική ατζέντα), κάνει μια ανασκόπησή τους, παίρνει συνεντεύξεις από διάσημα πρόσωπα του πολιτισμού και γράφει κείμενα κριτικής.

Είναι σημαντικό να γίνει κατανοητό ότι το πολιτιστικό ρεπορτάζ, καθώς άπτεται θεμάτων που σχετίζονται με τον τομέα της ψυχαγωγίας, καταλαμβάνει συνήθως τις τελευταίες θέσεις σε ένα δελτίο ειδήσεων, όπου προτεραιότητα έχει η ενημέρωση. Ενδέχεται να ανέβει ψηλότερα στην ειδησεογραφική ατζέντα αν κριθεί ως σημαντικό, μιας και συνήθως θεωρείται ως κάτι «χαλαρωτικό» που ξεκουράζει τον/την ακροατή/-τρια, τον/τη διασκεδάζει και έχει καταταχθεί λανθασμένα στη συνείδησή του/της ως ελαφρύ θέμα ("soft news"). Συνήθως, περιλαμβάνεται σε εκπομπές ενημερο-διασκέδασης (infotainment), ως ένα θέμα που «ελαφρύνει» την ειδησεογραφική θεματολογία, έχει σύντομη διάρκεια και αναφέρει μόνο τα βασικά στοιχεία χωρίς να εμβαθύνει.

Τα μέσα ενημέρωσης που παρουσιάζουν πολιτιστικά θέματα επιλέγουν αυτά τα οποία θα προσεγγίσουν το ευρύ κοινό, σε αντίθεση με τα δημόσια ραδιόφωνα τα οποία έχουν συγκεκριμένη κοινωνική αποστολή. Μετά την εμπορευματοποίηση των συχνοτήτων, δόθηκε περισσότερη βαρύτητα στα θέματα της δημοφιλούς κουλτούρας, τα οποία προσεγγίζουν μεγαλύτερο τμήμα του κοινού. Σε αυτό το πλαίσιο, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται το οικονομικό μοντέλο με το οποίο λειτουργούν τα ιδιωτικά μέσα και τη σπουδαιότητα του παράγοντα της διαφήμισης, το γεγονός, δηλαδή, ότι το κάθε μέσο επιλέγει ποιες πολιτιστικές ειδήσεις θα προβάλει ανάλογα με τις συνεργασίες που έχει, τις χορηγίες που αναλαμβάνει αλλά και το διαφημιστικό κοινό που θέλει να προσεγγίσει.

Προτεινόμενες πηγές μελέτες

Κύριες

1. Χατζηεμμανουήλ, Μ. Μ. Δ. (2020). *Οι πολιτιστικές ειδήσεις και τα ρεπορτάζ των τηλεοπτικών ειδήσεων. Η θεματική, η γλώσσα και η ιδεολογία* [Διδακτορική διατριβή]. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Τμήμα Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: http://ikee.lib.auth.gr/record/320097
2. Charney, M. V. & Charney, B. (1995). *Η τέχνη του ρεπορτάζ* (μτφρ. Α. Χριστοδουλίδης). Αθήνα: Εκδόσεις Γνώση.

Συμπληρωματικές

1. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. *Κώδικας δεοντολογίας ειδησεογραφικών και άλλων δημοσιογραφικών και πολιτικών εκπομπών*. Ανακτήθηκε στις 9 Μαρτίου 2026 από: https://media.gov.gr/nomothesia/%CE%92%CE%B9%CE%B2%CE%BB%CE%B9%CE%BF%2012%CE%BF/12.1.3.1.pdf
2. Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών. *Αρχές δεοντολογίας δημοσιογραφικού επαγγέλματος*. Ανακτήθηκε στις 9 Μαρτίου 2026 από: https://www.esiea.gr/kodikas-deontologias/arxes-deontologias-dimosiografikoy/

2.2.ΣΤ • ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας «Οδηγίες και κανονισμοί ραδιοφώνου» είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στους κανονισμούς που ισχύουν για τη χορήγηση μιας άδειας για την εγκατάσταση σταθμών ραδιοεπικοινωνίας, κεραιοσυστημάτων και υποστηρικτικού εξοπλισμού εντός των πάρκων κεραιών, έτσι όπως αυτοί ορίζονται από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ). Στη συνέχεια, αναφέρονται και ερμηνεύονται οι Νόμοι αλλά και οι προϋποθέσεις της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ενός ραδιοφωνικού σταθμού. Έπειτα, επισημαίνονται οι αποφάσεις και οι οδηγίες του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ). Τέλος, γίνεται μια επισκόπηση του κώδικα της διαφήμισης, καθώς και των τρόπων μετάδοσής της, έτσι ώστε να αποφεύγεται η παραπλάνηση των ακροατών/-τριών.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Εφαρμόζουν τους κανονισμούς και τις οδηγίες, έτσι όπως ορίζονται από τους επίσημους φορείς, κατανοώντας τη σπουδαιότητά τους,
- Διακρίνουν τις επιπτώσεις από τη μη τήρηση των κανονισμών κατανοώντας το κόστος που θα έχουν οι ραδιοφωνικοί σταθμοί,
- Αναγνωρίζουν τις υποχρεώσεις των κατόχων ραδιοφωνικών σταθμών προς το ΕΣΡ, κατανοώντας, παράλληλα, την ανάγκη εφαρμογής τους,
- Σχεδιάζουν τη δημιουργία ενός ραδιοφωνικού σταθμού ακολουθώντας τους κανονισμούς,
- Ελέγχουν τον τρόπο μετάδοσης των διαφημίσεων, έτσι ώστε αυτός να συμβαδίζει με τον κώδικα της διαφήμισης,
- Τηρούν τον Κώδικα δημοσιογραφικής δεοντολογίας κατά τη μετάδοση των μηνυμάτων,
- Υιοθετούν την αντικειμενική μετάδοση των πληροφοριών και των ειδήσεων κατά την απασχόλησή τους σε ραδιοφωνικό σταθμό,
- Ενθαρρύνουν τη νομιμότητα που οφείλει να διέπει τη ραδιοφωνία κατά την εργασία τους σε αυτή,
- Υποστηρίζουν την εξασφάλιση ποιοτικών προγραμμάτων που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας σε όλη τους την επαγγελματική πορεία,
- Συμβάλλουν στην τήρηση της κείμενης Νομοθεσίας κατά τη δημιουργία ενός νέου ραδιοφωνικού προϊόντος.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας / Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) / Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ) / Ψευδείς ειδήσεις / Παραποιημένες ειδήσεις / Ατεκμηρίωτες ειδήσεις / Διαφήμιση / Κώδικας Δεοντολογίας.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΑΘΜΩΝ ΡΟΑΔΙΟΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
2	ΑΔΕΙΑ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΝΟΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ
3	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
4	ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΣΡ
5	ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

Κείμενο αναφοράς

2.2.ΣΤ.1 | ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΑΘΜΩΝ ΡΟΑΔΙΟΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έρθουν σε επαφή με τη Νομοθεσία για τη χορήγηση της άδειας εγκατάστασης σταθμών ραδιοεπικοινωνίας, κεραιοσυστημάτων και υποστηρικτικού εξοπλισμού εντός των πάρκων κεραιών, έτσι όπως αυτοί ορίζονται από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ). Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τον βασικό Νόμο που ρυθμίζει την αδειοδότηση των κατασκευών κεραιών, δηλαδή τον Ν. 4635/2019, σύμφωνα με τον οποίο (άρθρο 21) για την εγκατάσταση και λειτουργία κατασκευής μιας κεραίας απαιτούνται κατά σειρά: η έκδοση της άδειας κατασκευής μιας κεραίας από την ΕΕΤΤ που πραγματοποιείται μέσω του συστήματος ηλεκτρονικής υποβολής αιτήσεων (ΣΗΛΥΑ) κατασκευών κεραιών, η έκδοση της έγκρισης δομικών κατασκευών κεραίας μέσω του συστήματος έκδοσης οικοδομικών αδειών (e-Άδειες), η πραγματοποίηση αυτοψίας από κάποιον/-α αρμόδιο/-α ελεγκτή/-τρια δόμησης μετά την εγκατάσταση των δομικών κατασκευών κεραίας, καθώς και η σύνταξη ενός πορίσματος ελέγχου αναφορικά με την ορθή υλοποίηση της εκδοθείσας έγκρισης των δομικών κατασκευών κεραίας.

Με την επισκόπηση της κείμενης Νομοθεσίας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τις προϋποθέσεις της χορήγησης μιας άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας από την ΕΕΤΤ, σχεδιάζουν τη δημιουργία του ραδιοφωνικού σταθμού ακολουθώντας τους κανονισμούς, τα όρια για την ασφαλή έκθεση του κοινού στην ηλεκτρομαγνητική

ακτινοβολία και τους περιβαλλοντικούς κανόνες που απαιτούνται για την αδειοδότηση, εξοικειώνονται με τη διαδικασία υποβολής ενός φακέλου για την αδειοδότηση και γνωρίζουν τις περιπτώσεις που δεν απαιτείται η ως άνω διαδικασία αδειοδότησης ή η υποβολή δήλωσης στην ΕΕΤΤ.

Συνολικά, η μαθησιακή αυτή υποενότητα αποτελεί τη βάση για να γνωρίσουν και να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες την υφιστάμενη Νομοθεσία, αλλά και για να είναι σε θέση να σχεδιάζουν τη δημιουργία ενός ραδιοφωνικού σταθμού ακολουθώντας τους κανονισμούς.

2.2.ΣΤ.2 | ΑΔΕΙΑ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΝΟΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

Η μαθησιακή υποενότητα «Άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ενός ραδιοφωνικού σταθμού» επικεντρώνεται στο θεσμικό πλαίσιο που ορίζει τον τρόπο ίδρυσης και τη λειτουργία ενός ραδιοφωνικού σταθμού. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τις έννοιες του/της παρόχου του ραδιοτηλεοπτικού περιεχομένου, του/της παραγωγού του ραδιοτηλεοπτικού προγράμματος και του ραδιοφωνικού σταθμού, αλλά και το πώς αυτές διακρίνονται. Παράλληλα, γνωρίζουν τη συνταγματική εγγύηση προστασίας της ραδιοφωνίας και τα δικαιώματα που ορίζονται από αυτήν.

Επιπλέον, στην υποενότητα αυτή και μέσω της ιστορικής αναδρομής, γίνεται κατανοητός ο διαχρονικός προβληματισμός σε σχέση με το καθεστώς της αδειοδότησης των ραδιοφωνικών σταθμών και παρουσιάζονται το ισχύον θεσμικό πλαίσιο για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας από το ΕΣΡ, οι όροι χορήγησής της, οι προϋποθέσεις διατήρησης ή ανάκλησής της, καθώς και οι κυρώσεις που επιβάλλονται από τη μη εφαρμογή της. Ακολούθως, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τα προβλήματα της λειτουργίας των ραδιοφωνικών σταθμών που συστάθηκαν χωρίς νόμιμη λειτουργία, τα οποία ρυθμίζονται με το άρθρο 40 του Ν. 4779/2021 ως εξής: «Οι ραδιοφωνικοί σταθμοί που περιλαμβάνονται στο οικείο Μητρώο του ΕΣΡ, εποπτευόμενοι ως νομίμως λειτουργούντες (σ.σ. δηλαδή εκείνοι που εντάχθηκαν σε αυτό δυνάμει των μεταβατικών διατάξεων που είτε κρίθηκαν αντισυνταγματικές είτε έχει λήξει η ισχύς τους), συνεχίζουν να εκπέμπουν νόμιμα, έως ότου ολοκληρωθεί η διαδικασία χορήγησης ραδιοφωνικών αδειών», για την οποία ορίζεται ως καταληκτική προθεσμία η 30ή Ιουνίου 2036.

Συνολικά, μέσω της μαθησιακής αυτής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται το θεσμικό πλαίσιο της αδειοδότησης και της λειτουργίας ενός ραδιοφωνικού σταθμού, διακρίνουν τις επιπτώσεις από τη μη τήρηση των κανονισμών κατανοώντας το κόστος που θα έχουν οι ραδιοφωνικοί σταθμοί και είναι σε θέση να σχεδιάζουν και να περιγράφουν τη λειτουργία ενός ραδιοφωνικού σταθμού.

2.2.ΣΤ.3 | ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Στην υποενότητα «Περιεχόμενο του μεταδιδόμενου προγράμματος», οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τους όρους που προβλέπει η Νομοθεσία για το περιεχόμενο του

μεταδιδόμενου προγράμματος, τη διάρκεια του, τη γλώσσα της μετάδοσης, καθώς και το ελάχιστο περιεχόμενο του προγράμματος, αναλόγως του αν πρόκειται για ενημερωτικό ή για μη ενημερωτικό σταθμό. Η υποενότητα αυτή, επιπλέον, εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στους Κανόνες Δεοντολογίας που διέπουν τα οπτικοακουστικά και τα ραδιοφωνικά προγράμματα, αλλά και στις υποχρεώσεις που ανακύπτουν από αυτούς. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με έννοιες όπως: συντακτική ευθύνη, διαγωνιστικό παίγνιο, ψευδείς ειδήσεις, παραποιημένες ειδήσεις, ατεκμηρίωτες ειδήσεις και δραματοποίηση και μαθαίνουν, παράλληλα, τον ενδεδειγμένο τρόπο της μετάδοσης των πληροφοριών και των ειδήσεων.

Ακολούθως, δίνεται έμφαση στις γενικές αρχές και τις αξίες που διέπουν τα μεταδιδόμενα προγράμματα και ειδικότερα στο ότι τα προγράμματα οφείλουν: α) να σέβονται και να προστατεύουν την αξία του ανθρώπου και β) να μην προσβάλλουν την αξιοπρέπεια του κοινού και των συμμετεχόντων σε αυτά προσώπων. Σε περίπτωση βαριάς προσβολής της αξιοπρέπειας ενός προσώπου, η τυχόν συναίνεση του/της παθόντος/-ούσας δεν αίρει τον παράνομο χαρακτήρα της επελθούσης προσβολής. Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για τη συμπεριφορά που θα πρέπει να υιοθετείται προς τα ανήλικα πρόσωπα και προς τα άτομα με αναπηρία, καθώς και για τους κανόνες της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και της απαγόρευσης της μετάδοσης περιστατικών βίαιου περιεχομένου.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να υιοθετούν την αντικειμενική μετάδοση των πληροφοριών και των ειδήσεων κατά την απασχόλησή τους σε έναν ραδιοφωνικό σταθμό και να υποστηρίζουν την εξασφάλιση ποιοτικών προγραμμάτων που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας σε όλη τους την επαγγελματική πορεία, γεγονός που είναι ιδιαίτερα σημαντικό στην άσκηση του επαγγέλματός τους.

2.2.ΣΤ.4 | ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΣΡ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στον ρόλο του ΕΣΡ (Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης), στη λειτουργία των ραδιοφωνικών σταθμών και στο περιεχόμενο του μεταδιδόμενου προγράμματος. Συγκεκριμένα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν ότι το ΕΣΡ ελέγχει το περιεχόμενο των ραδιοφωνικών και των τηλεοπτικών εκπομπών, προκειμένου: α) να τηρούνται οι προβλεπόμενοι από το Σύνταγμα σκοποί της αντικειμενικής και επί ίσοις όροις μετάδοσης των πληροφοριών και των ειδήσεων, καθώς και των προϊόντων του λόγου και της τέχνης και β) να εξασφαλιστεί η ποιοτική στάθμη των προγραμμάτων που επιβάλλουν η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης, η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας, ο σεβασμός της αξίας του ανθρώπου και η προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας.

Επιπλέον, γνωρίζουν ότι το ΕΣΡ, ως προς το περιεχόμενο των ραδιοφωνικών και των τηλεοπτικών εκπομπών, ελέγχει συστηματικά την τήρηση των κανόνων της Δεοντολογίας, της πληρότητας του προγράμματος, της πολυφωνίας στην ενημέρωση, της

προστασίας των ανηλίκων και του σεβασμού της αξίας του ανθρώπου, ενώ, ως προς το ιδιοκτησιακό καθεστώς των ιδιωτικών μέσων, ελέγχει την τήρηση των ισχυόντων στη Νομοθεσία περιορισμών και ασυμβιβάστων και δημοσιεύει τα σχετικά στοιχεία, ώστε να τηρείται η αρχή της διαφάνειας. Τέλος, έμφαση δίνεται στις περιπτώσεις παραβιάσεων της Νομοθεσίας, όπου το ΕΣΡ επιβάλλει χρηματικά πρόστιμα ή άλλες διοικητικές κυρώσεις, ενώ, σε σοβαρές περιπτώσεις, δύναται να ανακαλέσει την άδεια λειτουργίας.

Συνολικά, η παρούσα μαθησιακή υποενότητα παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις απαραίτητες γνώσεις και τις δεξιότητες, έτσι ώστε να κατανοήσουν και να εξοικειωθούν με τους όρους της νομιμότητας που διέπουν το επάγγελμά τους.

2.2.ΣΤ.5 | ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στους βασικούς κανόνες της επαγγελματικής Δεοντολογίας και της ηθικής συμπεριφοράς που πρέπει να τηρούνται απέναντι στον/στην καταναλωτή/-τρια, από όλους/-ες τους/τις ασχολούμενους/-ες με τη διαφήμιση, δηλαδή τους/τις διαφημιζόμενους/-ες, τους/τις διαφημιστές/-τριες, τα διαφημιστικά μέσα, τους/τις εντολείς και τους/τις εντολοδόχους τους, καθώς και άλλους/-ες συμμετέχοντες/-ουσες στο οικοσύστημα του marketing.

Στις ραδιοφωνικές παραγωγές το κομμάτι της διαφήμισης και των διαφημιστικών εσόδων είναι ιδιαίτερα σημαντικό και οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρέπει να γνωρίζουν το θεσμικό πλαίσιο που το διέπει για την ορθή άσκηση του επαγγέλματός τους. Στο πλαίσιο αυτό, μαθαίνουν τις τρεις βασικές αρχές της διαφήμισης και της επικοινωνίας και συγκεκριμένα πως: α) όλες οι διαφημίσεις πρέπει να είναι νόμιμες, ευπρεπείς, έντιμες και να λένε την αλήθεια, β) όλες οι διαφημίσεις πρέπει να δημιουργούνται με πνεύμα κοινωνικής ευθύνης και να είναι σύμφωνες με τις αρχές του θεμιτού ανταγωνισμού, όπως αυτός είναι γενικά παραδεκτός στις συναλλαγές και γ) καμία διαφήμιση δεν πρέπει να κλονίζει την εμπιστοσύνη του κοινού στη διαφημιστική λειτουργία. Επιπλέον, διδάσκονται τα χαρακτηριστικά που δεν πρέπει να περιέχουν οι διαφημίσεις, προκειμένου να είναι σύννομες.

Επιπλέον, έμφαση δίνεται στα ιδιαίτερα στοιχεία τα οποία πρέπει να έχει ένα διαφημιστικό προϊόν που απευθύνεται σε παιδιά, στους κανόνες που ακολουθούνται για την προστασία των προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής, αλλά και στους περιορισμούς που υφίστανται κατά τη διαφήμιση προϊόντων καπνού και αλκοολούχων ποτών. Τέλος, στο σημείο αυτό είναι ιδιαίτερα κρίσιμο να σημειωθεί ότι χρειάζεται να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη συγκεκριμένη υποενότητα, καθώς βασικός της στόχος είναι να αποφευχθεί η παραπλάνηση των ακροατών/-τριών.

Συνολικά, στην παρούσα υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τους κανόνες που διέπουν τη διαφήμιση και μαθαίνουν να ελέγχουν τον τρόπο της μετάδοσής της, έτσι ώστε αυτός να συμβαδίζει με τον κώδικα της διαφήμισης.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. ΕΔΕΕ-ΣΔΕ. (2007). *Ελληνικός κώδικας διαφήμισης και επικοινωνίας.* Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: http://www.sde.gr/wp-content/uploads/2012/10/ekd-e.pdf
2. Ν. 2251.1994. *Νόμος περί προστασίας καταναλωτών.* Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/217614/nomos-2251-1994

Συμπληρωματικές

1. Κανονισμός αδειών κατασκευών κεραιών στην ξηρά (Απόφαση Ε.Ε.Τ.Τ.919/26/2019-ΦΕΚ 4872/Β/30-12-2019). Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://www.e-nomothesia.gr/kat-epikoinonies-telepikoinonies-telephonia/apophase-eett-9192-62-019-phek-4872b-28-12-2019.html
2. Νόμος 3592/2007-ΦΕΚ Α΄ 161/19.7.2007. *Συγκέντρωση και αδειοδότηση Επιχειρήσεων Μέσων Ενημέρωσης και άλλες διατάξεις.* Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/11716/nomos-3592-2007
3. Νόμος 2328/1995. *Νομικό καθεστώς της ιδιωτικής τηλεόρασης και της τοπικής ραδιοφωνίας, ρύθμιση θεμάτων της ραδιοτηλεοπτικής αγοράς και άλλες διατάξεις.* Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/11716/nomos-3592-2007

2.2.Ζ • ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η πρακτική εφαρμογή στην ειδικότητα «Ραδιοφωνικός/-ή Παραγωγός» στοχεύει στην εμπέδωση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των στάσεων που αποκτώνται από τις θεωρητικές και τις εργαστηριακές μαθησιακές ενότητες του εξαμήνου Β΄. Ειδικότερα, στην ενότητα εξειδικεύονται και συμπληρώνονται οι εργαστηριακές ενότητες του εξαμήνου Β΄, με στόχο τον σχεδιασμό και την υλοποίηση μιας ολοκληρωμένης ραδιοφωνικής παραγωγής. Αναλυτικότερα, πραγματοποιείται έρευνα και συντάσσεται η θεματολογία ενός πολιτιστικού ρεπορτάζ, όπου και χρησιμοποιείται η σύγχρονη διεθνής μουσική για την επένδυσή του. Οι εκπομπές/παραγωγές των εκπαιδευομένων ηχογραφούνται και γίνεται η επεξεργασία τους στο εργαστήριο της σχολής, συμπληρωματικά με τη μαθησιακή ενότητα «Αρχές ηχοληψίας ραδιοφώνου». Επιπλέον, τηρούνται οι κανόνες της ορθοφωνίας, ώστε να γίνεται η μετάδοση των μηνυμάτων ή/και των ειδήσεων σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες και τα πρότυπα. Τέλος, οι εκ-

πομπές αρχειοθετούνται και ταξινομούνται σε ειδικό λογισμικό ροής προγράμματος, ώστε να είναι άμεσα προσβάσιμες. Στην ενότητα, επίσης, πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές επισκέψεις σε επαγγελματικούς χώρους, κατά τις οποίες οι καταρτιζόμενοι/-ες χρησιμοποιούν, εφαρμόζουν και διασταυρώνουν τις γνώσεις που απέκτησαν από το σύνολο των διδασκόμενων αντικειμένων του δεύτερου (2ου) εξαμήνου.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Διακρίνουν μια ραδιοφωνική εκπομπή με θέμα τον πολιτισμό ακούγοντας το περιεχόμενό της,
- Προσδιορίζουν τις διαφορές μεταξύ της ζωντανής ροής του λόγου και της επεξεργασμένης αναλύοντας την ταχύτητα ομιλίας του/της παραγωγού,
- Σχεδιάζουν τις τεχνικές λεπτομέρειες και το χρονοδιάγραμμα της ηχογράφησης μιας εκπομπής υπολογίζοντας τον χρόνο της τεχνικής προετοιμασίας,
- Ελέγχουν τον ήχο μιας εκπομπής μέσω της κονσόλας σε προσομοίωση ζωντανής ραδιοφωνικής παραγωγής,
- Δημιουργούν τη ροή ενός προγράμματος εκπομπών με εξειδικευμένο λογισμικό ροής (αέρα),
- Παράγουν το πρωτογενές υλικό μιας εκπομπής με τη χρήση κειμένων από πολιτιστικά ρεπορτάζ,
- Διακρίνουν τις διαφορές μεταξύ μιας ζωντανής εκπομπής και μιας προηχογραφημένης,
- Πειραματίζονται δημιουργικά με διαφορετικές τεχνικές ορθοφωνίας στην παραγωγή μιας εκπομπής,
- Σχεδιάζουν το χρονικό πλαίσιο υλοποίησης των project τους επικοινωνώντας με τις υπόλοιπες ομάδες εργασίας,
- Επιλέγουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της μουσικής επένδυσης κατά τη χρήση της στις ραδιοφωνικές εκπομπές,
- Υιοθετούν τις διαφορετικές ανάγκες και τις απαιτήσεις μιας ραδιοφωνικής εκπομπής κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Λογισμικό επεξεργασίας ήχου / Τεχνικές έρευνας / Ρεπορτάζ / Ραδιοφωνικό στούντιο / Ρεπορτάζ / Ραδιοφωνική εκπομπή / Τεχνικές μίξης ήχου σε ραδιόφωνο / Τεχνικές ορθοφωνίας / Ραδιοφωνικός ήχος / Λογισμικό ροής αέρα / Δελτίο Ειδήσεων / Μουσική επένδυση.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (0), Εργαστήριο (3), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΜΙΑΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ
2	ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ: ΠΡΟΗΓΜΕΝΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ
3	ΡΕΠΟΡΤΑΖ: ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ
4	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΗΧΟΛΗΨΙΑΣ ΣΕ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ
5	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΡΟΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΕΡΑ
6	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΥΛΙΚΟΥ ΓΙΑ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ
7	ΤΡΟΠΟΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΟΡΘΟΦΩΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΚΠΟΜΠΗΣ

Κείμενο αναφοράς

2.2.Ζ.1 | ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΜΙΑΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ

Η μαθησιακή υποενότητα «Πρακτική εφαρμογή στον σχεδιασμό μιας εκπομπής» στοχεύει στον σχεδιασμό και στην παρουσίαση των βημάτων που είναι αναγκαία να πραγματοποιηθούν για την υλοποίηση μιας ραδιοφωνικής εκπομπής. Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τον τρόπο οργάνωσής της και τα βήματα που οφείλουν να ακολουθήσουν για την προετοιμασία και την υλοποίησή της. Στόχος της υποενότητας είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να βρεθούν σε θέση να επιλέξουν το κατάλληλο όνομα της εκπομπής, να αποφασίσουν τη διάρκεια και τη συχνότητα μετάδοσής της, αλλά και να δημιουργήσουν το σήμα της ως χαρακτηριστικό αναγνώρισης από το κοινό.

Είναι πολύ σημαντικό να εξασκηθούν στην εφαρμογή των τεχνικών βημάτων και των διαδικασιών που ακολουθούνται στην προετοιμασία της εκπομπής. Συγκεκριμένα, καλούνται να επιλέξουν, μέσα από τη μουσική βιβλιοθήκη του προγράμματος ροής του αέρα, εκείνα τα μουσικά κομμάτια που θα αναπαραγάγουν, ανάλογα με τη θεματολογία της ραδιοφωνικής εκπομπής. Στη συνέχεια, μαθαίνουν να δημιουργούν τη ραδιοφωνική σκαλέτα της εκπομπής, δηλαδή να γράφουν το κείμενο που θα χρησιμοποιηθεί ως ραδιοφωνικό σενάριο. Τελικά, ηχογραφούν την εκπομπή και την αποθηκεύουν στο ανάλογο format ήχου, κάνοντας χρήση των εργαλείων επεξεργασίας της κυματομορφής.

Συνολικά, η συγκεκριμένη υποενότητα αποσκοπεί στην εξάσκηση των εκπαιδευομένων στις διαδικασίες σχεδιασμού μιας ραδιοφωνικής εκπομπής, ώστε να είναι σε θέση να αντεπεξέρχονται επιτυχώς σε πραγματικές συνθήκες εργασίας.

2.2.Ζ.2 | ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ: ΠΡΟΗΓΜΕΝΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα εξετάζει τον ρόλο του λογισμικού επεξεργασίας ήχου, καθώς και τις προηγμένες λειτουργίες και δυνατότητες που αυτό μπορεί να προσφέρει. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τις διαφορές μεταξύ της ζωντανής ροής

λόγου και της επεξεργασμένης και αναλύουν την ταχύτητα της ομιλίας του/της παραγωγού, κατανοώντας αν έχει υποστεί επεξεργασία η φωνή του/της ή όχι.

Κατά τη διαδικασία επεξεργασίας μιας κυματομορφής, υπάρχουν πολλά εργαλεία σε ένα λογισμικό επεξεργασίας ήχου που προσφέρουν προηγμένες λειτουργίες. Είναι ιδιαίτερα ωφέλιμο οι εκπαιδευόμενοι/-ες να ασχοληθούν με λειτουργίες όπως είναι η επιμήκυνση του χρόνου (time stretching), το de-esser, το de-reverb, τα εφέ καθώς και το denoiser. Στο πλαίσιο αυτό, γνωρίζουν, επιπλέον, τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να αλλάζουν την ταχύτητα αναπαραγωγής μιας κυματομορφής, χωρίς, όμως, να αλλοιώνουν το τονικό ύψος του ήχου. Ακόμα, μαθαίνουν να πραγματοποιούν επιτάχυνση ή επιβράδυνση της ομιλίας, χωρίς απαραίτητα να αλλάζουν τα χαρακτηριστικά του ήχου της φωνής. Τέλος, διδάσκονται πώς να κατανοούν τον τρόπο μετατόπισης του τόνου (pitch shifting).

Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με την προηγμένη εκείνη λειτουργία, μέσω της οποίας έχουν τη δυνατότητα να αλλάζουν το ύψος του ήχου χωρίς να αλλάζουν την ταχύτητα αναπαραγωγής, αλλά και να μειώνουν ή να αυξάνουν την τονικότητα σε μια κυματομορφή που αναπαράγει ομιλία χωρίς να επηρεαστεί η ταχύτητά της.

Συνοψίζοντας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, έτσι ώστε να είναι σε θέση να προσαρμόζονται στις νέες τεχνολογίες και να κατανοούν τις προηγμένες λειτουργίες του λογισμικού επεξεργασίας ήχου, δοκιμάζοντας νέα ρυθμιστικά και λειτουργίες.

2.2.Ζ.3 | ΡΕΠΟΡΤΑΖ: ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στην έρευνα και στον σχεδιασμό ενός ρεπορτάζ, καθώς επίσης και στις τεχνικές συγγραφής που μπορούν να συμβάλουν στη δημοσιογραφική έρευνα. Στο πλαίσιο αυτό και αφού προσδιοριστεί ο ορισμός της δημοσιογραφικής έρευνας, γίνεται μνεία στα βήματα της εφαρμογής της, αλλά και στους περιορισμούς που αυτή έχει. Συγκεκριμένα, μια δημοσιογραφική έρευνα, πριν δημοσιευθεί, αξιολογείται σε σχέση με την ηθική, τους νομικούς περιορισμούς, τα ζητήματα ασφάλειας καθώς επίσης και τα θέματα δεοντολογίας.

Ακολούθως, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τρόπους που αφορούν την προσέγγιση των θεμάτων και καλλιεργούν την κριτική τους σκέψη, αλλά και την αυτοπεποίθηση που χρειάζονται για να τα δημοσιεύσουν και να τα αναπαραγάγουν μέσω των ραδιοφωνικών τους εκπομπών. Στο πλαίσιο αυτό, προτείνεται η ανάθεση στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες σύντομων ειδικών ρεπορτάζ, μέσω των οποίων μπορούν να λειτουργήσουν ως ερευνητές/-τριες, αλλά και να έρθουν σε επαφή με τη διαδικασία και τον σχεδιασμό τους. Επιπλέον, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις τεχνικές της συγγραφής ρεπορτάζ μέσα από δραστηριότητες δημιουργικής συγγραφής ενός κειμένου, αφηγηματικές τεχνικές και μέσα, ομιλίες και δελτία Τύπου, υπότιτλους, τίτλους, αλλά και στον τρόπο της αξιοποίησης του τελικού πολυτροπικού ρεπορτάζ στους διαδικτυακούς ιστότοπους.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα αποτελεί τη βάση για την εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τη δημοσιογραφική έρευνα, καθώς και με τις τεχνικές συγγραφής ενός ρεπορτάζ στο επίπεδο της έρευνας και του σχεδιασμού.

2.2.Ζ.4 | ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΗΧΟΛΗΨΙΑΣ ΣΕ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ

Η μαθησιακή υποενότητα «Διαδικασία ηχοληψίας σε προσομοίωση ραδιοφωνικής εκπομπής» στοχεύει στην εκμάθηση των τεχνικών της ηχοληψίας σε πρακτικό επίπεδο, καθώς και στη χρήση του λογισμικού επεξεργασίας ήχου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν τη δυνατότητα να αναγνωρίζουν και να εντοπίζουν ωφέλιμο ηχητικό υλικό για έρευνα και για ρεπορτάζ, αξιολογώντας την αξιοπιστία του, αλλά και να ηχογραφούν μια ραδιοφωνική εκπομπή. Σε αυτό το στάδιο, αναζητούν ηχητικά αποσπάσματα από αξιόπιστες πηγές και τα επεξεργάζονται στο λογισμικό επεξεργασίας ήχου. Επιπρόσθετα, εκπαιδεύονται στις τεχνικές της ηχοληψίας με τη χρήση διαφόρων εργαλείων, όπως είναι τα μικρόφωνα, η ψηφιακή κονσόλα για ραδιοφωνική εκπομπή και τα περιφερειακά εξαρτήματα ήχου. Ρυθμίζουν ορθά την ένταση του μικροφώνου, τις λειτουργίες των μηχανημάτων και τα κουμπιά solo, PFL και mute. Εξοικειώνονται, ακόμα, με τη χρήση των φίλτρων, η οποία αποτελεί βασικό εργαλείο για τον έλεγχο της ραδιοφωνικής εκπομπής μέσω μιας ψηφιακής κονσόλας. Τέλος, αντιλαμβάνονται τη σημασία της ταξινόμησης των ήχων και της μουσικής σε φακέλους και υποφακέλους για μελλοντική χρήση.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να βελτιώσουν την ποιότητα της ραδιοφωνικής παραγωγής σε επίπεδο ήχου, ώστε να επιτευχθεί μια επιτυχημένη προσομοίωση ως προς το περιεχόμενο αλλά και ως προς τη διαχείριση των τεχνικών ηχοληψίας.

2.2.Ζ.5 | ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΡΟΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΕΡΑ

Οι ραδιοφωνικοί σταθμοί διαθέτουν ειδικά λογισμικά ροής αέρα που επιτρέπουν στον/στη ραδιοφωνικό/-ή παραγωγό να προγραμματίζει, να τροποποιεί και να αλλάζει το πρόγραμμα σύμφωνα με τις ανάγκες του ραδιοφωνικού σταθμού. Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις γνώσεις για τη δημιουργία λιστών αναπαραγωγής (playlist), εκπομπών και διαφημιστικών μηνυμάτων (jingles) μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή, χρησιμοποιώντας εξειδικευμένο λογισμικό ροής αέρα.

Τα λογισμικά της ροής προγράμματος αέρα παρέχουν αυτοματοποιημένες λειτουργίες, όπως προγραμματισμό μουσικής λίστας, διαφημίσεων και ραδιοφωνικών εκπομπών. Επίσης, τα προγράμματα αυτά παρέχουν πληροφορίες και στατιστικά δεδομένα σχετικά με την ακροαματικότητα. Έτσι, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ασχολούνται με διάφορες επιλογές του λογισμικού, με διάφορους τομείς του ραδιοφώνου, όπως με τον προγραμματισμό εκπομπών στο πρόγραμμα, με την ηχοληψία ζωντανών εκπομπών, με την προεγγραφή τους, με την ηχητική επεξεργασία κάποιου εμβόλιμου αποσπάσματος, καθώς και με τη διαχείριση της μουσικής βιβλιοθήκης.

Επιπροσθέτως, μπορούν να διαχειρίζονται διαφημίσεις, να παρακολουθούν στατιστικά και να κατηγοριοποιούν τραγούδια. Μέσω του προγραμματισμού του λογισμικού ροής αέρα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συμμετέχουν στη μίξη της μουσικής, στον έλεγχο των διαφημίσεων και στη λειτουργία του εξοπλισμού, π.χ. στη δρομολόγηση του σήματος μέσω της ψηφιακής κονσόλας στο λογισμικό ροής αέρα.

Συμπερασματικά, η παρούσα μαθησιακή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να χρησιμοποιούν τα λογισμικά ροής αέρα, αξιοποιώντας πλήρως τις δυνατότητες που τα εργαλεία αυτά προσφέρουν.

2.2.Ζ.6 | ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΥΛΙΚΟΥ ΓΙΑ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στη διαδικασία της παραγωγής του υλικού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε ραδιοφωνικές εκπομπές και στη διάκριση των διαφορών μεταξύ των ζωντανών και των προηχογραφημένων εκπομπών.

Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την παραγωγή γραπτού κειμένου και ηχητικού υλικού, με στόχο τον σχεδιασμό της εκπομπής. Επιπλέον, ορίζουν τη θεματολογία, συντάσσουν το σενάριο και προετοιμάζουν τα αναγκαία ηχητικά βήματα, όπως την επιλογή της μουσικής, την εύρεση των καλεσμένων και τη χρήση αποσπασματικών ηχητικών εφέ. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επιλέγουν τον κατάλληλο ηχητικό εξοπλισμό, τη χρήση των κατάλληλων μικροφώνων, την ψηφιακή κονσόλα, τους φορητούς υπολογιστές, αλλά και την καλωδίωσή τους, μιας και εξοικειώνονται με την ηχογράφηση και την εναλλαγή μεταξύ των διαλόγων, των συνεντεύξεων και της μουσικής. Δίνεται, επίσης, έμφαση στις τεχνικές της ηχοληψίας και της εξάλειψης τυχόν εξωγενών θορύβων. Ακολούθως, επιβεβαιώνουν ότι όλα τα αρχεία ήχου και τα ηχητικά εφέ που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν είναι σωστά σε επίπεδο στάθμης έντασης, σύμφωνα με τα πρωτόκολλα μετάδοσης σε ραδιοφωνικούς ή διαδικτυακούς σταθμούς, αλλά και ότι βρίσκονται στο ίδιο φορμάτ (format) ήχου, ώστε να μην υπάρχουν ηχητικές αλλοιώσεις στο κοινό.

Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν ότι μια προηχογραφημένη εκπομπή είναι υψηλής ηχητικής ποιότητας, σε αντίθεση με μια ζωντανή εκπομπή, όπου υπάρχει επικοινωνία και διάδραση με το κοινό. Στην προηχογραφημένη, ωστόσο, εκπομπή δεν υπάρχουν ηχητικά λάθη ή παραλείψεις στη σύνταξη και τη ροή του λόγου του/της ραδιοφωνικού/-ής παραγωγού.

2.2.Ζ.7 | ΤΡΟΠΟΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΟΡΘΟΦΩΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΚΠΟΜΠΗΣ

Η τελευταία μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στη δημιουργική έκφραση των εκπαιδευομένων, καθώς εκείνοι/-ές ανακαλύπτουν διαφορετικές τεχνικές ορθοφωνίας στην παραγωγή μιας εκπομπής.

Πριν από τη διαδικασία παραγωγής μιας ραδιοφωνικής εκπομπής, είναι ιδιαίτερα ωφέλιμο οι εκπαιδευόμενοι/-ες να γνωρίζουν την ορθοφωνία ως επιστήμη μέσα από διάφορους τρόπους και τεχνικές. Ειδικότερα, εξασκούνται στην παραγωγή της

σωστής αναπνοής μέσα από συγκεκριμένες τεχνικές, καθώς αντιλαμβάνονται τη σημασία του διαφράγματος κατά τη διάρκεια μιας ηχογράφησης. Ιδιαίτερα ως προς τις ραδιοφωνικές εκπομπές, απαραίτητη είναι η χρήση ενός δυναμικού επεξεργαστή σήματος (compressor), αφού με τη χρήση του εξομαλύνονται οι δυναμικές του σήματος, λαμβάνοντας υπόψη έναν μέσο όρο ολόκληρης της κυματομορφής. Επιπλέον, προτείνεται η χρήση διαφορετικών τεχνικών ορθοφωνίας και προφοράς, αφού ο λόγος των εκπαιδευομένων πρέπει να είναι σαφής και καθαρός, ώστε να γίνεται αντιληπτός από το κοινό.

Έμφαση δίνεται, επίσης, στην τεχνική του ρυθμού (αργό tempo) όσον αφορά την ομιλία του/της ραδιοφωνικού/-ής παραγωγού, μιας και μια γρήγορη ομιλία μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα ακατάληπτες λέξεις χωρίς συνοχή. Δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τα κείμενα, ώστε να είναι σε θέση να εξασκηθούν με τις τονικές ασκήσεις και να αποκτήσουν έναν σταθερό ρυθμό λόγου, με στόχο την καλύτερη ορθοφωνία.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να καλλιεργήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν να αποκτήσουν μία όσο το δυνατόν επαγγελματική φωνή ραδιοφωνικού/-ής παραγωγού.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Priestman, C. (2013). *Web Radio. Radio Production For Internet Streaming*. USA: Focal Press. Retrieved from: https://api.taylorfrancis.com/content/books/mono/download?identifierName=doi&identifierValue=10.4324/9780080520919&type=googlepdf
2. Μαραγκός, Θ. (2021). *Εκπαιδευτικό υλικό. Κείμενο αναφοράς «Ηχολήπτης/-τρια»*. Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.

Συμπληρωματικές

1. Μαραγκός, Θ. (2023). *Επαγγελματικό περίγραμμα «Τεχνολόγος Ηχογράφησης, Μίξης, Μεταπαραγωγής και Σχεδιασμού Ήχου»*. Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.
2. Σερλιδάκης, Γ. (2023). *Cubase: Μουσική τεχνολογία και παραγωγή*. Αθήνα: Εκδόσεις Probooks.

2.3 • ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄

2.3.Α • ΤΖΑΖ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚ ΜΟΥΣΙΚΗ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας «Τζαζ και έθνικ μουσική» είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στην ιστορία και την εξέλιξη των συγκεκριμένων ειδών μουσικής, καθώς και στην επίδρασή τους στην ευρύτερη μουσική σκηνή. Ειδικότερα, μέσα από ακροάσεις αρχειακού ηχητικού υλικού των πρώιμων χρονικών περιόδων της τζαζ και της έθνικ, αναδεικνύονται η υψηλή ρυθμική και η μελωδική δεξιοτεχνία των μουσικών και των συνθετών/-τριών. Επίσης, αναφέρονται τα μουσικά σύνολα και τα ιδιώματα της μουσικής τζαζ και της μουσικής έθνικ, καθώς και η επιρροή τους στη διεθνή και την ελληνική σκηνή. Στην ενότητα παρουσιάζονται και αναφέρονται, ακόμα, οι υψηλού βαθμού αυτοσχεδιαστικές δεξιότητες, καθώς και τα μουσικά όργανα που χρησιμοποιούνται. Παράλληλα, γίνονται αναφορές στις μουσικές και τις υφολογικές διαφορές της «παγκόσμιας» μουσικής (world/ethnic), σε σύγκριση με την «καθιερωμένη» δυτική μουσική. Τέλος, παρουσιάζονται οι μουσικές δημιουργίες και οι τάσεις των τελευταίων ετών και αναλύεται η επίδρασή τους στη σύγχρονη ραδιοφωνική παραγωγή.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Συνθέτουν μια ολοκληρωμένη εικόνα για τη μουσική τζαζ και τη μουσική έθνικ μελετώντας μουσικά αρχεία,
- Περιγράφουν τα είδη της μουσικής τζαζ ανά δεκαετία ακούγοντας μουσικά παραδείγματα,
- Αναγνωρίζουν τις διαφορές των έθνικ στοιχείων από τη δυτική μουσική συγκρίνοντας τα μελωδικά και τα ρυθμικά στοιχεία,
- Εξηγούν τον ρόλο της μουσικής τζαζ στη διαμόρφωση του σύγχρονου τρόπου λειτουργίας της μουσικής παρουσιάζοντας πρακτικά παραδείγματα,
- Χρησιμοποιούν την κατάλληλη μουσική σύμφωνα με το χωροχρονικό πλαίσιο της ραδιοφωνικής εκπομπής,
- Ερμηνεύουν τις ιδιαιτερότητες και τους ιδιωματισμούς της μουσικής έθνικ,
- Συσχετίζουν στοιχεία της πρώιμης τζαζ σε σχέση με τις σύγχρονες εκδοχές της,
- Συγκρίνουν την εξέλιξη της μουσικής τζαζ από τη Νέα Ορλεάνη, τη Νέα Υόρκη και το Σικάγο,
- Ανακαλύπτουν μουσικές έθνικ από διαφορετικές περιοχές του κόσμου,
- Προωθούν τη χρήση της μουσικής έθνικ σε ραδιοφωνικές εκπομπές με τοπικό περιεχόμενο κατά την προετοιμασία τους,

- Αντιπαραθέτουν τις διαφορές μεταξύ τζαζ και έθνικ κατά τη χρήση τους σε εκπομπές.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Αυτοσχεδιασμός / Έθνικ τζαζ / Κουλ τζαζ (Cool jazz) / Μπιγκ Μπαντ (Big Band/ Jazz orchestra) / Μπλουζ (Blues) / Μποπ/Μπίμποπ (Bebop) / Σόουλ (Soul) / Τζαζ Μπαντ (Jazz Band) / Φανκ (Funk) / Φιούζιον (Fusion) / Φολκλόρ.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΤΟ ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΡΙΖΕΣ ΤΗΣ ΤΖΑΖ
2	ΝΕΑ ΟΡΛΕΑΝΗ ΚΑΙ ΣΙΚΑΓΟ
3	Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΤΖΑΖ
4	"BEBOP" ΚΑΙ "COOL" ΤΖΑΖ
5	Η ΤΖΑΖ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΤΟΥ 20ού ΑΙΩΝΑ ΚΑΙ Η «ΕΛΕΥΘΕΡΗ»/FREE ΤΖΑΖ
6	ΣΟΟΥΛ, ΦΑΝΚ ΚΑΙ Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΤΖΑΖ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ
7	ΤΖΑΖ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ
8	ΟΙ ΠΡΟΣΜΕΙΞΕΙΣ ΤΗΣ ΤΖΑΖ ΣΤΟ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ ΤΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ
9	ΕΘΝΙΚ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Κείμενο αναφοράς

2.3.Α.1 | ΤΟ ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΡΙΖΕΣ ΤΗΣ ΤΖΑΖ

Στη μαθησιακή αυτή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται συνοπτικά για τις πρωτοποριακές αλλαγές που παρατηρούνται στη μουσική στις αρχές του 20ού αιώνα και εξετάζουν το είδος, το περίγραμμα της εξέλιξης της τζαζ και την περιοδολόγησή της, με αφετηρία την αρχαϊκή της μορφή. Αναζητούνται ο βαθμός της αλληλεπίδρασης των στοιχείων του αφρικανικού και του ευρωπαϊκού πολιτισμού, τα μουσικά είδη και τα είδη τραγουδιού που έπαιξαν ρόλο στη διαμόρφωση και την πορεία της, με ιδιαίτερη έμφαση στη μουσική μπλουζ, ως βασική πηγή της προέλευσής της. Καθώς αποκαλύπτεται το ψηφιδωτό/μωσαϊκό των στοιχείων με των οποίων την πρόσμειξη ανέκυψε η τζαζ, διερευνάται ο βαθμός της πρωτοτυπίας της.

Αρχικά, περιγράφονται η αισθητική της, το ηχητικό τζαζ ιδίωμα, η καλειδοσκοπική ανάμειξη των συστατικών που βρίσκονται στον πυρήνα της (συγκοπτόμενοι ρυθμοί κ.λπ.) και υπογραμμίζεται η σημασία τεχνικών, όπως είναι ο ατομικός ή/και ο ομαδικός αυτοσχεδιασμός. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στη δομή των μουσικών συνόλων

ανά εποχή και στιλ, με έμφαση στην επιλογή και τον ρόλο των οργάνων (συγκρότηση μελωδικού και ρυθμικού τμήματος κ.λπ.), στην αναπτυσσόμενη δημοφιλία ορισμένων εξ αυτών, όπως είναι το σαξόφωνο, τα χάλκινα πνευστά και το φλούγκελχορν, ενώ σχολιάζονται και οι «χάλκινες» μπάντες. Ανακαλύπτονται, επιπλέον, οι τεχνικές του παιξίματος και τα ιδιαίτερα ηχοχρώματα των οργάνων (π.χ. η χρήση σο(υ)ρντίνας για την αλλοίωση της ποιότητας του ήχου ή για τη μείωση της έντασης), καθώς και των φωνών, σε σύγκριση με τους ήχους της δυτικοευρωπαϊκής μουσικής κουλτούρας. Παράλληλα, ερμηνεύονται όροι, όπως «μπλου» νότα (blue note), ριφ (riff), τζαμ σέσιον (jam session) και φωνητικό «σκατ» (scat singing) και παρουσιάζονται θρυλικά ονόματα, τα οποία έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη του είδους.

Συνολικά, με την ολοκλήρωση της παρούσας υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έχουν αποκτήσει τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, ώστε να κατανοήσουν το γενικότερο ύφος και τα ιδιωματικά γνωρίσματα της τζαζ, μέσα από την εξέταση των χαρακτηριστικών της και των μουσικών συνόλων, από την αρχαϊκή της μορφή έως και την «απελευθέρωσή» της (free τζαζ).

2.3.Α.2 | ΝΕΑ ΟΡΛΕΑΝΗ ΚΑΙ ΣΙΚΑΓΟ

Στη δεύτερη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για τους γεωγραφικούς σταθμούς που σηματοδοτούν τη δημιουργία του είδους, με πρώτο αυτόν της Νέας Ορλεάνης. Παράλληλα, επισημαίνονται οι πρώτες μπάντες και χορευτικές ορχήστρες, οι φωνητικές και οι ενόργανες ερμηνείες, οι αυτοσχεδιασμοί και η λειτουργική τους σημαντικότητα. Τονίζονται, επίσης, κομβικά γεγονότα, όπως η πρώτη ηχογράφηση της τζαζ, με την *Ορίτζιναλ Ντίξιλαντ Τζαζ Μπαντ* (ODJB) το 1917 και αναφέρονται ορισμένα από τα κορυφαία ονόματα, όπως είναι ο «Μπάντι» Μπόλντεν (1877-1931), ο οποίος ανήκει στους δημοφιλείς μουσικούς του είδους και του αποδίδεται η συγκρότηση της πρώτης ορχήστρας της τζαζ ή ο πιανίστας και συνθέτης Τζέλι Ρολ Μόρτον (1890-1941), ο οποίος, μεταξύ άλλων καινοτομιών, υιοθετεί στην πιανιστική ερμηνεία την ισπανική χροιά (spanish tinge) και συγκροτεί την μπάντα *Red Hot Peppers*. Επόμενος σταθμός που παρουσιάζεται είναι το Σικάγο, με την εμφάνιση/εισαγωγή νέων στοιχείων, ερμηνευτικών τεχνικών και γνωστών ονομάτων, όπως των «Πάιντοπ» Σμιθ (1904-1929), Μπιξ Μπάιντερμπεκε (1903-1931) κ.ά.

Επιπλέον, έμφαση δίνεται στους πρωτοπόρους μουσικούς της πρώιμης τζαζ, όπου και ξεχωρίζουν ο κορνετίστας «Κινγκ» Όλιβερ (1881;-1938), ο οποίος, μαζί με τον Μόρτον, πρωτοστατεί στην εξέλιξή της σε Νέα Ορλεάνη και Σικάγο, αλλά και ο θρυλικός Λούις Άρμστρονγκ (1901-1971), εμβληματικό σύμβολο της τζαζ που σηματοδοτεί την εποχή των δημοφιλών σολίστ/ινδαλμάτων του είδους. Τέλος, εξετάζονται ο ρόλος των οργάνων, ο συνδυασμός της τρομπέτας με το κλαρινέτο και το τρομπόνι, η ένταξη του σαξοφώνου στις μπάντες κατά τη δεκαετία του 1920 και η αυξανόμενη δημοφιλία του, ενώ, παράλληλα, παρουσιάζονται διάσημες φωνές, μεταξύ των οποίων εκείνη της Μπέσι Σμιθ (1892-1937).

Συνολικά, η μαθησιακή αυτή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να αναγνωρίσουν το ιδίωμα της τζαζ στη Νέα Ορλεάνη και το Σικάγο, το ηχητικό «αποτύπωμα» της πρώιμης/αρχαϊκής περιόδου, τα μουσικά όργανα ενός γκρουπ της τζαζ, το ηχόχρωμα, καθώς και τις φωνητικές και οργανικές τεχνικές της απόδοσης, μέσα από αντιπροσωπευτικές ερμηνείες.

2.3.Α.3 | Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΤΖΑΖ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, παρουσιάζεται ένας συνοπτικός απολογισμός της παρουσίας της τζαζ κατά τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα και οι εκπαιδευόμενοι/-ες συγκεντρώνουν πληροφορίες για τις δισκογραφικές εταιρίες, τους ραδιοφωνικούς σταθμούς, τις κινηματογραφικές παραγωγές, την πρώτη ομιλούσα ταινία, *The Jazz Singer* (1927), τα "rent parties" της δεκαετίας του 1920 και τον ρόλο τους στην εξάπλωση της τζαζ, το επίκεντρο της τζαζ (Νέα Υόρκη), την επιτυχία της σε άλλες πόλεις, αλλά και τη διάδοσή της στην Ευρώπη.

Ακολουθούν η ιχνηλάτηση της πορείας της κατά το 1930-1940 και η προσέγγιση του τρόπου γραφής, ενορχήστρωσης και δομής της μουσικής, όπως αυτός εκφράζεται μέσα από τη ρυθμικο-μελωδική εφευρετικότητα και την αρμονική υποδομή. Σχολιάζονται, επίσης, η τεχνική του αυτοσχεδιασμού, η εμφάνιση της ηλεκτρικής κιθάρας και η ανάπτυξη της μορφής του διαλόγου μεταξύ των οργανικών ομάδων, ενώ διερευνώνται και τα στοιχεία που πιθανόν παραπέμπουν στην ευρωπαϊκή αισθητική.

Ακολουθεί ενημέρωση για το σουίνγκ, το στιλ «μπλουζ των πόλεων» (urban blues), τις "big bands" και τον ρόλο του "band-leader" (διευθυντή μπάντας). Επιπλέον, παρουσιάζονται τα μεγάλα ονόματα της εποχής, στα οποία συμπεριλαμβάνεται ο κλασικός συνθέτης Τζορτζ Γκέρσουιν (1898-1937) με το *Rhapsody in Blue*. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον «Ντιουκ» Έλιγκτον (1899-1974), στις καινοτομίες του, στον ιδιάζοντα ήχο του με το λεγόμενο "jungle style" (στιλ ζούγκλας), στην εν μέρει ευρωπαϊκή οπτική του, μιας και η μουσική του βασίζεται ενίοτε σε ευρωπαϊκές μορφολογικές δομές, καθώς και στη συμβολή του στην εξέλιξη της τζαζ.

Σκιαγραφούνται, επιπλέον, τα προφίλ του «Κάουντ» Μπέισι (1904-1984) και άλλων σημαντικών ερμηνευτών (όπως είναι οι Έλα Φιτζέραλντ και Φρανκ Σινάτρα), μεταξύ των οποίων και της θρυλικής Μπίλι Χόλιντει (1915-1959), υπογραμμίζοντας τη συνεργασία της με τη μεγάλη μπάντα του Μπέισι, την ορχήστρα του Έλινγκτον και του επονομαζόμενου «βασιλιά του σουίνγκ», Μπένι Γκούντμαν (1909-1986).

Ολοκληρώνοντας την παρούσα υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, αφού κατανοήσουν το στιλ της εποχής, θα είναι σε θέση να αναγνωρίσουν τα μουσικά όργανα και τον ρόλο τους στα σύνολα μέσα από αντιπροσωπευτικά κομμάτια και να αναζητήσουν τον βαθμό της επίδρασης της δυτικοευρωπαϊκής αισθητικής στον ιστό της τζαζ.

2.3.Α.4 | "BEBOP" ΚΑΙ "COOL" ΤΖΑΖ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, διερευνάται ο όρος «μοντέρνα τζαζ», ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να τις διαφορές μεταξύ του νέου και του προγενέστερου ύφους. Εξετάζονται, συγκεκριμένα, οι καινοτομίες και σημειώνονται οι νέοι πειραματισμοί, με έμφαση στην παράμετρο του ρυθμού, καθώς και οι διαφοροποιήσεις στην ενορχήστρωση και τον αυτοσχεδιασμό. Σημαντική κρίνεται η πρώτη έκδοση της δισκογραφίας της τζαζ, με τίτλο *Hot Discography* (1938) από τον Γάλλο Σαρλ Ντελονέ. Ακολουθεί ενημέρωση για το επαναστατικό υποείδος της μποπ/"bop" (bebop/rebop) στο τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και η επισήμανση ορισμένων χαρακτηριστικών του, όπως είναι η πολυπλοκότητα. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται, επίσης, για τους «Ντίζι» Γκιλέσπι (1917-1993) και Τσάρλι Πάρκερ (1920-1955), οι οποίοι πρωτοστατούν στη δημιουργία της μποπ, αλλά και για τον ανελισσόμενο πιανίστα, Θελόνιους Μονκ (1917-1982).

Στη συνέχεια, προσδιορίζονται η αντιθετικού χαρακτήρα, εκλεπτυσμένη, χαλαρή, cool jazz (ψυχρή τζαζ) και το "cool" στιλ της δυτικής ακτής (West Coast Jazz), ενώ αναζητούνται, επίσης, τα χαρακτηριστικά του, καθώς και οι πιθανοί λόγοι που οδήγησαν στην υιοθέτηση «κλασικών» δομικών/μορφολογικών τύπων. Επιπλέον, διαπιστώνεται η ένταξη κάποιων οργάνων, όπως είναι το γαλλικό κόρνο και το φλάουτο, στα μουσικά σύνολα και διερευνάται το ηχητικό αποτέλεσμα των νέων αυτών οργανικών συνδυασμών. Στα ονόματα και στα γεγονότα-σταθμούς, εξετάζονται ο πρωτοποριακός Μάιλς Ντέιβις (1926-1991), η συνεργασία της ορχήστρας του με τη δισκογραφική εταιρία "Capitol" για την παραγωγή του δίσκου *Birth of the Cool* (1957), καθώς και ο –εξίσου καινοτόμος– Γκιλ Έβανς (1912-1988). Τονίζονται, ακόμη, η συνεργασία του Ντέιβ Μπρούμπεκ (1920-2012) με τον Πολ Ντέσμοντ (1924-1977), αλλά και ο δίσκος *Time Out* (1959) με το *Take Five* στην κορυφή των μεγαλύτερων επιτυχιών. Τέλος, αναφέρονται το *Μόντερν Τζαζ Κούαρτετ* (MJQ), οι κλασικίζουσες μουσικές και ερμηνείες του, ο όρος «τρίτο ρεύμα», ο οποίος εισήχθη το 1957 από τον συνθέτη Γκούντερ Σούλερ για τον συνδυασμό της σύγχρονης/κλασικής μουσικής με την τζαζ, αλλά και τα ονόματα διάσημων ερμηνευτών/-τριών.

Με την ολοκλήρωση της συγκεκριμένης μαθησιακής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να διακρίνουν τα υπό εξέταση στιλ, τα χαρακτηριστικά τους, καθώς και τα μουσικά όργανα και τον ρόλο τους στα σύνολα της τζαζ.

2.3.Α.5 | Η ΤΖΑΖ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΤΟΥ 20ού ΑΙΩΝΑ ΚΑΙ Η «ΕΛΕΥΘΕΡΗ»/FREE ΤΖΑΖ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να γνωρίσουν την εξέλιξη της τζαζ κατά τα μέσα του 20ού αιώνα, με πληροφορίες για στιλ, όπως είναι η προοδευτική (progressive) τζαζ του Σταν Κέντον (1911-1979) στα τέλη της δεκαετίας του 1940, το "rhythm and blues" (R&B), το "hard bop" και η τροπική τζαζ (modal jazz), γνωστή από τα τέλη της δεκαετίας του 1950. Εμβόλιμα υπογραμμίζεται η προσπάθεια αναγέννησης της παραδοσιακής τζαζ και ο αντίκτυπός της σε ευρεία γεωγραφική κλίμακα.

Έμφαση δίνεται στον περίφημο ντράμερ Αρτ Μπλέικι (1919-1990), με τη δημιουργία του συγκροτήματος *Jazz Messengers*, καθώς και στον σαξοφωνίστα Τζον Κολτρέιν (1926-1967), ο οποίος αναπτύσσει ένα ξεχωριστό ιδίωμα και καταλήγει στην ελεύθερη τζαζ (free jazz). Κατά την προσέγγιση της τελευταίας, αναζητούνται τα χαρακτηριστικά της, όπως είναι, για παράδειγμα, η απομάκρυνση/απελευθέρωση από την έννοια της τονικότητας και της φόρμας και προσδιορίζονται οι όροι «αβάνγκαρντ» και «τζαζ πρωτοπορία». Στη συνέχεια, σκιαγραφούνται διεξοδικά τα καλλιτεχνικά προφίλ του σαξοφωνίστα Ορνέτ Κόλμαν (1930-2015), στου οποίου το έργο σημειώνεται η κυκλοφορία του δίσκου *Free Jazz* (1961), αλλά κι εκείνα των Ντον Τσέρι (1936-1995), Σέσιλ Τέιλορ (1929-2018) και Έρικ Ντόλφι (1928-1964). Ξεχωριστά προσεγγίζεται η εμβληματική προσωπικότητα του νεωτεριστή μπασίστα και συνθέτη, Τσαρλς Μίνγκους (1922-1979).

Ακολούθως, παρουσιάζονται ο πρωτοποριακός Σαν Ρα (Sun Ra, 1914-1993) η μεγάλη μπάντα του *The Arkestra*, η ιδιαίτερη «εικόνα» του, η «διαγαλαξιακή» μουσική του, αλλά και το συνολικό του έργο που ρίχνει φως στις αφρικανικές ρίζες της τζαζ και συμβάλλει στη θεμελίωση του «αφρο-φουτουρισμού». Ως προς τους ιδιωματισμούς/καινοτομίες του, τονίζονται, μεταξύ άλλων, η ανάπτυξη του ελεύθερου αυτοσχεδιασμού και η παρότρυνση για τη χρήση ηλεκτρικών οργάνων και ηλεκτρονικών μέσων, καθώς ο συγκεκριμένος δημιουργός υπήρξε υποστηρικτής της τεχνολογίας.

Συνολικά, με την ολοκλήρωση της εν λόγω μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να ξεχωρίζουν τα μεταγενέστερα στιλ της τζαζ, τα χαρακτηριστικά της ελεύθερης/free τζαζ, τα μουσικά όργανα, τους νέους ήχους που εισάγονται, αλλά και επιπλέον το έργο σημαντικών συνθετών/-τριών και ερμηνευτών/-τριών, μέσα από αντιπροσωπευτικά ηχητικά αρχεία.

2.3.Α.6 | ΣΟΟΥΛ, ΦΑΝΚ ΚΑΙ Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΤΖΑΖ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για τα επακόλουθα στιλ της μουσικής τζαζ, όπως είναι η «σόουλ» (soul). Μεταξύ άλλων, επισημαίνονται ο δεσπόζων ήχος των «χάλκινων» πνευστών και του σαξοφώνου, το όνομα του Ρέι Τσαρλς (1930-2004), θεμελιωτή του είδους, αλλά και δημοφιλείς ερμηνευτές/-τριες, από τη «βασίλισσα της σόουλ», Αρίθα Φράνκλιν (1942-2018), μέχρι και τους/τις πιο σύγχρονους/-ες, όπως την Έιμι Γουάινχαουζ (1983-2011). Ενημερώνονται, επίσης, για τη μουσική «φανκ» (funk), για τον θεμελιωτή της, Τζέιμς Μπράουν (1933-2006), για τα όργανα που χρησιμοποιούνται και για τη διάδοση του χάμοντ (hammond) το 1960-1970.

Στη συνέχεια, γίνεται εκ νέου επισκόπηση της πορείας της τζαζ στην Ευρώπη και των αλληλεπιδράσεών της με τη λόγια δυτική μουσική. Διευκρινίζεται, ωστόσο, ότι για ορισμένα χρόνια η ευρωπαϊκή τζαζ παρέμενε μιμητική, με τη σύνολη αισθητική της να εμπεριέχει χαρακτηριστικά της μουσικής έθνικ/world. Ακολούθως, γίνεται αναφορά στην εμφάνιση εξαιρετικών προσωπικοτήτων από τη δεκαετία του 1930

και μετά και αναφέρονται ο Βέλγος τσιγγάνος κιθαρίστας Τζάνγκο Ράινχαρντ (1910-1953), ο οποίος έζησε στη Γαλλία, ο Σουηδός κλαρινετίστας «Σταν» Χάσελγκαρντ (1922-1948) κ.ά., ενώ υπογραμμίζεται η επίδραση της τζαζ στην ευρωπαϊκή κλασική μουσική, με παράλληλη αναφορά σχετικών έργων, όπως είναι τα: *Jonny Spielt Auf* (Ερνστ Κρένεκ), *Η όπερα της πεντάρας* (Κουρτ Βάιλ) και *Ebony Concerto* (Ιγκόρ Στραβίνσκι).

Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην απόρριψη της τονικής αρμονίας από τον Κόλμαν, όπου η ευρωπαϊκή τζαζ απομακρύνεται από τα αμερικανικά μοντέλα, αλλά και στη μακρόχρονη εξοικείωση των Ευρωπαίων μουσικών και του κοινού με την πρωτοποριακή τέχνη που έπαιξε σημαντικό ρόλο στην καθιέρωση και διατήρηση της free τζαζ στην Ευρώπη για περισσότερα χρόνια απ' ό,τι στις ΗΠΑ.

Στο τέλος της υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έχουν κατανοήσει την πορεία της τζαζ στην Ευρώπη και θα είναι σε θέση να διακρίνουν τα υπό εξέταση στιλ, να προσδιορίζουν τα χαρακτηριστικά τους και να εντάσσουν, κατά τη δημιουργική ακρόαση, δημοφιλή ακούσματα στο είδος που ανήκουν.

2.3.Α.7 | ΤΖΑΖ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να διαπιστώσουν, μέσα από μια σύντομη αναδρομή, την ταχύρρυθμη εξέλιξη και τη γεωγραφική εξάπλωση της τζαζ και να αναζητήσουν τη στροφή της τελευταίας προς νέες κατευθύνσεις, καθώς και τις αλληλεπιδράσεις της με άλλα μουσικά είδη. Σημειώνεται, αρχικά, η «μπόσα νόβα», που προκύπτει από την επίδραση της βραζιλιάνικης μουσική και την ανάμειξη στοιχείων της κουλ τζαζ με τη σάμπα και έχει ως πρωταγωνιστή τον Σταν Γκετζ (1927-1991), σε συνεργασία με τον Τσάρλι Μπιρντ (1925-1999). Εξετάζονται, επίσης, ο Κόλμαν, η εισαγωγή στοιχείων της φανκ και της ροκ στη μουσική του, ο Κολτρέιν και η στροφή του ενδιαφέροντός του στην ινδική μουσική, ενώ, παράλληλα, τονίζεται ότι, κατά τη δεκαετία του 1960, η μουσική του χαρακτηρίζεται ως σύμμικτο αφρικανικών, ανατολίτικων και δυτικοευρωπαϊκών/κλασικών μελωδιών και ρυθμών.

Στα σημαντικά γεγονότα της εποχής παρουσιάζεται ο σύλλογος *AACM* στο Σικάγο (1965), ο οποίος και επικεντρώνεται στην προώθηση της πρωτότυπης τζαζ. Στη συνέχεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για την άνοδο των ηλεκτρικών οργάνων, την αυξανόμενη δημοφιλία της μουσικής Rock'n'Roll (κι έπειτα απλώς Rock), τη σύνδεση των δύο στιλ σε ένα είδος «φιούζιον» και τη δημιουργία της τζαζ-ροκ φιούζιον (jazz-rock fusion). Διευκρινίζονται, επιπλέον, ο όρος «σκηνή των loft» (loft scene/loft jazz), η καθιέρωσή του κατά τη δεκαετία του 1970 και η ανάμειξη των στιλ της τζαζ με είδη της παγκόσμιας, παλιάς και νέας, μουσικής.

Συνολικά, η παρούσα μαθησιακή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να αναγνωρίζουν τα αλληλεπιδρώντα στοιχεία στα υπό συζήτηση μουσικά στιλ και τον ήχο των μουσικών οργάνων, φυσικών και ηλεκτρόφωνων, ανά είδος και αντίστροφα, αλλά και να κατανοήσουν τα δομικά στοιχεία που συνιστούν τη μουσική τζαζ.

2.3.Α.8 | ΟΙ ΠΡΟΣΜΕΙΞΕΙΣ ΤΗΣ ΤΖΑΖ ΣΤΟ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ ΤΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, διερευνάται η συνάντηση της τζαζ με διάφορα μουσικά είδη. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται, αρχικά, για το έργο θρυλικών πιανιστών, όπως του Κιθ Τζάρετ (1945) [με επιδράσεις από την κλασική μέχρι και τη σύγχρονη μουσική, αλλά και από τη τζαζ μέχρι και τους φολκλορικούς ιδιωματισμούς»], καθώς και του Τσικ Κορία (1941-2021), ιδρυτικού μέλους της τζαζ-ροκ φιούζιον, ο οποίος, στη μακρά και πολυσχιδή πορεία του, ενσωματώνει στη μουσική του ποικίλα στοιχεία, προερχόμενα από τη βραζιλιάνικη/λάτιν μουσική μέχρι και τους ηλεκτρονικούς ήχους.

Στην αναζήτηση των αλληλεπιδράσεων της τζαζ με άλλα είδη, σχολιάζονται η μπάντα του τρομπετίστα Ντον Έλις και οι πειραματισμοί με τους ηλεκτρονικούς ήχους. Προσεγγίζονται, ακόμη, η προσωπικότητα του Φρανκ Ζάπα, η μουσική του «πολυγλωσσία», ο προσανατολισμός του στην ηλεκτρονική μουσική και η ανάμειξη διαφόρων στιλ στη δημιουργία του. Ακολούθως, εξετάζονται το έργο της φολκ τζαζ, *Astral Weeks* (1968), του Βορειοϊρλανδού Βαν Μόρισον, το οποίο συνδυάζει στοιχεία φολκλορικής, μπλουζ, τζαζ, σόουλ, ροκ και κλασικής μουσικής, αλλά και η μουσική της Τζόνι Μίτσελ, η οποία χαρακτηρίζεται από τη σύντηξη της τζαζ με τον "pop" ήχο και από το υβριδικό στιλ της φολκ τζαζ. Ακολουθεί η διερεύνηση μεταγενέστερων στιλ, όπως της «άσιντ τζαζ» (acid jazz) που απηχεί κατά κύριο λόγο τη δεκαετία του 1990 κ.ά.

Προκειμένου να λάβει χώρα μια επισκόπηση εφ' όλης της ύλης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες διερευνούν τον βαθμό στον οποίο τα ανακύπτοντα είδη αποτελούν εξέλιξη της τζαζ ή είναι απλώς προϊόντα της μουσικής βιομηχανίας, κατόπιν των αναζητήσεων για μια διαφορετική μουσική κουλτούρα και συνεπώς απέχουν από την ιστορία της αυθεντικής τζαζ.

Συνολικά, η παρούσα μαθησιακή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να αναγνωρίζουν τα στοιχεία της τζαζ σε σύγχρονες μουσικές παραγωγές και να πραγματοποιούν μια ανασκόπηση στην πορεία του είδους, αφενός μέσα από ηχητικά παραδείγματα, παρατηρώντας, δηλαδή, τη μελωδική και την οργανική τους σύσταση, και αφετέρου μέσα από το συνολικό έργο θρυλικών ονομάτων που πρωταγωνίστησαν στη διαμόρφωση ή/και την εξέλιξη των διαφόρων στιλ της τζαζ στο πέρασμα των χρόνων.

2.3.Α.9 | ΕΘΝΙΚ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Στην τελευταία μαθησιακή υποενότητα, αναλύονται ο όρος «έθνικ» (ethnic) και η ανάπτυξη του ομώνυμου μουσικού ρεύματος, εντός του οποίου η δυτική μουσική συναντά ιδιώματα άλλων (μη δυτικών) πολιτισμών από την παγκόσμια μουσική σκηνή. Στη συνέχεια, αναζητούνται τα υποείδη που οφείλονται στη διασταύρωση της έθνικ με δημοφιλή μουσικά ρεύματα (π.χ. ethno-pop, ethnic fusion, electro-folk), καθώς και ιστορικά παραδείγματα που επικυρώνουν τους διαπολιτισμικούς, «έθνικ» προσανατολισμούς. Μεταξύ άλλων, επισημαίνεται το όνομα του συνθέτη Ραβί Σανκάρ (1920-

2012), δεξιοτέχνη του σιτάρ, ο οποίος προβάλλει και διαχέει τους εξωτικούς ήχους του συγκεκριμένου οργάνου στη Δύση. Από τις συνεργασίες του ξεχωρίζουν δύο, εκείνη με τον βιολονίστα Γεχούντι Μενουχίν (1916-1999) και εκείνη με τον κιθαρίστα των *Beatles*, Τζορτζ Χάρισον (1943-2001), ο οποίος στρέφεται στην ινδική κουλτούρα και εισάγει το σιτάρ στη μουσική του συγκροτήματος.

Επιπλέον, εξετάζονται οι περιπτώσεις του Τζαμαϊκανού Μπομπ Μάρλεϊ (1945-1981), το όνομα του οποίου συνδέεται με τη διάδοση της «ρέγκε» (reggae), και του νοτιοαφρικανικού είδους «μπακάνγκα» (mbaqanga), το οποίο διαδίδεται όταν ο Πολ Σάιμον (1941) στρέφει το ενδιαφέρον του στην έθνικ μουσική. Στο πνεύμα της δι-α-φολκλορικής, "world" μουσικής και στα στιλ που προκύπτουν από την ανάμειξή της με τα σύγχρονα είδη, αναφέρονται, ανάμεσα σε άλλα, το όνομα του Ιταλού Τζουζέπε Μάνγκο (1954-2014) και εκείνο του Αμερικανού Ράι Κούντερ (1947).

Στο τέλος της μαθησιακής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση αφενός να αξιολογούν τον βαθμό της ενσωμάτωσης των φολκλορικών στοιχείων στις «οικείες» δυτικοευρωπαϊκές μουσικές κυκλοφορίες και αφετέρου να αναγνωρίζουν την πιθανότητα της ενσωμάτωσης ασυνήθιστων ηχοχρωμάτων, μουσικών οργάνων ή/και μελωδικών ιδιωματισμών (κλιμάκων, διαστημάτων, κουρδισμάτων).

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Γαβριήλ, Α. (2016). *Η συνοπτική ιστορία της jazz*. Αθήνα: Εκδόσεις Φ. Νάκα.
2. Ντέιβις, Μ. & Τρουπ, Κ. (1991). *Μάιλς: Αυτοβιογραφία* (μτφρ. Μ. Μασσάρου). Αθήνα: Εκδόσεις Σέλας.
3. Stroff, S. M. (1996). *Ανακαλύπτοντας την τζαζ. Ιστορία, Μουσικοί, Δισκογραφία* (μτφρ. Γ. Περδικογιάννης). Αθήνα: Εκδόσεις Σέλας.

Συμπληρωματικές

1. Ζουγρής, Κ. & Πετρίδης, Γ. (2008). *Από την κλασική στο ροκ. Μια μουσική κιβωτός. Ένα ιδιαίτερο μουσικό ταξίδι από τον Bach στον Miles Davis και από τους Beatles στην Bjork*. Αθήνα: Εκδόσεις Ανατολικός.
2. Παπαδημητρίου, Σ. (1994). *Εισαγωγή στην τζαζ και σκέψεις για τη σύγχρονη μουσική*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις University Studio Press.
3. Gioia, T. (1998). *The History of Jazz*. Oxford: Oxford University Press.

2.3.Β • ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας «Τεχνικές συνέντευξης» είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στις βασικές αρχές και τις τεχνικές της συνέντευξης, ως του εργαλείου εκείνου που επιτρέπει στον/στη ραδιοφωνικό/-ή παραγωγό να συνομιλήσει με τα πρόσωπα που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της δημοσιότητας. Καθοριστικό ρόλο παίζει η προετοιμασία του/της παραγωγού, σε συνδυασμό με τη γενικότερη παιδεία του/της. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εντρυφούν στη διαδικασία της έρευνας πριν από τη συνέντευξη, στις τεχνικές κατά τη διάρκειά της, καθώς και στη βέλτιστη αξιοποίηση του υλικού που θα συγκεντρώσουν για το ραδιόφωνο. Μελετούν, επίσης, τους τρόπους διεξαγωγής μιας ζωντανής και μιας ηχογραφημένης συνέντευξης. Τέλος, διαχωρίζουν τους τρόπους διεξαγωγής μιας συνέντευξης ανάλογα με το κοινό του συγκεκριμένου ραδιοφωνικού σταθμού. Στο πλαίσιο του εργαστηρίου, πραγματοποιείται μελέτη και πρακτική εξάσκηση στη ραδιοφωνική συνέντευξη.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Επιλέγουν τα άτομα από τα οποία θα πάρουν συνέντευξη μελετώντας το υλικό της δημοσιογραφικής έρευνας,
- Καταστρώνουν ένα σχέδιο συνομιλίας που να εξυπηρετεί το τελικό αποτέλεσμα μελετώντας το βιογραφικό του/της συνεντευξιαζομένου/-ης καθώς και το υλικό της έρευνας,
- Διακρίνουν τα μη ορατά κίνητρα και τις επιδιώξεις κάθε συνεντευξιαζομένου/-ης και να αξιολογούν κριτικά τα λεγόμενά του/της,
- Κρατούν την απόσταση και τα όρια μεταξύ του/της παραγωγού και του/της συνεντευξιαζομένου/-ης,
- Εφαρμόζουν μια στρατηγική για να φτάσουν στον στόχο τους, να εκμαιεύσουν, δηλαδή, την είδηση,
- Ολοκληρώνουν μια συνέντευξη οποιουδήποτε προσώπου,
- Συνθέτουν στις ερωτήσεις τους πληροφορίες και εκτιμήσεις, ώστε να παράγεται ένα σώμα ερωτήσεων που να συμπυκνώνει και να αντανακλά την επικαιρότητα,
- Φροντίζουν ώστε οι ίδιες οι ερωτήσεις σε κάθε συνέντευξη να εμπεριέχουν ερωτήματα που θέτει η κοινωνία κι όχι μόνο το μέσο ακρόασης ή ο/η δημοσιογράφος, έτσι ώστε το κοινό να αναγνωρίζει στις ερωτήσεις τον εαυτό του,
- Διατυπώνουν εύστοχα ερωτήματα εκτός κειμένου, ανάλογα με τις απαντήσεις του/της συνεντευξιαζομένου/-ης κατά τη διάρκεια μιας συνέντευξης,
- Εντοπίζουν αξιόλογα στοιχεία για να τα αναδείξουν στη συνέχεια με τίτλους στις ειδήσεις ή μέσω αναρτήσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης,

- Αναλύουν τις ευρύτερες επιπτώσεις των όσων λέγονται σε μια συνέντευξη κατά τον σχολιασμό της.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Συνέντευξη-πορτρέτο / Συνέντευξη μάρτυρα / Συνέντευξη ειδικού / Τεχνικές συνέντευξης / Ερωτήσεις ανοικτού τύπου / Ερωτήσεις κλειστού τύπου / Δημοσιογραφική συνέντευξη / Ερωταπαντήσεις / Δημοσιογραφική συνέντευξη.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (2), Σύνολο (4).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ
2	ΕΙΔΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ
3	ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ: ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΗ ΥΛΙΚΟΥ
4	ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ: ΣΥΝΤΑΞΗ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ
5	ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ
6	ΜΕΤΑ ΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Κείμενο αναφοράς

2.3.Β.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Στην πρώτη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στην έννοια της συνέντευξης και αντιλαμβάνονται τη συνομιλία μεταξύ του/της συνεντευκτή/-τριας και του/της συνεντευξιαζομένου/-ης ως μια συγκεκριμένη δημοσιογραφική τεχνική που έχει ως στόχο την εκμαίευση της είδησης. Όπως κάθε στρατηγική διαδικασία, έτσι και η τεχνική της συνέντευξης αναπτύσσεται αφού απαντηθούν τα βασικά ερωτήματα: τι θέλω να κάνω, γιατί το κάνω, σε ποιον/-α απευθύνομαι, τι θέλω να πετύχω, πού το κάνω, πότε το κάνω.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται ότι μια επιτυχημένη συνέντευξη είναι αυτή που φέρνει στο φως νέα στοιχεία και δημιουργεί ειδήσεις. Φροντίζουν να θέτουν ερωτήματα που ενδιαφέρουν την κοινή γνώμη κι όχι μόνο τον/τη μέσο/-η ακροατή/-τρια ή τον/τη δημοσιογράφο, έτσι ώστε το κοινό στις ερωτήσεις να αναγνωρίζει τον εαυτό του. Μελετώντας παραδείγματα καλών πρακτικών από την Ελλάδα αλλά και από το εξωτερικό, μαθαίνουν να διακρίνουν ποιες είναι οι παράμετροι που έκαναν συγκεκριμένες συνεντεύξεις να ξεχωρίσουν. Επίσης, εξασκούνται στο να διακρίνουν τα μη ορατά κίνητρα και τις επιδιώξεις των συνομιλητών/-τριών στις περιπτώσεις που αναλύονται, καθώς και να αξιολογούν κριτικά τα λεγόμενά τους.

Παρατηρούν, επιπλέον, πώς να κρατούν την απόσταση και τα όρια μεταξύ του/της παραγωγού και του/της συνεντευξιαζομένου/-ης και εξοικειώνονται με τους βασικούς Κανόνες Δεοντολογίας.

Μετά το πέρας της συγκεκριμένης υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται τη συνέντευξη ως μια συγκεκριμένη τεχνική με ιδιαιτερότητες και προκλήσεις, και να αναλύουν κριτικά τον ρόλο του/της συνεντευκτή/-τριας και του/της συνεντευξιαζομένου/-ης.

2.3.Β.2 | ΕΙΔΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στην εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τα βασικά είδη των δημοσιογραφικών συνεντεύξεων. Συγκεκριμένα, εξετάζουν τη συνέντευξη μάρτυρα, η οποία έχει ως στόχο ο/η συνεντευκτής/-τρια να μάθει την εμπειρία ενός ατόμου, είτε γιατί υπήρξε αυτόπτης μάρτυρας είτε γιατί ανήκει σε περιβάλλον από το οποίο μας ενδιαφέρει να πάρουμε πληροφορίες. Εξετάζουν, ακόμα, τη συνέντευξη ειδικού, η οποία έχει ως στόχο την κατανόηση εξειδικευμένων πληροφοριών από το γνωστικό πεδίο κάποιου/-ας ειδικού (π.χ. επιστήμονα ή μηχανικού Τεχνητής Νοημοσύνης), καθώς και τη συνέντευξη-πορτρέτο, η οποία στοχεύει στην παρουσίαση ανθρώπων που μας ενδιαφέρουν ως προσωπικότητες και για τον σκοπό αυτό θέλουμε να μάθουμε για τη ζωή τους και το έργο τους. Συνήθως αυτό το είδος συνέντευξης χρησιμεύει για διάσημα πρόσωπα ή για καλλιτέχνες/-ιδες.

Στη συνέχεια, μαθαίνουν να θέτουν τον στόχο της συνέντευξης, έτσι ώστε να μπορούν να διαμορφώσουν την κατάλληλη στρατηγική, να επιλέξουν το κατάλληλο άτομο και να διαμορφώσουν τις αντίστοιχες ερωτήσεις. Σε πρακτικό επίπεδο, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να κάνουν μια έρευνα για ένα θέμα της επιλογής τους και να προτείνουν πρόσωπα τα οποία θα μπορούσαν να μιλήσουν σχετικά, αιτιολογώντας γιατί επέλεξαν το καθένα από αυτά και σε ποιες πληροφορίες στοχεύουν.

Μετά το τέλος αυτής της υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έχουν μάθει να αναγνωρίζουν τα κριτήρια με βάση τα οποία επιλέγουν τα άτομα που θα πάρουν συνέντευξη, να εντοπίζουν τον στόχο κάθε συνέντευξης και να κατανοούν ότι μια συνέντευξη που δεν έχει κεντρικό άξονα δεν έχει δημοσιογραφική αξία.

2.3.Β.3 | ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ: ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΗ ΥΛΙΚΟΥ

Στην εν λόγω μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εμβαθύνουν στα στάδια του σχεδιασμού της συνέντευξης, ο οποίος αφορά την έρευνα και τη συλλογή του υλικού και εξοικειώνονται με τη σπουδαιότητα της καλής προετοιμασίας που αποτελεί το κλειδί της επιτυχίας κάθε συνέντευξης. Έμφαση δίνεται στις τεχνικές της προσέγγισης των συνεντευξιαζομένων που ποικίλλουν ανάλογα με την ηλικία, το εκπαιδευτικό υπόβαθρο, τη θέση του/της ομιλητή/-τριας, τη χρονική διαθεσιμότητα που εκείνος/-η έχει κ.ο.κ. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν πώς να φτιάχνουν μια δημοσιογραφική ατζέντα με χρήσιμα τηλέφωνα από γραφεία Τύπου/δημοσίων

σχέσεων ή μάνατζερ διάσημων προσώπων και αντιλαμβάνονται, επίσης, την αξία της προσωπικής επαφής, μαθαίνοντας, παράλληλα, να διακρίνουν ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος να προσεγγίσουν άτομα που δεν είναι εξοικειωμένα με την έκθεση στα μέσα ενημέρωσης.

Στο πλαίσιο αυτής της μαθησιακής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, επιπλέον, κατανοούν τη σημασία συγκεκριμένων αποφάσεων, όπως είναι η επιλογή του χώρου και του χρόνου για τη συνέντευξη ή το αν θα ηχογραφήσουν τη συνέντευξη ή όχι. Έμφαση δίνεται στις διαφορές μεταξύ της ζωντανής και της ηχογραφημένης συνέντευξης. Η ζωντανή συνέντευξη, η οποία είναι η πιο συνήθης τεχνική συνέντευξης στο ραδιόφωνο, απαιτεί μεγάλη προετοιμασία από τους/τις συνεντευκτές/-τριες, έτσι ώστε να γνωρίζουν πώς να κατευθύνουν τη συζήτηση, να αντιμετωπίζουν απρόοπτα ή απρεπή σχόλια, αλλά και να μπορούν να διαχειριστούν τη συνομιλία μέσα στο προκαθορισμένο χρονικό πλαίσιο.

Στο πλαίσιο του εργαστηρίου, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να ερευνήσουν θέματα της επιλογής τους και να γράψουν ένα σχέδιο έρευνας, παρουσιάζοντας ποιος/-α είναι ο/η συνομιλητής/-τριά τους, πώς θα τον/την προσεγγίσουν, αλλά και πώς θα αντιπαρέλθουν τις πιθανές προκλήσεις. Συνολικά, στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται και κατανοούν τον εμπειρικό κανόνα «ένα προς δέκα», σύμφωνα με τον οποίο, για κάθε ένα λεπτό ωφέλιμης συνέντευξης, χρειάζονται τουλάχιστον δέκα λεπτά προετοιμασίας.

2.3.Β.4 | ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ: ΣΥΝΤΑΞΗ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες σχεδιάζουν ένα σχέδιο συνομιλίας που έχει ως στόχο να εξυπηρετεί το τελικό αποτέλεσμα, μελετώντας το βιογραφικό του/της συνεντευξιαζομένου/-ης, καθώς και το υλικό της έρευνας. Θέτουν, εξαρχής, τον στόχο της συνέντευξης (συνέντευξη μάρτυρα, πορτρέτου ή ειδικού) και αντίστοιχα διαμορφώνουν τις κατάλληλες ερωτήσεις. Επιπλέον, διακρίνουν τα είδη των ερωτήσεων σε ερωτήσεις ανοικτού και κλειστού τύπου και αναγνωρίζουν πότε να χρησιμοποιούν το κάθε είδος και γιατί. Μαθαίνοντας το πώς να προετοιμάζουν τις ερωτήσεις της συνέντευξης, καλούνται να κατανοήσουν ότι σκοπός δεν είναι να εντυπωσιάσουν με τις γνώσεις τους, αλλά να θέσουν τις ερωτήσεις εκείνες που θα οδηγήσουν σε κάποια είδηση. Έτσι, αποφεύγουν τις μακροσκελείς ερωτήσεις-τοποθετήσεις και επικεντρώνονται στη σύνταξη των ερωτήσεων που θα εκμαιεύσουν νέες πληροφορίες και ειδήσεις.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν, επίσης, να διακρίνουν πότε χρειάζεται να χρησιμοποιήσουν την τεχνική της χοάνης (της στροφής από γενικές ερωτήσεις σε ειδικές) ή την τεχνική της ανεστραμμένης χοάνης (της στροφής από ειδικές σε γενικές). Η πρώτη τεχνική συνέντευξης χρησιμοποιείται για πορτρέτα καλλιτεχνών ή πολιτικών και γενικότερα για ανθρώπους που έχουν συνηθίσει να τους παίρνουν συνεντεύξεις. Η δεύτερη τεχνική χρησιμοποιείται για τη συνέντευξη ενός/μίας μάρτυρα ή ειδικού,

όταν χρειάζονται συγκεκριμένες πληροφορίες για ένα ρεπορτάζ και αξιοποιείται, επίσης, σε συνεντεύξεις παιδιών ή ανθρώπων που είναι λιγομίλητοι.

Μετά το πέρας αυτής της υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν τις κατάλληλες γνώσεις και τις δεξιότητες, έτσι ώστε να είναι σε θέση να συντάσσουν ένα ερωτηματολόγιο δημοσιογραφικής συνέντευξης ανάλογα με τον στόχο που έχουν θέσει και να υποβάλλουν ερωτήσεις εκτός του προγραμματισμένου ερωτηματολογίου, η πρόβλεψη των οποίων βασίζεται στην καλή τους προετοιμασία.

2.3.Β.5 | ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Μια επιτυχημένη συνέντευξη βασίζεται κυρίως στις ικανότητες του/της συνεντευκτή/-τριας και όχι τόσο στον/στη συνεντευξιαζόμενο/-η. Στο πλαίσιο αυτό, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στον τρόπο διατύπωσης των ερωτήσεων, αλλά και στη μη λεκτική επικοινωνία που έχουν οι δυο συνομιλητές/-τριες μεταξύ τους. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την έννοια της ενεργητικής ακρόασης, αλλά και με τις τεχνικές της μη λεκτικής επικοινωνίας που συμβάλλουν σε μια καλή συνέντευξη.

Ακόμα, αντιλαμβάνονται ότι μια επιτυχημένη συνέντευξη είναι μια συνομιλία, κατά την οποία προκύπτουν και ερωτήσεις εκτός προγραμματισμού. Έτσι, μαθαίνουν να διατυπώνουν εύστοχα ερωτήματα, ανάλογα με τις απαντήσεις του/της συνεντευξιαζομένου/-ης κατά τη διάρκεια της συνέντευξης. Κατανοούν ότι η φοβία κάποιων ατόμων απέναντι στο μικρόφωνο μπορεί να δυσχεράνει την πορεία της συνέντευξης και μαθαίνουν τεχνικές για να δημιουργήσουν ένα θετικό κλίμα. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν, επίσης, πώς να διαχειρίζονται ζητήματα που προκύπτουν κατά τη διάρκεια μιας συνέντευξης, όπως, για παράδειγμα, τις περιπτώσεις που οι συνεντευξιαζόμενοι/-ες θέλουν να δουν τις ερωτήσεις, να ακούσουν το τελικό αποτέλεσμα πριν δημοσιευθεί ή τις περιπτώσεις εκείνες που μετανιώσουν για τα όσα είπαν.

Σε πρακτικό επίπεδο, καλούνται να διεξαγάγουν τις δικές τους συνεντεύξεις, αφού θέσουν τον στόχο της έρευνας, αποφασίσουν την τεχνική που θα ακολουθήσουν και γράψουν τις ερωτήσεις.

2.3.Β.6 | ΜΕΤΑ ΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Στην τελευταία μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να κατανοήσουν τους τρόπους προσαρμογής της συνέντευξης, έτσι ώστε να είναι έτοιμη για δημοσίευση. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση της ηχογραφημένης συνέντευξης, εξοικειώνονται με τη διαδικασία της απομαγνητοφώνησης και κατανοούν τα κριτήρια βάσει των οποίων επιλέγουν τα σημεία που θα δημοσιευθούν. Μαθαίνουν, επίσης, να εντοπίζουν αξιόλογα στοιχεία για να τα αναδείξουν στη συνέχεια με τίτλους στις ειδήσεις ή μέσω αναρτήσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και εμβαθύνουν στους Κανόνες Δεοντολογίας που σχετίζονται με την επεξεργασία των λεγομένων ενός ατόμου.

Στην περίπτωση της ζωντανής συνέντευξης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να διαχωρίζουν τους τρόπους της διεξαγωγής μιας συνέντευξης ανάλογα με το κοινό του συγκεκριμένου ραδιοφωνικού σταθμού. Έμφαση δίνεται στους διαφορετικούς τρόπους της εισαγωγής, αλλά και της αποφώνησης ενός θέματος. Στόχος της εισαγωγής είναι να καταλάβει ο/η ακροατής/-τρια εν συντομία ποιο είναι το θέμα και να ενδιαφερθεί για εκείνο, ώστε να συνεχίσει να ακούει. Αναφορικά με την αποφώνηση της συνέντευξης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν τα σημεία εκείνα που χρήζουν ανάλυσης και αντιλαμβάνονται τις ευρύτερες επιπτώσεις των όσων λέγονται σε μια συνέντευξη κατά τον σχολιασμό της.

Επίσης, στην περίπτωση της ηχογραφημένης συνέντευξης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τα διαφορετικά είδη αφήγησης, μελετώντας συγκεκριμένα παραδείγματα από συνεντεύξεις που αποδίδονται με ερωταπαντήσεις, με αφήγηση σε πρώτο ή με αφήγηση σε τρίτο πρόσωπο και επιλέγουν ποιο ύφος συνέντευξης ταιριάζει περισσότερο στον στόχο τους (π.χ. η αφηγηματική συνέντευξη σε πρώτο πρόσωπο χρησιμοποιείται συχνά σε συνεντεύξεις-πορτρέτα).

Σε πρακτικό επίπεδο, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, εξοικειώνονται με την επεξεργασία μιας συνέντευξης, έτσι ώστε να είναι σε θέση να διεξάγουν μια συνέντευξη κατά την οποία προκύπτει είδηση.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Καρακάσης, Α., Γούσιος, Χ. & Κεφάλας, Κ. (2015). «Η τέχνη της συνέντευξης», στο: Καρακάσης, Α., Γούσιος, Χ. & Κεφάλας, Κ. (2015). *Εφόδιο για νέους ντοκιμαντερίστες*. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://www.openbook.gr/efodio-gia-neous-ntokimanteristes
2. Μπότσογλου, Α. Δ. (2000). *Συνεντεύξεις στο ελληνικό ραδιόφωνο. Συγκριτική μελέτη* [Μεταπτυχιακή εργασία]. Αθήνα: Εθνικόν και Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιον Αθηνών, Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

Συμπληρωματικές

1. Clayman, S. & Heritage, J. (2008). *Η ειδησεογραφική συνέντευξη. Δημοσιογράφοι και δημόσια πρόσωπα «στον αέρα»* (μτφρ. Α. Στάμου). Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
2. Πολίτης, Π. *Η ειδησεογραφική συνέντευξη: Εισαγωγή.* [Ανοικτά ακαδημαϊκά μαθήματα]. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Δημοσιογραφίας και Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://opencourses.auth.gr/modules/document/file.php/OCRS314/%CE%A0%CE%B1%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%AC%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82%20%CE%9C%CE%B1%CE%B8%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF%CF%82/09.%20%CE%97%20%CE%B5%CE%B9%CE%B4%CE%B7%CF%83%CE%B5%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%AD%CE%BD%CF%84%CE%B5%CF%85%CE%BE%CE%B7%20-%20%CE%95%CE%B9%CF%83%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%B3%CE%AE.pdf

2.3.Γ • ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας «Πνευματικά δικαιώματα» είναι να εισαγάγει τους/τις καταρτιζόμενους/-ες στην έννοια των πνευματικών δικαιωμάτων και στην κατανόηση της σημασίας τους. Στη συνέχεια, γίνεται η σύνδεσή τους με το ραδιόφωνο, το οποίο, ως μέσο μαζικής επικοινωνίας, μεταδίδει μουσική, ενώ αναλύονται και οι κανόνες που οφείλει να ακολουθήσει ο/η μουσικός/-ή παραγωγός σε σχέση με τη μετάδοση των τραγουδιών. Ακολούθως, γίνεται εκτενής αναφορά στους οργανισμούς των πνευματικών δικαιωμάτων στην Ελλάδα, αλλά και στις ειδικές άδειες που χρειάζονται για τη μετάδοση ενός μουσικού κομματιού. Τέλος, λαμβάνει χώρα μια επι-

σκόπηση στις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη χρήση του υλικού των δικαιούχων πνευματικής ιδιοκτησίας, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία μιας ραδιοφωνικής επιχείρησης.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Ερμηνεύουν την έννοια των πνευματικών δικαιωμάτων διακρίνοντας τη σπουδαιότητά τους για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας,
- Περιγράφουν τις διαδικασίες που απαιτούνται προασπίζοντάς τις ως μελλοντικοί/-ές ραδιοφωνικοί/-ές παραγωγοί,
- Εξηγούν τους κανόνες που περιφρουρούν τα δικαιώματα των δημιουργών αναγνωρίζοντας την αξία τους,
- Ονοματίζουν τον θεσμικό οργανισμό της συλλογικής διαχείρισης των πνευματικών δικαιωμάτων στην Ελλάδα επεξηγώντας την προστασία που προσφέρει στους/στις δημιουργούς,
- Αναγνωρίζουν τη διαφορά ανάμεσα στα πνευματικά δικαιώματα και στο απόρρητο κατανοώντας τη σημασία και των δύο,
- Σχεδιάζουν την εκπομπή τους τηρώντας όλους τους κανόνες σε σχέση με τα πνευματικά δικαιώματα,
- Κατοχυρώνουν τα δικαιώματά τους που καλύπτονται από τη συγκεκριμένη άδεια για τη μετάδοση των τραγουδιών,
- Υποστηρίζουν την άδεια της δημόσιας εκτέλεσης, στηρίζοντας τους/τις στιχουργούς και τους/τις συνθέτες/-τριες κατά τη μετάδοση των ραδιοφωνικών εκπομπών τους,
- Υιοθετούν την κατοχύρωση των πνευματικών δικαιωμάτων ακολουθώντας τη νόμιμη οδό καθ' όλη τη διάρκεια της επαγγελματικής τους πορείας,
- Υπερασπίζονται με κάθε τρόπο τα πνευματικά δικαιώματα των δημιουργών σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής τους.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Πνευματική ιδιοκτησία / Πνευματικό έργο / Ηθικό δικαίωμα / Περιουσιακό δικαίωμα / Συγγενικό δικαίωμα / Ραδιόφωνο / Ραδιοφωνική μετάδοση μουσικής / Οργανισμοί πνευματικών δικαιωμάτων / Οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης / Άδεια δημόσιας εκτέλεσης.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
2	ΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ
3	ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
4	ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
5	Η ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΩΣ ΕΜΜΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗ
6	ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ
7	ΕΥΘΥΝΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Κείμενο αναφοράς

2.3.Γ.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Στη μαθησιακή αυτή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τη Νομοθεσία για τα πνευματικά δικαιώματα. Τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, η προστασία τους, οι περιορισμοί τους και η διαδικασία κατοχύρωσης αυτών ρυθμίζονται με τον Ν. 2121/1993. Με την επισκόπηση του κειμένου του Νόμου και επιλεγμένων γενικών διατάξεών του, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν την έννοια των πνευματικών δικαιωμάτων, αντιλαμβάνονται ότι κάθε τραγούδι-μουσικό κομμάτι αποτελεί ένα έργο και ότι οι δημιουργοί έχουν πνευματικά δικαιώματα σε αυτό, ενώ εξοικειώνονται με τη βασική αρχή που ορίζει πως, με τη δημιουργία του έργου, ο/η δημιουργός έχει δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, χωρίς να απαιτείται κάποια προηγούμενη διαδικασία κατοχύρωσης ή άλλη διατύπωση.

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες είναι σε θέση να διακρίνουν ότι τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας του/της δημιουργού στο έργο του/της περιλαμβάνουν τόσο το δικαίωμα εκμετάλλευσης του έργου (περιουσιακό δικαίωμα) όσο και το δικαίωμα προστασίας του δεσμού τους με το έργο (ηθικό δικαίωμα). Αντιλαμβάνονται τη ρύθμιση των συγγενικών δικαιωμάτων, με την οποία παρέχεται προστασία στους/στις ερμηνευτές/-τριες-εκτελεστές/-τριες καλλιτέχνες, στους/στις παραγωγούς των φορέων ήχου και εικόνας, καθώς και στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς. Τα δικαιώματα των προσώπων αυτών χαρακτηρίζονται ως συγγενικά, καθώς σχετίζονται-συγγενεύουν με την πνευματική ιδιοκτησία.

Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται τη διαφορά του απορρήτου, το οποίο συνεπάγεται την απαγόρευση της επεξεργασίας και της μετάδοσης με βάση το ορισμένο δικαίωμα του προσώπου, σε αντίθεση με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, τα οποία κατοχυρώνουν το δικαίωμα του/της δημιουργού στο έργο του/της ως μέρος της περιουσίας του/της.

2.3.Γ.2 | ΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν τα πνευματικά δικαιώματα των μουσικών έργων και γνωρίζουν ποια πρόσωπα έχουν τα δικαιώματα αυτά. Συγκεκριμένα, δημιουργοί είναι οι συνθέτες/-τριες και οι στιχουργοί των μουσικών κομματιών και με τη δημιουργία του έργου αποκτούν περιουσιακό και ηθικό δικαίωμα. Οι εκδότες/-τριες της μουσικής έχουν δευτερογενές δικαίωμα, καθώς σε αυτούς/-ές μεταβιβάζουν την άσκηση του περιουσιακού δικαιώματος οι δημιουργοί. Στην κατηγορία αυτή των δευτερογενών δικαιούχων εντάσσονται και οι οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης που θα εξεταστούν αναλυτικά σε επόμενη υποενότητα.

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν ότι οι ερμηνευτές/-τριες έχουν συγγενικό δικαίωμα για την ερμηνεία τους και ότι το δικαίωμα αμοιβής για τη δημόσια εκτέλεση της ερμηνείας καταβάλλεται υποχρεωτικά σε οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης. Αντίστοιχο συγγενικό δικαίωμα έχουν και οι μουσικοί. Τέλος, εξετάζεται το συγγενικό δικαίωμα που έχουν οι παραγωγοί ηχογραφημάτων, οι οποίοι/-ες αναλαμβάνουν την πρωτοβουλία και την ευθύνη για την παραγωγή των ηχογραφημάτων και η αμοιβή αυτών καταβάλλεται υποχρεωτικά σε οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης.

Συνολικά, στην υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν την πολυπλοκότητα των πνευματικών δικαιωμάτων και αντιλαμβάνονται ότι η κατανόηση των περισσότερων εξ αυτών σε ένα έργο μουσικής είναι κρίσιμη για την άσκηση του επαγγέλματος του/της ραδιοφωνικού/-ής παραγωγού, ο/η οποίος/-α καλείται να σεβαστεί τα δικαιώματα του συνόλου των παραπάνω προσώπων.

2.3.Γ.3 | ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Στη μαθησιακή αυτή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την κατοχύρωση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Τα δικαιώματα αυτά δεν υπόκεινται σε διατυπώσεις, δεν απαιτείται, δηλαδή, η τήρηση μιας ορισμένης διαδικασίας ή η πράξη μιας ορισμένης αρχής για την αναγνώρισή τους.

Ο Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας αναφέρει ενδεικτικά δύο από τις πρακτικές που ακολουθούν οι δημιουργοί προκειμένου να έχουν στοιχεία για την απόδειξη ότι αυτοί/-ές δημιούργησαν το έργο σε ορισμένη χρονική στιγμή και οι οποίες εξετάζονται από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες. Μία πρακτική είναι η κατάθεση του έργου σε συμβολαιογράφο. Η κατάθεση αυτή αποδεικνύει με βεβαιότητα τη χρονολογία της παραγωγής του έργου, στοιχείο, βέβαια, που θα εκτιμηθεί ελεύθερα από το δικαστήριο σε περίπτωση τυχόν δίκης περί προσβολής των δικαιωμάτων στο έργο αυτό. Άλλη πρακτική είναι η αποστολή μιας συστημένης επιστολής με αποστολέα και παραλήπτη τον/την ίδιο/-α τον/τη δημιουργό (ή και παραλήπτη τρίτο πρόσωπο), η φύλαξη της απόδειξης και η διατήρηση της συγκεκριμένης επιστολής που εμπεριέχει το έργο. Η επιστολή διατηρείται κλειστή μέχρι και ενδεχόμενη αμφισβήτηση του έργου και σε τέτοια περίπτωση ανοίγεται από τον/τη δικαστή του αρμόδιου δικαστηρί-

ου. Επιπλέον, γίνεται σαφές ότι, σε περίπτωση που το έργο ενσωματωθεί σε ψηφιακό αρχείο, ο ΟΠΙ έχει αναπτύξει ένα σύστημα χρονοσήμανσης, προκειμένου να αποδειχθεί ότι ορισμένο έργο υπήρχε σε ορισμένη χρονική στιγμή.

Συμπερασματικά, η υποενότητα αυτή αποτελεί τη βάση για να γίνει κατανοητό ότι ο/η δημιουργός έχει από τη στιγμή της δημιουργίας του έργου δικαιώματα σε αυτό. Συγχρόνως, η σχετική γνώση που αποκτάται βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να σέβονται τα πνευματικά δικαιώματα των δημιουργών των έργων που μεταδίδουν.

2.3.Γ.4 | ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Στην εν λόγω μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τη συλλογική διαχείριση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Με δεδομένα τα δικαιώματα των περισσότερων προσώπων στη μουσική ακόμη και σε ένα μεμονωμένο τραγούδι, οι συμβάσεις με καθένα από αυτά είναι πρακτικά αδύνατες, μιας και θα οδηγούσαν σε αδυναμία αναπαραγωγής της μουσικής ή καταβολής της αμοιβής των δικαιούχων. Για τον λόγο αυτόν, οι δικαιούχοι αναθέτουν τη διαχείριση των δικαιωμάτων τους σε οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης. Οι οργανισμοί αυτοί έχουν την εξουσία να παραχωρούν στους/στις χρήστες/-τριες την άδεια χρήσης όλου του ρεπερτορίου τους με μία μόνο σύμβαση.

Όπως ήδη έμαθαν οι εκπαιδευόμενοι/-ες, η αμοιβή για τα συγγενικά δικαιώματα των ερμηνευτών, των μουσικών και των παραγωγών ηχογραφημάτων καταβάλλεται υποχρεωτικά μέσω του οργανισμού συλλογικής διαχείρισης. Πλέον λειτουργεί ένας ενιαίος οργανισμός συλλογικής διαχείρισης των συγγενικών δικαιωμάτων, με σκοπό την είσπραξη της εύλογης και ενιαίας αμοιβής των δικαιούχων των συγγενικών δικαιωμάτων, ο οποίος και ονομάζεται GEA. Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν ότι ο GEA είναι ο μόνος αρμόδιος να διαπραγματεύεται, να συμφωνεί το ύψος της αμοιβής των συγγενικών δικαιωμάτων, να προβάλλει τις σχετικές αξιώσεις για την καταβολή, να προβαίνει σε κάθε δικαστική ή εξώδικη ενέργεια και να εισπράττει την αμοιβή για τα συγγενικά δικαιώματα από τους/τις χρήστες/-τριες. Επιπλέον, σημειώνεται ότι στους οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης μπορούν να αναθέσουν τις εξουσίες του περιουσιακού τους δικαιώματος και οι δημιουργοί μουσικής, οι συνθέτες/-τριες και οι στιχουργοί. Παράλληλα, παρουσιάζονται οι οργανισμοί ΕΔΕΜ και ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ, οι οποίοι διαχειρίζονται, επίσης, τα δικαιώματα των μουσικών δημιουργών.

Συμπερασματικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τον τρόπο λειτουργίας της συλλογικής διαχείρισης και αντιλαμβάνονται τα πλεονεκτήματα αυτής, καθώς και τον λόγο για τον οποίο είναι υποχρεωτική για τα συγγενικά δικαιώματα στη μουσική.

2.3.Γ.5 | Η ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΩΣ ΕΜΜΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Κάθε φορά που ένα μουσικό κομμάτι μεταδίδεται μέσω του ραδιοφώνου, η μετάδοση αυτή συνιστά δημόσια εκτέλεση. Αναλυτικότερα, δημόσια θεωρείται κάθε εκτέλεση που καθιστά το έργο προσιτό σε έναν κύκλο προσώπων ευρύτερο από την οικογένεια

και το άμεσο κοινωνικό περιβάλλον. Διακρίνεται σε άμεση (άμεση επαφή του κοινού) και έμμεση (μέσω υλικών φορέων). Η μετάδοση της μουσικής μέσω του ραδιοφώνου αποτελεί μια μορφή έμμεσης δημόσιας εκτέλεσης. Για τη διασφάλιση τόσο των πνευματικών δικαιωμάτων των δημιουργών (συνθετών/-τριών και στιχουργών) όσο και των συγγενικών δικαιωμάτων των ερμηνευτών/-τριών, των μουσικών και των παραγωγών ηχογραφημάτων πρέπει να έχει προηγηθεί σύμβαση για την άδεια της μετάδοσης και για την καταβολή αμοιβής.

Με βάση τα παραπάνω, στη μαθησιακή αυτή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν την παρεχόμενη προστασία στους/στις δικαιούχους των πνευματικών και των συγγενικών δικαιωμάτων κατά τη μετάδοση ορισμένου τραγουδιού από το ραδιόφωνο και αντιλαμβάνονται τη σημασία της συλλογικής διαχείρισης. Επιπλέον, γίνεται κατανοητό ότι ο ραδιοφωνικός σταθμός, για τη νόμιμη αναπαραγωγή ορισμένου μουσικού κομματιού, αρκεί να έχει συμβληθεί με τον αντίστοιχο οργανισμό συλλογικής διαχείρισης για τα πνευματικά ή τα συγγενικά δικαιώματα και να αποδίδει τη συμφωνηθείσα αμοιβή.

Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν την επισκόπηση των σχεδίων των συμβάσεων και του αμοιβολογίου που οι οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης και ο Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας έχουν αναρτήσει στις ιστοσελίδες τους.

Συνολικά, στην υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τον τρόπο σεβασμού των πνευματικών δικαιωμάτων των δημιουργών και των συγγενικών δικαιωμάτων κατά την αναμετάδοση της μουσικής μέσω του ραδιοφώνου και εμβαθύνουν στο συγκεκριμένο αμοιβολόγιο των δικαιούχων, στο πλαίσιο της συλλογικής διαχείρισης.

2.3.Γ.6 | ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ

Στη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τις ενέργειες που πρέπει να πραγματοποιήσουν πριν αποφασίσουν τη μετάδοση ενός μουσικού κομματιού. Συγκεκριμένα, πρέπει να αναζητήσουν τις άδειες που οφείλει να έχει λάβει ο ραδιοφωνικός σταθμός από τους οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης για να του επιτραπεί να μεταδώσει ορισμένο μουσικό κομμάτι, προκειμένου η μετάδοση αυτή να μην παραβιάζει τα πνευματικά δικαιώματα των δημιουργών και τα συγγενικά δικαιώματα των ερμηνευτών/-τριών, των μουσικών και των παραγωγών ηχογραφημάτων.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, ως μελλοντικοί/-ές ραδιοφωνικοί/-ές παραγωγοί, πρέπει να ενημερώνονται από τον σταθμό για την υπογραφή των αντίστοιχων συμβάσεων, πριν αποφασίσουν τη μετάδοση ορισμένου μουσικού κομματιού. Η αναζήτηση μιας τέτοιας σύμβασης είναι ευχερέστερη ως προς τα συγγενικά δικαιώματα, καθώς η σύμβαση συνάπτεται με τον ΓΕΑ. Περισσότερο σύνθετη είναι η αναζήτηση της σύμβασης με τον οργανισμό συλλογικής διαχείρισης των πνευματικών δικαιωμάτων των δημιουργών, καθώς οι οργανισμοί είναι περισσότεροι (ΕΔΕΜ, Αυτοδιαχείριση) και κάθε δημιουργός μπορεί να εκπροσωπείται από διαφορετικό οργανισμό. Και στην

περίπτωση αυτή, όμως, δεν απαιτείται σύμβαση-συμφωνία με κάθε μεμονωμένο/-η δημιουργό, γι' αυτό και έχει σημειωθεί ότι δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων στη μουσική χωρίς συλλογική διαχείριση.

Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται ότι πρέπει να μη μεταδίδουν ορισμένο μουσικό κομμάτι χωρίς τις παραπάνω άδειες, καθώς, διαφορετικά, προσβάλλουν τα πνευματικά και συγγενικά δικαιώματα, ενώ κατανοούν ότι είναι υποχρέωσή τους να απέχουν από τη μετάδοση τραγουδιών για τα οποία ο ραδιοφωνικός σταθμός δεν έχει σύμβαση με οργανισμό συλλογικής διαχείρισης και για τα οποία δεν καταβάλλει την ανάλογη αμοιβή.

2.3.Γ.7 | ΕΥΘΥΝΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Στην τελευταία μαθησιακή υποενότητα, εξετάζεται το περιεχόμενο της προστασίας των πνευματικών και συγγενικών δικαιωμάτων και η ευθύνη που προβλέπει η Νομοθεσία σε περίπτωση παραβίασης αυτών.

Συγκεκριμένα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν τον Ν. 2121/1993, ο οποίος προβλέπει αστικές, διοικητικές και ποινικές κυρώσεις σε περιπτώσεις παραβίασης των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων. Οι αστικές κυρώσεις περιλαμβάνουν αποζημίωση του/της δικαιούχου και χρηματική κύρωση υπέρ του/της δικαιούχου σε περίπτωση που επαναληφθεί η παραβίαση. Επιπλέον, στην υποενότητα εξετάζονται, επίσης, οι διοικητικές κυρώσεις στις οποίες είναι ενδεχόμενη η επιβολή διοικητικού πρόστιμου. Η ποινική ευθύνη θεμελιώνεται, καθώς τιμωρείται με ποινή φυλάκισης και χρηματική ποινή όποιος/-α αναπαράγει, π.χ., ορισμένο μουσικό κομμάτι χωρίς τις παραπάνω άδειες.

Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, είναι αναγκαίο να κατανοήσουν ότι, για την εύρυθμη λειτουργία του ραδιοφωνικού σταθμού, είναι απαραίτητο να σέβονται τα πνευματικά και συγγενικά δικαιώματα, καθώς –σε διαφορετική περίπτωση– ενδέχεται να βρεθούν αντιμέτωποι/-ες, τόσο οι ίδιοι/-ες όσο και ο ραδιοφωνικός σταθμός, με υψηλά ποσά αποζημιώσεων και προστίμων, ακόμη και με ποινές φυλάκισης. Ο σεβασμός των πνευματικών και συγγενικών δικαιωμάτων διασφαλίζεται με τις παραπάνω κυρώσεις, οι οποίες είναι αναγκαίες λόγω της εξέλιξης της τεχνολογίας και της ευρύτατης διάδοσης ειδικά των οπτικοακουστικών έργων, μεταξύ των οποίων και των μουσικών κομματιών. Αναγνωρίζουν, επιπλέον, ότι ο/η ραδιοφωνικός/-ή παραγωγός, καθώς αποτελεί το πρόσωπο που αποφασίζει τη μετάδοση ορισμένου τραγουδιού, είναι αυτός/-ή που μπορεί να αποτρέψει ορισμένη παραβίαση, έχοντας προηγουμένως διασφαλίσει ότι έχουν τηρηθεί οι απαιτούμενες διαδικασίες. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τις ευθύνες αυτές με την επισκόπηση δικαστικών αποφάσεων ή και δημοσιευμάτων για τις κυρώσεις που επιβλήθηκαν σε ραδιοφωνικούς σταθμούς που παραβίασαν την ισχύουσα Νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

Συμπερασματικά, στην υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τις συνέπειες που προβλέπονται από τη Νομοθεσία για την παραβίαση των πνευματικών

δικαιωμάτων και αντιλαμβάνονται τις απαραίτητες ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβαίνουν για να αποτρέψουν μια τέτοια παραβίαση κατά την εργασία τους ως ραδιοφωνικοί/-ές παραγωγοί.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Παραμυθιώτης, Γ. (2020). «Πρόσφατες εξελίξεις στο δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας», *Ερευνητικά Κείμενα ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ* (τ. 20), Δεκέμβριος 2020. Αθήνα: ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://imegsevee.gr/wp-content/uploads/2020/12/paramithiotis.pdf
2. Καλλινίκου, Δ. (2021). *Πνευματική ιδιοκτησία και συγγενικά δικαιώματα*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σάκκουλα.

Συμπληρωματικές

1. Ν. 2121/1993. *Πνευματική Ιδιοκτησία, Συγγενικά Δικαιώματα και Πολιτιστικά Θέματα*. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://opi.gr/vivliothiki/nomos-2121-1993/
2. Ν. 4481/2017. *Συλλογική διαχείριση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων, χορήγηση πολυεδαφικών αδειών για επιγραμμικές χρήσεις μουσικών έργων και άλλα θέματα αρμοδιότητας Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού*. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://opi.gr/vivliothiki/nomos-4481-2017/
3. Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας. *Συνήθη ερωτήματα.* Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://opi.gr/gia-thn-pi/synithi-erotimata/

2.3.Δ • ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας «Δημόσιες σχέσεις» είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στις βασικές αρχές αυτής της επιστήμης, αλλά και στις δυνατότητες που εκείνη προσφέρει στον ευρύτερο χώρο του ραδιοφώνου, εξασφαλίζοντας την καλύτερη προβολή ενός ραδιοφωνικού σταθμού ή μιας εκπομπής. Στη συνέχεια, γίνεται αναφορά στις διαφορές των δημοσίων σχέσεων από το μάρκετινγκ, παρόλο που τα όριά τους συχνά συμπίπτουν. Ακολούθως, αναλύονται διεξοδικά οι τρόποι επίτευξης της σωστής επικοινωνίας, καθώς και οι σκοποί της, αλλά και οι μεταβλητές που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Τέλος, γίνεται μια επισκόπηση των σταδίων εφαρμογής των δημοσίων σχέσεων, του προγραμματισμού τους αλλά της αξιολόγησης του προγράμματος, έτσι ώστε αυτό να επιφέρει τα αναμενόμενα αποτελέσματα στην εκάστοτε επιχείρηση.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Ερμηνεύουν και να εξηγούν την έννοια των δημοσίων σχέσεων εντάσσοντάς τη στην επαγγελματική καθημερινότητά τους,
- Διακρίνουν την αποτελεσματικότητά τους σε μια ραδιοφωνική επιχείρηση εξασφαλίζοντας την αύξηση της ακροαματικότητας,
- Γνωρίζουν τα στάδια της εφαρμογής και της αξιολόγησης των προγραμμάτων δημοσίων σχέσεων εφαρμόζοντάς τα στο πλαίσιο σχεδιασμού των εκπομπών,
- Ορίζουν τις τεχνικές της σωστής επικοινωνίας και τη σπουδαιότητά τους απαριθμώντας τα οφέλη τους,
- Σχεδιάζουν και να υλοποιούν με αποτελεσματικότητα την επικοινωνιακή δομή μιας εκπομπής,
- Εφαρμόζουν τις στρατηγικές με έναν συγκεκριμένο τρόπο πετυχαίνοντας υψηλή ακροαματικότητα,
- Επικοινωνούν αποτελεσματικά με τους/τις πελάτες/-ισσες και να οργανώνουν μια επιτυχημένη καμπάνια,
- Εξοικειώνονται με τη συγγραφή δελτίων Τύπου και με τις ανακοινώσεις σε αυτά,
- Υποστηρίζουν τη σωστή στρατηγική που επιβάλλει η κάθε περίπτωση κατά τη μετάδοση του μηνύματος,
- Δημιουργούν μια ισχυρή ταυτότητα του ραδιοφωνικού προϊόντος κατά την επαγγελματική τους πορεία.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (1), Σύνολο (3).

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Δημόσιες σχέσεις ραδιοφωνικού σταθμού / Βασικές αρχές δημοσίων σχέσεων / Αποτελεσματικότητα επικοινωνίας / Προβολή ραδιοφωνικού σταθμού / Στρατηγική δημοσίων σχέσεων / Αποτελεσματική επικοινωνία / Στάδια εφαρμογής δημοσίων σχέσεων / Προγραμματισμός δημοσίων σχέσεων / Αύξηση ακροαματικότητας ραδιοφωνικού σταθμού / Δελτία Τύπου ραδιοσταθμού / Ανακοινώσεις ραδιοφωνικού σταθμού.

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
2	ΘΕΩΡΙΕΣ ΚΑΙ ΜΟΝΤΕΛΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
3	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
4	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ
5	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ
6	ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟ ΚΟΙΝΟ/ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
7	ΗΘΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ
8	ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
9	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Κείμενο αναφοράς

2.3.Δ.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στην έννοια των δημοσίων σχέσεων, η οποία αποτελεί τη διαδικασία διαχείρισης της επικοινωνίας του ραδιοφωνικού σταθμού με τις διάφορες κοινότητες, ομάδες ή άτομα που αλληλεπιδρούν μαζί του. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν πως οι δημόσιες σχέσεις απαιτούν στρατηγική προσέγγιση, σχεδιασμό και εφαρμογή των συνεκτικών μηνυμάτων σε διάφορους τύπους κοινού, όπως σε επενδυτές, δημοσιογράφους και κυβερνητικούς φορείς.

Στο πλαίσιο της υποενότητας, μελετάται, επίσης, ο τρόπος με τον οποίο οι δημόσιες σχέσεις βοηθούν στη διαχείριση των σχέσεων με τους/τις διαφημιζόμενους/-ες, διασφαλίζοντας ότι οι ανάγκες τους εξυπηρετούνται. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν πως ένας ραδιοφωνικός σταθμός χρειάζεται να διατηρεί μια άριστη επικοινωνία με το κοινό του, παρέχοντας πληροφορίες για προγράμματα, εκδηλώσεις και διαγωνισμούς, αλλά και να έχει καλές σχέσεις με τα ΜΜΕ και τους/τις δημοσιογράφους, παρέχοντάς τους πληροφορίες σχετικά με τον σταθμό. Ακολούθως, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να διαχειρίζονται και να προωθούν την εικόνα και τα μηνύματα του ραδιοφωνικού σταθμού, καθώς και να αναπτύσσουν στρατηγικές επικοινωνίας, να διαμορφώνουν το προφίλ του ραδιοφωνικού σταθμού και να αντιμετωπίζουν πιθανές κρίσεις μέσα από τον ραδιοφωνικό αέρα.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα παρέχει τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, έτσι ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να είναι σε θέση να δημιουργούν θετική φήμη για τον ραδιοφωνικό σταθμό και να διατηρούν την εμπιστοσύνη και την υποστήριξη του κοινού.

2.3.Δ.2 | ΘΕΩΡΙΕΣ ΚΑΙ ΜΟΝΤΕΛΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έρθουν σε επαφή με τις θεωρίες και τα μοντέλα των δημοσίων σχέσεων που βοηθούν τους ραδιοφωνικούς σταθμούς να κατανοήσουν τη φύση της επικοινωνίας με το κοινό και να δημιουργήσουν στρατηγικές που ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους.

Στο πλαίσιο της υποενότητας, μελετάται το μοντέλο ενημέρωσης και επηρεασμού, το οποίο επικεντρώνεται στην παροχή πληροφοριών, με σκοπό την επίδραση στις απόψεις και τις συμπεριφορές του κοινού. Επίσης, εξετάζεται το μοντέλο διπλής κατεύθυνσης, το οποίο βασίζεται στην ιδέα της διακύμανσης των πληροφοριών μεταξύ του ραδιοφωνικού σταθμού και του κοινού του. Παράλληλα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τους τρόπους μετάδοσης των ενημερωτικών προγραμμάτων που αποσκοπούν στον εκπαιδευτικό και επηρεαστικό ρόλο του μέσου, αλλά και με τους τρόπους δημιουργίας ενός διαλόγου με τους/τις ακροατές/-τριες μέσω συνεντεύξεων ή διαγωνισμών.

Επιπλέον, μέσω της υποενότητας αυτής, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν τη σημασία του μοντέλου δημοσίων σχέσεων ανάπτυξης, το οποίο επικεντρώνεται στη διαδικασία της δημιουργίας και ανάπτυξης σχέσεων μεταξύ του ραδιοφωνικού σταθμού και του κοινού και περιλαμβάνει τη δημιουργία εκπομπών που απευθύνονται σε συγκεκριμένα ακροατήρια, δημιουργώντας έναν στενό δεσμό με το κοινό. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με το μοντέλο κρίσης και διαχείρισης κρίσεων, το οποίο επικεντρώνεται στη διαχείριση και αντιμετώπιση των κρίσεων μέσω της επικοινωνίας και περιλαμβάνει την έκδοση ανακοινώσεων ή ειδικών εκπομπών για την αντιμετώπισή τους.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα παρέχει την απαραίτητη βάση για την εφαρμογή των θεωριών και των μοντέλων των δημοσίων σχέσεων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, ώστε να είναι σε θέση να επιλέγουν το κατάλληλο μοντέλο, ανάλογα με τους στόχους και τις ανάγκες του εκάστοτε ραδιοφωνικού σταθμού, αλλά και του τρόπου που αυτός θέλει να αλληλοεπιδρά με το κοινό του.

2.3.Δ.3 | ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Η μαθησιακή αυτή υποενότητα επικεντρώνεται στον καθορισμό και την ανάλυση των βημάτων που απαιτούνται για τη στρατηγική σχεδίαση των δημοσίων σχέσεων. Τα βήματα αυτά αποτελούν τον κεντρικό πυλώνα ως προς τον τρόπο με τον οποίο ο ραδιοφωνικός σταθμός θα αλληλεπιδρά με το κοινό, θα προωθεί τα μηνύματά του και θα επιτυγχάνει τους στόχους του.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τους βασικούς σκοπούς των δημοσίων σχέσεων, οι οποίοι μπορούν, μεταξύ άλλων, να περιλαμβάνουν την αύξηση του ακροατηρίου, την προώθηση εκδηλώσεων ή την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης για το ραδιοφωνικό μέσο. Επίσης, μαθαίνουν τις σχετικές πληροφορίες για το προφίλ της κοινότητας

των ακροατών/-τριών, για τις ανάγκες τους και για τον τρόπο που αλληλεπιδρούν με το ραδιόφωνο. Επιπλέον, καλούνται να εντοπίσουν και να καθορίσουν τόσο τα κανάλια της επικοινωνίας που θα χρησιμοποιήσουν προς το κοινό, όπως είναι οι εκπομπές, οι ιστοσελίδες, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κ.ά., όσο και τη δημιουργία περιεχομένου, η οποία οφείλει να είναι ενδιαφέρουσα και να περιλαμβάνει διαγωνισμούς, συνεντεύξεις, προωθητικές εκδηλώσεις κ.λπ.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απαιτούνται για τη δημιουργία ενός σχεδίου δράσης, το οποίο θα καθορίζει τα απαιτούμενα βήματα για την υλοποίηση των στρατηγικών των δημοσίων σχέσεων. Επιπλέον, με την ολοκλήρωση της υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να παρακολουθούν τα αποτελέσματα των δράσεων, αλλά και να αξιολογούν το πώς αυτές επηρεάζουν τους στόχους τους, προσαρμόζοντας τη στρατηγική τους ανάλογα με το αποτέλεσμα και τις μεταβαλλόμενες ανάγκες και προκλήσεις του ραδιοφωνικού σταθμού.

2.3.Δ.4 | ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στον ρόλο που παίζουν οι κοινωνικές πλατφόρμες στην επικοινωνία και την προώθηση ενός ραδιοφωνικού σταθμού. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν ότι η διαχείριση των κοινωνικών δικτύων συνδυάζεται με τις δημόσιες σχέσεις, απαιτώντας προγραμματισμό αλλά και συνεχή παρακολούθηση, μελετώντας, παράλληλα, τις τεχνικές που χρησιμοποιούνται για τη διαχείριση των κοινωνικών δικτύων.

Επίσης, εξετάζουν τους στόχους της παρουσίας του ραδιοφωνικού σταθμού στα κοινωνικά δίκτυα, καθώς και το τι αυτός επιδιώκει να πετύχει και αναγνωρίζουν ότι το περιεχόμενο οφείλει να είναι ποικίλο και προσαρμοσμένο στα ενδιαφέροντα του κοινού. Έμφαση δίνεται στους τρόπους με τους οποίους οι ραδιοφωνικοί/-ές παραγωγοί ανταποκρίνονται στα σχόλια, τις απαντήσεις και τα μηνύματα των ακροατών/-τριών με επαγγελματισμό, ευγένεια και συνεχή διάλογο, αλλά και στην προώθηση μέσω κοινωνικών δικτύων, εκδηλώσεων, νέων εκπομπών και ειδικών προσφορών, αυξάνοντας με αυτόν τον τρόπο τη συμμετοχή του κοινού. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να χρησιμοποιούν τα εργαλεία ανάλυσης για να μετρήσουν την απόδοση των κοινωνικών δικτύων, αλλά και να αναλύουν τα δεδομένα που θα οδηγήσουν στην κατανόηση και την καλύτερη δυνατή απόδοσή τους, δημιουργώντας, έτσι, μια στενή σχέση με το κοινό και προωθώντας τον ραδιοφωνικό σταθμό και τις εκπομπές του.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα παρέχει τις κατάλληλες γνώσεις και δεξιότητες, έτσι ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να είναι σε θέση να επιτυγχάνουν την προσέλκυση και την προσοχή των δημοσιογράφων και των μέσων ενημέρωσης μέσω των κοινωνικών δικτύων με την κοινοποίηση σημαντικών γεγονότων που σχετίζονται με τον ραδιοφωνικό σταθμό.

2.3.Δ.5 | ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο οι δημόσιες σχέσεις μπορούν να διαδραματίσουν βασικό ρόλο στη διαχείριση των κρίσεων σε έναν ραδιοφωνικό σταθμό, καθώς και στους τρόπους που αυτό μπορεί να επιτευχθεί.

Στο πλαίσιο αυτό, μελετάται το πώς η ομάδα των δημοσίων σχέσεων ενός ραδιοφωνικού σταθμού αναπτύσσει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για τη διαχείριση των κρίσεων πριν ακόμη αυτές εμφανιστούν, αναγνωρίζοντας τους πιθανούς κινδύνους και δημιουργώντας προγράμματα δράσης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν πως, από τη στιγμή που θα εκδηλωθεί η κρίση, η ομάδα των δημοσίων σχέσεων του ραδιοφωνικού σταθμού αναλαμβάνει τον ρόλο της άμεσης ενημέρωσης μέσω ανακοινώσεων στα κοινωνικά δίκτυα, δελτίων τύπου και ενημερωτικών εκπομπών, καθώς επίσης και μέσω εμψυχωτικών και ενημερωτικών μηνυμάτων, διατηρώντας, έτσι, την εμπιστοσύνη του κοινού. Έμφαση δίνεται στην αντιμετώπιση των φημών και των παραπλανητικών πληροφοριών με τη δημοσίευση ακριβών δεδομένων για την αποκατάσταση της αλήθειας, αλλά και στην επικοινωνία με τους/τις διαφημιζόμενους/-ες, με το κοινό και με τους/τις συνεργάτες/-ιδες, επεξηγώντας την κατάσταση και τα μέτρα που λαμβάνονται.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απαιτούνται για να μπορέσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες να βοηθήσουν στην αποκατάσταση της καλής φήμης του ραδιοφωνικού σταθμού χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα εργαλεία, αλλά και για να διαχειριστούν με επιτυχία τις ενδεχόμενες κρίσεις διατηρώντας την εμπιστοσύνη του κοινού τους ως ραδιοφωνικοί/-ές παραγωγοί.

2.3.Δ.6 | ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟ ΚΟΙΝΟ/ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στον ρόλο που παίζουν οι δημόσιες σχέσεις με το κοινό σε έναν ραδιοφωνικό σταθμό. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν πως βασικό στόχο ενός ραδιοφωνικού σταθμού αποτελεί η επικοινωνία με τους/τις ακροατές/-τριες και η εδραίωση μιας ενεργούς σχέσης μαζί τους. Στη συνέχεια, μελετούν τους τρόπους που θα τους/τις βοηθήσουν να κρατήσουν το κοινό τους συντονισμένο, όπως, π.χ., προσφέροντάς του ποικιλία περιεχομένου, συζητήσεις, ειδήσεις, podcasts κ.ά. και επιδιώκοντας την εμπλοκή του κοινού (π.χ. σε διαγωνισμός), έτσι ώστε να αυξηθεί η συμμετοχή του.

Ακολούθως, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους μπορεί ο ραδιοφωνικός σταθμός μέσω των δημοσίων σχέσεων να ενισχύσει την παρουσία του στην τοπική κοινότητα, συμμετέχοντας σε κοινοτικές εκδηλώσεις αλλά και διεξάγοντας έρευνες για την καλύτερη κατανόηση των αναγκών και των ενδιαφερόντων του κοινού. Επιπλέον, εξετάζουν τους τρόπους με βάση τους οποίους θα είναι σε θέση να διαχειριστούν αποτελεσματικότερα τη δυναμική παρουσία του ραδιο-

φωνικού σταθμού στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και στις ζωντανές συνδέσεις που μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσω αυτών. Ακόμη, εξοικειώνονται με την παραγωγή περιεχόμενου, όπως άρθρων και βίντεο. Τέλος, έμφαση δίνεται στην αναγνώριση της σημαντικότητας της συμμετοχής τους σε τοπικές συναντήσεις, εκδηλώσεις και παρουσιάσεις, συμβάλλοντας, έτσι, στην ενίσχυση της παρουσίας και της επιρροής του ραδιοφωνικού σταθμού στην κοινότητα.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απαιτούνται έτσι ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να είναι σε θέση να εφαρμόζουν εναλλακτικές μεθόδους επικοινωνίας, οι οποίες περιλαμβάνουν μια ποικιλία πρακτικών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προώθηση της αλληλεπίδρασης με το κοινό.

2.3.Δ.7 | ΗΘΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στις ηθικές και τις κοινωνικές πτυχές των δημοσίων σχέσεων ενός ραδιοφωνικού σταθμού, οι οποίες είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία του, τη διατήρηση της εμπιστοσύνης και τη συνεισφορά του στην κοινωνία. Στόχος είναι η αντικειμενική και δίκαιη ενημέρωση, χωρίς παραποίηση των ειδήσεων, με την ταυτόχρονη εξασφάλιση χώρου και για τις διαφορετικές απόψεις. Έμφαση δίνεται στη διαφάνεια των απόψεων, μέσα από μια ενεργή και ειλικρινή επικοινωνία με το κοινό. Ακολούθως, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν την αναγκαιότητα του σεβασμού της ιδιωτικότητας των ακροατών/-τριών, καθώς και των ευαίσθητων πληροφοριών και των προσωπικών τους δεδομένων. Τέλος, μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τη χρησιμότητα της συμμετοχής σε κοινές εκστρατείες και σε φιλανθρωπικές δράσεις, συνεισφέροντας θετικά στην κοινωνία, αλλά και αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες που προωθούν την προστασία του περιβάλλοντος.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απαιτούνται έτσι ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες, ως μελλοντικά μέλη της ομάδας των δημοσίων σχέσεων ενός ραδιοφωνικού σταθμού, να είναι σε θέση να διατηρούν και να προασπίζονται αυτές τις ηθικές και κοινωνικές αξίες, βοηθώντας τον ραδιοφωνικό σταθμό να δημιουργήσει θετικές σχέσεις με το κοινό, αλλά και συμβάλλοντας στη βελτίωση της τοπικής κοινότητας.

2.3.Δ.8 | ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στους τρόπους μέτρησης των δημοσίων σχέσεων, με σκοπό να αναλυθούν η απόδοση και η ανταπόκριση του ραδιοφωνικού σταθμού στο κοινό, στους/στις διάφορους/-ες συνεργάτες/-ιδες και στους/στις ακροατές/-τριες, κυρίως μέσω των ακροαματικών δεικτών.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν και εξοικειώνονται, αρχικά, με αυτούς τους τρόπους, όπως είναι οι εταιρίες μετρήσεων, οι οποίες παρέχουν στατιστικά στοιχεία σχετικά με το πόσοι άνθρωποι ακούνε καθημερινά τον σταθμό και για πόσες ώρες,

σε συγκεκριμένες ηλικιακές ομάδες ή όχι. Επίσης, μαθαίνουν τους τρόπους διεξαγωγής των δημοσκοπήσεων, αλλά και χρήσης των ερωτηματολογίων προς τους/τις ακροατές/-τριες, με στόχο να κατανοηθούν οι ανάγκες και οι προτιμήσεις τους. Σημειώνεται, επίσης, ότι οι μετρήσεις αυτές μπορούν να πραγματοποιηθούν και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όπου, ανάλογα με τα likes, τις κοινοποιήσεις και τα σχόλια, μπορεί να δοθεί μια εικόνα για το πώς ο κόσμος αλληλεπιδρά με το περιεχόμενο του σταθμού.

Η μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται, επιπλέον, στη συμμετοχή σε εκδηλώσεις ή σε διοργανώσεις διαγωνισμών και άλλων προωθητικών ενεργειών, έτσι ώστε να μπορούν να αξιολογηθούν η ανταπόκριση και το ενδιαφέρον που προκαλούν οι ραδιοφωνικές εκπομπές στο κοινό. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να παρακολουθούν την κάλυψη του σταθμού από τα μέσα ενημέρωσης και τους/τις δημοσιογράφους, με σκοπό να μετρήσουν γενικά το πόσο έχει επηρεαστεί η κοινή γνώμη από το περιεχόμενο του ραδιοφωνικού σταθμού.

Συνολικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσα από τη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, αποκτούν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για την αξιολόγηση των δημοσίων σχέσεων και την ανάλυση των ποικίλων πηγών των δεδομένων και των μεθοδολογιών, με στόχο να αποκτήσουν μια ολοκληρωμένη εικόνα της επίδοσης και της απήχησης του σταθμού στο κοινό.

2.3.Δ.9 | ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Η τελευταία μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στην επικοινωνία και τα μηνύματα των δημοσίων σχέσεων που αφορούν έναν ραδιοφωνικό σταθμό, καθώς αμφότερα είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη των στόχων του και την εξυπηρέτηση του κοινού του. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, στο πλαίσιο αυτό, θα εξετάσουν τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να πραγματοποιηθούν η επικοινωνία και η μετάδοση των μηνυμάτων.

Αρχικά, εξοικειώνονται με τη δημιουργία ενημερωτικών δελτίων Τύπου, τα οποία αφορούν νέες εκπομπές, εκδηλώσεις, δραστηριότητες και άλλες σημαντικές εξελίξεις του ραδιοφωνικού σταθμού, με τις συνεντεύξεις Τύπου με πρόσωπα του ραδιοφωνικού σταθμού, με σκοπό την ενημέρωση για σημαντικά γεγονότα που τον αφορούν, αλλά και με την εκπροσώπηση του σταθμού σε εκδηλώσεις και συναντήσεις με την κοινότητα, με επιχειρηματικούς/-ές εταίρους και άλλους/-ες ενδιαφερόμενους/-ες. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τη σημαντικότητα της μετάδοσης ενημερώσεων, νέων και ρεπορτάζ που αφορούν τον σταθμό και τα γεγονότα που αυτός καλύπτει.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απαιτούνται έτσι ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να μπορούν ως ραδιοφωνικοί/-ές παραγωγοί να διατηρούν ζωντανό τον διάλογο, να στοχεύουν στην αλληλεπίδραση με τους/τις ακροατές/-τριες μέσω

e-mails, τηλεφωνικών επικοινωνιών και μηνυμάτων κειμένου, αλλά και να προωθούν προγραμματισμένες εκπομπές που επικεντρώνονται σε συγκεκριμένα θέματα ή εκδηλώσεις, επιτυγχάνοντας, έτσι, την απαιτούμενη επικοινωνία με το ακροαματικό κοινό του σταθμού.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Πανηγυράκης, Γ. *Δημόσιες σχέσεις και ολοκληρωμένη επικοινωνία – Open Courses*. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://opencourses.gr/opencourse.xhtml?id=19299&ln=el
2. Σαμαντά, Ε. (2023). «Διαδίκτυο – Κοινωνική δικτύωση – Κοινωνικά δίκτυα», στο: Σαμαντά, Ε. (2023). *Η επίδραση του Digital και του Social Media Marketing σε επιχειρήσεις και καταναλωτές*, σσ. 23-35. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://hdl.handle.net/11419/9553

Συμπληρωματικές

1. Καρακάσης, Α., Γούσιος, Χ. & Κεφάλας, Κ. (2015). «Η τέχνη της συνέντευξης», στο: Καρακάσης, Α., Γούσιος, Χ. & Κεφάλας, Κ. (2015). *Εφόδιο για νέους ντοκιμαντερίστες*. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://www.openbook.gr/efodio-gia-neous-ntokimanteristes
2. Καστόρας, Σ. Δ. (1994). *Ραδιόφωνο και τηλεόραση: Οργάνωση – Λειτουργία*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

2.3.Ε • ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ/PODCAST

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας «Υποστήριξη ιστοσελίδας/podcast» είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στις βασικές λειτουργίες και στα λογισμικά των απλών ιστοσελίδων και των ιστοχώρων, καθώς και στα podcasts των ραδιοφωνικών εκπομπών τους (εκπομπών ήχου μέσω ροής/διαδικτυακής ραδιοφωνικής μετάδοσης). Αποσκοπεί στην ανάπτυξη των σχετικών δεξιοτήτων ως προς την επεξεργασία των μικρών ιστοχώρων και ως προς τους τρόπους «ανεβάσματος» (upload) αρχείων ήχου, φωτογραφιών, βίντεο και κειμένων. Σε αυτό το πλαίσιο, αναλύονται οι ορισμοί και οι έννοιες της ιστοσελίδας και του podcast, οι τρόποι διαχείρισης ενός ιστοτόπου και τα επιτρεπόμενα/προτεινόμενα αρχεία που μπορούν να «ανέβουν». Στην ενότητα, επίσης, αναφέρονται οι εφαρμογές και οι υπηρεσίες φιλοξενίας των podcasts (π.χ.

Spotify, Apple Podcast και Google Podcast), καθώς και οι τρόποι λειτουργίας τους. Τέλος, παρουσιάζονται οι βασικές πλατφόρμες κατασκευής και διαχείρισης των απλών ιστοσελίδων, όπως είναι οι Wordpress, Wix και Squarespace και αναλύονται οι έννοιες της φιλοξενίας (hosting) και του domain name. Στο πλαίσιο των εργαστηριακών ασκήσεων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες δημιουργούν μια απλή ιστοσελίδα και ένα δικό τους podcast, το οποίο και «ανεβάζουν».

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Επιλέγουν τις πλατφόρμες δημιουργίας ιστοτόπων μελετώντας τις δυνατότητές τους,
- Αναγνωρίζουν τις διαφορές μεταξύ ιστοσελίδας και ιστοτόπου κατανοώντας τις τεχνικές τους λειτουργίες,
- Διακρίνουν ένα podcast από ένα διαδικτυακό ραδιόφωνο ακούγοντας το περιεχόμενό του,
- Χρησιμοποιούν τα αρχεία mp3 ή/και m4a αξιοποιώντας τα σε podcast,
- Δημιουργούν απλές ιστοσελίδες με τη χρήση δωρεάν υπηρεσιών υλοποίησης και φιλοξενίας,
- Διευκρινίζουν τις διαφορές μεταξύ του σχεδιασμού και της ανάπτυξης μιας ιστοσελίδας,
- Προσαρμόζουν το είδος των αρχείων ήχου ή/και άλλων αρχείων, ώστε να είναι συμβατά με την υπηρεσία υποστήριξης του podcast,
- Εκτελούν τα αντίγραφα ασφαλείας (backups) του ιστοχώρου και των podcasts, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που έχουν ορίσει,
- Χρησιμοποιούν τα εργαλεία επεξεργασίας των τμημάτων μιας ιστοσελίδας με δημιουργικό τρόπο,
- Καταχωρούν τις λέξεις-κλειδιά για τη βελτιστοποίηση των ιστοσελίδων στις μηχανές αναζήτησης (search engine optimization),
- Εκτιμούν τα ηθικά και τα λοιπά θέματα κοινωνικής υφής κατά τη δημοσιοποίηση πληροφοριών σε ιστοσελίδες και podcasts,
- Ενθαρρύνουν τη χρήση των podcasts κατά την εργασία τους σε ραδιοφωνικές παραγωγές.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Διαδικτυακή επικοινωνία / Συνεργασία μέσω Διαδικτύου / Υπηρεσίες Διαδικτύου για διαμοιρασμό πληροφοριών / Επεξεργασία ήχου / Εργαλεία δημιουργίας podcast / Πλατφόρμες διανομής podcast / Σχεδίαση podcast / Αναζήτηση πληροφοριών / Αξιολόγηση αξιοπιστίας πληροφοριών / Κοινωνικά δίκτυα / Προώθηση πληροφοριών.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (2), Σύνολο (4).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
2	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ ΚΑΙ ΙΣΤΟΤΟΠΩΝ
3	ΕΡΓΑΛΕΙΑ CMS ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
4	ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΗΧΟΥ
5	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ PODCAST
6	ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Κείμενο αναφοράς

2.3.Ε.1 | ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στην ορθή χρήση του Διαδικτύου για επικοινωνία και για αναζήτηση πληροφοριών. Με την ταχεία εξέλιξη της τεχνολογίας είναι αναγκαίο οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κατανοήσουν τα πλεονεκτήματα και τους κινδύνους που σχετίζονται με τα διαδικτυακά εργαλεία. Είναι απαραίτητο να μάθουν πώς να πλοηγούνται με ασφάλεια στο Διαδίκτυο, πώς να αναγνωρίζουν τις πηγές μιας αξιόπιστης πληροφόρησης και πώς να αναπτύσσουν κριτική σκέψη σε σχέση με τις πληροφορίες που αναζητούν διαδικτυακά. Επίσης, στην υποενότητα αυτή, εξετάζονται και ηθικά ζητήματα που συνδέονται με την ιδιωτικότητα και την ασφάλεια στο Διαδίκτυο, αναζητούνται ιστοσελίδες δημοσιογραφικού περιεχομένου και γίνεται μελέτη των τεχνικών τους δυνατοτήτων.

Επιπρόσθετα, τεχνικά θέματα, όπως η αγορά domain και η δημιουργία μιας ιστοσελίδας ή ενός blog είναι απαραίτητο να συζητηθούν, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να γνωρίζουν τις τεχνικές απαιτήσεις και τα οφέλη της παρουσίας τους στο Διαδίκτυο. Αναφορά πρέπει να γίνει και σε ζητήματα σχετιζόμενα με τα προσωπικά δεδομένα και να μελετηθεί απ' αυτού ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Δεδομένων (ΓΚΠΔ).

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να διαχειρίζονται το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, στέλνοντας απλά μηνύματα και μηνύματα με επισυνάψεις και λαμβάνοντας υπόψη τους Κανόνες Δεοντολογίας στην αποστολή των μηνυμάτων, αλλά και σε πρακτικά θέματα που σχετίζονται με το μέγεθος των επισυνάψεων. Καθώς πολλές από τις εργασίες πραγματοποιούνται εξ ολοκλήρου διαδικτυακά, είναι σημαντικό να μάθουν τις διαδικτυακές υπηρεσίες για τον διαμοιρασμό των πληροφοριών και για συνεργασία. Ακολούθως, παρουσιάζονται οι υπηρεσίες συνεργατικής διαχείρισης των έργων και οι υπηρεσίες συντόμευσης των διαδικτυακών διευθύνσεων (url

shorteners). Στη συνέχεια, προτείνεται να γίνει αναφορά στα αποθετήρια εικόνων, όπως είναι το unsplash.com, το freepik.com, καθώς και άλλα παρόμοια αποθετήρια για τη χρήση δωρεάν υλικού.

Συνολικά, μέσα από τη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τις σύγχρονες διαδικτυακές υπηρεσίες αλλά και τους Κανόνες Δεοντολογίας στην επικοινωνία και κατανοούν τις έννοιες των προσωπικών δεδομένων και της προστασίας τους.

2.3.Ε.2 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ ΚΑΙ ΙΣΤΟΤΟΠΩΝ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα εισάγει τους/τις καταρτιζόμενους/-ες στην αρχιτεκτονική και τα πρωτόκολλα χρήσης του Διαδικτύου. Μαθαίνουν τη γλώσσα σήμανσης υπερκειμένου (HTML) και τη γλώσσα φύλλων ύφους (CSS), ώστε να αποκτήσουν τις βάσεις για τη δημιουργία περιεχομένου κατάλληλου για χρήση στον Παγκόσμιο Ιστό. Έμφαση δίνεται στις πιο πρόσφατες εκδόσεις των προαναφερόμενων γλωσσών (HTML5, CSS3), στο συντακτικό τους, στη δομή και στα χαρακτηριστικά τους. Επιπλέον, παρουσιάζονται οι ετικέτες της HTML5 για τη δημιουργία επικεφαλίδων, παραγράφων, συνδέσμων, εικόνων, λιστών, πινάκων, φορμών, καθώς και τα στιλ της CSS3 για τη μορφοποίηση των ετικετών και τη δημιουργία πλαισίων, περιγραμμάτων, περιθωρίων, χρωμάτων, διαστάσεων, θέσεων κ.λπ. Η ενσωμάτωση, επίσης, του ψηφιακού υλικού (π.χ. εικόνων και βίντεο) στις ιστοσελίδες είναι ένα από τα θέματα που προτείνεται να μελετηθεί.

Ακολούθως, στην υποενότητα εξετάζονται λογισμικά σύνταξης ιστοσελίδων για την αυτοματοποίηση της διαδικασίας και γίνεται παρουσίαση του ονόματος του χώρου/τομέα (domain name) και των διαφόρων τρόπων φιλοξενίας μιας ιστοσελίδας στο Διαδίκτυο, με στόχο να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τι απαιτείται τεχνικά για να υπάρχει πρόσβαση σε μια ιστοσελίδα στο Διαδίκτυο. Με το τέλος της υποενότητας, είναι σημαντικό να έχει γίνει εμφανής η διάκριση των ιστοσελίδων από τους ιστότοπους και γενικότερα να έχουν γίνει κατανοητά η ορολογία και ο τρόπος λειτουργίας του Διαδικτύου.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα παρέχει τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες, έτσι ώστε να είναι σε θέση να αναπτύξουν απλές ιστοσελίδες και να κατανοήσουν τεχνικά θέματα σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας και τη φιλοξενία των ιστοσελίδων.

2.3.Ε.3 | ΕΡΓΑΛΕΙΑ CMS ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στη δημιουργία ιστοτόπων με τη χρήση κατάλληλων ολοκληρωμένων εργαλείων διαχείρισης περιεχομένου (Content Management Systems). Αρχικά, παρουσιάζονται δημοφιλείς ιστότοποι που δημιουργήθηκαν με τη χρήση ολοκληρωμένων εργαλείων ανάπτυξης ιστοτόπων και έπειτα γίνεται μια παρουσίαση των δημοφιλών ολοκληρω-

μένων εργαλείων ανάπτυξης ιστοτόπων, όπως είναι τα: WordPress, Joomla, Magento, PrestaShop, Drupal και Opencart. Επίσης, γίνεται ανάλυση του τρόπου λειτουργίας τους και των πλεονεκτημάτων που έχουν στην ανάπτυξη και τη διαχείριση του περιεχομένου. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο περιβάλλον του WordPress, καθώς είναι το πιο δημοφιλές εργαλείο CMS για την ανάπτυξη ιστοτόπων.

Επιπλέον, εξετάζονται ο τρόπος εγκατάστασης και η σύνδεση με μια βάση δεδομένων, με την εστίαση να πέφτει στο περιβάλλον διαχείρισης, τις ρυθμίσεις ιστοτόπου, τα εργαλεία, τα θέματα, τα πρόσθετα, τις μικροεφαρμογές, τα πολυμέσα, τις σελίδες, τα άρθρα, τις κατηγορίες και τους/τις χρήστες/-τριες. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κρίνεται σκόπιμο να εξοικειωθούν με την ανάπτυξη ενός ιστοτόπου με τη χρήση και την τροποποίηση ενός νέου θέματος, με τη χρήση πρόσθετων, την εισαγωγή λογότυπου, την εισαγωγή μενού, την εισαγωγή μικροεφαρμογών, τη δημιουργία κατηγοριών, καθώς και με την ανάρτηση σελίδων και άρθρων. Η προσθήκη και ο διαμοιρασμός των αρχείων ήχου είναι, επίσης, σημαντικό να μελετηθούν εκτενώς. Τέλος, στην παρούσα υποενότητα, είναι απαραίτητο να επισημανθούν τόσο ο ρόλος της σχεδίασης ενός ιστοτόπου χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα θέματα, όσο και η δημιουργία ιστοτόπων με responsive design (αποκριτική σχεδίαση), η οποία προσαρμόζεται στη συσκευή προβολής.

Συμπερασματικά, στην τρέχουσα υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να αναπτύσσουν και να διαχειρίζονται ιστότοπους με CMS και συγκεκριμένα με το WordPress, το οποίο αποτελεί το πιο διαδεδομένο ολοκληρωμένο εργαλείο διαχείρισης του διαδικτυακού περιεχομένου.

2.3.Ε.4 | ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΗΧΟΥ

Στην εν λόγω μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στην κόσμο του ήχου, μαθαίνοντας πώς να τον επεξεργάζονται και να τον δημιουργούν με διάφορα μέσα και εργαλεία. Αρχικά, γνωρίζουν τι είναι ο ήχος, πώς δημιουργείται και πώς μεταδίδεται. Κατανοούν τις βασικές έννοιες της συχνότητας, της έντασης και του χρόνου στον ήχο, καθώς και τον ρόλο των κυμάτων και μαθαίνουν, επίσης, πώς να αναγνωρίζουν τα διάφορα είδη του ήχου, όπως είναι η μουσική, η φωνή και τα ηχητικά εφέ.

Στη συνέχεια, η υποενότητα επικεντρώνεται στις βασικές δεξιότητες της επεξεργασίας του ήχου και οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν πώς να περικόπτουν, να ενώνουν, να επεξεργάζονται και να εφαρμόζουν εφέ σε ηχητικά αρχεία. Επιπλέον, παρουσιάζονται τα δημοφιλή μορφότυπα για τους ήχους (π.χ. AIFF, WAV, MP3, AAC κ.ά.) και δίνονται τεχνικές λεπτομέρειες που σχετίζονται με τη χρήση τους, την αναπαραγωγή τους, τη μετάδοσή τους, την ασφάλεια και τη συμπίεση που τα αρχεία προσφέρουν. Έμφαση δίνεται ιδίως στα αρχεία ήχου MP3. Η συμπίεση του ήχου στηρίζεται στους κωδικοποιητές και συνεπώς παρουσιάζονται θέματα σχετιζόμενα με εκείνου, ενώ χρησιμοποιούνται, παράλληλα, διαδικτυακές υπηρεσίες και εργαλεία για μετα-

τροπές αρχείων ήχου. Για την πραγματοποίηση των παραπάνω επεξεργασιών, οι εκπαιδευόμενοι/-ες χρησιμοποιούν προγράμματα επεξεργασίας του ήχου, όπως είναι το Audacity και το Adobe Audition που αποτελούν τα πιο δημοφιλή εργαλεία. Τέλος, παρουσιάζονται οι εξωτερικές συσκευές ήχου που συνδέονται με τον υπολογιστή και αναλύονται η συνδεσιμότητα και η επικοινωνία τους.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα αποτελεί τη βάση για να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τις βασικές έννοιες και επεξεργασίες του ήχου, καθώς και τις τεχνικές ιδιαιτερότητες των διαφορετικών μορφοτύπων των αρχείων.

2.3.Ε.5 | ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ PODCAST

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τι είναι τα podcasts, τι είδους εξοπλισμός χρειάζεται για τη δημιουργία τους και σε τι διαφέρουν από το διαδικτυακό ραδιόφωνο. Αρχικά, γίνεται αναφορά το διαδικτυακό ραδιόφωνο και στα εργαλεία που χρησιμοποιούνται σε εκείνο. Έπειτα, η εστίαση μετατοπίζεται στα podcasts, στις πλατφόρμες και τους παρόχους φιλοξενίας για podcasters, όπως είναι το Spotify, το Apple Podcasts και το Google Podcasts και εξετάζονται τα ισχυρά εργαλεία και οι τρόποι προώθησης που αυτά παρέχουν. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να δημιουργούν ένα podcast χρησιμοποιώντας τον κατάλληλο εξοπλισμό στο εργαστήριο, αλλά και να ανεβάζουν και να προωθούν τις δημιουργίες τους.

Είναι σημαντικό να δοθεί έμφαση στη σχεδίαση των podcasts, ώστε να γίνουν κατανοητές οι καλές πρακτικές σχετικά με την εισαγωγή, τη διάρκεια, το περιεχόμενο και το κλείσιμό του. Κρίνεται σκόπιμο, επίσης, να εξεταστούν ζητήματα σχετικά με θέματα ηθικής, αλλά και λοιπά θέματα κοινωνικής υφής κατά τη δημοσιοποίηση πληροφοριών σε ιστοσελίδες και podcasts, ώστε να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τις κοινωνικές προεκτάσεις της συγκεκριμένης τεχνολογίας.

Τεχνικά ζητήματα σχετικά με τη λήψη αντιγράφων, τη διατήρηση των επεξεργάσιμων αρχείων ήχου και τη χρήση των σχετικών υπηρεσιών για την αποθήκευση και τον διαμοιρασμό των αρχείων πρέπει, επίσης, να συζητηθούν αναλυτικά. Τέλος, εξετάζονται οι περιορισμοί των δωρεάν υπηρεσιών και οι επαγγελματικοί λογαριασμοί, ώστε να γνωρίζουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τα πλεονεκτήματα του κάθε τρόπου.

2.3.Ε.6 | ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Η τελευταία μαθησιακή υποενότητα εξετάζει τους τρόπους εντοπισμού και αναζήτησης των κατάλληλων πληροφοριών για μελέτη και έρευνα από τους/τις εργαζόμενους/-ες στον τομέα της ενημέρωσης. Αρχικά, γίνεται μια αναλυτική παρουσίαση των δυνατοτήτων των σύγχρονων μηχανών αναζήτησης, όπως είναι, για παράδειγμα, οι σύνθετες επιλογές, η αναζήτηση της βιβλιογραφίας, η εστίαση στα νέα κ.λπ. Επιπλέον, εξετάζονται τα συστήματα Τεχνητής Νοημοσύνης, ο τρόπος χρήσης τους, αλλά και οι υπηρεσίες ελέγχου λογοκλοπής.

Είναι σημαντικό οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εξοικειωθούν με τις τεχνικές αναζήτησης, ώστε να καταλήξουν σε επιτυχείς έρευνες με συνάφεια αποτελεσμάτων και πολύπλευρη ενημέρωση. Επιπλέον, έμφαση δίνεται στον εντοπισμό των fake news με βάση διάφορα κριτήρια, ώστε να είναι αξιόπιστες οι πηγές που χρησιμοποιούνται από τους/τις επαγγελματίες των μέσων μαζικής επικοινωνίας. Ακολούθως, η μαθησιακή υποενότητα εξετάζει τους τρόπους προώθησης και διαφήμισης των ιστοτόπων στις μηχανές αναζήτησης, ώστε να διευκολύνει την παρουσία τους στις πρώτες θέσεις των αποτελεσμάτων. Οι τεχνικές βελτιστοποίησης των μηχανών αναζήτησης (SEO), οι οποίες είναι σημαντικές για την προώθηση, είναι χρήσιμο να παρουσιαστούν.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται, ακόμα, στον ρόλο των κοινωνικών δικτύων για την προώθηση των δημιουργιών τους. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες δημιουργούν εκστρατείες διαφήμισης στα πιο γνωστά μέσα κοινωνικής δικτύωσης για προώθηση των podcasts τους και χρησιμοποιούν εργαλεία προώθησης και αποτίμησης των ενεργειών του μάρκετινγκ. Συνολικά, μέσα από την υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν τις γνώσεις και τις δεξιότητες της αποτελεσματικής αναζήτησης πληροφοριών στο Διαδίκτυο και κατανοούν τις βασικές αρχές του ψηφιακού μάρκετινγκ, έτσι ώστε να είναι σε θέση να προωθούν τα podcasts τους μέσω των κοινωνικών δικτύων.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Χαριτούδη, Γ. & Σαπαλίδης, Κ. (2019). *Δυνατότητες και εφαρμογές του παγκόσμιου ιστού* (2η έκδοση). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Δίσιγμα.
2. Tu, D. L. (2022). *Αφηγηματική δημοσιογραφία για βίντεο και πολυμέσα* (μτφρ. Π. Τάγκας). Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.

Συμπληρωματικές

1. Λαζαρίνης, Φ. (2015). *Πολυμέσα*. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://hdl.handle.net/11419/2045
2. Εθνική Ακαδημία Ψηφιακών Ικανοτήτων. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://nationaldigitalacademy.gov.gr/mathimata

2.3.ΣΤ • ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της πρακτικής εφαρμογής του εξαμήνου Γ΄ είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εφαρμόσουν στην πράξη τις γνώσεις που αποκόμισαν, αρχικά σε σχέση με τις μουσικές τζαζ και έθνικ και με την επίδρασή τους σε μια ραδιοφωνική εκπομπή. Στη συ-

νέχεια, θα εξοικειωθούν με τις τεχνικές της συνέντευξης, επιδιώκοντας να μιλήσουν με πρόσωπα που ανήκουν σε διαφορετικούς χώρους. Έπειτα, δίνεται μεγάλη έμφαση στις υποχρεώσεις που έχουν σε σχέση με τους/τις δικαιούχους της πνευματικής ιδιοκτησίας, ενώ, ταυτόχρονα, ασκούνται στις δημόσιες σχέσεις, έτσι ώστε να εξασφαλίσουν την καλύτερη προβολή του ραδιοφωνικού σταθμού. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στην επεξεργασία ιστοσελίδων και podcasts, με απώτερο σκοπό να καταφέρουν να αναρτήσουν τη δουλειά τους στο πλαίσιο της ραδιοφωνικής τους εκπομπής και στο Διαδίκτυο.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Παράγουν μια ραδιοφωνική εκπομπή χρησιμοποιώντας την κατάλληλη μουσική,
- Προετοιμάζουν τη μουσική τους ανάλογα με την ώρα μετάδοσης της εκπομπής τους,
- Εξασκούνται στη χρήση συγκεκριμένων χαρακτηριστικών της μουσικής,
- Προετοιμάζουν μια συνέντευξη ακολουθώντας την κατάλληλη στρατηγική,
- Παίρνουν συνέντευξη από άτομα που έχουν επιλέξει οι ίδιοι/-ες,
- Αξιολογούν κριτικά τις απαντήσεις του/της συνεντευξιαζομένου/-ης και να κατευθύνουν οι ίδιοι/-ες τη συζήτηση,
- Οργανώνουν την εκπομπή τους τηρώντας τους κανόνες που αφορούν τα πνευματικά δικαιώματα,
- Ακολουθούν τη νόμιμη οδό κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής τους πορείας,
- Εφαρμόζουν τις τεχνικές της σωστής επικοινωνίας εξασφαλίζοντας την καλύτερη λειτουργία του ραδιοφωνικού σταθμού,
- Αξιοποιούν όλους τους θεμιτούς τρόπους για την αύξηση της ακροαματικότητας,
- Προβαίνουν σε ανακοινώσεις που έχουν σχέση με την εκπομπή και με τον ραδιοφωνικό σταθμό που εργάζονται.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Τεχνικές ραδιοφωνικής συνέντευξης / Κανόνες πνευματικών δικαιωμάτων στο ραδιόφωνο / Δημόσιες σχέσεις στο ραδιόφωνο / Διαμόρφωση περιεχομένου σε ιστοσελίδα / Δημιουργία podcast / Ακροαματικότητα / Τεχνικές λειτουργίες ιστοσελίδων/ιστοτόπων / Αρχεία mp3 ή/και m4a / Spotify / WordPress.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (0), Εργαστήριο (5), Σύνολο (5).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΜΙΑΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ
2	Η ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
3	ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ
4	ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ
5	ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ (E-SPORTS)
6	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΙΝΗΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΗ ΜΕ ΝΕΑ ΑΘΛΗΜΑΤΑ
7	ΧΡΗΣΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΩΝ ΙΣΤΟΧΩΡΩΝ ΚΑΙ PODCASTS ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ

Κείμενο αναφοράς

2.3.ΣΤ.1 | ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΜΙΑΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για την άρτια προετοιμασία και πραγματοποίηση μιας ραδιοφωνικής εκπομπής μουσικού περιεχομένου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στην επιλογή της κατάλληλης μουσικής, λαμβάνοντας υπόψη ορισμένα βασικά κριτήρια, όπως το προφίλ του ραδιοφωνικού σταθμού στον οποίο μεταδίδεται η εκπομπή, τη στοχοθεσία της εκπομπής, την ώρα μετάδοσής της και το κοινό στο οποίο απευθύνεται.

Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να αξιοποιήσουν τις γνώσεις που έχουν αποκομίσει από προηγούμενες μαθησιακές ενότητες για τη μουσική τζαζ και τη μουσική έθνικ επιλέγοντας στοιχεία και από τα δύο είδη, αφού συνεκτιμήσουν το χωροχρονικό πλαίσιο της ραδιοφωνικής εκπομπής, με απώτερο σκοπό το κοινό να κατανοήσει τις διαφορές μεταξύ των δύο ειδών. Ιδιαίτερα σε ραδιοφωνικές εκπομπές με τοπικό περιεχόμενο, κρίνεται αναγκαίο οι μουσικοί/-ές παραγωγοί να αξιοποιούν πτυχές της μουσικής έθνικ, με στόχο την ανάδειξη της υψηλής ρυθμικής και μελωδικής δεξιοτεχνίας των μουσικών και των συνθετών/-τριών.

Επιπλέον, μέσα από την εξάσκηση της χρήσης και της ανάδειξης συγκεκριμένων χαρακτηριστικών της μουσικής, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να μάθουν να πληροφορούν το κοινό για τα μουσικά σύνολα και τα ιδιώματα του κάθε είδους μουσικής που επιλέγουν προς μετάδοση, καθώς και για την επιρροή τους στη διεθνή και την ελληνική μουσική σκηνή.

Συνολικά, επιδίωξη της συγκεκριμένης μαθησιακής υποενότητας είναι να εξοικειωθούν οι εκπαιδευόμενοι/-ες με τα βήματα της άρτιας προετοιμασίας και πραγματοποίησης μιας μουσικής ραδιοφωνικής εκπομπής, θέτοντας ως στόχο, μεταξύ άλλων, την ενίσχυση της επίγνωσης του κοινού για τη σημασία και τον ρόλο της μουσικής τζαζ και της μουσικής έθνικ στο πλαίσιο της σύγχρονης ψυχαγωγίας.

2.3.ΣΤ.2 | Η ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στην εφαρμογή των βασικών τεχνικών προετοιμασίας και πραγματοποίησης μιας ραδιοφωνικής συνέντευξης. Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στη διαδικασία επιλογής του/της κατάλληλου/-ης συνεντευξιαζομένου/-ης, εφαρμόζοντας κριτήρια όπως είναι η σύνδεση του επιλεγμένου προσώπου με την επικαιρότητα, η σημαντικότητα της θέσης του/της στον δημόσιο βίο, καθώς και η επιδραστικότητα που εμφανίζει απέναντι στο κοινό.

Πριν από την πραγματοποίηση της ραδιοφωνικής συνέντευξης, είναι ιδιαίτερα ωφέλιμο οι εκπαιδευόμενοι/-ες να μάθουν να διενεργούν δημοσιογραφική έρευνα αναφορικά με την πορεία του/της συνεντευξιαζομένου/-ης στον δημόσιο βίο, καθώς και με τα ζητήματα που επιδιώκεται να αναπτυχθούν στο πλαίσιο της συνέντευξης. Η διαδικασία αυτή θα τους/τις βοηθήσει να αξιοποιήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις τεχνικές της διαμόρφωσης ενός εύστοχου ερωτηματολογίου.

Δεδομένου ότι στόχος κάθε συνέντευξης είναι η εκμαίευση ειδήσεων και ελκυστικών τοποθετήσεων από μέρους του/της συνεντευξιαζομένου/-ης, κρίνεται απαραίτητο η εξάσκηση των εκπαιδευομένων στην εφαρμογή των παρακάτω αρχών: α) ορθής διατύπωσης των ερωτήσεων, κρατώντας την απαιτούμενη απόσταση μεταξύ συνεντευκτή/-τριας και συνεντευξιαζομένου/-ης και τηρώντας τους κανόνες της δημοσιογραφικής δεοντολογίας, β) έμφασης στην ανάδυση και τον σχολιασμό των θεμάτων που θα ήθελε να θέσει το κοινωνικό σύνολο, γ) προσαρμογής της υφολογίας της συνέντευξης στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ραδιοφωνικού μέσου και του κοινού στο οποίο απευθύνεται η ραδιοφωνική εκπομπή, δ) κριτικής αξιολόγησης των λεγομένων του/της συνεντευξιαζομένου/-ης προσαρμόζοντας αναλόγως τη ροή της συζήτησης και ε) αναδιατύπωσης των προσχεδιασμένων ερωτημάτων ανάλογα με τις απαντήσεις που δίνει ο/η συνεντευξιαζόμενος/-η.

Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τις διαφορές μεταξύ των προηχογραφημένων συνεντεύξεων και των συνεντεύξεων που μεταδίδονται απευθείας. Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να εφαρμόσουν στην πράξη όλες τις αρχές και τις τεχνικές για μια άρτια ραδιοφωνική συνέντευξη.

2.3.ΣΤ.3 | ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης μαθησιακής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να εφαρμόσουν τους απαιτούμενους κανόνες πνευματικών δικαιωμάτων που διέπουν το μουσικό ραδιόφωνο. Ειδικότερα, μέσα από παραδείγματα και ασκήσεις, είναι χρήσιμο να εξοικειωθούν με τις διαδικασίες αδειοδότησης που απαιτούνται πριν από τη μετάδοση ενός μουσικού κομματιού στο ραδιόφωνο, αναδεικνύοντας τη σημασία των πνευματικών δικαιωμάτων.

Είναι σημαντικό οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κληθούν να σχεδιάσουν μια ραδιοφωνική εκπομπή, υπερασπιζόμενοι/-ες εμπράκτως τα πνευματικά δικαιώματα των μουσικών δημιουργών. Η πραγματοποίηση μιας εκπαιδευτικής επίσκεψης στον θεσμικό οργανισμό διαχείρισης πνευματικών δικαιωμάτων στην Ελλάδα κρίνεται χρήσιμη για να κατανοήσουν εις βάθος τις διαδικασίες περιφρούρησης των δικαιωμάτων των καλλιτεχνικών δημιουργών. Στο πλαίσιο προσομοίωσης της πραγματοποίησης μιας ραδιοφωνικής μουσικής εκπομπής, είναι ωφέλιμο οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εξασκηθούν στους τρόπους απόδοσης ενός μουσικού κομματιού στον/στη στιχουργό και τον/τη μουσικό, ακολουθώντας τη νόμιμη οδό όσον αφορά την υπεράσπιση των πνευματικών δικαιωμάτων των δημιουργών.

Συνολικά, η παρούσα υποενότητα παρέχει τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες που θα τους επιτρέψουν να οργανώσουν την εκπομπή τους υιοθετώντας όλους τους κανόνες αναφορικά με τα πνευματικά δικαιώματα των δημιουργών.

2.3.ΣΤ.4 | ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στους τρόπους αξιοποίησης των τεχνικών δημοσίων σχέσεων στο πλαίσιο της λειτουργίας ενός ραδιοφωνικού οργανισμού. Μέσα από ασκήσεις προσομοίωσης και με γνώμονα την ενίσχυση της ακροαματικότητας του ραδιοφωνικού σταθμού στον οποίο εργάζονται, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να αναπτύξουν ένα ολοκληρωμένο πλάνο δημοσίων σχέσεων, αξιοποιώντας στην πράξη εργαλεία όπως: α) τη συγγραφή δελτίων Τύπου, β) τη δημιουργία κειμένων για την ιστοσελίδα του ραδιοφωνικού οργανισμού με στόχο την προώθηση των ραδιοφωνικών εκπομπών, γ) τη διοργάνωση συνέντευξης Τύπου και εκδηλώσεων με αφορμή σημαντικά γεγονότα ραδιοφωνικού ενδιαφέροντος και δ) τον σχεδιασμό και την εφαρμογή εγχειρημάτων δημοσιότητας για την προώθηση της ευρύτερης εταιρικής ταυτότητας του ραδιοφωνικού σταθμού.

Είναι πολύ σημαντικό οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εξασκηθούν στην εφαρμογή των τεχνικών μιας ολοκληρωμένης και ορθής στρατηγικής επικοινωνίας, με αποδέκτες/-τριες ένα σύνολο εξωτερικών φορέων και συνεργατών (ΜΜΕ, χορηγών, θεσμικών παραγόντων) που μπορούν να διασφαλίσουν την καλύτερη δυνατή λειτουργία και εξέλιξη της δημοφιλίας του ραδιοφωνικού σταθμού. Επιπλέον, κρίνεται ιδιαίτερα χρήσιμο οι εκπαιδευόμενοι/-ες να μάθουν να προσδιορίζουν όλα τα στάδια της εφαρμογής και της αξιολόγησης των προγραμμάτων δημοσίων σχέσεων, εντάσσοντάς τα στο πλαίσιο σχεδιασμού των ραδιοφωνικών εκπομπών. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη διαμόρφωση του επικοινωνιακού πλάνου μιας ραδιοφωνικής εκπομπής, με απώτερο σκοπό την αύξηση της ακροαματικότητάς της, καθώς και τη βελτίωση της συνολικότερης εταιρικής εξωτερικής εικόνας του ραδιοφωνικού οργανισμού.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στο να εξασκηθούν οι εκπαιδευόμενοι/-ες στις τεχνικές των δημοσίων σχέσεων, με στόχο να δι-

ασφαλίσουν την καλύτερη δυνατή προώθηση ενός ραδιοφωνικού σταθμού ή μιας ραδιοφωνικής εκπομπής.

2.3.ΣΤ.5 | ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ (e-SPORTS)

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στους τρόπους με τους οποίους η δημοσιογραφική κάλυψη των ηλεκτρονικών αθλημάτων μπορεί να καταστήσει τον ηλεκτρονικό αθλητισμό πιο προσιτό και κατανοητό στο ευρύ κοινό. Στόχος είναι η κατανόηση από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες των διαφορετικών μορφών των ηλεκτρονικών αθλημάτων και η παρουσίασή τους με ελκυστικό τρόπο σε όλες τις κατηγορίες του κοινού. Βασική επιδίωξη είναι η απόκτηση γνώσεων που θα τους/τις καταστήσουν ικανούς/-ες να εξηγούν με παραδείγματα τους κανονισμούς που διέπουν τις ανταγωνιστικές δραστηριότητες, με σκοπό την πληρέστερη δυνατή πληροφόρηση του κοινού.

Στο πλαίσιο αυτό, προτείνεται η ανάθεση στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες σύντομων δημοσιογραφικών εγχειρημάτων (συγγραφής αφιερώματος, διαμόρφωσης ρεπορτάζ για το ραδιόφωνο, την τηλεόραση και το Διαδίκτυο), μέσω των οποίων μπορούν να λειτουργήσουν ως αναλυτές/-τριες των λειτουργιών που διέπουν τα ηλεκτρονικά αθλήματα, καθώς και των σχετικών αθλητικών διοργανώσεων. Επιπλέον, κρίνεται χρήσιμη η εξοικείωση των εκπαιδευομένων με δημοσιογραφικές τεχνικές που αποσκοπούν: α) στη διάχυση μηνυμάτων αναφορικά με τους κινδύνους και τις δυσμενείς επιδράσεις που κρύβουν η παρατεταμένη θέαση ή/και η ενασχόληση με τον ηλεκτρονικό αθλητισμό και β) στην υποστήριξη της ιδέας για δημιουργική εμπλοκή των φιλάθλων σε ένα οργανωμένο πλαίσιο διεξαγωγής των ηλεκτρονικών αθλημάτων για ψυχαγωγικούς σκοπούς.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επιδιώκει να καλλιεργήσει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες γνώσεις και δεξιότητες, ώστε να φέρουν τον ηλεκτρονικό αθλητισμό στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος όλων των κατηγοριών του κοινού, προτρέποντάς το τελικά να εμπλακεί με πραγματικά και διά ζώσης αθλήματα πέραν των ηλεκτρονικών.

2.3.ΣΤ.6 | ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΙΝΗΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΗ ΜΕ ΝΕΑ ΑΘΛΗΜΑΤΑ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στην εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τις δημοσιογραφικές τεχνικές και τα εργαλεία που μπορούν να συμβάλουν στην αύξηση της παρότρυνσης του κοινού για ενασχόληση με τα νέα αθλήματα που έχουν εισαχθεί στους Ολυμπιακούς Αγώνες είτε για επίδειξη είτε για μόνιμη διεξαγωγή.

Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται χρήσιμη η απόκτηση γνώσεων που θα επιτρέψει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες να δημιουργήσουν ειδικά αφιερώματα με πολυμεσικά εργαλεία, στα οποία θα παρατίθενται η ιστορία, οι κανονισμοί και οι καινοτόμες ιδιαιτερότητες των νέων αθλημάτων. Στα πολυμεσικά αυτά αφιερώματα οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να εξασκηθούν στην ελκυστική παρουσίαση του προφίλ νέων

αθλητών/-τριών που έχουν σημειώσει επιτεύγματα στο πεδίο των νέων αθλημάτων, καθώς και στη φιλοξενία των απόψεων εξειδικευμένων επιστημόνων ως προς τα οφέλη των νέων αθλημάτων.

Έμφαση θα δοθεί, επίσης, στη δημιουργία ενός infographic με περιεχόμενο προερχόμενο από κατάλληλες πηγές, όπως: αθλητές/-τριες, ομάδες, συλλόγους και παράγοντες των Ολυμπιακών Αγώνων που εμπλέκονται ενεργά στο πεδίο των νέων αθλημάτων.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα θα βοηθήσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να λειτουργήσουν ως υποκινητές/-τριες σε ένα πλαίσιο παρότρυνσης του κοινού για αναζήτηση αυξανόμενης πληροφόρησης ως προς τα νέα αθλήματα και για ενεργή συμμετοχή σε εκείνα.

2.3.ΣΤ.7 | ΧΡΗΣΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΩΝ ΙΣΤΟΧΩΡΩΝ ΚΑΙ PODCASTS ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ

Η τελευταία μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται σε ασκήσεις που θα βοηθήσουν τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να εφαρμόσουν με δημιουργικό τρόπο τις γνώσεις και τις δεξιότητες που έχουν αποκτήσει αναφορικά με τις λειτουργίες των λογισμικών για τη δημιουργία απλών ιστοσελίδων ή/και την επεξεργασία-φιλοξενία podcasts ραδιοφωνικών εκπομπών. Αφού προσδιοριστούν η ταυτότητα και οι λειτουργικοί στόχοι μιας ιστοσελίδας, κρίνεται χρήσιμο οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κληθούν να τη δημιουργήσουν, αξιοποιώντας ψηφιακά εργαλεία όπως το Wordpress, το Wix και το Squarespace. Στο πλαίσιο αυτού του εγχειρήματος, είναι σημαντικό να χρησιμοποιήσουν όλα τα εργαλεία επεξεργασίας των τμημάτων μιας ιστοσελίδας σύμφωνα με τους λειτουργικούς στόχους που έχουν τεθεί και να καταχωρήσουν τις κατάλληλες λέξεις-κλειδιά για τη βελτιστοποίηση του περιεχομένου της ιστοσελίδας στις μηχανές αναζήτησης (search engine optimization).

Στη συνέχεια, είναι χρήσιμο να εξασκηθούν στη δημιουργία ενός ηχητικού αποσπάσματος ραδιοφωνικής εκπομπής και στην προσαρμογή του σχετικού ηχητικού αρχείου, ώστε το τελευταίο να είναι συμβατό με την υπηρεσία υποστήριξης podcast που θα επιλέξουν να χρησιμοποιήσουν για την ανάρτηση του περιεχομένου. Επιπλέον, επιδιώκεται η εκτέλεση όλων των διαδικασιών για τη δημιουργία αντίγραφων ασφαλείας (backups) του ιστοχώρου και των podcasts που έχουν δημιουργηθεί, ώστε να διασφαλιστεί η δυνατότητα ανάκτησης του δημιουργικού υλικού σε περίπτωση δυσλειτουργιών των ψηφιακών λογισμικών.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να αξιοποιήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο όλες τις διαχειριστικές λειτουργίες των απλών ιστοσελίδων και των εφαρμογών podcast, σεβόμενοι/-ες τα ηθικά ζητήματα που ανακύπτουν σε κάθε ενέργεια δημοσιοποίησης πληροφοριών που επιτρέπουν τα σχετικά λογισμικά.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Openbook.gr. (2017). *Εγχειρίδιο χρήσης WordPress*. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://www.openbook.gr/egcheiridio-chrisis-wordpress/
2. Παραμυθιώτης, Γ. (2020). «Πρόσφατες εξελίξεις στο δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας», *Ερευνητικά Κείμενα ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ* (τ. 20), Δεκέμβριος 2020. Αθήνα: ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://imegsevee.gr/wp-content/uploads/2020/12/paramithiotis.pdf

Συμπληρωματικές

1. Brad, T. (1998). *Σχεδιασμός και παραγωγή προγράμματος για ραδιόφωνο, βίντεο, τηλεόραση* (μτφρ. Α. Οικονομίδης). Αθήνα: Μακεδονικές Εκδόσεις.
2. Δουατζής, Γ. (2010). *Περί δημοσιογραφίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.
3. Hilliard, R. L. (2001). *Γράφοντας για την τηλεόραση και το ράδιο* (μτφρ. Ν. Σαρρής). Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.

2.4 • ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄

2.4.Α • ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας «Διαδικτυακό ραδιόφωνο» είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στις έννοιες του διαδικτυακού ραδιοφώνου και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του, αλλά και στις διαφορές που εμφανίζει σε σχέση με το αναλογικό. Στη συνέχεια, αναλύονται όλα τα γνωρίσματα και τα πλεονεκτήματά του και ακολουθεί μια σύντομη αναφορά στο διαδικτυακό ραδιόφωνο στην Ελλάδα. Στην πορεία, γνωστοποιούνται οι τεχνολογίες υποστήριξής του, καθώς και τα βήματα σχεδίασης και αυτοματισμού, όπως επίσης και ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός που απαιτείται για τη μετάδοση μιας διαδικτυακής εκπομπής. Τέλος, γίνεται μια επισκόπηση των δυνατοτήτων που αυτό προσφέρει τόσο στον/στην ακροατή/-τρια όσο και στον/στην παραγωγό, βελτιστοποιώντας την επικοινωνία σε τοπικό και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Κατανοούν τη διαδικασία μετάδοσης του ήχου μέσω του Διαδικτύου μελετώντας τα τεχνικά εγχειρίδια των συσκευών,
- Ορίζουν και να εξηγούν την έννοια του διαδικτυακού ραδιοφώνου καταγράφοντας τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του,
- Ερμηνεύουν τα πλεονεκτήματα που αυτό προσφέρει σε παραγωγούς και ακροατές/-τριες αναλύοντας τα στοιχεία των δημοσκοπήσεων,
- Αναγνωρίζουν τα τεχνικά χαρακτηριστικά που απαιτούνται για την ολοκλήρωση μιας επιτυχούς εκπομπής εφαρμόζοντάς τα στην πράξη,
- Διακρίνουν την αλλαγή στον ρόλο του/της παραγωγού και του/της ακροατή/-τριας περιγράφοντας τη σύγχρονη διαδικασία της μετάδοσης του μηνύματος,
- Εφαρμόζουν το σύγχρονο περιβάλλον μιας διαδικτυακής εκπομπής,
- Αξιοποιούν την ευελιξία που αυτό προσφέρει στη διαχείρισή του, έτσι ώστε να ξεφεύγουν από τις νόρμες της παραδοσιακής ραδιοφωνίας,
- Προετοιμάζουν μια εκπομπή αξιοποιώντας τις νέες τεχνολογίες,
- Αξιοποιούν τη συνεχή επικοινωνία μεταξύ των παραγωγών και των ακροατών/-τριών μέσω των λογαριασμών κοινωνικής δικτύωσης κατά την άσκηση των καθηκόντων τους,
- Παροτρύνουν για τη δημιουργία περισσότερων διαδικτυακών εκπομπών κατά την εργασία τους σε ραδιοφωνικό σταθμό.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Διαδικτυακό (web) ραδιόφωνο / Τεχνικά χαρακτηριστικά ραδιοφώνου / Εκπομπή σε διαδικτυακό ραδιόφωνο / Δημιουργία διαδικτυακού ραδιοφώνου / Ακροατές/-τριες και παραγωγοί / Τεχνικές απαιτήσεις ραδιοφώνου / Ιντερνετικό ραδιόφωνο / Επικοινωνία ακροατών/-τριών / Τεχνική κάλυψη ραδιοφώνου / Καθήκοντα ραδιοφώνου / Ηχοληψία στο ραδιόφωνο / Δημιουργία διαδικτυακού ραδιοφώνου / Ψηφιακή εξέλιξη ραδιοφώνου.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (0), Εργαστήριο (3), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ
2	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΕΣ ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ
3	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ: ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ
4	INTERNET RADIO HOSTING, AUDIO ENCODERS, RADIO AUTOMATION SOFTWARE
5	ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ
6	PLAYLISTS, ADS ΚΑΙ PODCASTS ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Κείμενο αναφοράς

2.4.Α.1 | ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ

Η πρώτη μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στα χαρακτηριστικά γνωρίσματα και τα πλεονεκτήματα που προσφέρει το διαδικτυακό ραδιόφωνο. Το διαδικτυακό ραδιόφωνο είναι ένα μέσο που στοχεύει στην ενημέρωση και την ψυχαγωγία του κοινού και στηρίζεται στη σύνδεση με το Διαδίκτυο. Παράλληλα, γίνεται επιγραμματική ιστορική αναφορά στο διαδικτυακό ραδιόφωνο στην Ελλάδα, το οποίο άνθισε με τη νέα χιλιετία. Επίσης, εξετάζονται αναλυτικά οι διαφορές που έχει ένα διαδικτυακό ραδιόφωνο από το αναλογικό και συγκεκριμένα: α) το διαδικτυακό ραδιόφωνο δεν υπόκειται σε άδεια από τον κρατικό μηχανισμό, ενώ το αναλογικό αδειοδοτείται από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ) και η άδεια του εγκρίνεται αν και εφόσον υπάρχουν διαθέσιμες συχνότητες, β) το διαδικτυακό ραδιόφωνο μεταδίδεται μέσω του Διαδικτύου, ενώ το αναλογικό κάνει χρήση της ραδιοφωνικής συχνότητας FM και γ) το διαδικτυακό ραδιόφωνο παρέχει διαδραστικότητα στους/στις ακροατές/-τριες μέσω των κοινωνικών δικτύων, ενώ ο αναλογικός σταθμός παρέχει περιορισμένες δυνατότητες.

Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, γνωρίζουν τα χαρακτηριστικά ενός διαδικτυακού ραδιοφώνου, το οποίο είναι

προσβάσιμο σε όλους/-ες και έχει, παράλληλα, ζωντανό και κατά παραγγελία (on demand) ποικίλο περιεχόμενο. Ιδιαίτερα ως προς το διαδικτυακό ραδιόφωνο, κρίνεται ωφέλιμο να αναδειχθούν τα πλεονεκτήματα του, όπως είναι το δωρεάν περιεχόμενο, η προσβασιμότητα, η επιλογή της ασύγχρονης ακρόασής του, καθώς επίσης και η επιλογή της θεματολογίας του. Επιπλέον, ένα ακόμη ιδιαίτερο χαρακτηριστικό πλεονέκτημα είναι ότι μπορεί να δημιουργηθεί εύκολα ένας ραδιοφωνικός σταθμός χωρίς μεγάλο κόστος και να συναφθούν συνεργασίες με εξωτερικούς/-ές συνεργάτες/-ιδες και διαφημιστές/-τριες.

Συνολικά, επιδίωξη της συγκεκριμένης μαθησιακής υποενότητας είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις για τα βασικά γνωρίσματα και πλεονεκτήματα ενός διαδικτυακού ραδιοφώνου σε σχέση με το αναλογικό.

2.4.Α.2 | ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΕΣ ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης μαθησιακής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τον τεχνικό εξοπλισμό, ο οποίος είναι αναγκαίος για μια διαδικτυακή ραδιοφωνική εκπομπή. Στόχος είναι η εξοικείωσή τους με τα διαφορετικά μηχανήματα ήχου, τα διασυνδετικά τους και τις διαδικτυακές πλατφόρμες αυτοματισμού ραδιοφώνου, με στόχο την πραγματοποίηση μιας επιτυχημένης διαδικτυακής εκπομπής.

Επιπλέον, βασικές επιδιώξεις της υποενότητας, μέσα από πρακτικές δραστηριότητες, αποτελούν και η εμπέδωση του τεχνικού εξοπλισμού και η εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τις διαδικτυακές πλατφόρμες αυτοματισμού του ραδιοφώνου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τις δωρεάν ή συνδρομητικές πλατφόρμες αυτοματισμού ραδιοφώνου, όπως το SAM Broadcaster (συνδρομητική), οι οποίες έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν ζωντανή ή κατά παραγγελία (on demand) μετάδοση εκπομπών, μουσικής, καθώς και σύνδεση με τα περιβάλλοντα χρήσης των κοινωνικών δικτύων. Άλλα πλεονεκτήματά τους που εξετάζονται είναι και η βάση των τραγουδιών στην πλατφόρμα, η οποία δέχεται πολλαπλές μορφές κωδικοποίησης του ηχητικού σήματος, καθώς και η εμφάνιση των μεταδεδομένων (metadata) στη συσκευή αναπαραγωγής (player) του/της χρήστη/-τριας που δέχεται το αρχείο ροής (streaming media). Σημειώνεται, επίσης, ότι πολλές διαδικτυακές πλατφόρμες τέτοιου τύπου έχουν δικό τους εξυπηρετητή (server), ωστόσο στο Διαδίκτυο υπάρχουν και δωρεάν πλατφόρμες με τις ίδιες ή παρόμοιες δυνατότητες, όπως, για παράδειγμα το Open Broadcaster.

Συνολικά, στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αξιοποιούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τον παρεχόμενο υλικοτεχνικό εξοπλισμό και τις διαδικτυακές πλατφόρμες αυτοματισμού ραδιοφώνου και αντιλαμβάνονται την ευελιξία που αυτές προσφέρουν.

2.4.Α.3 | ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ: ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στην αξιοποίηση όλων των τεχνικών μέσων και των εργαλείων που απαιτούνται για τη δημιουργία μιας διαδικτυακής ραδιοφωνικής εκπομπής. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξερευνούν το Διαδίκτυο και επιλέγουν την πλατφόρμα που τους δίνει τις δυνατότητες να πραγματοποιήσουν μια διαδικτυακή ραδιοφωνική εκπομπή. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται ωφέλιμο να γνωρίσουν τις υπηρεσίες ροής των πολυμέσων που παρέχονται συνδρομητικά ή δωρεάν, όπως είναι η Shoutcast και η Icecast, αντίστοιχα, καθώς και τους κωδικοποιητές ήχου (encoders). Στη συνέχεια, εξοικειώνονται με την κονσόλα εκπομπής (broadcast console), το εγχειρίδιο χρήσης και το διάγραμμα καλωδίωσής (block diagram) της, το οποίο αποτελεί μία από τις προϋποθέσεις δημιουργίας μιας ραδιοφωνικής εκπομπής και έχει πλέον ενσωματωμένο τηλεφωνικό υβρίδιο, ώστε να μπορεί το κοινό να φιλοξενηθεί μέσω μιας τηλεφωνικής γραμμής.

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να τοποθετούν ορθά το μικρόφωνο και να παίρνουν την ορθή στάθμη της έντασής του, ρυθμίζοντας την απολαβή σήματος (gain), ώστε το ηχητικό προϊόν να είναι ποιοτικά και τεχνικά σωστό.

Συνολικά, μέσα από τη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν σε πρακτικό επίπεδο το στήσιμο μιας διαδικτυακής εκπομπής, αναλύοντας τα βήματα και τις απαραίτητες λειτουργίες της, εφαρμόζοντας καλές πρακτικές και αναγνωρίζοντας τα τεχνικά χαρακτηριστικά που απαιτούνται για τη δημιουργία της.

2.4.Α.4 | INTERNET RADIO HOSTING, AUDIO ENCODERS, RADIO AUTOMATION SOFTWARE

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να εφαρμόσουν όλες τις διαδικασίες και τα βήματα που απαιτούνται για την εξοικείωση με την υπηρεσία ραδιοφωνικής φιλοξενίας (internet radio hosting), τους κωδικοποιητές ήχου (audio encoders) και το λογισμικό ραδιοφωνικού αυτοματισμού. Συγκεκριμένα, εξοικειώνονται με τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να θέσουν σε λειτουργία έναν διαδικτυακό ραδιοφωνικό σταθμό, χρησιμοποιώντας εσωτερικό εξυπηρετητή (server) ή έχοντας τη δυνατότητα να συνεργαστούν με διαδικτυακές εταιρίες που θα τους παρέχουν υπηρεσίες διαδικτυακής φιλοξενίας ραδιοφώνου (internet radio hosting).

Σε αυτό το πλαίσιο, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εστιάζουν την προσοχή τους στους κωδικοποιητές ήχου (audio encoders) για το ραδιόφωνο, δηλαδή στους μετατροπείς του ηχητικού προϊόντος σε ψηφιακό σήμα, τους οποίους συναντάμε είτε ως αυτόνομο πρόγραμμα στον ίδιο τον υπολογιστή είτε ως εξωτερικό μηχάνημα που συνδέεται με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή. Τέλος, επιλέγουν το πρόγραμμα ραδιοφωνικού αυτοματισμού, όπως το radioBOSS, το οποίο είναι συνδρομητικό και σχεδιασμένο στο να προγραμματίζει ο/η χρήστης/-τρια τη μουσική, τις εκπομπές και τις ζωντανές ηχητικές εκδηλώσεις, αλλά, παράλληλα, συνεργάζεται και με όλες τις υπηρεσίες μετάδοσης (με streaming media όπως τα Shoutcast και Windows Media), καθώς και

με όλα τα ηχητικά φορμάτ (format) του ήχου και τα VST πρόσθετα (plugin). Με τον τρόπο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να κάνουν ομαλές μεταβάσεις μεταξύ των κομματιών (crossfade), αλλά και να ρυθμίζουν την ένταση του μικροφώνου χειροκίνητα ή αυτόματα.

Συνολικά, μέσα από αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν τις απαραίτητες γνώσεις για τις υπηρεσίες και τα λογισμικά με τα οποία θα είναι σε θέση να δημιουργήσουν έναν άρτιο ραδιοφωνικό σταθμό και κατ' επέκταση μια ραδιοφωνική εκπομπή, λαμβάνοντας υπόψη τις παραπάνω παραμέτρους.

2.4.Α.5 | ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επιδιώκει να τονίσει τη σημασία των κοινωνικών δικτύων και των νέων τεχνολογιών, καθώς και τη σχέση τους με τις διαδικτυακές ραδιοφωνικές εκπομπές. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο και καθορίζουν τη σωστή διάδοση των πληροφοριών προς και από τους/τις ακροατές/-τριες.

Για έναν διαδικτυακό ραδιοφωνικό σταθμό, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν σημαντικό εργαλείο, γιατί παρέχουν τη δυνατότητα αξιοποίησης της επικοινωνίας μεταξύ των ραδιοφωνικών παραγωγών και του κοινού μέσω δράσεων αλληλεπίδρασης, όπως είναι η συμμετοχή σε διαγωνισμούς. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσα από πρακτικές εφαρμογές στο εργαστήριο, καλούνται να χρησιμοποιήσουν μέσα σε ένα εικονικό περιβάλλον εργασίας τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για να δημιουργήσουν έναν διαγωνισμό στον οποίο θα συμμετάσχουν οι ακροατές/-τριες. Επιπλέον, ο τρόπος επικοινωνίας μεταξύ του/της ραδιοφωνικού/-ής παραγωγού και των ακροατών/-τριών έχει μεταβληθεί, αφού υπάρχουν πλέον διαδραστικά περιβάλλοντα, μέσα από τα οποία οι προαναφερθέντες/-είσες αλληλεπιδρούν για τη μετάδοση ενός μηνύματος. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να λάβουν ένα ηχητικό μήνυμα μέσω ενός κοινωνικού δικτύου και να μάθουν τους τρόπους συνδεσμολογίας της ψηφιακής κονσόλας του ραδιοφώνου και του κινητού, με στόχο την αναπαραγωγή του μηνύματος στο λογισμικό της ραδιοφωνικής παραγωγής (αέρα). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι ραδιοφωνικοί/-ές παραγωγοί να ξεφύγουν από τις νόρμες της παραδοσιακής ραδιοφωνίας, αφού η επικοινωνία με τους/τις ακροατές/-τριες είναι πια άμεση και αμφίδρομη.

Συνολικά, μέσω της συγκεκριμένης υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και του περιβάλλοντος εργασίας τους, έτσι ώστε, μέσω της ασφαλούς χρήσης τους, να είναι σε θέση να μεταδίδουν ζωντανές διαδικτυακές εκπομπές και να αλληλεπιδρούν με το κοινό τους, βελτιστοποιώντας την επικοινωνία μεταξύ τους.

2.4.Α.6 | PLAYLISTS, ADS ΚΑΙ PODCASTS ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Η μαθησιακή υποενότητα με τίτλο «Playlists, Ads και Podcasts στο διαδικτυακό ραδιόφωνο» στοχεύει στην εκπαίδευση των μελλοντικών ραδιοφωνικών παραγωγών σε σχέση με τη σχεδίαση μιας διαδικτυακής εκπομπής μέσω της χρήσης συγκεκριμένων εργαλείων, τα οποία παρέχονται από τις ραδιοφωνικές πλατφόρμες σε ένα πρόγραμμα περιήγησης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να προγραμματίζουν στο ψηφιακό ημερολόγιο της πλατφόρμας λίστες (playlists), διαφημίσεις και ψηφιακά αρχεία ήχου (podcasts), με βάση τον χρόνο που αυτά θα αναπαράγονται (ανά ημέρα/εβδομάδα), αλλά και να τροποποιούν το πρόγραμμα αυτό όποτε κρίνεται απαραίτητο. Επιπλέον, μαθαίνουν να αποφεύγουν τυχόν διπλοεγγραφές, να τις αναπαράγουν με συγκεκριμένη σειρά (ανάλογα με τον προγραμματισμό) ή τυχαία. Σε αυτό το πλαίσιο, κρίνεται ιδιαίτερα χρήσιμο να δημιουργήσουν τη δική τους λίστα αναπαραγωγής με τις επιλογές τους (μουσική ή/και podcast), αλλά και να ακούσουν μία προηγούμενη εκπομπή από την πλευρά του/της χρήστη/-τριας και όχι του/της ραδιοφωνικού/-ής παραγωγού.

Επιπρόσθετα, αυτή η μαθησιακή υποενότητα μαθαίνει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες να εισάγουν αρχεία ήχου διαφορετικών μορφών στις πλατφόρμες αυτές, να τα οργανώνουν, αλλά και να τα επεξεργάζονται. Αξίζει να αναφερθεί ότι, στο επίπεδο του σχεδιασμού και του προγραμματισμού ενός ραδιοφωνικού προγράμματος, η πλατφόρμα του διαδικτυακού ραδιοφώνου παρέχει τόσο τη δυνατότητα μουσικών παραγγελιών από τους/τις χρήστες/-τριες όσο και την αυτόματη εύρεση και αναπαραγωγή τους.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επιδιώκει την τεχνική εξοικείωση των εκπαιδευομένων και την απόκτηση των απαραίτητων δεξιοτήτων και γνώσεων στην κατηγορία των λιστών (playlists), των διαφημίσεων και των ψηφιακών αρχείων ήχου (podcasts), αλλά και στην εξοικείωσή τους με τους διάφορους αυτοματισμούς του ραδιοφώνου.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Priestman, C. (2013). *Web Radio. Radio Production For Internet Streaming*. USA: Focal Press. Retrieved from: https://api.taylorfrancis.com/content/books/mono/download?identifierName=doi&identifierValue=10.4324/9780080520919&type=googlepdf
2. Μαραγκός, Θ. (2021). *Εκπαιδευτικό υλικό. Κείμενο αναφοράς «Ηχολήπτης/-τρια»*. Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.

Συμπληρωματικές

1. Beggs, J. & Thede, D. (2001). *Designing Web Audio. Real Audio, MP3, Flash and Beatnik*. Sebastopol, California: O'Reilly and Associates, Inc.
2. Folansbee, J. (2006). *Hands-On Guide To Streaming Media. An Introduction To Delivering On-Demand Media*. Oxford: Taylor & Francis.

2.4.Β • ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας «Δημοσιογραφικός λόγος» είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στα βασικά χαρακτηριστικά του δημοσιογραφικού λόγου, έτσι ώστε να κατανοήσουν τις αρχές που διέπουν τη μετάδοση των πληροφοριών και των ειδήσεων. Στη συνέχεια, δίνεται έμφαση στο περιεχόμενό του, καθώς οι εκπαιδευόμενοι/-ες οφείλουν να χειρίζονται σωστά τη γλώσσα ως προς το συντακτικό, το λεξιλογικό και το υφολογικό μέρος της. Επιπλέον, αναλύονται όλα τα είδη του δημοσιογραφικού λόγου και ύφους, όπως και τα ιδιαίτερα στοιχεία τους, τα οποία οδηγούν στη βελτιστοποίηση του επιδιωκόμενου σκοπού. Τέλος, γίνεται μια επισκόπηση του οφέλους από την ορθή χρήση της γλώσσας, η οποία συνιστά ένα απαραίτητο προσόν για τον/την κάθε ραδιοφωνικό/-ή παραγωγό.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Εντοπίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά του δημοσιογραφικού λόγου κατανοώντας την εξέχουσα θέση που κατέχει στη μετάδοση της είδησης,
- Διακρίνουν τα δημοσιογραφικά είδη αναλύοντας τη συμβολή του καθενός στη μετάδοση του μηνύματος,
- Αναγνωρίζουν τη σπουδαιότητα του λόγου στην ικανοποίηση διαφορετικών αναγκών πληροφόρησης εντοπίζοντας την επιρροή που ασκεί στον/στην ακροατή/-τρια,

- Διακρίνουν το πώς η εμπιστοσύνη στον/στη δημοσιογράφο συνδέεται με την πειστικότητα του λόγου του/της και να την εξηγούν με συγκεκριμένα παραδείγματα,
- Σχεδιάζουν τη μετάδοση της είδησης με βάση τα γενικά χαρακτηριστικά του δημοσιογραφικού λόγου,
- Συνθέτουν κείμενα με νοηματική αλληλουχία,
- Χειρίζονται σωστά τη γλώσσα ακολουθώντας τους κανόνες που τη διέπουν,
- Εξασκούνται στο διαφορετικό ύφος που επιβάλλεται στην κάθε περίπτωση,
- Υιοθετούν στην πράξη τα γενικά και τα ειδικά χαρακτηριστικά του δημοσιογραφικού λόγου κατά τη διάρκεια της ενασχόλησής τους με το ραδιόφωνο,
- Υποστηρίζουν τις απόψεις τους μέσα στα όρια της δημοσιογραφικής δεοντολογίας,
- Ενδυναμώνουν τον λόγο τους χρησιμοποιώντας διάφορες γλωσσικές τεχνικές που ενεργοποιούν την προσοχή την ακροατών/-τριών κατά τη μετάδοση των πληροφοριών.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ραδιοφωνική γλώσσα / Είδη ραδιοφωνικού δημοσιογραφικού λόγου / Ραδιοφωνική μετάδοση είδησης / Γλωσσικές τεχνικές στο ραδιόφωνο / Νοηματική αλληλουχία ραδιοφωνικού λόγου / Πειστικότητα ραδιοφωνικού λόγου / Αρχές δεοντολογίας στον δημοσιογραφικό ραδιοφωνικό λόγο.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ
2	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ
3	Η ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ ΣΤΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
4	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ PODCASTING
5	ΑΡΧΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΡΕΠΟΡΤΑΖ
6	Η ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΣΤΟ ΜΟΥΣΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Κείμενο αναφοράς

2.4.Β.1 | ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Η πρώτη μαθησιακή υποενότητα επιδιώκει να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στα βασικά γνωρίσματα του ραδιοφωνικού δημοσιογραφικού λόγου, σε αντιδιαστολή με τον δημοσιογραφικό λόγο των εντύπων, της τηλεόρασης και των ειδησεογραφικών ιστοσελίδων. Μέσα από τη μελέτη διαφορετικών ενημερωτικών

ραδιοφωνικών εκπομπών (ραδιοφωνικού μαγκαζίνο, ραδιοφωνικού δελτίου ειδήσεων και θεματικών ραδιοφωνικών ενημερωτικών εκπομπών), κρίνεται χρήσιμο οι εκπαιδευόμενοι/-ες να μάθουν να αναγνωρίζουν τις ιδιαιτερότητες του ραδιοφωνικού λόγου, οι οποίες είναι η εννοιολογική ενίσχυση της φωνής, ο σωστός τονισμός, καθώς και ο ορθός ρυθμός της εκφώνησης ανάλογα με το μεταδιδόμενο μήνυμα, με στόχο την επίτευξη μιας αίσθησης ακρίβειας και ελκυστικότητας στο αυτί του/της ακροατή/-τριας. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες είναι αναγκαίο να κατανοήσουν τη σημασία της ολοκληρωμένης προετοιμασίας στην περίπτωση των ραδιοφωνικών εκπομπών απευθείας μετάδοσης, στις οποίες ο δημοσιογραφικός λόγος δεν επιδέχεται διορθώσεων ή μεταβολών.

Για τη σφαιρική εμπέδωση της σπουδαιότητας του δημοσιογραφικού λόγου ως προς την ικανοποίηση των διαφορετικών αναγκών πληροφόρησης, είναι χρήσιμο να συζητηθούν και να αναλυθούν ειδήσεις ίδιας θεματολογίας, οι οποίες, όμως, έχουν μεταδοθεί από διαφορετικά μέσα ενημέρωσης. Με τον τρόπο αυτόν, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να κατανοήσουν τον εξέχοντα ρόλο που διαδραματίζει ο δημοσιογραφικός λόγος στη μετάδοση της είδησης βάσει των κανόνων που υιοθετούνται κατά τη σύνταξη και την εκφορά του στο πλαίσιο του ραδιοφώνου και οι οποίοι είναι: α) η αποφυγή ανύψωσης του τόνου της φωνής, της εξάντλησης της αναπνοής ή της γρήγορης εκπνοής, β) η εκφορά του δημοσιογραφικού λόγου ενίοτε με τη μορφή ενός μικρού προλόγου («πάσας») για ένα ρεπορτάζ ή για έναν/μία καλεσμένο/η, γ) η υιοθέτηση της προφορικότητας στον τρόπο χρήσης της γλώσσας και δ) η μεταφορά των απόψεων μέσω της ηχογραφημένης φωνής της πηγής, χωρίς ο δημοσιογραφικός λόγος να χρειαστεί να επαναλάβει τις εν λόγω τοποθετήσεις.

Συνολικά, η συγκεκριμένη εκπαιδευτική υποενότητα παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες που θα τους/τις βοηθήσουν να αναγνωρίζουν και να εντοπίζουν τα βασικά γνωρίσματα και τις ιδιαιτερότητες του δημοσιογραφικού ραδιοφωνικού λόγου.

2.4.Β.2 | ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα παρουσιάζει τις βασικές τεχνικές του σχεδιασμού και της μετάδοσης μιας ραδιοφωνικής είδησης με βάση τα γενικά χαρακτηριστικά του ραδιοφωνικού δημοσιογραφικού λόγου. Είναι σημαντικό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εξασκηθούν στη σύνταξη διαφορετικών κατηγοριών ειδήσεων (πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών, καθώς και ειδήσεων επικεντρωμένων σε ανθρώπινες ιστορίες), με απώτερο σκοπό να κατανοήσουν τη διαφορετική υφολογία και τον διαφορετικό τονισμό που απαιτούν οι κατηγορίες αυτές. Επιπλέον, είναι σημαντικό η παραπάνω εξοικείωση να καλλιεργηθεί τόσο για τις ειδήσεις που εκφωνούνται στα ραδιοφωνικά δελτία ειδήσεων όσο και για τις ειδήσεις των ραδιοφωνικών μαγκαζίνο.

Κρίνεται αναγκαίο, ακολούθως, οι εκπαιδευόμενοι/-ες να μάθουν να συνθέτουν κείμενα με νοηματική αλληλουχία, τα οποία μπορούν να εκφωνηθούν σε σύντομο

χρονικό διάστημα, σεβόμενοι/-ες, παράλληλα, τους κανόνες που διέπουν τη γλώσσα στο επίπεδο της γραμματικής και του συντακτικού. Είναι καίριας σημασίας να εξασκηθούν σε διάφορες γλωσσικές τεχνικές που πυροδοτούν την προσέλκυση της προσοχής των ακροατών/-τριών κατά τη μετάδοση των ειδήσεων ή/και των πληροφοριών.

Συνολικά, επιδίωξη της παρούσας μαθησιακής υποενότητας είναι να υιοθετήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες στην πράξη τα γενικά και τα ειδικά χαρακτηριστικά του δημοσιογραφικού ραδιοφωνικού λόγου, με στόχο την ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ του/της ραδιοφωνικού/-ής παραγωγού και του ακροατηρίου.

2.4.Β.3 | Η ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ ΣΤΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα εξετάζει τις βασικές τεχνικές διαχείρισης του δημοσιογραφικού λόγου κατά τη διάρκεια ραδιοφωνικών συνεντεύξεων που είτε είναι προηχογραφημένες είτε προσφέρονται στο κοινό σε απευθείας μετάδοση. Είναι χρήσιμο να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στους τρόπους με τους οποίους ο/η δημοσιογράφος στο πλαίσιο μιας ραδιοφωνικής συνέντευξης μπορεί να επιτύχει: α) την εννοιολογική ενίσχυση της φωνής του/της μέσω διαφορετικών τρόπων έκφρασης, τονισμού, χρωματισμού και υφολογίας ως προς τον τρόπο εκφοράς των λέξεων, β) την ακρίβεια και την πειστικότητα στον τρόπο έκφρασης, γ) τον ορθό τονισμό ανάλογα με τον ευρύτερο χαρακτήρα της συζήτησης (π.χ. πλαισίωση της συζήτησης με ευχάριστα ή με δυσάρεστα γεγονότα), δ) τον ορθό ρυθμό εκφοράς του λόγου, ε) την αξιοποίηση του κατάλληλου λεξιλογίου, ανάλογα με τα υπό συζήτηση ζητήματα και το κοινό στο οποίο απευθύνεται η ραδιοφωνική συνέντευξη και στ) την ορθή συντακτική εκφορά του δημοσιογραφικού λόγου.

Επιπλέον, βασική επιδίωξη της παρούσας υποενότητας είναι να εξασκηθούν οι εκπαιδευόμενοι/-ες στην κριτική ανάλυση μιας συνέντευξης, υποστηρίζοντας τις απόψεις τους με σεβασμό απέναντι στα όρια της δημοσιογραφικής δεοντολογίας. Κατά την κριτική τους τοποθέτηση, είναι αναγκαίο να εξασκηθούν σε γλωσσικές τεχνικές ενδυνάμωσης του λόγου τους, φροντίζοντας να ενεργοποιούν την προσοχή του κοινού κατά τη διατύπωση της σχετικής επιχειρηματολογίας.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα εξοικειώνει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες με τις τεχνικές της εκφοράς και της ανάπτυξης του δημοσιογραφικού λόγου, οι οποίες συμβάλλουν στην καλύτερη δυνατή διεξαγωγή μιας ραδιοφωνικής συνέντευξης ή/και στην κριτική ανάλυση της τελευταίας.

2.4.Β.4 | ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ PODCASTING

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στο να εξοικειώσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες με τις βασικές τεχνικές του δημοσιογραφικού λόγου στο πλαίσιο του ψηφιακού podcasting. Κρίνεται αναγκαίο οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αναγνωρίζουν τον ορθό ρυθμό της εκφοράς του λόγου και τις αρχές της ορθής διατύπωσης των απόψεων σε ένα πλαίσιο εκπομπής της νέας ψηφιακής εποχής, όπου και δίνεται η ευκαι-

ρία στον/στη δημοσιογράφο να προβεί σε ερμηνευτική δημοσιογραφία πάνω σε μια ευρεία γκάμα κοινωνικο-πολιτικών θεμάτων. Είναι σημαντικό οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εμπεδώσουν, επιπλέον, τους βασικούς τρόπους υιοθέτησης ενός πειστικού δημοσιογραφικού λόγου (βασισμένου στην τεκμηρίωση, στα παραδείγματα και σε στοιχεία ανάλογα με το υπό ανάλυση ζήτημα), από τον οποίο κρίνεται και η επιτυχία του ερμηνευτικού podcast. Είναι χρήσιμο να κατανοηθεί ότι η πειστικότητα του δημοσιογραφικού λόγου είναι άμεσα συνδεδεμένη με την εμπιστοσύνη και την αξιοπιστία που επιδεικνύει το κοινό στον/στη δημοσιογράφο.

Για την επίτευξη των παραπάνω, έμφαση δίνεται στην οργάνωση των ενοτήτων ενός podcast με βάση τα τρέχοντα θέματα της επικαιρότητας, καθώς και στην καταγραφή της βασικής επιχειρηματολογίας που θα αξιοποιηθεί κατά τη διατύπωση των ερμηνευτικών απόψεων. Είναι σημαντικό οι εκπαιδευόμενοι/-ες να καλλιεργήσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που θα τους/τις βοηθήσουν να προβούν σε ερμηνεία των ειδήσεων/γεγονότων χωρίς να παρεκκλίνουν ούτε από τους κανόνες της δημοσιογραφικής δεοντολογίας ούτε από εκείνους του ραδιοφωνικού λόγου. Στην εξοικείωση με τη χρήση της ορθής δημοσιογραφικής γλώσσας κατά την επιτέλεση της ερμηνευτικής δημοσιογραφίας μπορεί να βοηθήσει και η κριτική μελέτη του λόγου που αξιοποιείται σε podcasts διαφορετικής θεματολογίας τα οποία απευθύνονται σε διαφορετικές κατηγορίες κοινού.

Συνολικά, η παρούσα μαθησιακή υποενότητα παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις βάσεις για την ορθή διαχείριση του δημοσιογραφικού λόγου στο πλαίσιο ενός ψηφιακού podcast που επικεντρώνεται στην ερμηνευτική ανάλυση της επικαιρότητας.

2.4.Β.5 | ΑΡΧΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΡΕΠΟΡΤΑΖ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα εξετάζει την ορθή αξιοποίηση του δημοσιογραφικού λόγου κατά την προετοιμασία και τη διαμόρφωση ενός ραδιοφωνικού ρεπορτάζ. Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν τις ιδιαιτερότητες του δημοσιογραφικού λόγου όταν αυτός εντάσσεται σε ένα ηχητικό αρχείο που προορίζεται να μεταδοθεί στο πλαίσιο ενός ραδιοφωνικού δελτίου ειδήσεων ή ενός ραδιοφωνικού ενημερωτικού μαγκαζίνο.

Συγκρίνοντας ρεπορτάζ από διαφορετικές κατηγορίες ραδιοφωνικών σταθμών (εθνικής, περιφερειακής και τοπικής εμβέλειας) ή ρεπορτάζ από διαφορετικής φυσιογνωμίας εκπομπές (πολιτικο-κοινωνικής επικαιρότητας, πολιτιστικές και αθλητικές), οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τις ιδιαίτερες ορολογίες και υφολογίες που αξιοποιούν οι ραδιοφωνικοί/-ές δημοσιογράφοι –ανάλογα με το ειδησεογραφικό θέμα που καλύπτουν– στην προσπάθειά τους να μεταδώσουν την είδηση με πειστικότητα, ώστε να προσελκύσουν το αυτί του/της ακροατή/-τριας. Επιπλέον, είναι χρήσιμο να αναγνωρίζουν τους διαφορετικούς τρόπους της εκφοράς του λόγου όταν ο/η δημοσιογράφος μεταδίδει την είδηση στο πλαίσιο ενός ηχογραφημένου ηχητικού

ρεπορτάζ συγκριτικά με τη μετάδοση των στοιχείων του ρεπορτάζ σε μια απευθείας (τηλεφωνική ή διά ζώσης) συνομιλία με τον/την παρουσιαστή/-τρια μιας ραδιοφωνικής εκπομπής.

Συνολικά, στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τις ιδιαιτερότητες και τις τεχνικές του δημοσιογραφικού λόγου στο πλαίσιο της μετάδοσης ενός ραδιοφωνικού ρεπορτάζ και αναγνωρίζουν την εξέχουσα θέση της ραδιοφωνικής γλώσσας στην ορθή και ολοκληρωμένη μετάδοση των ειδήσεων.

2.4.Β.6 | Η ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΣΤΟ ΜΟΥΣΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Η τελευταία μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στην αναγνώριση των διαφορών που διέπουν τις μουσικές και τις ενημερωτικές εκπομπές στο ραδιόφωνο ως προς τη χρήση της γλώσσας. Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν τα βασικά γνωρίσματα του γλωσσικού ύφους και του λεξιλογίου που χαρακτηρίζουν τις μουσικές ραδιοφωνικές εκπομπές συγκριτικά με τις ενημερωτικές.

Είναι σημαντικό να κατανοήσουν ότι στο μουσικό ραδιόφωνο κυριαρχεί περισσότερο η μετάδοση ευρύτερων πληροφοριών (παρά ειδήσεων με τη στενή έννοια του όρου) ανάλογα με τα παρουσιαζόμενα κάθε φορά θέματα, χαρακτηριστικό που επιτρέπει την υιοθέτηση μιας εντονότερης προφορικότητας στην εκφορά του λόγου, αλλά και την υιοθέτηση περισσότερων καθημερινών εκφράσεων ή ιδιωματισμών. Συγκρίνοντας μουσικές ραδιοφωνικές εκπομπές, καλούνται, επιπλέον, να μάθουν να προσδιορίζουν τους τρόπους ενδυνάμωσης του προφορικού λόγου που προσελκύουν την προσοχή των ακροατών/-τριών και προσφέρουν ζωντάνια στο μουσικό ραδιόφωνο. Κρίνεται χρήσιμο, ακολούθως, οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εξοικειωθούν με τη χρήση του χιουμοριστικού λόγου, ο οποίος αξιοποιείται συχνά στο μουσικό ραδιόφωνο, σεβόμενοι/-ες τους Κανόνες Δεοντολογίας που πρέπει να διέπουν κάθε μηντιακό οργανισμό.

Συνολικά, επιδίωξη της συγκεκριμένης μαθησιακής υποενότητας είναι να προσφέρει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, έτσι ώστε εκείνοι/-ες να είναι σε θέση να ξεχωρίζουν τις γλωσσικές ιδιαιτερότητες μεταξύ των ενημερωτικών και των μουσικών ραδιοφωνικών εκπομπών.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Αντωνοπούλου, Π. (2008). *Αθλητισμός, Πολιτική και ΜΜΕ*. Αθήνα: Εκδόσεις Δρακόπουλου.
2. Χατζησαββίδης, Σ. Α. (2000). *Ελληνική γλώσσα και δημοσιογραφικός λόγος. Θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Συμπληρωματικές

1. Δουατζής, Γ. (2010). *Περί δημοσιογραφίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.
2. Μαμουζέλος, Γ. (2022). *Η ιστορία των αθλητικών ΜΜΕ στην Ελλάδα και στον κόσμο*. Αθήνα: ΕκδόσειςiWrite.
3. Τάσου, Α. Δ. (1995). *Εκφωνητής και ραδιόφωνο*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις University Studio Press.

2.4.Γ • ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας «Οργάνωση και Διοίκηση ραδιοφωνικού σταθμού» είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στους τρόπους οργάνωσης ενός σταθμού στο επίπεδο του μάρκετινγκ και του promotion, έτσι ώστε να αυξηθεί η ακροαματικότητά του και –κατά συνέπεια– τα κέρδη του. Στη συνέχεια, δίνοντας έμφαση στην ιεραρχική πυραμίδα, αναλύεται η εσωτερική διάρθρωση ενός σταθμού, καθένα από τα στελέχη του οποίου επιτελεί και διαφορετικό έργο. Ακολούθως, παρέχονται συγκεκριμένες γνώσεις και δεξιότητες σε σχέση με τη δυναμική μιας ομάδας, καθώς και στοιχεία διοίκησης. Τέλος, γίνεται μια επισκόπηση στις αρμοδιότητες των συντελεστών/-τριών ενός ραδιοσταθμού και τονίζεται η συνεργασία που οφείλει να υπάρχει ώστε να εξασφαλίζεται το βέλτιστο αποτέλεσμα.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Ορίζουν τις τακτικές της οργάνωσης αναλύοντας τα πλεονεκτήματά τους,
- Συνδέουν την καλή οργάνωση με την αύξηση της ακροαματικότητας ενός σταθμού και να επικροτούν τη σπουδαιότητά της,
- Συνειδητοποιούν την αναγκαιότητα της δημιουργίας ενός επιχειρηματικού σχεδίου για τον ραδιοφωνικό σταθμό απαριθμώντας τα οφέλη που θα προκύψουν,
- Διακρίνουν την ιεραρχική πυραμίδα αναλύοντας τις υποχρεώσεις του/της καθενός/καθεμιάς,

- Ορίζουν την έννοια του οργανογράμματος και τη χρησιμότητά του επιδιώκοντας τη δημιουργία του πριν από τη μετάδοση της ραδιοφωνικής τους εκπομπής,
- Εφαρμόζουν τις κατάλληλες στρατηγικές, προκειμένου να εξασφαλιστεί η σωστή οργάνωση,
- Επιλύουν άμεσα και δυναμικά τα προβλήματα που ενδεχομένως να προκύψουν,
- Αναζητούν την καταλληλότερη μέθοδο για τη σωστή διοίκηση του σταθμού,
- Ενθαρρύνουν τη συνεργασία όλων των εργαζομένων εξασφαλίζοντας άριστο αποτέλεσμα κατά την επαφή τους με αυτούς/-ές,
- Υποστηρίζουν τη βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ των στελεχών διαφορετικών ειδικοτήτων, από τον σχεδιασμό μέχρι και τη μετάδοση μιας εκπομπής,
- Υιοθετούν τον ορθό καταμερισμό των αρμοδιοτήτων με βάση την επαγγελματική ιδιότητα του/της καθενός/καθεμιάς κατά τη δημιουργία ενός ραδιοφωνικού προϊόντος.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Οργάνωση / Διοίκηση / Αύξηση ακροαματικότητας / Κέρδη / Ιεραρχική πυραμίδα / Γνώσεις/δεξιότητες / Στρατηγικές / Συνεργασία / Επικοινωνία / Αρμοδιότητες.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΝΟΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ
2	Ο ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΩΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ
3	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
4	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΝΟΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ
5	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ
6	ΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ
7	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ
8	ΠΗΓΕΣ ΕΣΟΔΩΝ
9	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

Κείμενο αναφοράς

2.4.Γ.1 | ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΝΟΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

Η πρώτη μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στην οργάνωση ενός ραδιοφωνικού σταθμού, εστιάζοντας την προσοχή της στα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν για τον σκοπό αυτό. Συγκεκριμένα, έμφαση θα δοθεί στην έρευνα που είναι αναγκαίο να

πραγματοποιηθεί για τις ανάγκες της αγοράς, στις προτιμήσεις των ακροατών/-τριών, στον ανταγωνισμό που υπάρχει, στον καθορισμό του είδος του περιεχομένου που θα μεταδίδεται, όπως και στην απόκτηση του απαραίτητου τεχνολογικού εξοπλισμού. Επιπλέον, ο προγραμματισμός των ωρών των εκπομπών, οι διαφημίσεις, αλλά και η δημιουργία καναλιών επικοινωνίας με το κοινό, είναι πεδία στα οποία χρειάζεται να δοθεί έμφαση. Η διαχείριση του προϋπολογισμού, αλλά και η συμμόρφωση με τη Νομοθεσία που αφορά το ραδιόφωνο και τη διαφήμιση, εξετάζονται, επίσης, αναλυτικά στην υποενότητα αυτή.

Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κρίνεται χρήσιμο να κατανοήσουν τους τρόπους διοίκησης ενός ραδιοφωνικού σταθμού και να αναγνωρίσουν ότι σε κάποιες περιπτώσεις υφίσταται η αναγκαιότητα της ιεραρχίας με διάφορα επίπεδα διοίκησης, η οποία και θα απαρτίζεται από ανώτερα και κατώτερα στελέχη, ενώ, σε άλλες περιπτώσεις, οι αποφάσεις είναι δυνατόν να λαμβάνονται με τη συμμετοχή του προσωπικού, δίνοντας, έτσι, έμφαση στην ευημερία του. Κρίνεται σκόπιμο να σημειωθεί εδώ ότι η υποστήριξη και η δημιουργία καινοτόμων ιδεών και πρακτικών μπορούν να βελτιώσουν τόσο τον σταθμό όσο και το περιεχόμενό του.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση των γνώσεων που απαιτούνται με σκοπό οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κατανοήσουν αφενός πως ο τρόπος διοίκησης που επιλέγεται θα πρέπει να αντανακλά τις ανάγκες και τους στόχους του εκάστοτε ραδιοφωνικού σταθμού και αφετέρου πως οι διάφοροι τρόποι διοίκησης είναι εφικτό να συνδυαστούν ανάλογα με τις ανάγκες και τις προκλήσεις που μπορεί κάθε φορά ο σταθμός να αντιμετωπίζει.

2.4.Γ.2 | Ο ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΩΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα εξετάζει τον ραδιοφωνικό σταθμό ως επιχείρηση και οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τις διάφορες πτυχές που μπορεί να τον χαρακτηρίσουν ως τέτοια. Ένας ραδιοφωνικός σταθμός οφείλει να έχει σταθερά έσοδα για να καλύπτει τα έξοδά του, όπως τους μισθούς, την ενοικίαση χώρων, τον τεχνολογικό εξοπλισμό κι άλλα. Επίσης, έχει κοινωνική επίδραση, αφού ενημερώνει και ψυχαγωγεί το κοινό του και επιπλέον διαχειρίζεται το προσωπικό του και συγκεκριμένα τους/τις παραγωγούς του, τους/τις δημοσιογράφους και τους/τις τεχνικούς του. Το περιεχόμενό του, εξάλλου, θα πρέπει να είναι τέτοιο που να προσελκύει και να διατηρεί τους/τις ακροατές/-τριές του.

Πέρα από αυτά, ο κάθε ραδιοφωνικός σταθμός έχει έναν στρατηγικό σχεδιασμό για την επίτευξη των στόχων του. Τηρεί τους κανονισμούς και τους Νόμους που διέπουν τη λειτουργία του και συμπεριλαμβάνουν όλες εκείνες τις νομοθετικές απαιτήσεις για την εκπομπή και τη διαφήμιση. Έτσι, λοιπόν, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα κατανοήσουν πως ο ραδιοφωνικός σταθμός, όπως κάθε επιχείρηση, πρέπει να προωθεί το περιεχόμενο του και να επικοινωνεί με το κοινό μέσω των κατάλληλων καμπανιών μάρκετινγκ και διαφήμισης.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που θα βοηθήσουν τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να ανανεώσουν και να εξελίξουν προς το καλύτερο τον ραδιοφωνικό σταθμό στον οποίο θα εργαστούν.

2.4.Γ.3 | ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εξετάσουν τις στρατηγικές προώθησης και επικοινωνίας ενός ραδιοφωνικού σταθμού, οι οποίες στοχεύουν στην αύξηση της ακροαματικότητας, στην αλληλεπίδραση με το κοινό και στην ενημέρωσή του. Ένας ραδιοφωνικός σταθμός θα πρέπει να προσεγγίσει διαφορετικά είδη ακροατών/-τριών προσφέροντας ποικιλία στο περιεχόμενό του. Επίσης, μπορεί συχνά να κάνει κάποιες προσφορές στους/στις ακροατές/-τριες (πχ. δωρεάν εισιτηρίων), έτσι ώστε να τους/τις ενθαρρύνει να του μείνουν πιστοί/-ές, ενώ, παράλληλα, μπορεί να τους/τις προσελκύσει προσκαλώντας διάσημους καλεσμένους/-ες για συνέντευξη.

Στο πλαίσιο αυτό, έμφαση θα δοθεί στην αναγκαιότητα προώθησης του ραδιοφωνικού σταθμού σε άλλα μέσα ενημέρωσης, όπως σε ιστοσελίδες, σε περιοδικά και στην τηλεόραση, με σκοπό να γίνει πιο γνωστός στο ευρύτερο κοινό ή να συνεργαστεί με άλλους παράγοντες της αγοράς, όπως είναι οι εταιρείες διοργάνωσης εκδηλώσεων. Επιπλέον, τονίζεται ιδιαιτέρως η σημαντικότητα της ενεργής παρουσίας του σταθμού στα κοινωνικά δίκτυα (π.χ. Twitter/X, Facebook, Instagram). Ακολούθως, εξετάζονται ο τρόπος με τον οποίο ο σταθμός συνδέεται με το κοινό του, αλλά και ο τρόπος που ανταποκρίνεται καλύτερα στις προτιμήσεις του τελευταίου, παρέχοντάς του ενδιαφέρον περιεχόμενο. Ακόμα, γίνεται αναφορά στη σωστή στρατηγική που ενδεχομένως να προσελκύσει χορηγούς και διαφημιστές/-τριες, αυξάνοντας, έτσι, τις χορηγίες και τις διαφημίσεις. Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη δημιουργία μιας ισχυρής ταυτότητας και εικόνας για τον ραδιοφωνικό σταθμό, η οποία θα τον βοηθήσει να ξεχωρίσει από τους ανταγωνιστές του.

Συνολικά, η μαθησιακή αυτή υποενότητα αποτελεί τη βάση για να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες ότι οι σωστές στρατηγικές προώθησης μπορούν να βοηθήσουν στην αύξηση του αριθμού των ακροατών/-τριών, προσελκύοντας νέους/-ες και διατηρώντας τους/τις παλιούς/-ές.

2.4.Γ.4 | ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΝΟΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στις τεχνικές απαιτήσεις για τη λειτουργία ενός ραδιοφωνικού σταθμού. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για τον εξοπλισμό, τις υποδομές και τις τεχνολογίες που απαιτούνται ώστε να λειτουργήσει σωστά ο σταθμός και κατανοούν ότι οι απαιτήσεις αυτές μπορεί να διαφέρουν ανάλογα με τον τύπο του σταθμού (AM, FM, διαδικτυακό) και την κλίμακα της λειτουργίας του, αναγνωρίζοντας ταυτόχρονα και κάποιες κοινές τεχνικές.

Συγκεκριμένα, γίνεται αναφορά στον απαραίτητο εξοπλισμό της εκπομπής, ο οποίος μπορεί να περιλαμβάνει κεραίες, πομπούς, εξοπλισμό επεξεργασίας ήχου, μικρόφωνα και ακουστικά, τόσο στο άνετο και εξοπλισμένο στούντιο για τη δημιουργία περιεχομένου όσο και στα ειδικά συστήματα για τη διασύνδεση μεταξύ των στούντιο, π.χ. στα δίκτυα μεταδόσεων ή στις διασυνδέσεις ISDN. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν την υποδομή αποθήκευσης και διαχείρισης του περιεχομένου, έτσι ώστε να αποθηκεύουν και να διαχειρίζονται εκπομπές και διαφημίσεις, καθώς και τα συστήματα που επιτρέπουν τον αυτοματοποιημένο προγραμματισμό και τη μετάβαση ανάμεσα στις εκπομπές, τις διαφημίσεις, τη μουσική κ.ά. Απαραίτητα, εξάλλου, θεωρούνται και τα μέτρα ασφαλείας για την προστασία του εξοπλισμού, του περιεχομένου και των δεδομένων από πιθανούς κινδύνους, όπως ιούς, κλοπή ή βλάβη από κεραυνό.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την αποτελεσματική λειτουργία του ραδιοφωνικού σταθμού, την ποιότητα του περιεχομένου του και τη σχέση του με το κοινό, η οποία εξασφαλίζεται με την υψηλή ποιότητα του ήχου, βελτιώνοντας, έτσι, την ακροαματικότητα.

2.4.Γ.5 | ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Αυτή η μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στα βασικά στοιχεία της οικονομικής διοίκησης και των χρηματοοικονομικών που πρέπει να ληφθούν υπόψη και αφορούν την αποτελεσματική διαχείριση των οικονομικών πόρων του σταθμού, τη δημιουργία και τήρηση του προϋπολογισμού, καθώς και την ανάλυση και παρακολούθηση των οικονομικών του δεικτών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν ότι θεμέλιο της οικονομικής διοίκησης αποτελεί ο προϋπολογισμός που σχεδιάζεται με βάση τα έξοδα και τα έσοδα που αναμένονται και ότι θα πρέπει να εξετάζονται το «πώς» και το «από πού» ο ραδιοφωνικός σταθμός μπορεί να αποκτήσει τυχόν έσοδα αλλά και το πώς μπορεί να διαχειριστεί τις δαπάνες του με σύνεση.

Ακολούθως, δίνεται έμφαση στο γεγονός ότι ο ραδιοφωνικός σταθμός οφείλει να εξετάζει τις επενδύσεις που απαιτούνται για την αναβάθμιση των υποδομών και του εξοπλισμού του, αλλά και να αναλύει τους οικονομικούς δείκτες λαμβάνοντας τις αποφάσεις του βάσει των δεδομένων. Επιπλέον, οφείλει να τηρεί τους φορολογικούς κανονισμούς και να διαχειρίζεται τις φορολογικές του υποχρεώσεις. Η οικονομική διοίκηση, επίσης, μπορεί να βοηθήσει στο να αξιοποιηθούν ευκαιρίες και να αντιμετωπιστούν οι ανταγωνιστές. Ακολούθως, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τους τρόπους που μπορούν να αυξήσουν το κεφάλαιο του σταθμού, δίνοντας τη δυνατότητα για νέες επενδύσεις σε εξοπλισμό και επιπλέον εξετάζουν τρόπους με τους οποίους θα μειωθεί η πιθανότητα του χρέους ή της χρεοκοπίας, αλλά και θα λάβει χώρα μια επιτυχής προσαρμογή στις αλλαγές της αγοράς και του ανταγωνισμού.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται προκειμένου οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κατανοήσουν τα οφέλη της σωστής οικονομικής διοίκησης, τα οποία περιλαμβάνουν τη βιωσιμότητα και την επιβίωση ενός ραδιοφωνικού σταθμού, αλλά και τη βελτίωση της αποδοτικότητάς του.

2.4.Γ.6 | ΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στις νομικές και τις ρυθμιστικές αρχές που διασφαλίζουν τη σωστή λειτουργία, την ευθύνη και τη συμμόρφωση των ραδιοφωνικών σταθμών ως προς τους ισχύοντες κανόνες. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να μελετήσουν και να κατανοήσουν τις παραπάνω αρχές, αποκτώντας μια σαφή εικόνα σχετικά με τον ρόλο που αυτές παίζουν στη λειτουργία ενός ραδιοφωνικού σταθμού.

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν τον τρόπο λειτουργίας ενός σταθμού, ο οποίος θα πρέπει να αποκτήσει από τις αρμόδιες ρυθμιστικές αρχές την άδεια που θα περιλαμβάνει πληροφορίες για το είδος του σταθμού και τους όρους λειτουργίας του. Επίσης, γίνεται αναφορά στους περιορισμούς σχετικά με το περιεχόμενό του, το οποίο δεν πρέπει να είναι υβριστικό, με την υποχρέωση να τηρείται η δημοσιογραφική ακεραιότητα, καθώς και με τις ώρες μετάδοσης των διαφημίσεων, οι οποίες είναι χρονικά περιορισμένες και αφορούν συγκεκριμένα προϊόντα ή υπηρεσίες. Ακολούθως, δίνεται έμφαση στα πνευματικά δικαιώματα, τα οποία πρέπει να τηρούνται αλλά και να διασφαλίζουν την κατάλληλη αποζημίωση για τη μετάδοση της μουσικής ή άλλου περιεχομένου, καθώς και στην αναγκαιότητα της ύπαρξης ανεξαρτησίας στη δημοσιογραφία, η οποία και θα αποτρέπει την πολιτική πίεση ως προς το περιεχόμενο των εκπομπών.

Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν ότι υποχρεούνται να προστατεύουν τα δικαιώματα και την ιδιωτικότητα των ακροατών/-τριών, παρέχοντας αντικειμενικές πληροφορίες, προωθώντας την πολυπολιτισμικότητα και την πολυφωνία και δίνοντας το βήμα να ακουστούν διαφορετικές απόψεις.

2.4.Γ.7 | ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έρθουν σε επαφή με την εξερεύνηση των βασικών στοιχείων που πρέπει να ληφθούν υπόψη στη διαχείριση του προσωπικού και στη διοίκηση των ανθρώπινων πόρων, με σκοπό να εξασφαλιστεί η ομαλή λειτουργία του ραδιοφωνικού σταθμού και να δημιουργηθεί ποιοτικό περιεχόμενο. Επιπλέον, μέσω της υποενότητας αυτής, θα εξετάσουν τα βήματα που απαιτούνται για τον σκοπό αυτό, όπως είναι ο καθορισμός των αναγκών σε ανθρώπινο δυναμικό βάσει των απαιτήσεων και των στόχων του σταθμού, αλλά και η επιλογή του κατάλληλου προσωπικού με βάση τις δεξιότητες που απαιτούνται σε κάθε θέση, παρέχοντας, ταυτόχρονα, στο προσωπικό την κατάλληλη εκπαίδευση και μόρφωση, έτσι ώστε να αντιμετωπίσει τις νέες προκλήσεις.

Ακολούθως, θα δοθεί έμφαση στην αναγνώριση του δυναμικού των υπαλλήλων και στην προώθηση της ανάπτυξης των ηγετικών ικανοτήτων τους, έτσι ώστε οι τελευταίοι/-ες να μπορούν να αναλάβουν αυξημένες ευθύνες. Επίσης, θα εξεταστούν τα κριτήρια αξιολόγησης του προσωπικού, για να μπορέσουν να αξιολογηθούν αφενός οι επιδόσεις και αφετέρου οι προκλήσεις και τα προβλήματα με ευαισθησία και με διαφάνεια.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα παρέχει την απαραίτητη βάση για την απόκτηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απαιτούνται έτσι ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να είναι σε θέση να προωθούν την ενεργή συνεργασία μεταξύ των μελών της ραδιοφωνικής ομάδας, με σκοπό την επίτευξη των στόχων του σταθμού και τη δημιουργία ποιοτικού περιεχομένου.

2.4.Γ.8 | ΠΗΓΕΣ ΕΣΟΔΩΝ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έρθουν σε επαφή με τις πηγές εσόδων ενός ραδιοφωνικού σταθμού και θα εξετάσουν τον τρόπο με τον οποίο, ανάλογα με τον τύπο του σταθμού, το κοινό και τις διαθέσιμες δυνατότητες, ο σταθμός μπορεί να αποκτήσει πιθανές πηγές εσόδων.

Στο πλαίσιο αυτό, μελετώνται οι βασικές πηγές εσόδων για έναν ραδιοφωνικό σταθμό, όπως η διαφήμιση, στο πλαίσιο της οποίας οι επιχειρήσεις πληρώνουν για να διαφημίσουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους στον αέρα μιας ραδιοφωνικής εκπομπής. Επίσης, μία άλλη πηγή που εξετάζεται είναι τα συνδρομητικά πακέτα, τα οποία οι ραδιοφωνικοί σταθμοί πολλές φορές προσφέρουν στους/στις ακροατές/-τριες, ώστε εκείνοι/-ες να μπορέσουν να έχουν πρόσβαση σε ειδικές εκπομπές με μουσική χωρίς διαφημίσεις. Ακολούθως, δίνεται έμφαση στη διοργάνωση συναυλιών, διαγωνισμών ή άλλων προωθητικών δραστηριοτήτων για την αύξηση των εσόδων των ραδιοφωνικών σταθμών από τις συμμετοχές του κοινού και από το χορηγικό υλικό, καθώς και στο γεγονός ότι οι ραδιοφωνικοί σταθμοί μπορούν να συνεργάζονται με άλλες επιχειρήσεις για κοινές προωθητικές εκστρατείες ή για να παίρνουν χορηγίες και συγκεκριμένα προγράμματα ή εκπομπές. Αναφορά γίνεται, ακόμα, στις επιχορηγήσεις/επιδοτήσεις από τον δημόσιο τομέα, ειδικά όταν οι σταθμοί παρέχουν ειδησιογραφία που συνδέεται με την τοπική κοινότητα.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την αποτελεσματική διαχείριση των εσόδων του ραδιοφωνικού σταθμού, έτσι ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να είναι σε θέση να κατανοήσουν πλήρως πως, όταν οι πηγές εσόδων σε έναν ραδιοφωνικό σταθμό είναι ικανοποιητικές, τότε θα ενισχυθούν η βιωσιμότητά του, η ποιότητα του περιεχομένου του και η ικανότητά του να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του ακροατηρίου.

2.4.Γ.9 | ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

Στην τελευταία μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν τις αρμοδιότητες που έχουν οι εργαζόμενοι/-ες σε έναν ραδιοφωνικό σταθμό. Συγκεκριμένα, έρχονται σε επαφή με τους/τις ραδιοφωνικούς/-ές παρουσιαστές/-τριες, οι οποίοι/-ες είναι υπεύθυνοι/-ες των εκπομπών, επιλέγουν τη μουσική, πραγματοποιούν συνεντεύξεις, έχουν άμεση επαφή με το κοινό τους και είναι επίσης υπεύθυνοι/-ες για τη δημιουργία, τη συγκέντρωση και την επιμέλεια του περιεχομένου μιας εκπομπής. Επιπλέον, γνωρίζουν τον ρόλο των τεχνικών, οι οποίοι/-ες είναι υπεύθυνοι/-ες για τη λειτουργία και τη συντήρηση του εξοπλισμού ενός σταθμού, για την επιμέλεια της ποιότητας του ήχου και γενικά για τη διασφάλιση μιας ομαλής μετάδοσης.

Ακολούθως, έμφαση δίνεται στο έργο των δημοσιογράφων, οι οποίοι/-ες είναι υπεύθυνοι/-ες για τη συγκέντρωση, την επεξεργασία και την παρουσίαση των ειδήσεων και των πληροφοριών, αλλά και στους/στις συντελεστές/-τριες που φροντίζουν για την προώθηση του σταθμού στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και για άλλες προωθητικές ενέργειες. Τέλος, εξετάζουν τον ρόλο που έχουν οι διευθυντικοί /-ές συντελεστές/-τριες, οι οποίοι/-ες είναι υπεύθυνοι/-ες για την καθολική διοίκηση του σταθμού, την οργάνωση της ομάδας και τη διαχείριση του προϋπολογισμού.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απαιτούνται προκειμένου να γίνουν κατανοητές οι αρμοδιότητες του κάθε μέλους της ραδιοφωνικής ομάδας, με σκοπό να εξασφαλιστεί η ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχονται στους/στις ακροατές/-τριες.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Καστόρας, Σ. Δ. (1994). *Ραδιόφωνο και τηλεόραση: Οργάνωση – Λειτουργία*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
2. Κλώντζας, Μ. & Μπαρμπούτης, Χ. (επιμ.). (2001). *Το φράγμα του ήχου. Η δυναμική του ραδιοφώνου στην Ελλάδα*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Συμπληρωματικές

1. Συλλογικό Έργο. (2006). *Το ραδιόφωνο στην Ελλάδα*, στη σειρά: «Τετράδια Επικοινωνίας» (τ. 6). Αθήνα: Ινστιτούτο Οπτικοακουστικών Μέσων-ΙΟΜ.
2. Μπονέλης, Δ. (2001). *Μουσική παραγωγή στο ραδιόφωνο*. Πάτρα: Περί Τεχνών.

2.4.Δ • ΟΠΕΡΑ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η μαθησιακή ενότητα «Όπερα και κλασική μουσική» έχει ως σκοπό να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στην εξελικτική πορεία της όπερας και της ευρύτερης δυτικοευρωπαϊκής μουσικής από την Αναγέννηση έως και τον 20ό αιώνα. Ειδικότερα, παρουσιάζεται συνοπτικά η ιστορική εξέλιξη της όπερας ως μουσικού-θεατρικού είδους από τους Ιταλούς συνθέτες κατά το τέλος του 16ού αιώνα έως και τις γαλλικές, τις γερμανικές και τις άλλες σχολές σύνθεσης. Επίσης, αναφέρονται οι μεγάλες χρονικές περίοδοι της κλασικής μουσικής, όπως είναι η αναγεννησιακή μουσική (1400-1600), η μπαρόκ μουσική (1600-1750), η κλασική μουσική περίοδος (1750-1830) και η ρομαντική (1830-1910). Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας πραγματεύεται, επίσης, το έργο των κύριων συνθετών/-τριών από την κάθε χρονική περίοδο και το κάθε είδος, τις σημαντικότερες σχολές σύνθεσης και τη γενικότερη μουσική αισθητική αντίληψη των εποχών.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Ορίζουν τις χρονικές περιόδους εξέλιξης της κλασικής μουσικής αναγνωρίζοντας το μουσικό ύφος των κομματιών,
- Αναγνωρίζουν τα διαφορετικά είδη της όπερας μελετώντας τα ιστορικά στοιχεία των έργων,
- Ονοματίζουν τις περιόδους της δυτικοευρωπαϊκής μουσικής μελετώντας την ιστορία και τα χαρακτηριστικά τους,
- Περιγράφουν τις διαφορές μεταξύ των συνθετών/-τριών της κλασικής μουσικής συγκρίνοντας τα έργα τους,
- Αναγνωρίζουν αντιπροσωπευτικούς/-ές συνθέτες/-τριες της όπερας και της κλασικής μουσικής ανά διαφορετική περίοδο μέσα από τις συνθέσεις τους,
- Ανακαλύπτουν τα μουσικά χαρακτηριστικά της πρώιμης ιταλικής όπερας,
- Αναλύουν τα στάδια εξέλιξης της μουσικής πολυπλοκότητας,
- Χρησιμοποιούν τις μουσικές συνθέσεις της κλασικής περιόδου σε ραδιοφωνικές αφιερωματικές εκπομπές,
- Αναπτύσσουν ακουστικές δεξιότητες μέσω της ακρόασης διάσημων έργων,
- Αντιπαραβάλουν τα εξελικτικά στάδια της όπερας κατά την ακρόαση μουσικών παραδειγμάτων,
- Διαμορφώνουν μια ολοκληρωμένη εικόνα για την ταυτότητα της όπερας και της κλασικής μουσικής,
- Υιοθετούν μια κριτική θεώρηση για τη δυτικοευρωπαϊκή μουσική κατά τη χρήση της σε κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Αναγέννηση / Άρια / Θρησκευτική και εκκλησιαστική μουσική / Κλασικισμός / Κοσμική μουσική / Μεσαίωνας / Μονωδία / Μπαρόκ / Ομοφωνία / Πολυφωνία / Ρετσιτατίβο / Ρομαντισμός.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΟΙ ΑΠΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΠΕΡΑΣ
2	Ο ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ
3	Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ
4	Η ΓΕΝΕΣΗ ΚΑΙ Η ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΟΠΕΡΑΣ ΣΤΟΝ ΧΑΡΤΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
5	Η ΕΠΟΧΗ ΜΠΑΡΟΚ
6	Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 18ο ΑΙΩΝΑ ΚΑΙ Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΟΠΕΡΑΣ
7	ΡΟΜΑΝΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΗ
8	Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΡΟΜΑΝΤΙΣΜΟΥ
9	Ο ΡΟΜΑΝΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΟΠΕΡΑ

Κείμενο αναφοράς

2.4.Δ.1 | ΟΙ ΑΠΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΠΕΡΑΣ

Στην πρώτη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για την ιστορία της ευρωπαϊκής μουσικής μέχρι και την εποχή του ρομαντισμού, αλλά και για τη δημιουργία και την εξέλιξη της όπερας. Επισημαίνεται ότι, για τον σχηματισμό μιας ολοκληρωμένης εικόνας, η ύλη που προσδιορίζει τη μουσική πραγματικότητα κάθε εποχής πρέπει να συνοδεύεται από πληροφορίες που αφορούν το γενικότερο πλαίσιο, τα κοινωνικά και καλλιτεχνικά (της) δεδομένα, όπως και από σχετικό οπτικοακουστικό υλικό, ιστορικά ντοκιμαντέρ και αντιπροσωπευτικά μουσικά έργα.

Επιπλέον, αναζητείται η προέλευση της λέξης «μουσική» και διερευνάται το αυθόρμητο πρώτο στάδιο της εμφάνισής της στην πρωτόγονη ανθρωπότητα (φωνή/κραυγή, χτύπημα χεριών, ήχοι της φύσης και των εργαλείων κ.λπ.). Ακολουθούν μια συνοπτική αναζήτηση της ιστορίας της στον κόσμο της αρχαιότητας, καθώς και μια ενημέρωση για τα πρώτα μουσικά όργανα και για την πορεία της μέχρι τη Βυζαντινή περίοδο. Τέλος, χαρτογραφούνται οι περίοδοι στις οποίες διαιρείται η ιστορία της δυτικοευρωπαϊκής μουσικής: Μεσαίωνας (476 μ.Χ.-1453), Αναγέννηση (1430/'50-1600), Μπαρόκ (1600-1750), Κλασικισμός (~1750-1827/'30) και Ρομαντισμός (~1810-1900),

με τη διευκρίνιση ότι η πολυ-στιλιστική, πειραματική μουσική πραγματικότητα του 20ού αιώνα, σαφώς απομακρυσμένη από την «κλασική» παράδοση, προσεγγίζεται σε αυτοτελή μαθησιακή ενότητα.

Αναφορικά με τον προσδιορισμό της λέξης «όπερα», υπογραμμίζεται ότι πρόκειται για έναν πλουραλιστικό όρο (παραπέμπει στο λατινικό "opus", δηλαδή «έργο»), ο οποίος αφορά τη σύνδεση μορφών τέχνης με τη σκηνική δράση. Στη συνέχεια, εξιστορείται η προέλευσή της και γίνεται μια ανασκόπηση της πορείας της, η οποία και παρουσιάζεται σε παράλληλη γραμμή με την εξέλιξη της μουσικής πραγματικότητας, από τις απαρχές της δημιουργίας της μέχρι το απόγειο της έκφρασής της κατά τον 19ο αιώνα.

2.4.Δ.2 | Ο ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ

Στη δεύτερη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για τις απαρχές της δυτικοευρωπαϊκής μουσικής και συγκεκριμένα για την εξέλιξη της μουσικής του Μεσαίωνα, ως μιας πρώιμης μουσικής περιόδου. Αρχικά, ξεκαθαρίζεται η προέλευση του όρου και προσεγγίζονται οι κοινωνικοπολιτικές δομές, η επιβολή της θεοκρατίας, ο μυστικισμός, ο ιπποτισμός και γενικά το ιστορικό πλαίσιο μιας εποχής που αρχίζει με την κατάρρευση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και ολοκληρώνεται χρονικά κοντά στην άλωση της Κωνσταντινούπολης.

Σε ό,τι αφορά τη μουσική πραγματικότητα, σχολιάζονται οι υποπερίοδοι και τα χαρακτηριστικά τους, με ιδιαίτερη έμφαση στην εξέλιξη της σημειογραφίας. Στον πρώιμο Μεσαίωνα (-1150) επισημαίνονται ορισμένοι κομβικοί σταθμοί, όπως είναι το έργο του Πάπα Γρηγορίου του Μεγάλου και εκείνο του Γκουίντο ντ'Αρέτσο, προσδιορίζεται ως όρος η μονοφωνία και αναζητούνται τα αρχικά στάδια της πολυφωνίας. Τη «μέση περίοδο» και την εποχή της "Ars Antiqua"/«Παλαιάς τέχνης» (1150-1300) τις σφραγίζουν η «Σχολή της Παναγίας των Παρισίων» (École de Notre-Dame de Paris), η εξέλιξη του οργκάνουμ (organum), καθώς και η ανάπτυξη της κοσμικής και λαϊκής μουσικής με το τραγούδι των τρο(υ)βαδούρων, των τρουβέρων, των ερωτοτραγουδιστών (Minnesinger), των μενεστρέλων κ.ά.

Στον Ύστερο Μεσαίωνα (Ars Nova/Νέα Τέχνη, 1300) περιγράφονται οι νέες μουσικές κατακτήσεις και παρουσιάζεται το έργο σημαντικών συνθετών, όπως είναι οι Φιλίπ ντε Βιτρύ, Γκιγιώμ ντε Μασώ, Φραντσέσκο Λαντίνι, καθώς και το (ιταλικό) Trecento. Ακολούθως, εξετάζονται τα μουσικά όργανα, οι μορφές, αλλά και τα είδη των συνθέσεων που αναπτύσσονται στη συγκεκριμένη εποχή. Παράλληλα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μυούνται στο πνεύμα της μεσαιωνικής μουσικής δημιουργίας μέσα από τη διαδικασία της ενεργητικής ακρόασης και την προβολή σχετικών (οπτικοακουστικών) αρχείων, έτσι ώστε να είναι σε θέση αφενός να επισημαίνουν τα χαρακτηριστικά του Μεσαίωνα και αφετέρου να αναγνωρίζουν το είδος ενός μουσικού έργου και να το εντάσσουν στο σωστό χωροχρονικό πλαίσιο.

2.4.Δ.3 | Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ

Στην τρέχουσα μαθησιακή υποενότητα, εξετάζονται η μουσική της Αναγέννησης και το ύφος της, το οποίο ανιχνεύεται, αρχικά, στην Ιταλία και σε χαρακτηριστικά της εποχής, όπως είναι ο (αναγεννησιακός) ουμανισμός/ανθρωπισμός, η αναβίωση της αρχαίας Γραμματείας, η άνοδος της αστικής τάξης, η θεμελίωση της σύγχρονης επιστήμης, η εκκλησιαστική Μεταρρύθμιση, η ίδρυση της «Ακαδημίας Ποίησης και Μουσικής» (Académie de Poésie et de Musique, 1570) στη Γαλλία κ.ά.

Όσον αφορά τις μουσικές καινοτομίες, παρουσιάζονται η τεχνολογία της τυπογραφίας, η οποία θα βοηθήσει αποτελεσματικά στη διάδοση της μουσική, καθώς και το όνομα του τυπογράφου Οταβιάνο Πετρούτσι, στον οποίο οφείλονται οι απαρχές της μουσικής τυπογραφίας και οι πρώτες μουσικές εκδόσεις. Σημειώνονται, επίσης, η απομάκρυνση από τους μεσαιωνικούς περιορισμούς, η εξέλιξη της φωνητικής δεξιοτεχνίας, η τελειοποίηση της πολυφωνικής γραφής και το προάγγελμα της τονικότητας. Επιπλέον, τονίζονται η ανάπτυξη της χορευτικής μουσικής, η σταδιακή αυτονόμηση της οργανικής (μουσικής) και η εμφάνιση του «λουθηρανικού χορικού» (chorale), ως απόρροια της εκκλησιαστικής Μεταρρύθμισης.

Εκτός από τους μουσικούς νεωτερισμούς, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται, ακολούθως, για την εξέλιξη των οργάνων, καθώς και για τη ζωή και το έργο σημαντικών θεωρητικών και συνθετών της εποχής, όπως είναι οι Γιοχάνες Όκεγχεμ, Ζοσκέν ντε Πρε, Άντριαν Βίλαρτ, Τζοζέφο Τζαρλίνο, Τζοβάνι Πιερλουίτζι ντα Παλεστρίνα, Ορλάντο Ντι Λάσο, Κλάουντιο Μοντεβέρντι και Τζιρόλαμο Φρεσκομπάλντι, η δημιουργία των οποίων εντάσσεται στην Αναγέννηση, αλλά και στο πρώιμο μπαρόκ.

Τέλος, αναφέρονται δημοφιλή χορευτικά είδη και μορφολογικά πρότυπα θρησκευτικής και κοσμικής μουσικής, έτσι ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αποκτήσουν μια συνολική εικόνα για τη μουσική στην Αναγέννηση και να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και να κατανοούν τα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης εποχής.

2.4.Δ.4 | Η ΓΕΝΕΣΗ ΚΑΙ Η ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΟΠΕΡΑΣ ΣΤΟΝ ΧΑΡΤΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Η μεγαλύτερη καινοτομία, η οποία πραγματοποιείται στα τέλη του 16ου αιώνα, κάνει την εμφάνισή της όταν μια ομάδα καλλιτεχνών και διανοουμένων, συγκεντρωμένων γύρω από τον κόμη Τζοβάνι ντε Μπάρντι (1534-1612), ιδρύει τον «Φλωρεντινό Όμιλο». Το ενδιαφέρον τους στρέφεται στην αναβίωση του αρχαίου ελληνικού δράματος και στην εξερεύνηση της δύναμης της αρχαίας ελληνικής μουσικής, θέτοντας, έτσι, τα θεμέλια για τη δημιουργία της όπερας. Έτσι, λοιπόν, η παρούσα μαθησιακή υποενότητα θα επικεντρωθεί στη γέννηση και την καθιέρωση της όπερας και θα τονισθούν σημαντικά γεγονότα ή έργα, όπως, για παράδειγμα, το πρώιμο μουσικό δράμα με την ονομασία «Δάφνη» (*Dafne,* 1597), ενώ, επίσης, θα χαρτογραφηθεί περαιτέρω η ταχύτατη διάδοση του νέου είδους στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες. Επιπλέον, ερμηνεύονται έννοιες, όπως: λιμπρέτο, ρετσιτατίβο, άρια, ουβερτούρα, πράξη, κατηγοριοποίηση (είδη/τύποι) φωνών, ημι-όπερα (semi-opera) κ.ά. και παρουσιάζονται οι πηγές της οπερατικής θεματογραφίας.

Από τα ονόματα των πρώτων σημαντικών συνθετών που ασχολήθηκαν με την όπερα δίνεται έμφαση στον (Ιταλό) Κλαούντιο Μοντεβέρντι, ο οποίος συμβάλλει στην καθιέρωση, την εξέλιξη και την εξάπλωση του είδους, ανοίγοντας την «αυλαία» με την όπερα *Ορφέας*, στον Χάινριχ Συτς και στον Ζαν-Μπατίστ Λυλί, με τη διαμόρφωση της γαλλικής όπερας, την οποία αποκαλεί «λυρική/μουσική τραγωδία» (tragédie lyrique/en musique). Επίσης, επισημαίνεται ότι στην Αγγλία σημειώνονται η ανάπτυξη του σαιξπηρικού δράματος και η παράδοση της «μάσκας» ως είδους σκηνικής μουσικής, ενώ δημιουργούν τα έργα τους ο Τζον Ντόουλαντ ως συνθέτης τραγουδιών, όπως επίσης και ο Χένρι Πέρσελ με τη σκηνική του μουσική και τις ημι-όπερες (semi-operas).

Κατά την εξέλιξη της μαθησιακής υποενότητας, αναζητείται η πορεία της όπερας στην Ευρώπη μέσα από το έργο κομβικών συνθετών μέχρι και τα τέλη του 17ου αιώνα, σε συνδυασμό με (οπτικοακουστικά) αποσπάσματα ιστορικών παραστάσεων, έτσι ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να είναι σε θέση να επισημαίνουν τα χαρακτηριστικά του οπερατικού είδους και να ερμηνεύουν τους σχετικούς όρους.

2.4.Δ.5 | Η ΕΠΟΧΗ ΜΠΑΡΟΚ

Στην πέμπτη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες πληροφορούνται για τις μουσικές καινοτομίες της εποχής του μπαρόκ. Αρχικά, ιχνηλατείται η προέλευση του όρου και διερευνώνται τα γενικά χαρακτηριστικά της περιόδου, στα οποία διακρίνονται ο ορθολογισμός, η σταδιακή απομάκρυνση από την Εκκλησία, οι επιστημονικές εφευρέσεις, οι εξελίξεις στο πεδίο της φιλοσοφίας, της αστρονομίας και των τεχνών, καθώς και η ίδρυση «Βασιλικών Ακαδημιών των Τεχνών», μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται η «Ακαδημία Όπερας/Βασιλική Ακαδημία Μουσικής» (Académie d'Opéra/Académie Royale de Musique, 1669) στο Παρίσι κ.ά.

Στη συνέχεια, εξετάζονται τα αισθητικά χαρακτηριστικά, το μουσικό ύφος και οι νεωτερισμοί, όπως είναι η μετάβαση από την πολυφωνία στην ομοφωνία, η σταδιακή καθιέρωση του τονικού συστήματος και της αρμονίας, ο έντονος και ζωηρός ρυθμός, οι πομπώδεις μελωδίες, η τεχνική του (μπάσο) κοντίνουο, η εξέλιξη των μουσικών οργάνων και η σύνθεση έργων για ενόργανα σύνολα, με χαρακτηριστικά της τη διάκριση του βιολιού ως πρωταρχικού οργάνου και την οριστική ανεξαρτητοποίηση της οργανικής μουσικής.

Ακολούθως, γίνεται μια συνοπτική αναφορά στους σημαντικότερους εκπροσώπους και συνθέτες, των οποίων το έργο αποτέλεσε ορόσημο στην εξέλιξη της ιστορίας της μουσικής. Εδώ σημειώνονται ενδεικτικά οι Μισέλ-Ρισάρ Ντελαλάντ, Αρκάντζελο Κορέλι, Ντίτριχ Μπουξτεχούντε, Αλεσάντρο Σκαρλάτι, Γιόχαν Πάχελμπελ, Φρανσουά Κουπρέν, Χένρι Πέρσελ, Κλαούντιο Μοντεβέρντι, Ζαν-Μπατίστ Λυλί, Χάινριχ Συτς, Αντόνιο Βιβάλντι, Γιόχαν Σεμπάστιαν Μπαχ, Ντομένικο Σκαρλάτι και Γκέοργκ Φρίντριχ Χέντελ, με την παρατήρηση ότι το έργο τους κορυφώνει το ύφος της μουσικής μπαρόκ και εισάγει την προκλασική εποχή. Παράλληλα, οι εκπαιδευ-

όμενοι/-ες ενημερώνονται για το ορατόριο και για σημαντικές δομικές μορφές και είδη, όπως: σονάτα, κον(τ)σέρτο, καντάτα, εισαγωγή όπερας, σουίτα, φούγκα κ.ά.

Τέλος, για την εμβριθή κατανόηση της υπό συζήτηση περιόδου, κρίνεται αναγκαίος και συνιστάται ο συνδυασμός της αναζήτησης πληροφοριών με την ακρόαση αντιπροσωπευτικών μουσικών έργων και την παρακολούθηση σχετικών ντοκιμαντέρ.

2.4.Δ.6 | Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 18ο ΑΙΩΝΑ ΚΑΙ Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΟΠΕΡΑΣ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα παρουσιάζονται οι μουσικές εξελίξεις που διαδραματίζονται από το 1700 έως το 1800. Σε πρώτο στάδιο, προσεγγίζεται η παρενθετική, μεταβατική περίοδος μέχρι τα σπάργανα του κλασικισμού, με σημεία αναφοράς την οριστική απομάκρυνση από την πολυφωνική γραφή, τη σταθεροποίηση και επικράτηση του τονικού συστήματος και της ομοφωνίας, τη διαμόρφωση της «σοβαρής όπερας» (opera seria) στα τέλη του 17ου αιώνα, τη σταδιακή καθιέρωση της «κωμικής όπερας» (opera buffa, καθώς και την περίφημη «διαμάχη των Μπουφόνων». Στο ίδιο πλαίσιο, εξετάζονται το ύφος ροκοκό, το "style galant", αλλά και ο Ζαν Φιλίπ Ραμώ και οι εκπαιδευόμενοι/-ες ανακαλύπτουν τη μουσική του για το θέατρο, τα μπαλέτα και τη σφραγίδα του στην εξέλιξη της γαλλικής όπερας. Υπογραμμίζεται, επίσης, η μεταρρύθμιση/αναμόρφωση της τελευταίας από τον Κρίστοφ Βίλιμπαλντ Γκλουκ, καθώς και η διαμόρφωση ειδών όπως είναι: η όπερα-μπαλάντα, η όπερα-μπαλέτο (opéra-ballet), η κωμική όπερα (opéra-comique), το γερμανικό "Singspiel" και το «μελόδραμα».

Στη συνέχεια, ακολουθούν: η εννοιολογική προσέγγιση του όρου «κλασικός», η επισήμανση σημαντικών γεγονότων της εποχής, όπως είναι, για παράδειγμα, η Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας των ΗΠΑ (1776), ο Διαφωτισμός και η Γαλλική Επανάσταση (1789), ενώ, παράλληλα, τονίζεται η ανεξαρτητοποίηση των συνθετών από τις αυλές και την Εκκλησία, η ανάπτυξη της εκδοτικής βιομηχανίας και η οργάνωση δημοσίων συναυλιών. Επιπλέον, στην υποενότητα αυτή, σχολιάζονται: η σχολή/στιλ "Mannheim", το κίνημα «Θύελλα και Ορμή», η εξέλιξη των μουσικών οργάνων, η ανέλιξη της μουσικής δωματίου, η καθιέρωση της (συμφωνικής) ορχήστρας, καθώς και κυρίαρχα μορφολογικά πρότυπα, όπως η φόρμα «σονάτα» κ.ά.

Επιπλέον, σκιαγραφείται το προφίλ και ξετυλίγεται το έργο συνθετών που διαμόρφωσαν το κλασικό ιδεώδες, με επίκεντρο τους Βιεννέζους κλασικούς, τον θεμελιωτή της έννοιας της «συμφωνίας», Γιόζεφ Χάυντν, τον Βόλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ, ο οποίος βρισκόταν στην κορυφή των καινοτόμων δημιουργών της εποχής του, καθώς και τον Λούντβιχ βαν Μπετόβεν, του οποίου το έργο χαρακτηρίζεται από παρατεταμένο δυναμισμό, ορμή, εκφραστικότητα και ξεχωρίζει στη διάρκεια του πρώτου κυρίως μισού του 19ου αιώνα.

2.4.Δ.7 | ΡΟΜΑΝΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΗ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για το πνεύμα του ρομαντισμού, αρχίζοντας από έναν εννοιολογικό προσδιορισμό. Ακο-

λουθεί η επισήμανση των κοινωνικών, των οικονομικών και των πολιτικών δεδομένων της εποχής, όπως είναι ο εκδημοκρατισμός, η εκβιομηχάνιση και τα τεχνολογικά επιτεύγματα, με αποκορύφωμα την εφεύρεση του ηλεκτρισμού.

Στο πεδίο της μουσικής, αναζητούνται οι απαρχές του ρομαντισμού, οι νέες αισθητικές τάσεις, οι νεωτερισμοί στα μουσικά όργανα, ιδίως στη λειτουργία των πνευστών, καθώς και οι ενορχηστρωτικές καινοτομίες. Σημειώνονται, επίσης, η αυξανόμενη δημοφιλία του πιάνου, η διεύρυνση της ορχήστρας, η διεύρυνση των παλαιότερων μορφολογικών δομών, η εισαγωγή όρων προσδιοριστικών της μουσικής έκφρασης κ.ά. Στα κομβικά είδη της εποχής εξετάζονται η «προγραμματική» και η «απόλυτη» μουσική, το συμφωνικό ποίημα, το έντεχνο τραγούδι (lied) και το «μουσικό δράμα». Στη συνέχεια, σχολιάζονται τα εξελικτικά στάδια του ρομαντισμού, με αφετηρία την πρώιμη περίοδό του που σφυρηλατείται μέσα από το έργο συνθετών, όπως είναι οι Καρλ Μαρία φον Βέμπερ, Φραντς Σούμπερτ, Φέλιξ Μέντελσον και Ρόμπερτ Σούμαν. Υπογραμμίζεται, μεταξύ άλλων, η σύνδεση του ονόματος του Σούμπερτ με την ανάπτυξη του περίφημου έντεχνου τραγουδιού, καθιερωμένου με τη γερμανική του ονομασία (lied), αλλά και εκείνου του Σούμαν με την ίδρυση της «Νέας Μουσικής Εφημερίδας» (1834).

Όσον αφορά τη Γαλλία, εξετάζεται η περίπτωση του Εκτόρ Μπερλιόζ, δίνοντας έμφαση σε έργα του όπως η *Φανταστική συμφωνία*, αλλά και στην εξέλιξη/διεύρυνση της ορχήστρας από τον ίδιο, με παράλληλη κατάθεση των πρωτοποριακών ιδεών του κατά τη συγγραφή μιας σχετικής πραγματείας. Τέλος, γίνεται επισκόπηση βιρτουόζων ερμηνευτών, έχοντας σημείο αναφοράς τον Φραντς Λιστ, εμπνευστή του συμφωνικού ποιήματος, ο οποίος, εκτός, φυσικά, των καινοτομιών του, συγκαταλέγεται, από κοινού με τους Φρεντερίκ Σοπέν και Νικολό Παγκανίνι, στους εξαίρετους δεξιοτέχνες-βιρτουόζους της εποχής.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες έτσι ώστε να είναι σε θέση να κατανοήσουν το υπόβαθρο και τα χαρακτηριστικά του ρομαντισμού, καταλήγοντας στο έργο του Λιστ, συνδετικού κρίκου με τον μουσικό ρομαντισμό.

2.4.Δ.8 | Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΡΟΜΑΝΤΙΣΜΟΥ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσα από τη σκιαγράφηση της προσωπικότητας του Λιστ, έρχονται σε επαφή με τα χαρακτηριστικά της μουσικής του δεύτερου μισού του 19ου αιώνα και ενημερώνονται για το έργο των Γιοχάνες Μπραμς, Άντον Μπρούκνερ, Σεζάρ Φρανκ, Καμίγ Σαιν-Σανς, Γκαμπριέλ Φωρέ και Πιοτρ Ιλίτς Τσαϊκόφσκι.

Στη συνέχεια, ενημερώνονται για την ανάπτυξη των «εθνικών σχολών» και για τους συνθέτες εκείνους που στρέφουν το ενδιαφέρον τους στη λαογραφία και ενσωματώνουν στα έργα τους ιδιώματα ή/και παραδοσιακά τραγούδια του τόπου τους. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην «ομάδα των πέντε» της «Ρωσικής εθνικής σχολής», στα μέλη της, αλλά και σε άλλους αντιπροσωπευτικούς συνθέτες, όπως είναι οι Μι-

χαήλ Γκλίνκα, Μίλι Μπαλάκιρεφ, Νικολάι Ρίμσκι-Κόρσακοφ, Σέζαρ Κιουί, Αλεξάντρ Μποροντίν, Γιαν Σιμπέλιους κ.ά.

Στην ίδια υποενότητα, διερευνάται και η εμφάνιση του εξωτισμού στη μουσική, αναλύεται η σημασία του και αναζητούνται αντιπροσωπευτικά έργα και όπερες με εξωτικό περιεχόμενο, π.χ., οι *Αλιείς μαργαριταριών* και η *Κάρμεν* του Ζορζ Μπιζέ. Κλείνοντας, γίνεται αναφορά σε ονόματα συνθετών του ύστερου ρομαντισμού, οι οποίοι δρουν στο πρώτο μισό του 20ού αιώνα, αλλά και του πρώιμου Μοντερνισμού, όπως είναι, για παράδειγμα, οι Γκούσταβ Μάλερ, Σεργκέι Ραχμάνινοφ, Ρίχαρντ Στράους και Αλεξάντρ Σκριάμπιν.

Στο τέλος της μαθησιακής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσα από την ιστορική πληροφόρηση και την παράλληλη ακρόαση σχετικών ηχητικών αποσπασμάτων, θα είναι σε θέση να διακρίνουν τα χαρακτηριστικά ενός ρομαντικού έργου, τα γνωρίσματα των εθνικών σχολών και το ιδίωμα της γραφής των (εθνικών) συνθετών, αλλά και να αξιολογούν τον βαθμό της επίδρασης του εξωτισμού σε ένα μουσικό έργο, με αποτέλεσμα να το εντάσσουν σωστά κατά την «πλοήγησή» τους στην ιστοριογραφία της μουσικής.

2.4.Δ.9 | Ο ΡΟΜΑΝΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΟΠΕΡΑ

Στην τελευταία μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για την εξέλιξη της ρομαντικής όπερας, αναζητώντας την πορεία της μέσα από το έργο κομβικών συνθετών, όπως είναι οι Γκαετάνο Ντονιτσέτι, Βιντσέντζο Μπελίνι και Τζοακίνο Ροσίνι. Η προσοχή εστιάζεται στον Τζουζέπε Βέρντι, προσεγγίζοντας αντιπροσωπευτικά έργα του, όπως είναι τα: *Η δύναμη του πεπρωμένου*, *Τραβιάτα*, *Οθέλος*, *Αΐντα, Ναμπούκο* κ.ά. Παράλληλα, γνωρίζουν τον «βερισμό» και σημαντικούς εκφραστές του είδους, με κορυφαίο τον Τζάκομο Πουτσίνι και ανακαλύπτουν τα υφολογικά χαρακτηριστικά του έργου του μέσα από δημοφιλείς όπερες, όπως για παράδειγμα τις: *Μαντάμα Μπατερφλάι*, *Τόσκα* και *Τουραντότ*.

Ακολουθούν πληροφορίες για τη «μεγάλη όπερα» (grande opéra), το «λυρικό δράμα» (drame lyrique) και για συνθέτες που δρουν στη Γαλλία, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται οι Σαρλ Φρανσουά Γκουνό, Σεζάρ Φρανκ, Καμίγ Σαιν-Σανς, Ζορζ Μπιζέ και Ζακ Όφφενμπαχ, συνδέοντας το όνομα του τελευταίου με τη διαμόρφωση της οπερέτας. Ακολούθως, δίνεται έμφαση στην ιδιαίτερη θέση που κατέχει το έργο του Ρίχαρντ Βάγκνερ στην ιστορία της ρομαντικής μουσικής, καθώς και στην πρωτοποριακή του δράση. Παράλληλα, ερμηνεύονται όροι όπως το καθοδηγητικό/εξαγγελτικό μοτίβο (Leitmotiv) και δίνεται έμφαση στις βαγκνερικές πολυπληθείς ορχήστρες.

Κρίνεται απαραίτητο στο σημείο αυτό να τονιστεί ότι το θεωρητικό τμήμα της μαθησιακής υποενότητας είναι αναγκαίο να συνδυαστεί με οπτικοακουστικά παραδείγματα και αποσπάσματα παραστάσεων, ούτως ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να είναι σε θέση να αξιολογήσουν και να εκτιμήσουν τα χαρακτηριστικά μιας ενόργανης ή φωνητικής μουσικής και να την εντάξουν στον σωστό χωροχρόνο.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Headington, C. (2000). *Ιστορία της δυτικής μουσικής από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας* (δίτομο), (μτφρ. Μ. Δραγούμης). Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
2. Κοκκόρης, Ε. (2002). *Η μουσική και η ιστορία της*. Αθήνα: Εκδόσεις Φ. Νάκα.

Συμπληρωματικές

1. Landormy, P. (2004). *Ιστορία της μουσικής* (δίτομο), (μτφρ. Σ. Κ. Σπανούδη). Αθήνα: Εκδόσεις Κάκτος.
2. Παπαδοπούλου, Γ. & Παπαδοπούλου, Α. (2001). *Όπερα. Διαδρομή στα λυρικά μονοπάτια: Ιστορία – Λιμπρέτα*. Αθήνα: Εκδόσεις Φ. Νάκα.

2.4.Ε • ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ SOCIAL MEDIA

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας «Μάρκετινγκ και Social Media» είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στην έννοια του μάρκετινγκ και στα πλεονεκτήματα που αυτό προσφέρει στην προώθηση του ραδιοφωνικού προϊόντος. Στη συνέχεια, γίνεται σύνδεσή του με το παραδοσιακό και το ψηφιακό ραδιόφωνο, ενώ, επίσης, δίνεται έμφαση στις στρατηγικές που ακολουθούνται, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η επιτυχημένη πορεία μιας εκπομπής, μεγιστοποιώντας ταυτόχρονα και τα κέρδη της μέσω των διαφημιστικών μηνυμάτων. Τέλος, γίνεται επισκόπηση των διαδικασιών και των πρακτικών στρατηγικής των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, αλλά και του τρόπου που μπορούν αυτές να εφαρμοστούν, εξασφαλίζοντας τη βελτίωση σε όλους τους τομείς που έχουν σχέση με τον χώρο του ραδιοφώνου.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Ορίζουν τις έννοιες του μάρκετινγκ και των social media αναλύοντας την αναπόσπαστη σύνδεσή τους,
- Αναγνωρίζουν τη χρησιμότητά τους στο πλαίσιο της ραδιοφωνικής εκπομπής μελετώντας τις επιδράσεις που ασκούν ως προς τη βελτιστοποίησή της,
- Διακρίνουν τη δύναμη της αναγνώρισης που επέρχεται μέσω του μάρκετινγκ και των social media επιδιώκοντας την ένταξή τους στις εκπομπές τους,
- Σχεδιάζουν την εκπομπή τους με βάση μια αποδοτική στρατηγική στα social media,
- Διαχειρίζονται σωστά τα social media δημιουργώντας δεσμούς εμπιστοσύνης μεταξύ των παραγωγών και των ακροατών/-τριών,

- Προωθούν επιτυχώς το ραδιοφωνικό προϊόν μεγιστοποιώντας την προβολή των πελατών/-ισσών τους,
- Εφαρμόζουν αποτελεσματικά τις στρατηγικές εξασφαλίζοντας τη βελτίωση του ραδιοφωνικού προϊόντος και των κερδών του,
- Υποστηρίζουν τη δημιουργία περιεχομένου στα social media κατά την πραγματοποίηση μιας ραδιοφωνικής εκπομπής,
- Ενθαρρύνουν τη σωστή προώθηση του προϊόντος στα social media, ύστερα από συνεννόηση με τον/την εκάστοτε πελάτη/-ισσα,
- Εργάζονται για τη σωστή οικοδόμηση της φήμης της εκπομπής με τη χρήση όλο και περισσότερων σύγχρονων μεθόδων κατά την παραγωγή της,
- Υιοθετούν τις βέλτιστες πρακτικές που θα προσαρμόζονται στις ιδιαίτερες συνθήκες.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Μάρκετινγκ ραδιοφωνικού σταθμού / Κοινωνικά δίκτυα ραδιοφωνικής εκπομπής / Σύνδεση μάρκετινγκ-social media / Εμπιστοσύνη ακροατών/-τριών / Στρατηγικές προώθησης ραδιοσταθμού / Κέρδη ραδιοφωνικού σταθμού / Δημιουργία περιεχομένου ραδιοφωνικής εκπομπής / Φήμη εκπομπής / Μέθοδοι παραγωγής εκπομπής / Πρακτικές προώθησης ραδιοφωνικού προϊόντος.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (2), Σύνολο (4).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ
2	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΩΝ SOCIAL MEDIA
3	ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ SOCIAL MEDIA
4	ΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΗΘΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
5	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗΣ ΚΟΙΝΟΥ
6	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΑΡΝΗΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ
7	ΜΕΤΡΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ
8	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ
9	ΣΧΕΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟ ΚΟΙΝΟ
10	ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ ΣΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ

Κείμενο αναφοράς

2.4.Ε.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στην εισαγωγή και την κατανόηση της έννοιας του μάρκετινγκ, η οποία αναφέρεται στις δραστηριότητες και στις ενέργειες μιας επιχείρησης με σκοπό την οργάνωση και την προώθηση των υπηρεσιών και των προϊόντων της στην αγορά.

Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εξετάσουν τις βασικές αρχές που αφορούν την κατανόηση της συμπεριφοράς του κοινού, έτσι ώστε οι υπηρεσίες που θα δημιουργηθούν να καλύπτουν τις ανάγκες του. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη δημιουργία μιας σχέσης εμπιστοσύνης με τον/την πελάτη/-ισσα, η οποία θα ενισχύεται με την παροχή μιας άψογης και συνεχούς εξυπηρέτησης. Επιπλέον, εξετάζονται οι τρόποι αποτελεσματικής επικοινωνίας των χαρακτηριστικών και των πλεονεκτημάτων των προϊόντων, οι οποίοι, μεταξύ άλλων, συνδέονται με τη χρήση διαφόρων μέσων επικοινωνίας, όπως είναι οι διαφημίσεις και οι δημόσιες σχέσεις.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να αναλύσουν και να κατανοήσουν την έννοια του μάρκετινγκ και τα οφέλη που αυτό προσφέρει σε έναν ραδιοφωνικό σταθμό όταν αξιοποιείται σύμφωνα με τις ανάγκες του, αλλά και όταν εφαρμόζονται τα κατάλληλα μέσα για κάθε περίσταση.

2.4.Ε.2 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΩΝ SOCIAL MEDIA

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα εξετάζει τα social media (κοινωνικά δίκτυα) και τις ψηφιακές πλατφόρμες, οι οποίες επιτρέπουν στους/στις χρήστες/-τριες να μοιράζονται πληροφορίες με άλλους/-ες χρήστες/-τριες και να αλληλεπιδρούν με το περιεχόμενό τους. Επιπλέον, αναλύονται ενδεικτικά τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όπως, για παράδειγμα, το Instagram, το Facebook και το TikTok, καθώς και οι λειτουργίες που αυτά επιτελούν.

Ακολούθως, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να εντοπίσουν και να αναλύσουν τα μειονεκτήματα που προκύπτουν από τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, όπως είναι, π.χ., η απώλεια της ιδιωτικότητας από τη δημοσίευση των προσωπικών πληροφοριών, ο κυβερνοεκφοβισμός ή η υπερβολική χρήση τους που μπορεί να οδηγήσει σε εθισμό με αρνητικές επιπτώσεις στη σωματική και την ψυχική υγεία των ανθρώπων. Ένα άλλο, ακόμα, μειονέκτημα που κρίνεται χρήσιμο να εξεταστεί είναι και η διασπορά ψευδών ειδήσεων μέσω των κοινωνικών δικτύων, με σκοπό την όξυνση του μίσους και των προκαταλήψεων για κάποιες φυλετικές και κοινωνικές ομάδες, πρακτική που μπορεί να προκαλέσει αρνητικές επιπτώσεις στη Δημοκρατία και την κοινωνία γενικότερα. Τέλος, δίνεται έμφαση στη θετική ψηφιακή ταυτότητα στο Διαδίκτυο, η οποία έχει ως στόχο την προβολή της επαγγελματικής ταυτότητας του/της ραδιοφωνικού/-ής παραγωγού.

Συνολικά, μέσω της παρούσας μαθησιακής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αποκτήσουν μια ολοκληρωμένη άποψη για τα κοινωνικά δίκτυα, αλλά και θα μάθουν να τα διαχειρίζονται αποτελεσματικά, έτσι ώστε να αναγνωρίζουν την αξιοπιστία και την εγκυρότητα των πληροφοριών και παράλληλα να υποστηρίζουν τη σεβαστή συμπεριφορά στο Διαδίκτυο, μαθαίνοντας, ταυτόχρονα, τις βασικές αρχές της κυβερνοασφάλειας.

2.4.Ε.3 | ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ SOCIAL MEDIA

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εξετάσουν την αλληλεπίδραση του μάρκετινγκ με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, καθώς αυτό βοηθά τις επιχειρήσεις να προωθήσουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους αποκομίζοντας πολλαπλά οφέλη. Συγκεκριμένα, θα εξεταστεί ο τρόπος με τον οποίο οι επιχειρήσεις μπορούν να αλληλεπιδρούν άμεσα με τους/τις πελάτες/-ισσές τους, αφού έτσι έχουν την ευκαιρία να λαμβάνουν άμεσα σχόλια και ερωτήσεις, αλλά και να ανταλλάσσουν τις απόψεις τους μέσα από τη δημιουργία πλατφορμών. Θα μελετηθεί, ακολούθως, το πώς μπορούν να δημιουργηθούν εναλλακτικές διαφημίσεις που θα είναι πιο προσαρμοσμένες σε συγκεκριμένες ομάδες κοινού. Επιπλέον, αναφορά θα γίνει και στον τρόπο με τον οποίο οι επιχειρήσεις είναι σε θέση να παρακολουθούν την ανταπόκριση του κοινού στις διαφημίσεις παρέχοντάς τους δεδομένα για την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών τους και έχουν την ευκαιρία να συνεργαστούν με γνωστά πρόσωπα των κοινωνικών δικτύων αξιοποιώντας την επίδραση που αυτά ασκούν, ώστε να προωθήσουν καλύτερα τις υπηρεσίες ή τα προϊόντα τους.

Ακολούθως, έμφαση θα δοθεί στη σύνδεση της αλληλεπίδρασης αυτής με το ραδιόφωνο, με σκοπό οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κατανοήσουν ότι, παρόλο που το τελευταίο αποτελεί ένα παραδοσιακό μέσο επικοινωνίας, η παρουσία του στα κοινωνικά δίκτυα μπορεί να δημιουργήσει μια διαλογική εμπειρία. Πράγματι, μέσω εκείνου μπορούν να προωθηθούν ειδικές εκδηλώσεις, όπως διαγωνισμοί, συναυλίες, μουσική και ειδήσεις, αλλά ταυτόχρονα μπορεί να λάβει χώρα και μια σύνδεση με τις τοπικές κοινότητες, προωθώντας εκδηλώσεις, πρωτοβουλίες και τοπικά γεγονότα και καθιστώντας το με αυτόν τον τρόπο πιο διαδραστικό και ενδιαφέρον για το ακροατήριο του.

Συνολικά, η μαθησιακή αυτή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να κατανοήσουν τους νέους τρόπους επικοινωνίας, αλλά και να αποκτήσουν δεξιότητες στη σχεδίαση και την υλοποίηση καμπανιών μάρκετινγκ στα κοινωνικά δίκτυα, αναπτύσσοντας και ενισχύοντας τη δημιουργικότητά τους, με σκοπό να μπορέσουν να δημιουργήσουν μια πιο ελκυστική παρουσία στο Διαδίκτυο.

2.4.Ε.4 | ΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΗΘΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα μάθουν για τα νομικά και τα ηθικά ζητήματα που προκύπτουν από το μάρκετινγκ που πραγματοποιείται μέσω των κοινωνικών δικτύων. Συγκεκριμένα, όσον αφορά τα νομικά ζητήματα, θα

πληροφορηθούν ότι η συλλογή και η χρήση των δεδομένων θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, γιατί η χρήση κειμένου ή εικόνων μπορεί να παραβιάζει τα πνευματικά δικαιώματα όταν γίνεται χωρίς άδεια. Επίσης οι διαφημίσεις πρέπει να είναι αληθινές και όχι παραπλανητικές ή εξαπατητικές, όπως εξάλλου και οι διαφημίσεις για τα παιδιά που θα πρέπει να διέπονται από συγκεκριμένους κανόνες. Είναι, ακόμα, σημαντικό να αναφερθεί ότι για τους ραδιοφωνικούς σταθμούς υπάρχουν νομικές απαιτήσεις που πρέπει να ληφθούν υπόψη όταν αυτοί σχεδιάζουν και υλοποιούν τις στρατηγικές τους στα κοινωνικά δίκτυα.

Ακολούθως, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα μάθουν για τους ηθικούς κανόνες που πρέπει να τηρούνται. Συγκεκριμένα, οι ραδιοφωνικοί σταθμοί οφείλουν να σέβονται την ιδιωτική ζωή των χρηστών/-τριών, εξασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο την εμπιστοσύνη τους. Επίσης, θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στην προώθηση των μηνυμάτων, γιατί ασκούν κοινωνική επίδραση και τυχόν ψευδή μηνύματα από πλευράς τους μπορούν να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην κοινωνία. Γι' αυτό και οι τεχνικές που χρησιμοποιούν δεν πρέπει να αποσκοπούν στην εξαπάτησή τους. Έτσι, λοιπόν, οι ραδιοφωνικοί σταθμοί θα πρέπει να εξετάζουν προσεκτικά την επιρροή των δραστηριοτήτων τους στην κοινωνία και να εφαρμόζουν πρακτικές που σέβονται τις αξίες των χρηστών/-τριών τους.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση γνώσεων, έτσι ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες ως αυριανοί/-ές ραδιοφωνικοί/-ές παραγωγοί να μην παραπλανούν το κοινό στις δραστηριότητές τους στα κοινωνικά δίκτυα σεβόμενοι/-ες την εμπιστοσύνη των ακροατών/-τριών τους, να είναι ενημερωμένοι/-ες για τους Νόμους που διέπουν τα κοινωνικά δίκτυα και να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την τήρησή τους.

2.4.Ε.5 | ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗΣ ΚΟΙΝΟΥ

Στην πέμπτη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν τις στρατηγικές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν με σκοπό να προσελκύσουν καλύτερα το κοινό τους. Αρχικά, θα πρέπει να καθοριστεί ο στόχος που θα θέσει ο/η ραδιοφωνικός/-ή παραγωγός, όπως είναι, για παράδειγμα, η αύξηση της ακροαματικότητας. Γι' αυτόν τον λόγο, είναι αναγκαίο να δημιουργηθεί ένα περιεχόμενο που να είναι χρήσιμο και αξιοπρεπές και να έχει ποικιλία, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί το ενδιαφέρον του κοινού. Επιπλέον, οι μελλοντικοί/-ές ραδιοφωνικοί/-ές παραγωγοί οφείλουν να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή του κοινού σε κάθε είδους δραστηριότητες, π.χ. σε ερωτήσεις ή διαγωνισμούς, εξασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο μια αυθεντική και ενδιαφέρουσα αλληλεπίδραση. Ακολούθως, εξετάζονται η χρήση των κατάλληλων hashtags, οι τρόποι συνεργασίας με επαγγελματίες που ασκούν επιρροή στην κοινότητα, η ανάλυση των δεδομένων, αλλά και τα μετρήσιμα αποτελέσματα, με στόχο τη δημιουργία μιας συναρπαστικής και γνήσιας παρουσίας στα κοινωνικά δίκτυα που θα προσελκύει και θα διατηρεί το κοινό.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απαιτούνται έτσι ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εφαρμόζουν τις στρατηγικές που έχουν μελετήσει, να μπορούν να δημιουργούν κατάλληλο περιεχόμενο στις εκπομπές τους, να παροτρύνουν το κοινό να μοιραστεί τις απόψεις του για συγκεκριμένα ζητήματα και να αλληλεπιδρούν ενεργά μαζί του.

2.4.Ε.6 | ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΑΡΝΗΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Στη μαθησιακή αυτή υποενότητα, εξετάζονται οι τρόποι αντιμετώπισης των αρνητικών καταστάσεων και η δημιουργία μιας θετικής σχέσης με το κοινό, διατηρώντας, παράλληλα, τη φήμη του ραδιοφωνικού σταθμού. Συγκεκριμένα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα μάθουν πως, όταν αντιμετωπίζουν κριτική και αρνητικά σχόλια, οφείλουν να τα λαμβάνουν σοβαρά υπόψη και να ανταποκρίνονται με ειλικρίνεια χωρίς επιθετικότητα, αλλά διατηρώντας μια ήρεμη και επαγγελματική στάση και προσπαθώντας να προσφέρουν λύση στα προβλήματα που προκύπτουν. Το ιδιωτικό μήνυμα, στην περίπτωση που το ζήτημα το οποίο έχει προκύψει είναι προσωπικό ή ευαίσθητο, αποτελεί έναν από τους τρόπους διαχείρισης της κατάστασης, ωστόσο, αν το ζήτημα είναι σοβαρό, πρέπει να καταστεί σαφές ότι η αναζήτηση βοήθειας από την ομάδα ή από κάποιους/-ες επαγγελματίες στη διαχείριση κρίσεων είναι σχεδόν επιβεβλημένη. Πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι η ευαισθησία και η αυθεντικότητα στην αντιμετώπιση των αρνητικών καταστάσεων είναι αναγκαίες, με στόχο τον μετασχηματισμό των αρνητικών εμπειριών σε μάθηση και βελτίωση, όπου αυτό είναι εφικτό.

Με την απόκτηση αυτών των γνώσεων και των δεξιοτήτων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν τις αρνητικές καταστάσεις από το μάρκετινγκ στα κοινωνικά δίκτυα ακολουθώντας τα παραπάνω βήματα, αλλά και να αξιοποιούν και να αναλύουν την κριτική που ενδεχομένως να υποστούν, αντιμετωπίζοντάς την ως ευκαιρία για βελτίωση.

2.4.Ε.7 | ΜΕΤΡΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Η μαθησιακή αυτή υποενότητα ασχολείται με τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας του μάρκετινγκ στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά και με τις μεθόδους ανάλυσης των αποτελεσμάτων αυτών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα μάθουν τους τρόπους μέτρησης, οι οποίοι, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν τα στατιστικά των κοινωνικών δικτύων όπου μπορεί κάποιος/-α να παρακολουθήσει τα likes, τον αριθμό των ακολούθων κ.ά. Επίσης, εξετάζεται το πώς μπορούν να μετρηθούν το αν επιτεύχθηκε ο στόχος που είχε τεθεί μέσα από την παρακολούθηση της αύξησης των ακολούθων, τα κλικ στον ιστότοπο, αλλά και ο τρόπος χρήσης και αξιοποίησης εργαλείων όπως είναι το Google Analytics για να μετρηθούν η επίδοση της επισκεψιμότητας, το πόση είναι η συνολική εμβέλεια ή ακόμη και το πόσοι/-ες χρήστες/-τριες έχουν δει μια ανάρτηση. Η σωστή μέτρηση απαιτεί την οριοθέτηση σαφών στόχων, καθώς και τη συνεχή αξιολόγηση των δεδομένων, έτσι ώστε να κατανοήσει κάποιος/-α τι λειτουργεί καλά και τι χρειάζεται βελτίωση.

Ακολούθως, θα εξεταστούν οι μέθοδοι ανάλυσης του μάρκετινγκ στα κοινωνικά δίκτυα, με στόχο να διερευνηθεί το πόσο ενεργό είναι το κοινό, αλλά και να αναλυθούν χρήσιμα χαρακτηριστικά του, όπως είναι η κατοικία, το φύλο, τα ενδιαφέροντα και η τοποθεσία, έτσι ώστε να επιλεγούν οι κατάλληλες μέθοδοι που ταιριάζουν καλύτερα με τους στόχους και τον τύπο του ραδιοφωνικού σταθμού.

Συνολικά, η παρούσα υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να κατανοήσουν πλήρως τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας μιας ραδιοφωνικής εκπομπής, η οποία πρέπει να λαμβάνει υπόψη της και να προσαρμόζεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τόσο της εκπομπής όσο και του κοινού που έχει απέναντί της.

2.4.Ε.8 | ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα μάθουν να αναλύουν την έννοια της κοινωνικής διαφήμισης, η οποία αναφέρεται στη διαδικασία της προώθησης ιδεών, υπηρεσιών ή προϊόντων στις πλατφόρμες των κοινωνικών δικτύων. Στις πλατφόρμες αυτές οι διαφημιζόμενοι/-ες γενικά δημιουργούν περιεχόμενο που εμφανίζεται στον τοίχο ή στη ροή των πληροφοριών των χρηστών/-τριών των δικτύων. Στη συνέχεια, εξετάζεται η ανάλυση των μορφών των διαφημιστικών εκστρατειών στα κοινωνικά δίκτυα, όπως είναι τα κλασικά διαφημιστικά μηνύματα που εμφανίζονται στο feed των χρηστών/-τριών και μπορεί να περιλαμβάνουν βίντεο, εικόνες ή κείμενο που προβάλλει μια υπηρεσία ή ένα προϊόν.

Έμφαση δίνεται στους διαγωνισμούς ως ένα βασικό μέσο της καμπάνιας ή της ακροαματικότητας, έτσι ώστε εκείνη να φτάσει σε ένα ευρύτερο κοινό. Επιπλέον, εξετάζεται ο στόχος της κοινωνικής διαφήμισης, ο οποίος και αποσκοπεί στο να φτάσει το μήνυμα σε μια συγκεκριμένη κοινότητα χρηστών/-τριών, με αποτέλεσμα την αυξημένη ορατότητα σε μεγάλο αριθμό χρηστών/-τριών, αλλά και την ενίσχυση του ενθουσιασμού του κοινού όταν κάτι είναι πρωτότυπο. Αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι η δημιουργία διαγωνισμών μπορεί να έχει πολλά πλεονεκτήματα, όπως την αύξηση του ενδιαφέροντος των χρηστών/-τριών, ενθαρρύνοντας τη συμμετοχή τους –μέσω των κοινοποιήσεων και των σχολίων– για τον διαγωνισμό, κάτι που μπορεί να οδηγήσει και στην αύξηση των ακολούθων, μιας και πολλοί/-ές χρήστες/-τριες που θα συμμετάσχουν στο διαγωνισμό ενδέχεται να ακολουθήσουν τον λογαριασμό του/της διοργανωτή/-τριας.

Συμπερασματικά, η εν λόγω υποενότητα παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες έτσι ώστε να κατανοήσουν ότι, μέσω της κοινωνικής διαφήμισης και των διαγωνισμών, μπορούν ως ραδιοφωνικοί/-ές παραγωγοί να αυξήσουν την ακροαματικότητα της εκπομπής τους, δημιουργώντας ενθουσιασμό και ενδιαφέρον για το ραδιοφωνικό πρόγραμμα και προσελκύοντας νέους/-ες ακροατές/-τριες.

2.4.Ε.9 | ΣΧΕΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟ ΚΟΙΝΟ

Η μαθησιακή αυτή υποενότητα επικεντρώνεται στη σχέση και την επικοινωνία που πρέπει να υπάρχει με το κοινό. Συγκεκριμένα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες είναι αναγκαίο να κατανοήσουν πως η σχέση που θα δημιουργηθεί με τους/τις χρήστες/-τριες των κοινωνικών δικτύων είναι πολύ σημαντική για την ανάπτυξη του ακροατηρίου και την ενίσχυση της αναγνωσιμότητάς του. Η σχέση αυτή είναι μια σχέση αμφίδρομη, αφού ο/η ραδιοφωνικός/-ή παραγωγός μπορεί να χρησιμοποιήσει τα δίκτυα για να ανακοινώσει εκπομπές, διαγωνισμούς ή άλλες δραστηριότητες και οι χρήστες/-τριες μπορούν να συνομιλήσουν απευθείας μαζί του/της, με άμεση ανταπόκριση αντίδρασης σε σχόλια και με τη δημιουργία διαλόγου με τους/τις ακροατές/-τριες.

Η σχέση και η επικοινωνία με το κοινό είναι κρίσιμη για την επιτυχία του ραδιοφωνικού προγράμματος και στηρίζεται σε βασικά χαρακτηριστικά, στα οποία πρέπει η εν λόγω υποενότητα να επικεντρωθεί. Συγκεκριμένα, ο/η ραδιοφωνικός/-ή παραγωγός οφείλει να είναι αυθεντικός/-ή, αλλά ταυτόχρονα οφείλει να είναι και ένας/μία καλός/-ή ακροατής/-τρια, ο/η οποίος/-α δείχνει ενδιαφέρον για τις απόψεις των ακροατών/-τριών. Οφείλει, επίσης, να είναι ειλικρινής και να έχει τη δυνατότητα να διασκεδάζει και να ψυχαγωγεί τους/τις ακροατές/-τριές του/της.

Συνολικά, στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα κατανοήσουν πως η σχέση του/της ραδιοφωνικού/-ής παραγωγού με το κοινό είναι αναγκαίο να βασίζεται στην ειλικρινή αλληλεπίδραση, καθώς και στην κατανόηση των αναγκών του ακροατηρίου και στη δημιουργία μιας θετικής και διασκεδαστικής εμπειρίας για όλους/-ες.

2.4.Ε.10 | ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ ΣΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ

Στην τελευταία μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εξετάσουν τις καινοτόμες τάσεις που έχουν εμφανιστεί πρόσφατα και επηρεάζουν το μάρκετινγκ, όπως είναι τα κινούμενα γραφικά και οι ζωντανές μεταδόσεις. Στο πλαίσιο αυτό, μελετώνται τα κινούμενα γραφικά περιεχόμενα, τα οποία έχουν κατακτήσει τα κοινωνικά δίκτυα, επιτρέποντας στους/στις χρήστες/-τριες να μοιράζονται προσωρινά περιεχόμενα, γεγονός που δημιουργεί ευκαιρίες για μια πιο αυθεντική, άμεση και καθημερινή επικοινωνία. Επίσης, εξετάζονται και οι ζωντανές μεταδόσεις, οι οποίες επιτρέπουν στους ραδιοφωνικούς σταθμούς να συνδέονται άμεσα με το κοινό τους, να απαντούν σε ερωτήσεις και να μοιράζουν τις στιγμές τους σε πραγματικό χρόνο. Έμφαση, επιπλέον, δίνεται στους τρόπους προώθησης κοινωνικών αξιών και πρωτοβουλιών, με στόχο την ευαισθητοποίηση και τη συνεισφορά στην κοινωνία.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απαιτούνται έτσι ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες, ως μελλοντικοί/-ές ραδιοφωνικοί/-ές παραγωγοί, να είναι σε θέση να προσαρμοστούν σε αυτές τις νέες τάσεις και να μπορέσουν να αξιοποιήσουν τις ζωντανές μεταδόσεις για να συνδεθούν άμεσα με το κοινό τους, αλλά και να διοργανώσουν ζωντανές

συνεντεύξεις ή μουσικές εμφανίσεις, ενισχύοντας με αυτόν τον τρόπο τη συμμετοχή και τη διαδραστικότητα των χρηστών/-τριών.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Σαμαντά, Ε. (2023). «Διαδίκτυο – Κοινωνική δικτύωση – Κοινωνικά δίκτυα», στο: Σαμαντά, Ε. (2023). *Η επίδραση του Digital και του Social Media Marketing σε επιχειρήσεις και καταναλωτές*, σσ. 23-35. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://hdl.handle.net/11419/9553
2. Σαμαντά, Ε. (2023). *Η επίδραση του Digital και του Social Media Marketing σε επιχειρήσεις και καταναλωτές*. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://dx.doi.org/10.57713/kallipos-51

Συμπληρωματικές

1. Στυλιαράς, Γ. & Δήμου, Β. (2015). «Κοινωνικά δίκτυα και Web 2.0», στο: Στυλιαράς, Γ. & Δήμου, Β. (2015). *Διδακτική της πληροφορικής*, σσ. 207-232. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://hdl.handle.net/11419/728
2. Πανηγυράκης, Γ. (2016). *Επικοινωνία και δημόσιες σχέσεις. Μελέτες περιπτώσεων.* Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε στις 10 Μαρτίου 2026 από: https://repository.kallipos.gr/handle/11419/6412

2.4.ΣΤ • ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας «Πρακτική εφαρμογή στην ειδικότητα» είναι να έρθουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες σε επαφή, παράγοντας τη δική τους εκπομπή, με τις τεχνολογίες υποστήριξης και τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό που απαιτείται για τη μετάδοση μιας διαδικτυακής εκπομπής. Στη συνέχεια, εξασκούνται στη μετάδοση των δημοσιογραφικών μηνυμάτων, ακολουθώντας όλους τους κανόνες της δημοσιογραφικής δεοντολογίας. Επιπλέον, εφαρμόζουν τις δεξιότητες που απέκτησαν σε σχέση με τη διοίκηση του σταθμού και την οργάνωση της ραδιοφωνικής τους εκπομπής, τις οποίες μαθαίνουν να προωθούν σωστά μέσω των κατάλληλων στρατηγικών του μάρκετινγκ, ιδιαίτερα μέσω των social media. Τέλος, επωφελούνται από τις γνώσεις που απέκτησαν σε σχέση με την κλασική μουσική και την όπερα, εντάσσοντας αμφότερες στο πλαίσιο κάποιων ειδικών εκπομπών.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Δημιουργούν μια διαδικτυακή εκπομπή γνωρίζοντας όλα τα τεχνικά χαρακτηριστικά που απαιτούνται,
- Προετοιμάζουν τις εκπομπές τους ακολουθώντας τα κατάλληλα βήματα σχεδίασης και αυτοματισμού,
- Αξιοποιούν τις νέες δυνατότητες επικοινωνίας μεταξύ των παραγωγών και των ακροατών/-τριών,
- Σχεδιάζουν τον λόγο τους με βάση τις γλωσσικές τεχνικές που απαιτούνται έτσι ώστε να πείθουν,
- Κινούνται μέσα στα όρια της δημοσιογραφικής δεοντολογίας και να μην τα υπερβαίνουν,
- Εφαρμόζουν τις στρατηγικές που διδάχτηκαν σε σχέση με τη σωστή οργάνωση μιας εκπομπής,
- Εξασκούνται στην άμεση και σωστή επίλυση των προβλημάτων που μπορεί να προκύψουν σε έναν σταθμό,
- Συνεργάζονται εποικοδομητικά με όλους/-ες τους/τις εργαζόμενους/-ες και να είναι ανοιχτοί/-ές σε νέες προτάσεις,
- Εντάσσουν στις εκπομπές τους την κλασική μουσική και την όπερα κάνοντάς τις γνωστές στο ευρύ κοινό,
- Χρησιμοποιούν τα social media για να έχουν άμεση επαφή με τους/τις ακροατές/-τριές τους,
- Επιδιώκουν τη χρησιμοποίηση του μάρκετινγκ με σκοπό την εξασφάλιση μεγαλύτερης ακροαματικότητας και την αύξηση των κερδών του σταθμού.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Διαδικτυακή ραδιοφωνική εκπομπή / Διοίκηση ραδιοφωνικού σταθμού / Οργάνωση ραδιοφωνικής εκπομπής / Προώθηση ραδιοφωνικής εκπομπής / Στρατηγικές ραδιοφωνικού μάρκετινγκ / Κλασική μουσική / Όπερα / Ραδιοφωνικός λόγος / Δημοσιογραφική δεοντολογία / Ραδιοφωνικό προϊόν.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (0), Εργαστήριο (5), Σύνολο (5).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ
2	Η ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ
3	ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΠΕΡΑΣ
4	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ
5	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΝΟ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ
6	ΑΡΧΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Κείμενο αναφοράς

2.4.ΣΤ.1 | ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στη δημιουργία και τη μετάδοση μιας διαδικτυακής ραδιοφωνικής εκπομπής, μέσα από την ολοκληρωμένη αξιοποίηση του απαιτούμενου υλικοτεχνικού εξοπλισμού. Για τον σκοπό αυτόν, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσα από πρακτικές ασκήσεις, καλούνται να εφαρμόσουν τις τεχνικές και τις αρχές που διδάχθηκαν στις προηγούμενες ενότητες ως προς την ορθή προετοιμασία, την οργάνωση και την επιτέλεση μιας διαδικτυακής ραδιοφωνικής εκπομπής. Είναι σημαντικό, στο σημείο αυτό, να εμπεδώσουν τους τρόπους εφαρμογής των κανόνων της δημοσιογραφικής δεοντολογίας, αποφεύγοντας την υπέρβαση των ορίων, όπως εκείνα έχουν οριστεί από τις δεοντολογικές αρχές του επαγγέλματος.

Ιδιαίτερη έμφαση είναι χρήσιμο να δοθεί στην εξάσκηση των εκπαιδευομένων ως προς τις παρακάτω λειτουργίες: α) τη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή με το απαραίτητο λογισμικό ηχογράφησης και μετάδοσης του ήχου, β) τη σύνδεση ενός τουλάχιστον εξωτερικού μικροφώνου με τον υπολογιστή απευθείας ή μέσω της κονσόλας ήχου, γ) τη χρήση ακουστικών και δ) τη χρήση του κατάλληλου ψηφιακού προγράμματος που θα επιτρέψει την αναπαραγωγή των μουσικών κομματιών που επιθυμούν να εκπέμψουν μέσω της ραδιοφωνικής εκπομπής. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες είναι χρήσιμο να μάθουν να εκτελούν μια υψηλής ποιότητας ηχογράφηση, αξιοποιώντας την κονσόλα ήχου στην οποία συνδέονται οι εξωτερικές συσκευές ήχου, τα μικρόφωνα και τα ακουστικά.

Επιπλέον, κρίνεται απαραίτητο να εφαρμόσουν τις αρχές της ορθής κατανομής του χρόνου μεταξύ της ραδιοφωνικής ομιλίας και της μουσικής. Κατά τη διάρκεια της πραγματοποίησης της εκπομπής, είναι, επίσης, επιβεβλημένο να εξασκηθούν στην πιστή υιοθέτηση της «σκαλέτας», έτσι ώστε να επιτευχθεί η επαρκής ραδιοφωνική κάλυψη όλων των θεματικών ενοτήτων που έχουν οριστεί σύμφωνα με το πλάνο προετοιμασίας της ραδιοφωνικής εκπομπής.

Συνολικά, η παρούσα μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στο να εφαρμόσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες όλα τα στάδια του σχεδιασμού, της οργάνωσης και της πραγμα-

τοποίησης μιας διαδικτυακής ραδιοφωνικής εκπομπής, στοχεύοντας στην προσέλκυση του μεγαλύτερου δυνατού ραδιοφωνικού κοινού, καθώς και στην ενίσχυση της δημοφιλίας τους.

2.4.ΣΤ.2 | Η ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στο να εφαρμόσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τις βασικές τεχνικές της επιτυχούς προώθησης του ραδιοφωνικού προϊόντος με βάση τις αρχές του μάρκετινγκ. Μέσα από την πρακτική αυτή διαδικασία, είναι χρήσιμο να εμπεδωθούν, παράλληλα, οι δυσκολίες-προκλήσεις που εμφανίζουν οι προωθητικές ενέργειες, με στόχο την αύξηση της δημοφιλίας των ραδιοφωνικών εκπομπών και των ραδιοφωνικών σταθμών σε μια εποχή έντονου ανταγωνισμού κυρίως εντός του ψηφιακού πεδίου. Επιπλέον, βασική επιδίωξη της συγκεκριμένης υποενότητας είναι να εφαρμόσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τις πρακτικές που σχετίζονται με την ορθή διοίκηση του ραδιοφωνικού σταθμού.

Για την εκπλήρωση των παραπάνω στόχων είναι σημαντικό να εξασκηθούν οι εκπαιδευόμενοι/-ες: α) στην άμεση και ορθή επίλυση των προβλημάτων που μπορεί να ανακύψουν εντός ενός ραδιοφωνικού σταθμού, ιδιαίτερα σε περιόδους κρίσεων της αγοράς, καθώς και β) στην ανάπτυξη μιας εποικοδομητικής συνεργασίας με όλα τα στελέχη ενός ραδιοφωνικού σταθμού, παραμένοντας ανοικτοί/-ές σε νέες προτάσεις και ιδέες που μπορούν να εξελίξουν το ραδιοφωνικό προϊόν. Ταυτόχρονα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται, στο πλαίσιο αυτό, στη δημιουργική αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, τα οποία μπορούν να συμβάλουν στην ισχυροποίηση των δεσμών εμπιστοσύνης και της οικειότητας μεταξύ των ραδιοφωνικών παραγωγών και των ακροατών/-τριών, στην ενίσχυση της ακροαματικότητας των ραδιοφωνικών εκπομπών και κατ' επέκταση στην προσέλκυση περισσότερων διαφημιστών.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα στοχεύει στο να εφαρμόσουν στην πράξη οι εκπαιδευόμενοι/-ες όλες τις βασικές τεχνικές του μάρκετινγκ και των προωθητικών ενεργειών που μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση της δημοφιλίας του ραδιοφωνικού προϊόντος και στην αύξηση των κερδών του ραδιοφωνικού σταθμού εν γένει.

2.4.ΣΤ.3 | ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΠΕΡΑΣ

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης μαθησιακής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να αξιοποιήσουν τις γνώσεις που απέκτησαν σε προγενέστερες μαθησιακές ενότητες αναφορικά με την κλασική μουσική και την όπερα. Μέσα από μελέτες περίπτωσης και εξειδικευμένες ασκήσεις, είναι χρήσιμο να εξασκηθούν στην προετοιμασία και την υλοποίηση αφιερωματικών μουσικών ραδιοφωνικών εκπομπών, με στόχο να γνωρίσει το κοινό τα διαφορετικά είδη της όπερας, ερχόμενο σε επαφή με αντιπροσωπευτικούς/-ές συνθέτες/-τριες της όπερας και της κλασικής μουσικής, ανά διαφορετική περίοδο, μέσα από τις συνθέσεις τους.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα μάθουν να επιλέγουν μουσικά έργα, μέσα από την ακρόαση των οποίων μπορεί να γίνει μια αντιπαραβολή των εξελικτικών σταδίων της όπερας, έτσι ώστε το κοινό να μπορέσει να διαμορφώσει μια ολοκληρωμένη άποψη για την ταυτότητα της όπερας και της κλασικής μουσικής. Είναι σημαντικό οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσα από τις ραδιοφωνικές εκπομπές κλασικής μουσικής και όπερας, να μάθουν να αναδεικνύουν και να προσεγγίζουν κριτικά τις διαφορές μεταξύ των συνθετών/-τριών αυτού του είδους μουσικής συγκρίνοντας τα έργα τους.

Συνολική επιδίωξη της μαθησιακής υποενότητας είναι να μπορέσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες, παρουσιάζοντας δημιουργικά τις μουσικές συνθέσεις της κλασικής περιόδου και τους εκπροσώπους της, να εξοικειώσουν το ευρύ κοινό με ένα είδος μουσικής που στιγμάτισε τον δυτικοευρωπαϊκό μουσικό πολιτισμό.

2.4.ΣΤ.4 | ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στην εφαρμογή των τεχνικών της ορθής αξιοποίησης του προφορικού λόγου, ώστε να εκείνος να συνάδει με τα χαρακτηριστικά του ραδιοφωνικού μέσου. Δεδομένου ότι στο ραδιόφωνο η προσέλκυση του/της ακροατή/-τριας πραγματοποιείται μέσω του ηχητικού και μόνο περιεχομένου, είναι πολύ σημαντικό οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εξασκηθούν στον ορθό χειρισμό της γλώσσας ως προς το συντακτικό, τη γραμματική, το λεξιλογικό και το υφολογικό μέρος της.

Μέσα από εξειδικευμένες ασκήσεις, καλούνται να εφαρμόσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απέκτησαν ως προς τον σχεδιασμό του προφορικού ραδιοφωνικού λόγου, με απώτερο σκοπό την προσέλκυση του μεγαλύτερου δυνατού κοινού. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται απαραίτητο να κληθούν να συγγράψουν κείμενα που αφορούν: α) τον πρόλογο και τον επίλογο (την αποφώνηση) μιας ραδιοφωνικής εκπομπής, β) το ραδιοφωνικό (ηχητικό) ρεπορτάζ, γ) τον σχολιασμό μιας είδησης/ενός ειδησεογραφικού θέματος, δ) τη διεξαγωγή μιας ραδιοφωνικής συνέντευξης και ε) το ευρύτερο κείμενο (script) που πλαισιώνει την παρουσίαση μιας ραδιοφωνικής εκπομπής. Είναι καίριας σημασίας οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εμπεδώσουν και να επιτελέσουν τον σχεδιασμό του ραδιοφωνικού λόγου με βάση τις γλωσσικές τεχνικές που ταιριάζουν με το ραδιοφωνικό μέσο, ώστε να ακούγονται ελκυστικοί/-ές, αυθόρμητοι/-ες και πειστικοί/-ές, ζωντανεύοντας, έτσι, στο μυαλό των ακροατών/-τριών τα μεταδιδόμενα μηνύματα.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να εφαρμόσουν τις βασικές αρχές σχεδιασμού του ραδιοφωνικού λόγου για όλες τις πιθανές εκφάνσεις του ραδιοφωνικού περιεχομένου, χωρίς να αποκλίνουν από τις αρχές της δημοσιογραφικής δεοντολογίας.

2.4.ΣΤ.5 | ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΝΟ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στον σχεδιασμό ενός ολοκληρωμένου πλάνου οργάνωσης και διοίκησης ενός ραδιοφωνικού σταθμού. Είναι

σημαντικό επ' αυτού να εκπονηθούν πρακτικές ασκήσεις, μέσω των οποίων οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα καταρτίσουν ένα επιχειρησιακό σχέδιο λειτουργίας του ραδιοφωνικού σταθμού, με συγκεκριμένους (μετρήσιμους) επιδιωκόμενους στόχους και οφέλη. Στη δημιουργική αυτή διαδικασία καλούνται να ενσωματώσουν μια σειρά από επιχειρησιακές λειτουργίες, όπως είναι: α) η δημιουργία μιας ιεραρχικής πυραμίδας, με περιγραφή των αρμοδιοτήτων όλων των εμπλεκόμενων στελεχών, β) η διαδικασία της ενθάρρυνσης της αγαστής συνεργασίας μεταξύ όλων των εργαζομένων του υπό σχεδιασμού ραδιοφωνικού σταθμού, γ) το πλάνο στρατηγικής επικοινωνίας με βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους και δ) το πλάνο οικονομικής διαχείρισης με στόχους επένδυσης σε καινοτόμες ραδιοφωνικές υπηρεσίες.

Επιδίωξη της συγκεκριμένης μαθησιακής υποενότητας είναι να εμπεδωθεί στην πράξη η άρρηκτη σύνδεση μεταξύ της καλής οργάνωσης ενός ραδιοφωνικού σταθμού και της αύξησης της ακροαματικότητας των μεταδιδόμενων εκπομπών του. Επιπλέον, είναι σημαντικό οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εξασκηθούν στην πρόληψη ή/και την αντιμετώπιση των κρίσεων που μπορούν να πλήξουν έναν ραδιοφωνικό σταθμό, μέσα από τη δημιουργία ενός λειτουργικού πλάνου, το οποίο αφενός υποστηρίζει τη βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ των στελεχών διαφορετικών ειδικοτήτων που απασχολούνται σε όλο το εύρος των εργασιών του ραδιοφωνικού σταθμού και αφετέρου προωθεί τον ορθό καταμερισμό τω αρμοδιοτήτων με βάση την επαγγελματική ιδιότητα του/της καθενός/καθεμιάς κατά τον σχεδιασμό ενός ραδιοφωνικού προϊόντος ή/και την πραγματοποίηση μιας ραδιοφωνικής εκπομπής.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στο να τεθούν σε εφαρμογή οι βασικές τεχνικές και αρχές της οργάνωσης και της διοίκησης των λειτουργικών παραμέτρων ενός ραδιοφωνικού σταθμού.

2.4.ΣΤ.6 | ΑΡΧΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Η τελευταία μαθησιακή υποενότητα επικεντρώνεται στην εφαρμογή των αρχών δημοσιογραφικής δεοντολογίας σε όλο το εύρος άσκησης των δημοσιογραφικών καθηκόντων στο πλαίσιο του ραδιοφώνου. Ειδικότερα, μέσα από παραδείγματα και ασκήσεις, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να υιοθετήσουν τις τεχνικές εκείνες που θα τους/τις βοηθήσουν να μην παρεκκλίνουν από τις αρχές της δημοσιογραφικής δεοντολογίας τόσο κατά την προετοιμασία όσο και κατά την πραγματοποίηση μιας ραδιοφωνικής εκπομπής.

Στην επίτευξη του σκοπού αυτού μπορούν να συμβάλουν συγκεκριμένες ασκήσεις που εξασκούν τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες: α) στην ορθή αναζήτηση των πηγών ή/και των καλεσμένων που πρόκειται να πλαισιώσουν τα θέματα της ραδιοφωνικής εκπομπής, β) στη σφαιρική διερεύνηση ενός θέματος πριν αυτό παρουσιαστεί στο πλαίσιο της ραδιοφωνικής εκπομπής, γ) στην επανόρθωση της αλήθειας σε περίπτωση που μέσα από το ραδιοφωνικό περιεχόμενο διατυπωθούν ανακρίβειες ή παραποιηθούν γεγονότα και ειδήσεις και δ) στην υπηρέτηση του/της ακροατή/-τριας

ως πολίτη, ο/η οποίος/-α, μέσα από το ραδιοφωνικό μέσο, επιζητάει υψηλής ποιότητας πληροφόρηση ή/και ψυχαγωγία.

Συνολικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα παροτρύνει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να εφαρμόσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που έχουν αποκτήσει για τη δημιουργία ραδιοφωνικού περιεχομένου, με γνώμονα τις αρχές της δημοσιογραφικής δεοντολογίας και με στόχο την αύξηση της εμπιστοσύνης του κοινού για το ραδιοφωνικό μέσο.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Hilliard, R. L. (2001). *Γράφοντας για την τηλεόραση και το ράδιο* (μτφρ. Ν. Σαρρής). Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.
2. Καστόρας, Σ. Δ. (1994). *Ραδιόφωνο και τηλεόραση: Οργάνωση – Λειτουργία*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Συμπληρωματικές

1. Γαζή, Α. (2005). *Η συγκρότηση ταυτότητας του παραγωγού μουσικών εκπομπών στο ραδιόφωνο* [Διδακτορική διατριβή]. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
2. Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση. (2008). *Εβδομήντα χρόνια ελληνική Ραδιοφωνία*. Αθήνα: Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση.

3 | Διδακτική μεθοδολογία

Στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών συναντήσεων, αξιοποιείται η συμμετοχική ή/και η βιωματική διδασκαλία. Έχοντας ως σημείο εκκίνησης τις βασικές αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων αλλά και τη σύνδεση της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας, η εκπαίδευση έχει ένα διπλό σημείο αναφοράς: την ενεργή ανταπόκριση στις μαθησιακές ανάγκες της συγκεκριμένης κάθε φορά ομάδας εκπαιδευομένων και τις ανάγκες που προκύπτουν στο περιβάλλον εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Ο/Η εκπαιδευτής/-τρια οργανώνει και καθοδηγεί την εκπαιδευτική πράξη, επιλύει τυχόν ανακύπτοντα προβλήματα, υποστηρίζει, ανατροφοδοτεί και ενδυναμώνει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες. Διαμεσολαβεί, διευκολύνει και ενισχύει τη διαδικασία της μάθησης σε ομαδικό και σε ατομικό επίπεδο, συνδέοντας την κατάρτιση με τον κόσμο της εργασίας.

Η συμμετοχική και η βιωματική εκπαίδευση διαμορφώνουν ένα δημιουργικό περιβάλλον μάθησης και ενισχύουν την αλληλεπίδραση εκπαιδευτή/-τριας και εκπαιδευομένων. Προσφέρουν τη δυνατότητα να γίνουν αντιληπτές αλλά και να αξιοποιηθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία οι ανάγκες, οι ιδιαιτερότητες, οι δυνατότητες, οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι εμπειρίες της συγκεκριμένης ομάδας των καταρτιζομένων. Προσφέρουν τη δυνατότητα να γίνουν πρακτικές και ρεαλιστικές συνδέσεις με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Την υποστήριξη ενός αλληλεπιδραστικού περιβάλλοντος μάθησης ενισχύει η χρήση σύντομων εμπλουτισμένων εισηγήσεων και η συχνή εφαρμογή συμμετοχικών εκπαιδευτικών τεχνικών και μέσων. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι η ενίσχυση της συμμετοχής των καταρτιζομένων υποβοηθείται ενεργά με την αξιοποίηση απλών τεχνικών, όπως είναι ο καταιγισμός ιδεών, οι ερωτήσεις-απαντήσεις ή η συζήτηση, οι ατομικές ή/και ομαδικές ασκήσεις εφαρμογής ή επίλυσης προβλήματος, η προσομοίωση, η εργασία σε ομάδες, οι μελέτες περίπτωσης. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες που αξιοποιούν τις παραπάνω ή ανάλογες εκπαιδευτικές τεχνικές αντλούν τα θέματά τους από τη θεματολογία κάθε μαθησιακής ενότητας και από τα σχετικά ζητήματα που συνδέονται με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας.

Η εκπαίδευση σε συγκεκριμένες –ατομικές ή/και ομαδικές– δραστηριότητες μέσα στην τάξη και στα εργαστήρια προετοιμάζει τα μέλη της ομάδας για τη συμμετοχή τους στην πρακτική άσκηση/μαθητεία. Η σταδιακή εξειδίκευση της γνώσης, η ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων/ικανοτήτων, καθώς και η καλλιέργεια κατάλληλων στάσεων και συμπεριφορών σε κρίσιμα ζητήματα Δεοντολογίας, υγείας και ασφάλειας κ.λπ., προετοιμάζουν τη συγκεκριμένη κάθε φορά ομάδα εκπαιδευομένων για τα επόμενα βήματα. Το πρόγραμμα κατάρτισης συνδυάζει την απόκτηση θεωρητικών γνώσεων με την ανάπτυξη των αναγκαίων πρακτικών δεξιοτήτων για την αποτελεσματική άσκηση του επαγγέλματος.

Σε ανάλογη κατεύθυνση, στο πλαίσιο της πρακτικής εφαρμογής της ειδικότητας, δίνεται και η δυνατότητα ανάπτυξης διαθεματικών προγραμμάτων/σχεδίων δραστηριοτήτων (projects), με σύγχρονη εφαρμογή διαφορετικών μαθησιακών ενοτήτων και θεματικών. Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες μπορούν να αναπτύσσονται σε μεγαλύτερη ή μικρότερη χρονική έκταση και να συμπεριλαμβάνουν, ενδεικτικά, επισκέψεις σε χώρους εργασίας και εγκαταστάσεις παραγωγής, συναντήσεις με έμπειρους/-ες επαγγελματίες της ειδικότητας ή ειδικούς του συγκεκριμένου παραγωγικού τομέα και κλάδου, υλοποίηση ομαδικών εργασιών με τον συνδυασμό διαφορετικών μαθησιακών ενοτήτων και υπό την καθοδήγηση ομάδας εκπαιδευτών/-τριών ή ακόμη και τη δημιουργία ομάδων εκπαιδευομένων με στόχο την αμοιβαία άσκηση, μελέτη και αλληλοδιδασκαλία. Το σύνολο των παραπάνω δραστηριοτήτων μπορούν να αξιοποιηθούν και αυτόνομα, ανεξάρτητα, δηλαδή, από την υλοποίηση ενός συνολικότερου project.

Η ανάπτυξη συνεργατικού κλίματος μεταξύ των εκπαιδευομένων και η καλλιέργεια σχέσεων εμπιστοσύνης με τους/τις εκπαιδευτές/-τριες συντελούν στη δημιουργία μιας *κοινότητας μάθησης,* η οποία μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα σημαντική για την ενίσχυση των διεργασιών μάθησης τόσο κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, όσο και πέρα από αυτή, σε περιόδους μελέτης ή/και προετοιμασίας για τις διαδικασίες αξιολόγησης/πιστοποίησης των γνώσεων και δεξιοτήτων που έχουν αποκτηθεί.

Η ενίσχυση της συνεργασίας και της δημιουργίας μιας κοινότητας μάθησης είναι δυνατόν να επηρεάσει και τους τρόπους μελέτης των ίδιων των εκπαιδευομένων προς μια πιο ενεργητική, δημιουργική στάση διερεύνησης και εξοικείωσης με τη γνώση. Η τήρηση προσωπικών σημειώσεων και η ανταλλαγή μεταξύ των εκπαιδευομένων, η μελέτη πρόσθετων βιβλιογραφικών –ελληνόφωνων αλλά και ξενόγλωσσων– πηγών, η αναζήτηση συμπληρωματικών ερεθισμάτων στο ευρύτερο κοινωνικό και επαγγελματικό περιβάλλον (παρακολούθηση οπτικοακουστικού υλικού, επαγγελματικών περιοδικών, εξέλιξης θεσμικού πλαισίου κ.λπ.), σχετικών με την επαγγελματική ειδικότητα, είναι δυνατόν να αποτελέσουν σημαντικά συστατικά για τη διαμόρφωση μιας ισχυρής σχέσης με την εξειδικευμένη επαγγελματική γνώση και με τις δεξιότητες που απαιτεί το επάγγελμα.

Η παρακολούθηση ενός εντατικού προγράμματος κατάρτισης μεγάλης διάρκειας αναγκαστικά επιφέρει αλλαγές στην καθημερινότητα των εκπαιδευομένων. Η αποδοτική διαχείριση του καθημερινού χρόνου απαιτεί προσωπικό προγραμματισμό και φροντίδα. Η συστηματική πρόβλεψη ενός χρονικού διαστήματος μελέτης, καθημερινά, καθώς και η τήρηση ενός ημερολογίου μάθησης όπου οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα καταγράφουν την καθημερινή τους πρόοδο, αλλά, ενδεχομένως, θα σημειώνουν και ερωτήματα ή παρατηρήσεις σχετικές με την κάθε μαθησιακή ενότητα, μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμες και πολύ δημιουργικές πρακτικές ενίσχυσης των διαδικασιών μάθησης.

Η φοίτηση στη Σχολή Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης είναι περίοδος διαμόρφωσης μιας μελλοντικής επαγγελματικής ταυτότητας. Είναι η αρχή μιας νέας προσωπικής ιστορίας και μιας διαρκούς εξέλιξης μπροστά σε απαιτήσεις και αναγκαιότητες που χαρακτηρίζουν την κάθε επαγγελματική ειδικότητα. Είναι η ευκαιρία διασύνδεσης κάθε εκπαιδευομένου/-ης με τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στάσεις που είναι κοινές στην επαγγελματική κοινότητα στην οποία σταδιακά θα ενταχθεί.

4 | Υγεία και ασφάλεια κατά τη διάρκεια της κατάρτισης

Για την προστασία των καταρτιζομένων, τόσο στην αίθουσα διδασκαλίας και στους εργαστηριακούς χώρους της ΣΑΕΚ όσο και στις επιχειρήσεις στις οποίες υλοποιείται η πρακτική άσκηση/μαθητεία, τηρούνται όλες οι προβλεπόμενες διατάξεις για τους κανόνες υγείας και ασφάλειας στην ειδικότητα και το επάγγελμα, αλλά και ευρύτερα, όπως προβλέπονται ιδίως από:

- Τον κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων (βλ. Ν. 3850/2010), όπως ισχύει,
- Τις διατάξεις του κτιριοδομικού κανονισμού (βλ. 3046/304/89-ΦΕΚ 59/Δ/3-02-89), όπως ισχύει,
- Τον κανονισμό λειτουργίας των εργαστηριακών κέντρων (ΦΕΚ 1318 Β΄/2015), όπως ισχύει,
- Το ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021, κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484 με θέμα την «Πρακτική άσκηση σπουδαστών Σχολών Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων», όπως ισχύει,
- Το ΦΕΚ 4146/Β/9-9-2021, κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. ΦΒ7/108652/Κ3, με θέμα το «Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας», όπως ισχύει.

Παρακάτω παρατίθενται οι βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας, καθώς και ο σχετικός αναγκαίος ατομικός εξοπλισμός για τις συνθήκες άσκησης της ειδικότητας:

4.1 • Βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας

Ασφάλεια χώρων και εγκαταστάσεων

Όλοι οι εργαστηριακοί χώροι απαιτείται να πληρούν τις προδιαγραφές που σχετίζονται με τα προβλεπόμενα απαραίτητα μέτρα και μέσα διασφάλισης της προστασίας της υγείας τόσο του εκπαιδευτικού προσωπικού όσο και των εκπαιδευομένων. Είναι απαραίτητη η παροχή των μέσων ατομικής προστασίας για την υλοποίηση των εργαστηριακών ασκήσεων, η ύπαρξη συστημάτων πυρόσβεσης στους χώρους διδασκαλίας, καθώς και η δυνατότητα παροχής πρώτων βοηθειών σε περίπτωση ατυχήματος.

Για τα κτίρια των αιθουσών διδασκαλίας, καθώς και των εργαστηρίων, είναι απαραίτητη η κατάρτιση σχεδίου διαφυγής και διάσωσης σε περίπτωση κινδύνου. Το σχέδιο διαφυγής και διάσωσης αναρτάται σε κατάλληλες θέσεις και για αυτόν το λόγο σε τακτικά χρονικά διαστήματα πραγματοποιούνται ασκήσεις ελέγχου ετοιμότητας. Οι έξοδοι κινδύνου φέρουν την κατάλληλη ευδιάκριτη σήμανση.

Γενικοί κανόνες για την ασφάλεια στα εργαστήρια

Για την ασφάλεια των εκπαιδευτών/-τριών και των εκπαιδευομένων στις αίθουσες εργαστηρίων είναι απαραίτητο να ακολουθούνται οι παρακάτω κανόνες:

- Οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρέπει να τηρούν πιστά τους κανόνες ασφαλείας,
- Η είσοδος των εκπαιδευομένων στο εργαστήριο επιτρέπεται μόνο με την παρουσία εκπαιδευτή/-τριας,
- Κατά την είσοδο στο εργαστήριο, είναι απαραίτητη η χρήση των ενδεδειγμένων μέσων ατομικής προστασίας,
- Ο/η εκπαιδευτής/-τρια ενημερώνει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες για τους πιθανούς κινδύνους, καθώς και για τον τρόπο αναφοράς και αντιμετώπισης ενός ατυχήματος,
- Οι εκπαιδευόμενοι/-ες οφείλουν να ενημερώσουν άμεσα τον/την εκπαιδευτή/-τρια σε περίπτωση ατυχήματος ή επικίνδυνου συμβάντος,
- Η χρήση του εξοπλισμού του εργαστηρίου γίνεται εφόσον έχει προηγηθεί πληροφόρηση από τον/την εκπαιδευτή/-τρια για τον σωστό και ασφαλή χειρισμό του,
- Απαγορεύεται η μεταφορά του εξοπλισμού εκτός εργαστηρίου χωρίς την άδεια του/της υπεύθυνου/-ης εκπαιδευτή/-τριας,
- Ο χώρος του εργαστηρίου πρέπει να διατηρείται καθαρός και τα διάφορα υλικά και ο εξοπλισμός να είναι τακτοποιημένα,
- Απαγορεύεται η κατανάλωση ποτών και τροφής στο εργαστήριο,
- Απαγορεύεται το κάπνισμα στον χώρο του εργαστηρίου,
- Σε όλες τις αίθουσες εργαστηρίων θα πρέπει να υπάρχουν ειδικοί κάδοι απόρριψης αιχμηρών αντικειμένων με σαφή σήμανση.

4.2 • Μέσα ατομικής προστασίας

Παρακάτω παρατίθενται ως ενδεικτικά μέτρα για την υγεία και την ασφάλεια τόσο των εκπαιδευομένων όσο και των εκπαιδευτών/-τριών:

- Γενικός διακόπτης ρεύματος,
- Χρήση ωτοασπίδων όταν είναι απαραίτητο,
- Τηλέφωνα έκτακτης ανάγκης (Άμεση Δράση: 100, ΕΚΑΒ: 166),
- Φαρμακείο,
- Πυροσβεστήρας.

Δ

Προδιαγραφές υλοποίησης πρακτικής άσκησης

1 | Ο θεσμός της πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση συνδέεται άρρηκτα με τη θεωρητική κατάρτιση, αφού, κατά τη διάρκειά της, οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες ανακαλούν τη θεωρητική και εργαστηριακή γνώση για να την εφαρμόσουν στην πράξη και να αντεπεξέλθουν στις εργασίες που τους ανατίθενται. Καλούνται να αναλάβουν συγκεκριμένα καθήκοντα και να δώσουν λύση σε πρακτικά προβλήματα που ανακύπτουν, υπό την εποπτεία των εκπαιδευτών/-τριών. Έτσι, ο θεσμός της πρακτικής άσκησης στοχεύει στην ανάπτυξη επαγγελματικών ικανοτήτων/δεξιοτήτων σχετικών με την ειδικότητα, στην ενίσχυση της επαφής με τον εργασιακό χώρο και την προετοιμασία των εκπαιδευομένων για την παραγωγική διαδικασία, μέσω της απόκτησης εμπειριών ιδιαίτερα χρήσιμων για τη μετέπειτα επαγγελματική τους πορεία.

Αναλυτικότερα, η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες των ΣΑΕΚ και θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης (άρθρο 27 του Ν. 4763/2020 για το Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης).

Στη συνέχεια αναφέρονται χρήσιμες πληροφορίες για τον θεσμό της πρακτικής άσκησης, όπως περιγράφονται στη σχετική Νομοθεσία[3] και οι οποίες αφορούν τις βασικές προϋποθέσεις, τον τρόπο και τους όρους υλοποίησής της.

Διάρκεια πρακτικής άσκησης

Η συνολική διάρκεια της περιόδου πρακτικής άσκησης είναι εννιακόσιες εξήντα (960) ώρες. Οι ώρες πρακτικής ανά ημέρα καθορίζονται σε τέσσερις (4) έως οκτώ (8), ανάλογα με τη φύση και το αντικείμενο της ειδικότητας κατάρτισης του/της ασκουμένου/-ης. Δεν επιτρέπεται η υπέρβαση του ημερήσιου ωραρίου πέραν των ωρών που ορίζονται στην ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης.

3 ΦΕΚ 3938/Β΄/26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. *Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.*

Όροι υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση δύναται να πραγματοποιείται σε θέσεις που προσφέρονται από φυσικά πρόσωπα, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, δημόσιες υπηρεσίες, ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού και επιχειρήσεις. Εξαιρούνται οι φορείς:

α) Προσωρινής απασχόλησης,

β) Τα νυχτερινά κέντρα,

γ) Παροχής καθαριότητας και φύλαξης,

δ) Τα πρακτορεία τυχερών παιχνιδιών,

ε) Κάθε επιχείρηση στην οποία δεν είναι εφικτός ο έλεγχος της εκπαίδευσης από τον αρμόδιο φορέα.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η της ΣΑΕΚ, προκειμένου να πραγματοποιήσει πρακτική άσκηση, υπογράφει ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης με τον/την εργοδότη/-τρια, η οποία θεωρείται από τη ΣΑΕΚ φοίτησης. Η ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης δεν συνιστά σύμβαση εξαρτημένης εργασίας.

Βασικός συντελεστής για την επιτυχή υλοποίηση της πρακτικής άσκησης είναι και ο/η εκπαιδευτής/-τρια της επιχείρησης ή υπηρεσίας, ο/η οποίος/-α αναλαμβάνει την παρακολούθηση και υποστήριξη των ασκουμένων. Σε αυτή την κατεύθυνση, ο/η εργοδότης/-τρια ορίζει ένα έμπειρο στέλεχος συναφούς επαγγελματικής ειδικότητας με τον/την πρακτικά ασκούμενο/-η ως «εκπαιδευτή/-τρια στον χώρο εργασίας», ο/η οποίος/-α αναλαμβάνει την αποτελεσματική υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στον χώρο εργασίας και την παρακολούθηση της προόδου του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης.

Η παρακολούθηση της προόδου του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης γίνεται μέσω του βιβλίου πρακτικής άσκησης. Αναλυτικότερα, σε αυτό καταγράφει ο/η ίδιος/-α ο/η πρακτικά ασκούμενος/-η κατά εβδομάδα τις εργασίες με τις οποίες ασχολήθηκε και περιγράφει συνοπτικά τα καθήκοντα που του/της ανατέθηκαν στον χώρο πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης. Κάθε εβδομαδιαία καταχώριση ελέγχεται και υπογράφεται από τον/την εκπαιδευτή/-τρια στον χώρο εργασίας.

2 | Οδηγίες για τον/την πρακτικά ασκούμενο/-η

2.1 • Προϋποθέσεις εγγραφής στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες των Σχολών Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης και θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Για την έναρξη της πρακτικής άσκησης στην ειδικότητα «Ραδιοφωνικός/-ή Παραγωγός», οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρέπει να έχουν συμπληρώσει το εξάμηνο Γ΄ της φοίτησής τους στις ΣΑΕΚ. Στην περίπτωση αυτήν, μπορούν πια να τοποθετηθούν σε θέση πρακτικής της ειδικότητάς τους.

2.2 • Δικαιώματα και υποχρεώσεις του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης

Βασική προϋπόθεση για την επιτυχή υλοποίηση ενός προγράμματος πρακτικής άσκησης είναι η γνώση και η εφαρμογή των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων κάθε εμπλεκόμενου μέλους όπως ορίζονται στην εκάστοτε ισχύουσα Νομοθεσία. Στη συνέχεια παρατίθενται κάποια δικαιώματα και υποχρεώσεις των πρακτικά ασκουμένων.

Δικαιώματα πρακτικά ασκουμένων

1. Τμηματική ή συνεχόμενη υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.
2. Δυνατότητα αποζημίωσης η οποία ορίζεται στο 80% του νόμιμου, νομοθετημένου, κατώτατου ορίου του ημερομίσθιου του/της ανειδίκευτου/-ης εργάτη/-τριας ή όπως αυτό διαμορφώνεται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης ή αναλογικά εάν η ημερήσια διάρκεια της πρακτικής είναι μικρότερη των οκτώ (8) ωρών. Η αποζημίωση καταβάλλεται στον/στην πρακτικά ασκούμενο/-η μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης. Σε περίπτωση μη δυνατότητας χρηματοδότησης της αποζημίωσης της πρακτικής άσκησης, δεν υφίσταται η υποχρέωση αποζημίωσής της, παρά μόνο η υποχρέωση του/της εργοδότη/-τριας να αποδίδει τις προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές.
3. Υπαγωγή στην ασφάλιση του e-ΕΦΚΑ (πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ) για τον κλάδο του ατυχήματος. Για την ασφάλισή του/της, καταβάλλονται οι προβλεπόμενες από την παρ. 1 του άρθρου 10 του Ν. 2217/1994 (Α΄ 83) ασφαλιστικές εισφορές, οι οποίες βαρύνουν το φυσικό ή νομικό πρόσωπο (εργοδότη/-τρια) στο οποίο υλοποιείται η πρακτική άσκηση.

4. Δικαίωμα αναφοράς στη ΣΑΕΚ της μη τήρησης των όρων της πρακτικής άσκησης.
5. Δικαίωμα διακοπής της πρακτικής άσκησης βάσει τεκμηρίωσης και έπειτα από σχετική δήλωση στη ΣΑΕΚ εποπτείας.
6. Αλλαγή εργοδότη/-τριας, εφόσον συντρέχει τεκμηριωμένος σοβαρότατος λόγος.
7. Οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες δεν απασχολούνται την Κυριακή και τις επίσημες αργίες.

Υποχρεώσεις πρακτικά ασκουμένων

1. Τήρηση του ημερήσιου ωραρίου πρακτικής άσκησης, όπως ορίζεται από την ειδική σύμβαση.
2. Τήρηση των όρων υγείας και ασφάλειας του/της εργοδότη/-τριας.
3. Σεβασμός της κινητής και της ακίνητης περιουσίας του/της εργοδότη/-τριας.
4. Αρμονική συνεργασία με τα στελέχη του/της εργοδότη/-τριας.
5. Προσκόμιση –όπου απαιτείται– όλων των απαραίτητων ιατρικών βεβαιώσεων για την εξάσκηση του επαγγέλματος.
6. Προσκόμιση στη ΣΑΕΚ των απαραίτητων δικαιολογητικών, πριν από την έναρξη και μετά τη λήξη της πρακτικής άσκησης αλλά και σε περίπτωση διακοπής της.
7. Ενημέρωση σε περίπτωση απουσίας του/της ασκουμένου/-ης της επιχείρησης και της ΣΑΕΚ εποπτείας.
8. Τήρηση βιβλίου πρακτικής άσκησης, το οποίο διατίθεται από τη ΣΑΕΚ και στο οποίο αναγράφονται από τους/τις ασκούμενους/-ες κατά εβδομάδα οι εργασίες με τις οποίες ασχολήθηκαν και περιγράφονται συνοπτικά τα καθήκοντα που τους ανατέθηκαν στον χώρο πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης.
9. Προσκόμιση στο τέλος κάθε μήνα στη ΣΑΕΚ φοίτησης ή εποπτείας της πρακτικής άσκησης του βιβλίου πρακτικής άσκησης για έλεγχο.
10. Υποβολή, μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης, του βιβλίου πρακτικής άσκησης στη ΣΑΕΚ φοίτησης, συμπληρωμένου με τις εβδομαδιαίες εκθέσεις, τον χρόνο και το αντικείμενο απασχόλησης, τις ημέρες απουσίας και την επίδοση του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης. Υποβολή του εντύπου λήξης (Βεβαίωση Παρουσίας) της πρακτικής άσκησης, συμπληρωμένου, υπογεγραμμένου και σφραγισμένου από τον εργοδότη/-τρια-νόμιμο/-η εκπρόσωπο του φορέα απασχόλησης, στο οποίο βεβαιώνεται ότι ο/η εκπαιδευόμενος/-η πραγματοποίησε την πρακτική άσκηση στην επιχείρηση/οργανισμό, καθώς και το χρονικό διάστημα αυτής.
11. Άμεση ενημέρωση της ΣΑΕΚ φοίτησης από τον/την πρακτικά ασκούμενο/-η σε περίπτωση διακοπής της πρακτικής άσκησης και προσκόμιση του βιβλίου πρακτικής και του εντύπου της λήξης (Βεβαίωση Παρουσίας) με τις ημέρες πρακτικής άσκησης που έχουν πραγματοποιηθεί. Για να συνεχίσει ο/η εκπαιδευόμενος/-η την πρακτική άσκηση για το υπόλοιπο του προβλεπόμενου διαστήματος στον ίδιο ή σε άλλον φορέα απασχόλησης (εργοδότη/-τρια), θα πρέπει να ακολουθηθεί εκ

νέου η διαδικασία έναρξης πρακτικής. Αν η διακοπή της πρακτικής άσκησης γίνει από τον/την εργοδότη/-τρια, τότε οφείλει ο/η τελευταίος/-α να ενημερώσει άμεσα τη ΣΑΕΚ φοίτησης του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης.

2.3 • Φορείς υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Κάθε πρακτικά ασκούμενος/-η πραγματοποιεί την πρακτική άσκηση σε τμήματα των φορέων απασχόλησης αντίστοιχα με την ειδικότητά του/της, με την εποπτεία υπεύθυνου/-ης του φορέα, ειδικότητας αντίστοιχης με το αντικείμενο κατάρτισής του/της. Ειδικότερα, στην ειδικότητα «Ραδιοφωνικός/-ή Παραγωγός» οι εκπαιδευόμενοι/-ες πραγματοποιούν πρακτική άσκηση σε **τομείς** που σχετίζονται με τη ραδιοφωνική παραγωγή **σε φορείς/επιχειρήσεις, όπως** είναι οι δημόσιοι/δημοτικοί ή ιδιωτικοί ραδιοφωνικοί σταθμοί (συμβατικοί ή διαδικτυακοί), οι κοινωφελείς επιχειρήσεις, όπως, για παράδειγμα, οι δήμοι που διαθέτουν ραδιοφωνικό σταθμό, οι φορείς και οι επιχειρήσεις που διαθέτουν ραδιοφωνικό σταθμό, καθώς οι μουσικές σχολές-ωδεία που διαθέτουν ραδιοφωνικό σταθμό και σε **θέσεις εργασίας, όπως** Ραδιοφωνικού Παραγωγού εκπομπής ή Βοηθού Ραδιοφωνικού Παραγωγού.

3 | Ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/-τριας της πρακτικής άσκησης

Ο/Η εργοδότης/-τρια της επιχείρησης που προσφέρει θέση πρακτικής άσκησης ορίζει ένα έμπειρο στέλεχος συναφούς επαγγελματικής ειδικότητας με τον/την πρακτικά ασκούμενο/-η ως «εκπαιδευτή/-τρια στον χώρο εργασίας», ο/η οποίος/-α αναλαμβάνει την αποτελεσματική υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στον χώρο εργασίας, την παρακολούθηση της προόδου των εκπαιδευομένων και την ανατροφοδότηση των υπεύθυνων εκπαιδευτών/-τριών στην εκπαιδευτική δομή.

Αναλυτικότερα, ο/η εκπαιδευτής/-τρια είναι το συνδετικό πρόσωπο του/της εργοδότη/-τριας της επιχείρησης με την εκπαιδευτική δομή (ΣΑΕΚ) και κατά συνέπεια έχει συνεχή συνεργασία με αυτήν. Επιπλέον, ο ρόλος του/της αφορά την παροχή συμβουλών, πληροφοριών ή καθοδήγησης, καθώς πρόκειται για ένα άτομο με χρήσιμη εμπειρία, δεξιότητες και εξειδίκευση, το οποίο υποστηρίζει την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη των πρακτικά ασκουμένων.

4 | Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα της πρακτικής άσκησης

Κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης επιδιώκεται η αναβάθμιση των γνώσεων, των επαγγελματικών δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των σπουδαστών/-τριών των ΣΑΕΚ, με αποτέλεσμα την ομαλή μετάβασή τους από την αίθουσα κατάρτισης στον χώρο εργασίας και μάλιστα κάτω από πραγματικές εργασιακές συνθήκες. Στο πλαίσιο αυτής της μετάβασης και της ομαλής ένταξης, οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες καλούνται να καλλιεργήσουν όχι μόνο τις επαγγελματικές δεξιότητες που αφορούν την ειδικότητα και που δεν εξαντλούνται στο πλαίσιο της αίθουσας κατάρτισης, αλλά και οριζόντιες δεξιότητες που ενισχύουν την επαγγελματική τους συμπεριφορά και καλλιεργούν την περιβαλλοντική αλλά και την επιχειρηματική κουλτούρα. Έτσι, η πρακτική άσκηση αποτελεί ένα προπαρασκευαστικό στάδιο κατά το οποίο αναβαθμίζονται οι γενικές και ειδικές γνώσεις, συντελούνται σημαντικές διεργασίες επαγγελματικού προσανατολισμού και διευκολύνεται η επαγγελματική ανάπτυξη του ατόμου.

Αναλυτικότερα, κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης δίνεται η δυνατότητα στον/στην πρακτικά ασκούμενο/-η να ασκηθεί στις εργασίες που απορρέουν από τα επιμέρους μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης στην ειδικότητα. Η άσκηση μπορεί να επιτευχθεί μέσω της παρατήρησης της εργασίας, της συμμετοχής σε ομάδα εκτέλεσης της εργασίας, της καθοδηγούμενης εργασίας ή της δοκιμής/αυτόνομης εκτέλεσης της εργασίας από τον/την πρακτικά ασκούμενο/-η.

Στον πίνακα που ακολουθεί, αποτυπώνονται οι ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης για την ειδικότητα «Ραδιοφωνικός/-ή Παραγωγός» και οι αντίστοιχες ενδεικτικές εργασίες ανά ενότητα κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης. Επισημαίνεται ότι οι εν λόγω εργασίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους/τις πρακτικά ασκούμενους/-ες για τη συμπλήρωση του βιβλίου πρακτικής άσκησης.

Πίνακας 3 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων πρακτικής άσκησης

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ**	**ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ**
Α. «Τεχνική υποστήριξη και επιμέλεια ήχου/μουσικής σε ραδιοφωνικό σταθμό (στούντιο και Διαδίκτυο)»	• Σχεδιασμός της διαδικασίας της δημιουργίας ηχητικού υλικού σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παραγωγής, • Επιλογή του εξοπλισμού και του αντίστοιχου λογισμικού μουσικής τεχνολογίας με βάση τις απαιτήσεις της παραγωγής, • Ρύθμιση της αναπαραγωγής του ήχου σύμφωνα με τα σύγχρονα πρωτόκολλα λειτουργίας, • Έλεγχος των τηλεφωνικών/διαδικτυακών ανταποκρίσεων, συνεντεύξεων και ζωντανών μεταδόσεων, ακολουθώντας τις οδηγίες της ομάδας παραγωγής, • Επίβλεψη της επεξεργασίας των ηχητικών καταγραφών τεχνικά και δημιουργικά με λογισμικό μουσικής επεξεργασίας, βάσει τεχνικών ή/και αισθητικών κριτηρίων, • Χρήση ή και δημιουργία μουσικής επένδυσης ή/και σημάτων μιας εκπομπής, • Διασφάλιση της ηχητικής πληρότητας και της σωστής αναπαραγωγής του ηχητικού υλικού, σύμφωνα με τις προδιαγραφές του μέσου ακρόασης (διαδικτυακό ή αναλογικό [ερτζιανό] ραδιόφωνο), • Επίβλεψη του χειρισμού της κονσόλας μίξης του ήχου με συνδυασμό λόγου, μουσικής και ηχητικών εφέ, σύμφωνα με τις ανάγκες της εκπομπής.	• Ψηφιακές/αναλογικές κονσόλες μίξης ήχου, • Ηχεία (near field monitors), • Μικρόφωνα-ηλεκτροακουστικοί μετατροπείς, • Ακουστικά κλειστού τύπου, • Η/Υ, • Κάρτα ήχου (audio interface), • Λογισμικό επεξεργασίας ήχου, • Εξειδικευμένο λογισμικό διαχείρισης ραδιοφωνικού προγράμματος ροής αέρα, • Μέσα αναπαραγωγής ηχητικών αρχείων, • Δυναμικοί και χρονικοί επεξεργαστές, • Υβριδικό τηλέφωνο.

συνέχεια »

« συνέχεια

Πίνακας 3 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων πρακτικής άσκησης

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ**	**ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ**
Β. «Δημιουργία/ Παραγωγή μουσικού περιεχομένου»	• Ενημέρωση για τα νέα μουσικά ρεύματα και τις σύγχρονες μουσικές τάσεις, • Προβολή των σύγχρονων τάσεων των μουσικών επιλογών, • Δημιουργία λίστας μουσικών επιλογών σύμφωνα με τις ανάγκες της εκπομπής, με χρήση των μουσικών βιβλιοθηκών, • Ανάπτυξη δικτύου επαφών με καλλιτέχνες/-ιδες και δημιουργούς, • Συνεργασία με τους/τις δημιουργούς-καλλιτέχνες/-ιδες μουσικής για την ιστορία και την παρουσίαση των έργων τους, • Τροποποίηση των μουσικών επιλογών τους σύμφωνα με την τρέχουσα μουσική επικαιρότητα.	• Πίνακας μαρκαδόρου, • Η/Υ, • Ζεύγος ηχείων, • Ηλεκτρικό πιάνο, • Μουσική βιβλιοθήκη σε ψηφιακή μορφή.
Γ. «Παραγωγή δημοσιογραφικού λόγου» συνέχεια »	• Παραγωγή γραπτού και προφορικού δημοσιογραφικού λόγου, • Επιλογή θεμάτων της τρέχουσας επικαιρότητας προς ένταξή τους στο ραδιοφωνικό πρόγραμμα, • Εντοπισμός και προγραμματισμός των κατάλληλων συνομιλητών/-τριών, ανάλογα με τη θεματολογία μιας συνέντευξης, • Συλλογή πληροφοριών και ειδήσεων για μια δημοσιογραφική έρευνα/ ρεπορτάζ, • Αναζήτηση των πηγών, έλεγχος και αξιοποίησή τους πριν από τη δημοσιοποίησή τους, • Σύνταξη ή/και εκφώνηση του δελτίου ειδήσεων,	• Πίνακας μαρκαδόρου, • Η/Υ, • Ζεύγος ηχείων.

συνέχεια »

« συνέχεια

Πίνακας 3 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων πρακτικής άσκησης

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ**	**ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ**
« συνέχεια **Γ. «Παραγωγή δημοσιογραφικού λόγου»**	• Παρουσίαση ενημερωτικών εκπομπών ή δελτίων ειδήσεων, συνδυάζοντας τις μεθόδους της ραδιοφωνικής αφήγησης με την κατάλληλη μουσική επένδυση.	
Δ. «Ραδιοφωνική οργάνωση και παραγωγή»	• Ανάλυση οικονομικοτεχνικών κριτηρίων για την υλοποίηση των ιδεών μιας ραδιοφωνικής εκπομπής, • Διαμόρφωση της ροής της εκπομπής (διάρκεια, μουσικό χαλί, περιεχόμενο, ώρα μετάδοσης), • Μετατροπή του ραδιοφωνικού προϊόντος σε podcast, video, ανάρτηση στο Διαδίκτυο κ.ά., • Αξιοποίηση του υλικού που δημιουργείται από τους/τις χρήστες /-τριες αναφορικά με την παρουσία του ραδιοφωνικού σταθμού στο Διαδίκτυο, • Έλεγχος για τη συμμόρφωση του ραδιοφωνικού προϊόντος με τους Νόμους περί προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων, • Χειρισμός του λογισμικού συνολικής καταγραφής του ημερήσιου προγράμματος, σε ευθυγράμμιση με τις οδηγίες του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, • Καταγραφή των ανθρώπινων, των υλικών και των οικονομικών πόρων για ζωντανές εξωτερικές μεταδόσεις, • Επιλογή ολόκληρου ή μέρους του ραδιοφωνικού προϊόντος για ανάρτηση στο Διαδίκτυο και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, • Σχεδιασμός δημοσκοπήσεων για την καταγραφή των τάσεων της κοινής γνώμης ή του ειδικού κοινού τους.	• Πίνακας μαρκαδόρου, • Η/Υ, • Ζεύγος ηχείων, • Εξειδικευμένο λογισμικό διαχείρισης ραδιοφωνικού προγράμματος ροής αέρα.

5 | Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος πρακτικής άσκησης

5.1.Α • ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΗΧΟΥ/ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΣΕ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ (ΣΤΟΥΝΤΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ)

Οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες σε ραδιοφωνικό σταθμό είναι σε θέση να εμπεδώσουν τη θεωρητική και την εργαστηριακή τους εκπαίδευση αναφορικά με την εφαρμογή συγκεκριμένων γνώσεων και δεξιοτήτων, υπό την καθοδήγηση και την εποπτεία του/της υπεύθυνου/-ης. Καλούνται να συμμετάσχουν σε μια ραδιοφωνική παραγωγή, είτε παρατηρώντας τους/τις επαγγελματίες του σταθμού ή συμμετέχοντας σε μια ομάδα ή ακόμα και δημιουργώντας μια δική τους σύντομη ραδιοφωνική παραγωγή.

Στο πλαίσιο αυτό, καλούνται να σχεδιάσουν τη διαδικασία δημιουργίας του ηχητικού υλικού και να επιλέξουν τον κατάλληλο εξοπλισμό και το κατάλληλο λογισμικό μουσικής τεχνολογίας, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παραγωγής. Μια ακόμα δεξιότητα που μπορούν να καλλιεργήσουν είναι η χρήση ή και η δημιουργία της μουσικής επένδυσης ή/και των σημάτων μιας εκπομπής. Στη συνέχεια, μπορούν, επίσης, να συμμετάσχουν στην παραγωγή της εκπομπής, ρυθμίζοντας τη ροή, ελέγχοντας τις τηλεφωνικές/διαδικτυακές μεταδόσεις και ηχογραφώντας συνεντεύξεις και δηλώσεις. Ένα σημείο προσοχής στο οποίο χρειάζεται να εστιάσουν την προσοχή τους είναι η επεξεργασία των ηχητικών καταγραφών. Οι ασκούμενοι/-ες ενθαρρύνονται να έχουν τόσο την τεχνική όσο και τη δημιουργική εποπτεία, βάσει των τεχνικών ή/και των αισθητικών κριτηρίων που τίθενται από τον σταθμό, αλλά, παράλληλα, να καταθέσουν και προτάσεις βάσει των δικών τους κριτηρίων.

Μια από τις πιο βασικές εργασίας στην οποία χρειάζεται να εξασκηθούν είναι, επίσης, ο χειρισμός της κονσόλας μίξης του ήχου, με συνδυασμό του λόγου, της μουσικής και των ηχητικών εφέ, σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε εκπομπής. Είναι σημαντικό να μπορούν, μετά το πέρας της πρακτικής εξάσκησης, να διασφαλίζουν την ηχητική πληρότητα και την εύρυθμη αναπαραγωγή μιας εκπομπής σύμφωνα με τις προδιαγραφές του μέσου ακρόασης (διαδικτυακό ή αναλογικό [ερτζιανό] ραδιόφωνο).

5.1.Β • ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ/ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Για να εμπεδώσουν τις γνώσεις που απέκτησαν κατά τη θεωρητική και εργαστηριακή κατάρτιση και να εξασκήσουν τις δεξιότητες και τις ικανότητές τους, οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες χρειάζεται να ενημερώνονται και να μελετούν τη μουσική βιομηχανία και το σύνολο των μουσικών ρευμάτων. Στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης, εξασκούνται στο να προβάλλουν τις σύγχρονες τάσεις αλλά και να δημιουργούν μια λίστα επιλογών σύμφωνα με τις ανάγκες της εκπομπής, κάνοντας χρήση των μουσικών βιβλιοθηκών.

Ως μουσικοί παραγωγοί, εξασκούνται στη δημιουργία ενός ραδιοφωνικού περιεχομένου που προβάλλει τα νέα μουσικά ρεύματα και τις σύγχρονες μουσικές τάσεις. Ένα σημείο προσοχής είναι η ευελιξία που χρειάζεται να έχουν στις μουσικές επιλογές τους, καθώς οφείλουν να είναι σε θέση να γνωρίζουν τις εξελίξεις σε κάθε μουσικό ρεύμα και να μπορούν να περιγράφουν την τρέχουσα μουσική επικαιρότητα.

Οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες αξιοποιούν την ευκαιρία της πρακτικής άσκησης για να αναπτύξουν στον χώρο εργασίας ένα δίκτυο επαφών που θα τους είναι πολύτιμο στη μετέπειτα επαγγελματική ζωή τους. Συγκεκριμένα, δημιουργούν λίστα επαφών με μουσικούς, καθώς και με καλλιτέχνες/-ιδες και δημιουργούς. Επίσης, συνεργάζονται με δημιουργούς με σκοπό τη γνώση της ιστορίας τους και την παρουσίαση των έργων τους.

5.1. Γ • ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Παράλληλα με την παραγωγή μουσικού περιεχομένου, οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες καλλιεργούν γνώσεις και δεξιότητες σχετικά με την παραγωγή δημοσιογραφικού λόγου. Στο πλαίσιο της εξάσκησης των δεξιοτήτων που απέκτησαν κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους, συμμετέχουν σε μια δημοσιογραφική παραγωγή, παράγοντας τόσο γραπτό όσο και προφορικό δημοσιογραφικό λόγο. Για την ενότητα αυτή δεν συνιστάται η παρατήρηση, αλλά η ενεργός συμμετοχή σε ομάδες. Συγκεκριμένα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να συμμετάσχουν, αρχικά, στη δημογραφική έρευνα. Επιλέγουν θέματα της τρέχουσας επικαιρότητας προς ένταξη στο ραδιοφωνικό πρόγραμμα και συλλέγουν πληροφορίες και ειδήσεις. Εξασκούνται, ακόμα, στον εντοπισμό των κατάλληλων πηγών, τόσο για ένα ρεπορτάζ όσο και για μια ζωντανή τηλεφωνική σύνδεση/συνέντευξη. Σημαντικό είναι να εξασκηθούν στον έλεγχο και στην επαλήθευση των πηγών που συλλέγουν, έτσι ώστε να μην χάσουν την αξιοπιστία τους ως επαγγελματίες.

Οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες φροντίζουν να παραγάγουν δημοσιογραφικό περιεχόμενο που να αντιστοιχεί στις ανάγκες της εκπομπής, στις απαιτήσεις του κοινού-στόχου, αλλά και στις οδηγίες του/της αρχισυντάκτη/-τριας. Στον χώρο εργασίας, εκπαιδεύονται στη δημιουργία διαφορετικών ειδών δημοσιογραφικού περιεχομένου, αλλά και στην παρουσίαση. Είναι σημαντικό να έχουν την ευκαιρία να καλλιεργήσουν τις δεξιότητες της εκφώνησης ενός δελτίου ειδήσεων, είτε αυτό είναι ζωντανό ή ηχογραφημένο.

Τέλος, έμφαση χρειάζεται να δοθεί στην καλλιέργεια των δεξιοτήτων της παραγωγής αλλά και της παρουσίασης ενημερωτικών εκπομπών, συνδυάζοντας τις μεθόδους της ραδιοφωνικής αφήγησης με την κατάλληλη μουσική επένδυση.

5.1.Δ • ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Ιδιαίτερη έμφαση απαιτείται να δοθεί από τους/τις πρακτικά ασκούμενους/-ες στη διαχείριση της οργάνωσης ενός ραδιοφωνικού σταθμού σύμφωνα με τους κανόνες της ραδιοφωνικής αγοράς. Ο/Η ραδιοφωνικός/-ή παραγωγός, εκτός από γνώσεις μουσικής και δημοσιογραφικής δεοντολογίας, χρειάζεται να μελετήσει και τις ανάγκες της ραδιοφωνικής αγοράς, ώστε να εξοικειωθεί με τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που επιφέρει η επαγγελματική ενασχόληση με το ραδιόφωνο.

Για την παραγωγή του ραδιοφωνικού προγράμματος, οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες καλούνται να αναπτύξουν τις δεξιότητες της διαμόρφωσης της ροής κάθε εκπομπής (όπως είναι: η διάρκεια, το μουσικό χαλί, το περιεχόμενο και η ώρα μετάδοσης). Πιστοποιούν τη συμμόρφωση του ραδιοφωνικού προγράμματος με τους Νόμους περί προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων. Ελέγχουν, επίσης, το λογισμικό συνολικής καταγραφής του ημερήσιου προγράμματος, φροντίζοντας να είναι σε ευθυγράμμιση με τις οδηγίες του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης.

Ένα σημείο προσοχής είναι η εναρμόνιση των δημιουργικών ιδεών που έχει ο/η παραγωγός με τις δυνατότητες του σταθμού στο πλαίσιο των ανθρώπινων, των υλικών και των οικονομικών πόρων. Οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες καλλιεργούν τις δεξιότητες του σχεδιασμού μιας παραγωγής ζωντανών εξωτερικών μεταδόσεων, αλλά και της ανάλυσης των οικονομικοτεχνικών κριτηρίων για την υλοποίηση των ιδεών μιας ραδιοφωνικής εκπομπής.

Στο πλαίσιο αυτό, συνιστάται να συμμετέχουν ενεργά στην προώθηση των προϊόντων του ραδιοφωνικού σταθμού, καλλιεργώντας τις δεξιότητες της προώθησης και της επικοινωνίας. Για τον σκοπό αυτόν, δεν ενδείκνυται η παρατήρηση, αλλά η ενεργός συμμετοχή σε ομάδα ή η αυτοδύναμη εργασία. Οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες καλλιεργούν τις δεξιότητες της μετατροπής του ραδιοφωνικού προϊόντος σε podcast, σε video, σε αναρτήσεις στο Διαδίκτυο κ.ά. Εντοπίζουν και αξιοποιούν το υλικό που δημιουργείται από τους/τις χρήστες/-τριες αναφορικά με την παρουσία του ραδιοφωνικού σταθμού στο Διαδίκτυο και ακολούθως επιλέγουν ολόκληρο ή μέρος του ραδιοφωνικού προϊόντος για ανάρτηση στο Διαδίκτυο και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

5.2 • Μεθοδολογία υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Για την επιτυχή υλοποίηση της πρακτικής άσκησης, απαιτείται συνέργεια των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και αγοράς εργασίας, αλλά και συνεργασία του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού που εμπλέκεται στη μαθησιακή διαδικασία και το οποίο αποτελείται από τον/την εργοδότη/-τρια που προσφέρει τη θέση πρακτικής άσκησης, τον/την εκπαιδευτή/-τρια στον χώρο εργασίας, τους/τις εργαζόμενους/-ες στην επιχείρηση, καθώς και τον/την εκπαιδευτή/-τρια και τον/την επόπτη/-τρια από

την πλευρά της εκπαιδευτικής δομής. Η εν λόγω συνεργασία αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την αναβάθμιση της ποιότητας του τρόπου εφαρμογής της πρακτικής άσκησης και για την πραγμάτωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων της ειδικότητας.

Στο πλαίσιο της μάθησης στον χώρο εργασίας, ο/η ασκούμενος/-η έρχεται σε επαφή με πραγματικά εργασιακά περιβάλλοντα, ασκείται σε πραγματικές εργασιακές συνθήκες και συνεργάζεται με επαγγελματίες της ειδικότητας ή άλλων ειδικοτήτων που εργάζονται στην ίδια επιχείρηση. Για τον λόγο αυτόν, η ύπαρξη κουλτούρας μάθησης αποτελεί προαπαιτούμενο για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.

Αναλυτικότερα, κομβικός είναι ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/-τριας της επιχείρησης ο/η οποίος-α καλείται να λειτουργήσει ως μέντορας, να υποστηρίξει τον/την εκπαιδευόμενο/-η στη διερεύνηση των επαγγελματικών του/της στόχων, να ενθαρρύνει την ανάπτυξη δεξιοτήτων και την απόκτηση νέων εμπειριών, ώστε να εισέλθει στον κόσμο της πραγματικής εργασίας. Επομένως, καλείται να δημιουργήσει ένα περιβάλλον εμπιστοσύνης και ασφάλειας που παρέχει στον/στην εκπαιδευόμενο/-η τη δυνατότητα δοκιμής και λάθους μέσω της ενθάρρυνσης της ατομικής πρωτοβουλίας. Απαραίτητα μεθοδολογικά βήματα από την πλευρά του/της εκπαιδευτή/-τριας της επιχείρησης για την ομαλή ένταξη των εκπαιδευομένων στο εργασιακό περιβάλλον και την προώθηση της συνεργασίας με το υφιστάμενο προσωπικό της επιχείρησης είναι η περιγραφή της θέσης πρακτικής άσκησης, ο προσανατολισμός στο έργο και η εναλλαγή των εργασιακών θέσεων.

Ειδικότερα, ως προς την περιγραφή της θέσης πρακτικής άσκησης, ο/η εκπαιδευτής/-τρια καλείται να λάβει υπόψη τη συνοπτική περιγραφή της ειδικότητας και τις αρμοδιότητες/καθήκοντα όπως αποτυπώνονται στον οδηγό κατάρτισης, γεγονός που προϋποθέτει τη συνεργασία με την εκπαιδευτική δομή. Καλείται να τροφοδοτήσει τους/τις ασκούμενους/-ες με τις απαραίτητες πληροφορίες που αφορούν την εκτελούμενη εργασία, τις ευθύνες, τις δεξιότητες και την εκπαίδευση που απαιτείται, τις συνθήκες κάτω από τις οποίες γίνεται η εργασία και τις σχέσεις της με άλλες εργασίες.

Παράλληλα, απαραίτητος κρίνεται και ο προσανατολισμός στο έργο, με στόχο να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες το εργασιακό περιβάλλον στο οποίο εντάσσονται, να λάβουν υπόψη τα χαρακτηριστικά και τον τρόπο λειτουργίας της επιχείρησης, να γνωρίσουν το προσωπικό της και να αναπτύξουν το αίσθημα του ανήκειν. Στο πλαίσιο του προσανατολισμού, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για την ιστορία της επιχείρησης, την πολιτική της, τα προϊόντα ή υπηρεσίες, την κτιριακή υποδομή, τη γενική δομή, τους κανόνες συμπεριφοράς, την πολιτική προαγωγών, τα συστήματα αξιολόγησης κ.λπ.

Τέλος, προτείνεται η εναλλαγή των εργασιακών θέσεων (job rotation) κατά την οποία ο/η εκπαιδευόμενος/-η περνάει διαδοχικά από όλες τις συναφείς ή συσχετιζόμενες θέσεις εργασίας, μέχρι να ασκηθεί σε όλο τον κύκλο της εργασίας. Η συγκεκριμένη πρακτική μειώνει τη μονοτονία, την κούραση και κατά συνέπεια τα σφάλματα, ενώ αυξάνει την απόδοση και την ικανοποίηση. Ωστόσο δε συνίσταται για τις ειδι-

κότητες που απαιτούν υψηλή ειδίκευση, καθώς απαιτείται χρόνος και άρα ο/η εκπαιδευτής/-τρια πρέπει να λάβει υπόψη του/της το εξάμηνο υλοποίησης της πρακτικής άσκησης. Τέλος, το μικρό μέγεθος της επιχείρησης μπορεί να λειτουργήσει ανασταλτικά στην εφαρμογή της εν λόγω πρακτικής.

Βιβλιογραφία

Α | Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με την ειδικότητα

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

Αντωνοπούλου, Π. (2008). *Αθλητισμός, Πολιτική και ΜΜΕ*. Αθήνα: Εκδόσεις Δρακόπουλου.

Βαφιάς, Α. (2004). *Αγωγή προφορικού λόγου* (τόμος Α΄: *Η προφορά της νεοελληνικής γλώσσας*). Αθήνα: Εκδόσεις Δωδώνη.

Brad, T. (1998). *Σχεδιασμός και παραγωγή προγράμματος για ραδιόφωνο, βίντεο, τηλεόραση* (μτφρ. Α. Οικονομίδης). Αθήνα: Μακεδονικές Εκδόσεις.

Γαβριήλ, Α. (2016). *Η συνοπτική ιστορία της jazz*. Αθήνα: Εκδόσεις Φ. Νάκα.

Γαζή, Α. (2005). *Η συγκρότηση ταυτότητας του παραγωγού μουσικών εκπομπών στο ραδιόφωνο* [Διδακτορική διατριβή]. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Γαϊτάνος, Κ. (2012). *Η Ιστορία της ελληνικής μουσικής* (τόμος Α΄: *Από την αρχαιότητα έως σήμερα*). Αθήνα: Εκδόσεις Νάκα.

Γεωργίου, Ν. (2005). *Ορθοφωνία, φωνητική, τραγούδι. Η ορθή προφορά της ελληνικής γλώσσας και πώς να χρωματίζετε το λόγο σας*. Αθήνα: Εκδόσεις Βεργίνα.

Charney, M. V. & Charney, B. (1995). *Η τέχνη του ρεπορτάζ* (μτφρ. Α. Χριστοδουλίδης). Αθήνα: Εκδόσεις Γνώση.

Chion, M. (2008). *Το μιούζικαλ* (μτφρ. Μ. Γαβαλά). Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

Γκρίφιθς, Π. (1993). *Μοντέρνα μουσική* (μτφρ. Μ. Κωστίου). Αθήνα: Εκδόσεις Ζαχαρόπουλου.

Clayman, S. & Heritage, J. (2008). *Η ειδησεογραφική συνέντευξη. Δημοσιογράφοι και δημόσια πρόσωπα «στον αέρα»* (μτφρ. Α. Στάμου). Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

Crisell, A. (2010). *Η γλώσσα του ραδιοφώνου* (μτφρ. Ι. Γ. Μπαμπασάκης). Αθήνα: Εκδόσεις Αιγόκερως.

Δουατζής, Γ. (2010). *Περί δημοσιογραφίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.

ΕΔΕΕ-ΣΔΕ. (2007). *Ελληνικός κώδικας διαφήμισης και επικοινωνίας*. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: http://www.sde.gr/wp-content/uploads/2012/10/ekd-e.pdf

Εθνική Ακαδημία Ψηφιακών Ικανοτήτων. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://nationaldigitalacademy.gov.gr/mathimata

Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση. (2008). *Εβδομήντα χρόνια ελληνική ραδιοφωνία*. Αθήνα: Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση.

Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών. *Αρχές δεοντολογίας δημοσιογραφικού επαγγέλματος*. Ανακτήθηκε στις 9 Μαρτίου 2026 από: https://www.esiea.gr/kodikas-deontologias/arxes-deontologias-dimosiografikoy/

Ζουγρής, Κ. & Πετρίδης, Γ. (2008). *Από την κλασική στο ροκ. Μια μουσική κιβωτός. Ένα ιδιαίτερο μουσικό ταξίδι από τον Bach στον Miles Davis και από τους Beatles στην Bjork*. Αθήνα: Εκδόσεις Ανατολικός.

Headington, C. (2000). *Ιστορία της δυτικής μουσικής από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας* (δίτομο), (μτφρ. Μ. Δραγούμης). Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Hilliard, R. L. (2001). *Γράφοντας για την τηλεόραση και το ράδιο* (μτφρ. Ν. Σαρρής). Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.

Καϊμάκη, Β., Καλογιαννίδης, Σ. & Κολέντσης, Π. (2023). *Οδηγός κατάρτισης στην ειδικότητα «Ραδιοφωνικός Παραγωγός»*. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας.

Kalinak, K. (2022). *Film Music. Μικρή εισαγωγή στην κινηματογραφική μουσική* (μτφρ. Ε. Μακροπούλου). Αθήνα: Εκδόσεις Fagotto.

Καλλινίκου, Δ. (2021). *Πνευματική ιδιοκτησία και συγγενικά δικαιώματα*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σάκκουλα.

Καρακάσης, Α., Γούσιος, Χ. & Κεφάλας, Κ. (2015). «Η τέχνη της συνέντευξης», στο: Καρακάσης, Α., Γούσιος, Χ. & Κεφάλας, Κ. (2015). *Εφόδιο για νέους ντοκιμαντερίστες*. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://www.openbook.gr/efodio-gia-neous-ntokimanteristes

Κάρτερ, Γ. Ν. (2004). *Ελληνική ραδιοφωνία – τηλεόραση. Ιστορία και ιστορίες*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

Καστόρας, Σ. Δ. (1994). *Ραδιόφωνο και τηλεόραση: Οργάνωση – Λειτουργία*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Κλειαμάκη, Ο. & Ζώντου, Ε. (επιμ.). (2006). *Το ραδιόφωνο στην Ελλάδα. Τετράδια Επικοινωνίας*. Αθήνα: Ινστιτούτο Οπτικοακουστικών Μέσων.

Κλώντζας, Μ. & Μπαρμπούτης, Χ. (επιμ.). (2001). *Το φράγμα του ήχου. Η δυναμική του ραδιοφώνου στην Ελλάδα*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Κοκκόρης, Ε. (2002). *Η Μουσική και η ιστορία της*. Αθήνα: Εκδόσεις Φ. Νάκα.

Λαζαρίνης, Φ. (2015). *Πολυμέσα*. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://hdl.handle.net/11419/2045

Landormy, P. (2004). *Ιστορία της μουσικής* (δίτομο), (μτφρ. Σ. Κ. Σπανούδη). Αθήνα: Εκδόσεις Κάκτος.

ΜακΚουέιλ, Ν. & Βιντάλ, Σ. (2001). *Σύγχρονα μοντέλα επικοινωνίας. Για τη μελέτη της μαζικής επικοινωνίας* (μτφρ. Κ. Μεταξά). Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

Μακρίδης, Σ. *Επικοινωνιακός Προγραμματισμός 1*. ΤΕΙ Ιονίων Νήσων: Τμήμα Ψηφιακών Μέσων και Επικοινωνίας. Ανακτήθηκε στις 10 Μαρτίου 2026 από: https://opencourses.gr/opencourse.xhtml?id=16150&ln=el

Μαμουζέλος, Γ. (2022). *Η ιστορία των αθλητικών ΜΜΕ στην Ελλάδα και στον κόσμο*. Αθήνα: ΕκδόσειςiWrite.

Μαραγκός, Θ. (2021). *Εκπαιδευτικό υλικό. Κείμενο αναφοράς «Ηχολήπτης/-τρια»*. Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.

Μαραγκός, Θ. (2023). *Επαγγελματικό περίγραμμα «Τεχνολόγος Ηχογράφησης, Μίξης, Μεταπαραγωγής και Σχεδιασμού Ήχου»*. Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.

Μπονέλης, Δ. (2001). *Μουσική παραγωγή στο ραδιόφωνο*. Πάτρα: Περί Τεχνών.

Μπότσογλου, Α. Δ. (2000). *Συνεντεύξεις στο ελληνικό ραδιόφωνο. Συγκριτική μελέτη* [Μεταπτυχιακή εργασία]. Τμήμα επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Μυλωνάς, Κ. (2009). *Ιστορία του Ελληνικού Τραγουδιού* (τόμος Δ΄: *1981-1995*). Αθήνα: Εκδόσεις Κέδρος.

Ντέιβις, Μ. & Τρουπ, Κ. (1991). *Μάιλς: Αυτοβιογραφία* (μτφρ. Μ. Μασσάρου). Αθήνα: Εκδόσεις Σέλας.

Openbook.gr. (2017). *Εγχειρίδιο χρήσης WordPress*. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://www.openbook.gr/egcheiridio-chrisis-wordpress/

Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας. *Συνήθη ερωτήματα.* Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://opi.gr/gia-thn-pi/synithi-erotimata/

Πανηγυράκης, Γ. *Δημόσιες σχέσεις και ολοκληρωμένη επικοινωνία – Open Courses*. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://opencourses.gr/opencourse.xhtml?id=19299&ln=el

Πανηγυράκης, Γ. (2016). *Επικοινωνία και δημόσιες σχέσεις. Μελέτες περιπτώσεων.* Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε στις 10 Μαρτίου 2026 από: https://repository.kallipos.gr/handle/11419/6412

Παπαδημητρίου, Σ. (1994). *Εισαγωγή στην τζαζ και σκέψεις για τη σύγχρονη μουσική*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις University Studio Press.

Παπαδοπούλου, Γ. & Παπαδοπούλου, Α. (2001). *Όπερα. Διαδρομή στα λυρικά μονοπάτια: Ιστορία – Λιμπρέτα*. Αθήνα: Εκδόσεις Φ. Νάκα.

Παπάζογλου, Τ. Ε. (1980). *Ιστορία της ελληνικής μουσικής. Από τον Ορφέα μέχρι σήμερα*. Αθήνα: Εκδόσεις Φ. Νάκα.

Παπαθεοδώρου, Φ. (2021). *Σύντομη Ιστορία του ελληνικού τραγουδιού: 1824-2020. Όσα διάβασα κι όσα έζησα*. Αθήνα: Arco Μουσικές Εκδόσεις.

Παπακωνσταντίνου, Ν. Δ. (2013). *Αγωγή του λόγου. Ορθοφωνία.* Αθήνα: Εκδόσεις Δωδώνη.

Παραμυθιώτης, Γ. (2020). «Πρόσφατες εξελίξεις στο δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας», *Ερευνητικά Κείμενα ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ* (τ. 20), Δεκέμβριος 2020. Αθήνα: ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://imegsevee.gr/wp-content/uploads/2020/12/paramithiotis.pdf

Πολίτης, Π. *Η ειδησεογραφική συνέντευξη: Εισαγωγή.* [Ανοικτά ακαδημαϊκά μαθήματα]. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Δημοσιογραφίας και Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://opencourses.auth.gr/modules/document/file.php/OCRS314/%CE%A0%CE%B1%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%AC%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82%20%CE%9C%CE%B1%CE%B8%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF%CF%82/09.%20%CE%97%20%CE%B5%CE%B9%CE%B4%CE%B7%CF%83%CE%B5%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%AD%CE%BD%CF%84%CE%B5%CF%85%CE%BE%CE%B7%20-%20%CE%95%CE%B9%CF%83%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%B3%CE%AE.pdf

Σάλτσμαν, Ε. (1983). *Εισαγωγή στη μουσική του 20ού αιώνα* (μτφρ. Γ. Ζερβός). Αθήνα: Εκδόσεις Νεφέλη.

Σαμαντά, Ε. (2023). «Διαδίκτυο – Κοινωνική δικτύωση – Κοινωνικά δίκτυα», στο: Σαμαντά, Ε. (2023). *Η επίδραση του Digital και του Social Media Marketing σε επιχειρήσεις και καταναλωτές*, σσ. 23-35. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://hdl.handle.net/11419/9553

Σαμαντά, Ε. (2023). *Η επίδραση του Digital και του Social Media Marketing σε επιχειρήσεις και καταναλωτές*. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://dx.doi.org/10.57713/kallipos-51

Σαπουντζής, Π. (2015). *Live Sound. Μιξάροντας θεωρία με πράξη*. Αθήνα: Εκδόσεις π^3.

Σερλιδάκης, Γ. (2023). *Cubase: Μουσική τεχνολογία και παραγωγή*. Αθήνα: Εκδόσεις Probooks.

Stroff, S. M. (1996). *Ανακαλύπτοντας την τζαζ. Ιστορία, Μουσικοί, Δισκογραφία* (μτφρ. Γ. Περδικογιάννης). Αθήνα: Εκδόσεις Σέλας.

Στυλιαράς, Γ. & Δήμου, Β. (2015). «Κοινωνικά δίκτυα και Web 2.0», στο: Στυλιαράς, Γ. & Δήμου, Β. (2015). *Διδακτική της πληροφορικής*, σσ. 207-232. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: https://hdl.handle.net/11419/728

Συλλογικό Έργο. (2007). *Μουσική*. Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.

Συλλογικό Έργο. (2006). *Το ραδιόφωνο στην Ελλάδα*, στη σειρά: «Τετράδια Επικοινωνίας» (τ. 6). Αθήνα: Ινστιτούτο Οπτικοακουστικών Μέσων-ΙΟΜ.

Σώχος, Ο. Α. (2000). *Η φωνητική ορθοφωνία με απλά στοιχεία ανατομίας και λειτουργίας του φωνητικού και αναπνευστικού συστήματος*. Αθήνα: Ιδιωτική έκδοση. Ανακτήθηκε στις 10 Μαρτίου 2026 από: https://www.melodima.gr/files/syllogi/sohos.pdf

Τάσου, Α. Δ. (1995). *Εκφωνητής και ραδιόφωνο*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις University Studio Press.

Tu, D. L. (2022). *Αφηγηματική δημοσιογραφία για βίντεο και πολυμέσα* (μτφρ. Π. Τάγκας). Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.

Windahl, S. (1999). *Εφαρμοσμένη επικοινωνία. Μια εισαγωγή στον επικοινωνιακό σχεδιασμό* (μτφρ. Κ. Μεταξά). Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

Χαιρετάκης, Μ. (2014). *Η ραδιοφωνία στην Ελλάδα: 1930-1950.* Αθήνα: Στο Κόκκινο.

Χαριτούδη, Γ. & Σαπαλίδης, Κ. (2019). *Δυνατότητες και εφαρμογές του παγκόσμιου ιστού* (2η έκδοση). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Δίσιγμα.

Χατζηεμμανουήλ, Μ. Μ. Δ. (2020). *Οι πολιτιστικές ειδήσεις και τα ρεπορτάζ των τηλεοπτικών ειδήσεων. Η θεματική, η γλώσσα και η ιδεολογία* [Διδακτορική διατριβή]. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2026 από: http://ikee.lib.auth.gr/record/320097

Χατζησαββίδης, Σ. Α. (2000). *Ελληνική γλώσσα και δημοσιογραφικός λόγος. Θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Austerberry, D. (2004). *The Technology of Video and Audio Streaming* (2nd edition). London: Routledge.

Beggs, J. & Thede, D. (2001). *Designing Web Audio. Real Audio, MP3, Flash and Beatnik*. Sebastopol, California: O' Reilly and Associates, Inc.

Chantler, P. & Stewart, P. (2009). *Essential Radio Journalism: How to Produce and Present Radio News*. London: A & C Black Publishers.

Crisell, A. (1994). *Understanding Radio* (2nd edition). London: Routledge.

Crobel, L. (2004). *The art of the interview: Lessons from a Master of the Craft*. New York: Crown.

Folansbee, J. (2006). *Hands-On Guide To Streaming Media. An Introduction To Delivering On-Demand Media*. Oxford: Taylor & Francis.

Fraser, C. & Restrepo-Estrada, S. (2001). *Community Radio Handbook*. UNESCO. Retrieved February 24, 2026, from: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000124595

Gioia, T. (1998). *The History of Jazz*. Oxford: Oxford University Press.

Owsinski, B. (2009). *The Recording Engineer's Handbook*. Kentucky: Cengage Learning PTR.

Priestman, C. (2013). *Web Radio. Radio Production For Internet Streaming*. USA: Focal Press. Retrieved from: https://api.taylorfrancis.com/content/books/mono/download?identifierName=doi&identifierValue=10.4324/9780080520919&type=googlepdf

Rumsey, F. & McCormick, T. (2014). *Sound and Recording: Applications and Theory* (7th edition). London: Routledge.

Thode, B. & Thode, T. (1995). *TV and Radio Technology*. New York: Glencoe/Mcgraw-Hill.

Β | Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με τη μεθοδολογία ανάπτυξης των εκπαιδευτικών εγχειριδίων

Βαρβιτσιώτη, Ρ., Γούλας, Χρ., Θεοδωρή, Ελ., Καρατράσογλου, Ι., Μαρκίδης, Κ., Μπαμπανέλου, Δ. & Νάτσης, Π. (2022). *Πρότυπος Οδηγός Κατάρτισης*. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ.

Βαρβιτσιώτη, Ρ., Θεοδωρή, Ελ., Μαρκίδης, Κ. & Μπαμπανέλου, Δ. (2023). *Ανάπτυξη οριζόντιας εκπαιδευτικής μεθοδολογίας/Εκπαιδευτικός σχεδιασμός στο πεδίο της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης*. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ.

Βαρβιτσιώτη, Ρ., Θεοδωρή, Ελ., Μαρκίδης, Κ. & Μπαμπανέλου, Δ. (2023). *Πρότυπο Εκπαιδευτικό Εγχειρίδιο*. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ.

Βαρβιτσιώτη, Ρ., Θεοδωρή, Ελ., Μαρκίδης, Κ. & Μπαμπανέλου, Δ. (2023). *Πρότυπη Τράπεζα Θεμάτων*. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ.

Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης. Τμήμα Σπουδών, Προγραμμάτων και Οργάνωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης. (2020). *Οδηγοί σπουδών ειδικοτήτων ΙΕΚ του Ν. 4186/2013*. Ανακτήθηκε στις 5 Μαρτίου 2026 από: https://gsvetlly.minedu.gov.gr/sxoles-anoteris-epaggelmatikis-katartisis-s-a-e-k/odigoi-katartisis-spoudon

Γούλας, Χ. & Λιντζέρης, Π. (2017). *Διά Βίου Μάθηση, Επαγγελματική Κατάρτιση, Απασχόληση και Οικονομία: Νέα Δεδομένα, Προτεραιότητες και Προκλήσεις*. Αθήνα: ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.

Γούλας, Χ., Μαρκίδης, Κ. & Μπαμπανέλου, Δ. (2021). *Πρότυπο ανάπτυξης εκπαιδευτικών υλικών του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ* [Εσωτερική έκδοση]. Αθήνα: Ινστιτούτο Εργασίας της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας.

Δημουλάς, Κ., Βαρβιτσιώτη, Ρ. & Σπηλιώτη, Χ. (2007). *Οδηγός Ανάπτυξης Επαγγελματικών Περιγραμμάτων*. Αθήνα: ΓΣΕΕ, ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ.

ΙΝΕ/ΓΣΕΕ. (2021). *Νέα βίντεο παρουσίασης επαγγελμάτων* [Video]. Ανακτήθηκε από: https://oasi.inegsee.gr/

Καραλής, Θ., Καρατράσογλου, Ι., Μαρκίδης, Κ., Βαρβιτσιώτη, Ρ., Νάτσης, Π. & Παπαευσταθίου, Κ. (2021). *Μεθοδολογικές προσεγγίσεις ανάπτυξης επαγγελματικών περιγραμμάτων και πλαισίων εκπαιδευτικών προδιαγραφών προγραμμάτων*. Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ. Ανακτήθηκε στις 15 Μαρτίου 2022 από: https://www.inegsee.gr/wp-content/uploads/2021/07/Me8odologia_EP_Ebook.pdf

Λευθεριώτου, Π. (χ.χ.). *Η Εκπαιδευτική Διεργασία στην Εκπαίδευση Ενηλίκων*. Αθήνα: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων, Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

Cedefop. (2014). *Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στη Ελλάδα: Συνοπτική Περιγραφή*. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Cedefop. (2014). *Terminology of European Education and Training Policy: A Selection of 130 Key Terms* (2nd edition). Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Cedefop. (2018). *Skills forecast, trends and challenges to 2030*. DOI: 10.2801/4492TI-RF-18-002-EN-NISBN: 978-92-896-2712-218/12/2018.

Kopnov, V. A., Shmurygina, O., Shchipanova, D., Dremina, M. A., Papaloizou, L., Orphanidou, Y. & Morevs, P. (2018). "Functional Analysis and Functional Maps of Qualifications in ECVET Context", in: *The Education and Science Journal*, 20(6), pp. 90-117. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/326242379_Functional_Analysis_and_Functional_Maps_of_Qualifications_in_ECVET_Context

Mansfield, B. & Schmidt, H. (2001). *Linking Vocational Education and Training Standards and Employment Requirements: An International Manual*. European Training Foundation. Retrieved June, 9, 2020, from: https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/m/C12578310056925BC12571FE00473D6B_NOTE6UAEET.pdf

Μπουραντάς, Δ. Κ. (2002). *Μάνατζμεντ, θεωρητικό υπόβαθρο, σύγχρονες πρακτικές*. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.

Psifidou, I. (2009). "What learning outcome based curricula imply for teachers and trainers", in: *7th International Conference "Comparative Education and Teacher Training"* (June 29-July 3, 2009), vol. 7, pp. 183-188. Sofia, Bulgaria: Bureau for Educational Services.

Γ | Σχετική εθνική νομοθεσία

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. *Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης (2006/962/ΕΚ)*. Ανακτήθηκε στις 20 Ιουλίου 2026 από: https://eur-lex.europa.eu/eli/reco/2006/962/oj

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. *Σύσταση του Συμβουλίου της 22ας Μαΐου 2018 σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης (2018/C 189/01)*. Ανακτήθηκε στις 20 Ιουλίου 2026 από: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=PL

Νόμος υπ' αρ. 4763/2020 «Εθνικό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018 σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγελμάτων (ΕΕ L 173), κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για το Ελληνογερμανικό Ίδρυμα Νεολαίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 254/Α/21-12-2020).

Υπ' αρ. ΦΒ7/108652/Κ3 Απόφαση Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων – Παιδείας και Θρησκευμάτων – Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας» (ΦΕΚ 4146/Β/9-9-2021).

Υπ' αρ. Κ5/97484 Απόφαση Υπουργών Οικονομικών – Ανάπτυξης και Επενδύσεων – Παιδείας και Θρησκευμάτων – Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων – Υγείας «Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων» (ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021).

Υπ' αρ. Κ1/118932/2017 Απόφαση Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης – Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων – Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Υγείας «Ρύθμιση θεμάτων επιδότησης και ασφάλισης της Μαθητείας των σπουδαστών των δημόσιων και ιδιωτικών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) και Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ)» (ΦΕΚ 2440/Β/18-7-2017).

Υπ' αρ. Κ1/54877/2017 Απόφαση Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων «Τροποποίηση του Κανονισμού λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ)» (ΦΕΚ 1245/Β/11-4-2017).

Υπ' αρ. 5954/2014 Απόφαση Υφυπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων «Κανονισμός Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ)» (ΦΕΚ 1807/Β/2-7-2014).

Υπ' αρ. 110998/2006 Απόφαση Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών – Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων – Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας «Πιστοποίηση Επαγγελματικών Περιγραμμάτων» (ΦΕΚ 566/Β/8-5-2006).

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ

Συντακτική ομάδα
Ρένα Βαρβιτσιώτη
Ελένη Θεοδωρή
Κωνσταντίνος Μαρκίδης
Δέσποινα Μπαμπανέλου

Επιμέλεια σύνταξης
Δέσποινα Μπαμπανέλου

Το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο συντάχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης με τίτλο «Διαμόρφωση οδηγών κατάρτισης και εκπαιδευτικών εγχειριδίων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ)» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5069281 μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο-Ε.Κ.Τ.).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ 2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη